

URASIMA
TARÓ,
A
SZEGÉNY
HALÁSZ

JAPÁN
NÉPMESÉK

URASIMA TARÓ
A SZEGÉNY HALÁSZ

JAPÁN NÉPMESÉK

EURÓPA KÖNYVKIADÓ
BUDAPEST 1965

URASIMA TARÓ, A SZEGÉNY HALÁSZ

Élt egyszer, nagyon régen, Tangó tartomány Mizunoe nevű falucskájában egy szegény halászember. Urasima Taró volt a neve.

Egy napon Urasima, mikor halászni ment a tengerre, a parton egy sereg gyermeket talált, akik nagy zajt csapva játszadoztak. Urasima szerette volna tudni, miért sivalkódnak annyira, odament hát, és csodálkozva látta, hogy a gyerekek nagy teknősbékával játszanak, és kegyetlenül kínozzák.

A halásznak jó szíve volt, és megsajnálta a szegény állatot.

— Gyerekek! Ne kínozzátok ezt az ártatlan jószágot. Hagyjátok útjára menni.

— Az ilyen négy lábú csúszómászon nincs mit sajnálni! — kiabálták vissza a rossz kölykök. — Csak nem engedjük szabadon, mikor olyan nagy fáradsággal fogtuk el! Hogyne már!

— Legyetek jók, fiúk! Adjátok nekem a teknősbékát, és én pénzt adok érte. Vehettek magatoknak cukrot, vagy amit akartok. Ez csak többet ér egy teknőcnél?

— Igazán adsz pénzt? Jó, akkor itt a béka. Neked adjuk.

A gyerekek átvették a pénzt, otthagyták a teknőcöt, és nagy lármával elfutottak.

Urasima utánuk nézett, majd lehajolt, és megsimogatta az állat fejét.

— Szegénykém, jól megkínoztak ezek a rossz kölykök, ugye? Ha később érkezem, még meg is ölnek. No de épp idejében közbeléptem. Most pedig mássz gyorsan a vízbe, nehogy még egyszer elcsipjenek.

E szavakkal gyöngéden segített a teknősbékának, s a tenger felé tolta.

Másnap Urasima jó messze halászott a parttól, amikor valaki nevéen szólította:

— Urasima szan! Urasima szan!

Rettentően meglepődött, hogy itt kint, a tenger magányában, valaki beszél hozzá. Gyorsan körülnézett, és ámulva látta, hogy egy teknősbéka közelítette meg észrevétlenül csónakját, és az szólította meg.

A béka újra fölemelte fejét.

— Urasima szan, nagyon köszönöm tegnapi szívességedet. Megmentetted az életemet. Azért jöttem, hogy megköszönjem.

— Így hát te szólítottál az imént? Nem kellett volna idefáradnod ilyen csekélység miatt. Jó szerencsédnek köszönheted, hogy éppen akkor jártam a tengerparton.

A teknősbéka megrázta a fejét.

— Nem egészen így áll a dolog. De legyen, ahogy te gondolod. Megengednéd cserébe. Urasima szan, hogy elvigyelek egy érdekes helyre? Láttad már a Sárkány palotáját?

— Nem én. Mindennap a tengert járom, de ezt a palotát még sohasem pillanthattam meg, bár hallottam már róla.

— Eljönne-e ma?

— Messze van? Mert nem bírok ám órákat úszni.

— Nem szükséges úsznod. A csónakod sem kell.

— Hogyhogy?

— Elviszlek a hátamon.

— Hát azt hiszed, elbírod az én nagy testem a te kis hátadon?

— Próbáljuk meg.

Alig ejtette ki e szavakat, a teknőc háta egyszerre nőni kezdett.

— No, ez igazán érdekes - csodálkozott a halász. — Nem bánom, elmegyek veled. Legalább elmondhatom az otthoniaknak, mit láttam.

— Gyerünk hát. Urasima szan!

— Így ni ... Már rá is léptem a hátadra. Remélem, nem süllyedsz el alattam!

— Ne félj.

Ráült az állat hátára, megfogta a nyakát, és a teknősbéka gyorsan úszni kezdett. Sok-sok idő múlva megérkeztek egy gyönyörű faragott kapuhoz, amely mintha a víz alatt lett volna. Urasimának is az volt az érzése, hogy a tenger alatt járnak, de elvetette magától ezt a gondolatot, mert látta, hogy még él, semmi baja, és nagyszerűen lélegzik.

— Látod ezt a nagy kaput. Urasima szan? Ez a Sárkány palotájának a bejárata.

Letette a halászt a kapu elé, azután bekiáltott:

— Hé, kapus úr! Japánból hoztam ide Urasima Taró szant!

Menj, és jelentsd uradnak, hogy megérkezett!

A kapus eltűnt, és kisvártatva egy sereg hal úszott ki az előcsarnokból, hogy köszöntse:

— Ó, Urasima úr! Isten hozta, parancsoljon befáradni!

A halász igen csodálkozott, hogy mindenki ilyen udvarias hozzá, így hát szó nélkül megtett mindent, amire kérték.

Odabent, a palota főtermében, Otohime királynő fogadta udvarhölgyei élén. Urasima olyan nagy zavarban volt, hogy míg azon gondolkozott, hányszor hajoljon meg a királynő előtt, az már meghajolt előtte.

— Nagyon köszönöm neked, hogy tegnap megmentetted a teknősbékám életét. Hálám és tisztelem jeléül lakomát szeretnék adni neked ma este. Arra kérlek hát, hogy ne siess vissza, és maradj nálunk néhány napig.

— Felsőged igazán elhalmoz jóságával. Szégyellem, hogy ilyen nagy megtiszteltetésben van részem. Az a csekélység, amit tettem, szóra sem érdemes.

— Ne beszélj így. Én sajnálom, hogy nem tisztelhetlek meg még jobban.

— Mivel ma járok itt először, nem ismerem még a szokásokat... Olyan érdekes itt minden. Mintha a tenger alatt volnék... Köszönöm hát szíves vendéglátásodat, és engedelmekkel elfogadom meghívásodat néhány napra. Otohime királynő aznap este nagy lakomát csapott Urasima tiszteletére. A vacsorát tánc követte, majd végigvezették a palotán, hogy minden

zegét-zugát megismerje.

Ó, be gyönyörű volt a Sárkány palotája! Urasima csak tátotta a száját, azt sem tudta, hová legyen az ámulattól.

Otohime királynő úgy elhalmozta kegyeivel és az udvari népség is olyan kedves volt hozzá, hogy Urasima lassanként elvesztette időérzékét. Azt sem tudta már, mennyi ideje van itt. Elfelejtette otthonát, apját, anyját — mintha örök álomban élt volna.

Egy napon aztán emlékezni kezdett otthonára.

„Úgy jöttem el hazulról, hogy nem is szóltam kedves szüleimnek - gondolta magában. — Bizonyára aggódnak miattam... Most már igazán hazamegyek...”

Gondolatát tett követte, gyorsan összeszedte cókmojkját, és a királynő elé állt:

— Otohime királynő, attól félek, nagyon sokáig éltem vissza szíves vendégszereteteddel.

Életemben sohasem töltöttem még kellemesebben az időt, mint itt, a palotában. Most azonban igazán itt az ideje, hogy hazatérjek, és elbúcsúzzam tőletek.

— Ó, ez igazán szomorú újság! Csak nem akarsz ilyen hirtelen elhagyni bennünket? Nem maradhatnál még egykét napig?

— Nagyon köszönöm a szívességedet, királynő, de otthon már nagyon aggódhatnak értem. Jobb, ha hazamegyek.

— Nos, menj, ha mindenáron menni akarsz. De engedd meg, hogy emlékül adjak neked valamit.

E szavakkal egy szép kis dobozt vett át egyik udvarhölgyének kezéből, és átadta neki.

— Szégyellek ilyen értékes ajándékot elfogadni — szabadkozott Urasima. - Ugyan mi lehet benne?

— Igen nagy ajándék. De soha semmi körülmények között nem szabad kinyitnod, még akkor sem, ha egyszer vissza akarnál ide térni. . .

Urasima még egyszer felült a teknősbéka hátára, és visszatért a tengerpartra. Ismerős volt a táj, mégis olyan különös.

Ott volt a nagy szikla, az a magános kis fa is a part közelében - de nem! A fácska helyett terebélyes, hatalmas faóriást látott. Még különösebbnek találta a dolgot, amikor látta, hogy az emberek nem ismerik, és ő sem ismeri ezeket az arcokat.

„No, ilyen még nem esett meg velem!” — gondolta magában, amikor befordult házuk kapuján.

— Itt vagyok, apám! — kiáltotta nagy vígan.

A mikor belépett a házba, megdöbbenve látta, hogy odabent idegenek ülnek.

„Csak nem költöztek el, amióta odajártam” – gondolta magában, majd hangosan megkérdezte:

— Bocsánatot kérek, hogy alkalmatlankodom, de én Urasima Taró vagyok, és nemrég még itt laktam ebben a házban. Hol vannak a szüleim?

— Azt mondd. Urasima Taró vagy? Ugyan ne tréfálgj! Élt itt egy Urasima nevű ember valamikor. De ennek legalább van háromszáz éve, így mesélik a falu vénei. Lehetetlen, hogy ez az ember még most is éljen!

— Nem én tréfálok, hanem ti! Én Urasima Taró vagyok, akár hiszitek, akár nem. Három nappal ezelőtt még itt laktam, ebben a házban.

Am az emberek nem hittek neki, akárhogy is erősködött. A végén be kellett látnia, hogy valami varázslat történt vele, mert a falu képe is egészen megváltozott. Alig ismert rá a házakra.

Szegény Urasima nem tudta, mitévő legyen.

„Ha tudtam volna, vissza sem jövök” — gondolta magában elkeseredetten.

Szomorúan ballagott le ismét a tengerpartra, s egyszer csak észrevette a kezében tartott dobozt.

— Kinyitom, hátha akkor visszatérhetek a tenger alatti palotába!

Mert ekkor már tudta Urasima Taró, hogy ő régen meghalt, s a túlvilágról csak látogatóba engedték vissza...

Amikor kinyitotta a dobozt, fehér füst szállt ki belőle, és egészen belepte az arcát. A következő pillanatban Urasima Taró, akinek eddig fiatalos volt a külseje, egyszerre öregedni kezdett. Ráncos agg lett belőle, pillanatok alatt. Azután egyre kisebbedett, kisebbedett, míg annyivá nem vált, mint egy porszem.

A port a tengeri szellő hátára kapta, és halk, lágy suhogással a tengerbe söpörte.

A TAKETORI ÖREGAPÓRÓL SZÓLÓ TÖRTÉNET

Nem a mi időnkben, hanem réges-régen élt egy öregember a feleségével, aki bambuszból faragott mindenféle eszközt. Egyszer az erdőben, egy bambuszszámban, csodaszép leányt talált, akit éppen ezért Najotakeno Kagujahimének, azaz bambuszkarcsúságú sugárzó szép leánynak neveztek el. Amikor Kagujahime felnőtt, igen sok kérője akadt, de ő mindegyiket visszautasította.

Legvégül maga a császár is tudomást szerzett Kagujahime páratlan szépségéről. Magához hívatott egy idősebb udvarhölgyet, név szerint Nakatomino Fuszakót, és ezt parancsolta neki:

— Hallottam, hogy él valahol egy leány, akinek a neve Kagujahime. Azt mondják, sok gazdag és előkelő ifjú szerelmét visszautasította már, és hallani sem akar róluk. Siess és szemléld meg, mitől e nagy büszkeség!

Fuszako, meghallván a legfelségesebb parancsot, tüstént Taketori öregapó házába sietett. Itt nagy tisztelettel fogadták, mint az uralkodó küldöttét. Fuszako így szólt az öreganyóhoz:

— A császár meghallotta, hogy a széles világon senki sem versenyezhet szépségében leányoddal, Kagujahimével. Megparancsolta nekem, hogy saját szememmel győződjem meg róla, igazat beszél-e a sokaság.

— Azonnal megmondom ezt a leánynak — válaszolt az öreganyó, és a lányhoz sietett. — Gyere csak, hamar! Magától az uralkodótól érkezett hozzánk követ.

Kagujahime azonban megtagadta az engedelmességet,

— Nem és nem. Semmiképpen sem megyek a követ elé. Egyáltalán nem is vagyok olyan szép, amint ezt az emberek mondják. Szégyellnék a követ szeme elé kerülni.

— Ugyan ne legyél már ennyire makacs! Hogyan utasíthatnád vissza a mikado kívánságát? — szörnyűködött az anyóka.

Kagujahimének azonban a szempillája sem rezdült.

— Nem követem a császár parancsát — mondta, és nem is mozdult ki a szobájából.

Az öregasszony, aki úgy szerette Kagujahimét, mintha a saját lánya lett volna, ilyen kemény szavak hallatára — még rá gondolni is rettenetes - egészen összezavarodott. Hogy is mondhat ilyeneket ez a leány?

Mit volt mit tenni, visszafordult, és ezt mondta a követnek:

— Nagyon-nagyon sajnálom, de a leányunk, amilyen fiatal meg önfejű, még csak hallani sem akar a dologról. Nagyon nyakas a természete, és nem akar mutatkozni színed előtt.

Az udvarhölgy szigorú hangon válaszolt az anyókéknak:

— Az uralkodó megparancsolta nekem, hogy megnézzem Kagujahimét. Hogyan fordulhatnék vissza anélkül, hogy legalább egy pillantást ne vettem volna rája? Gondolkodjál csak azon, ellenkezhet-e országunkban valaki is az uralkodó parancsával. Nem is akarok ilyen ostoba beszédet hallgatni!

De Kagujahime még jobban megkötötte magát:

— Ha ez a császári akarat elleni lázadás, tessék, végezzenek ki, legalább vége lesz az egész dolognak!

A küldöttnek jelentenie kellett útja sikertelenségét a császárnak.

— Igen, ennek a lánynak a hajthatatlansága sok ember vesztét okozta már.

Azt lehetett volna gondolni, hogy az uralkodó eláll tervétől, ám az egész dolog még mélyebben vésődött a szívébe. Nem tetszett a mikadónak, hogy egy leány őt is, mint a többieket, makacsságával legyőzhesse. Magához rendelte Taketori öregapót, és ezt mondta neki:

— Vezesd elém lányodat, Kagujahimét! Hallottam, hogy arca szépséges, és ezért a minap egy udvarhölgyet küldtem hozzá, hogy szemlélje meg, és győződjék meg arról, hogy igazat beszélnek-e az emberek; de a leányod kereken megtagadta, hogy találkozassanak. Rosszul cselekednek azok a szülők, akik engednek gyermekeik makacskodásának.

Taketori öregapó tisztelettel válaszolt:

— Leányom, Kagujahime nem kíván az udvarban szolgálni, és én nem bírom legyőzni ellenkezését. Hazatérek, és még egyszer közlöm vele a császári parancsot.

— Így is cselekedjél! — mondta a mikádó. — De hiszen te neveltetted föl őt, miért nem hallgat rád? Beszélj rá Kagujahimét, hogy jöjjön az udvarba szolgálni, és ezért én ötödrendű hivatalnoki sapkával jutalmazlak téged.

Taketori öregapó örömmel tért haza, és mindenképpen igyekezett rábeszélni a lányt:

— Nocsak, mit is ígért a császár! És te még mindig akadékoskodnál?

— Úgy bizony, keményen elhatároztam, hogy nem megyek szolgálni az udvarba — tartott ki a maga igazánál Kagujahime.

— És tudd meg, ha erőszakkal kényszerítenél rá, magam végzek magammal. Csak fogadd el tőle az udvari méltóságot, ha ő olyan jó hozzád, de azután én meghalok.

— Mit is beszélsz! — mondta izgatottan az öregapó. —

Nem kell énnekem rang és méltóság, ha nem láthatlak többé, drága gyermekem! De mégis, mondjad meg nekem, miért nem akarsz az uralkodónak szolgálni? Mi ebben a rossz? Miért kellene ezért magadat megölnöd?

— Azt hiszed, hogy én beszélek csupán? — válaszolt Kagujahime.

— Intézkedjél csak, hogy vitessenek a császárhoz feleségül, és majd akkor meglátod, hogy megölöm-e magam, vagy sem! Sokan szerettek már eddig engem, őszintén, tiszta szerelemmel, - és én mégis mindenkit visszautasítottam. A mikádó egészen másképpen gondolkozik rólam. Mit mondanának majd az emberek, ha engednék a mikádó röpke szeszélyének. Csak szégyen származna ebből.

— Csak azért merészkedsz ilyen messzire, hogy a világ el ne ítéljen? — kérdezte az öreg. — No, nincs mit tenni, visszamegyek az udvarba, és elmondom a császárnak a válaszodat.

Elment a palotába, és jelentette a mikádónak:

— Én, senkicske kis öregapó, akit császári kegyelmességed éltet, mindenféle módon igyekeztem rábeszélni Kagujahimet, hogy álljon felséged szolgálatába. De ez a megátalkodott makacs azt mondta: „Ha erőszakkal kényszerítenél rá, inkább meghalok.” És igazán szólva, ő nekem nem is vér szerinti lányom. Egy bambuszszárbán találtam őt, még kicsiny gyermek korában. Nem olyanok a szokásai, mint a többi leánynak.

— Vagy úgy! — kiáltott föl a mikádó. — Ugye, a te házad egészen a hegyek közelében van. Ha én álruhában, mintha vadászatra mennék, arra járok, megláthatom Kagujahimét, csak úgy véletlenül?

— Nagyszerű gondolat — helyeselte Taketori öregapó. — Hogyha te, felség, ruházatot cserélsz, és csak úgy véletlenül, cél nélkül és szándék nélkül a mi vidékünkre tévedsz...

Hirtelen bejössz a kunyhóba, váratlanul megpillanthatod.

A császár azonnal kijelölte a vadászat napját. Hirtelen, kíséret nélkül belépett az öreg házikójába, és meglátta a leányt, oly ragyogó tiszta szépségben, hogy körülötte minden csillogott.

„Ő az!” — gondolta a mikádó, és közeledett hozzá. A leány megkísérelte, hogy elfusson, de a mikádó megragadta a kezét.

A leány fürgén befedte arcát a másik kezével, de már későn. Az uralkodó már rátekintett. „Nincsen hozzá hasonló az egész világon” — gondolta, és így szólt:

— Többet nem is válok el tőled! — és erővel magával akarta volna vinni.

Kagujahime így beszélt hozzá:

— Ha én itt születtem volna, ebben az országban, kötelességem volna, hogy elmenjek az udvarba, téged szolgálni. Én azonban nem e világról származom, és igazságtalanul cselekszel, ha arra kényszerítesz, hogy udvarodba menjek.

De a mikado hallani sem akart erről:

— Hogy is volna lehetséges ez? Gyere velem, gyere!

Palankint hozattak, de amikor bele akarták ültetni Kagujahimét, a leány alakja ködként eloszlott a levegőben, csak egy árnyék maradt belőle.

„Igaz tehát az, hogy Kagujahime nem evilági lény” — gondoha a mikado, és könnyörögni kezdett:

— Nem kényszerítelek téged többé, hogy jöjj velem a palotába, csak vedd vissza előbbi alakodat. Csak még egyszer láthassalak, megelégszem azzal.

Még nem is mondotta végig ezt, amikor a gyönyörű leány ismét fölvette előbbi alakját, és még kívánatosabbnak tetszett a császárnak, akinek még inkább neheze esett kitépni szívéből a szerelmet a leány iránt. Gazdagon megjutalmazta

Taketori apót, hogy segítségével megláthatta Kagujahimét. Az öreg gazdag lakomát rendezett az urukat vadászatra kísérő udvari embereknek.

A mikado olyan nehezen fordult a haza vezető útra, mintha elválásukkor Kagujahiménél maradt volna egész lelke. Palankinjában ülve ilyen búcsúéneket szerzett:

*Eljött a válás perce,
Ám én, határozatlan, tétovázok...
Érzem, hogy már a lábam
Sem enged akaratomnak.
Akár te, Kagujahime!*

Kagujahime ilyen választ küldött erre:

*Szegény házikó falai közt.
És a szabad mezőkön
Teltek el éveim eddig.
Nem vonzódik a szívem
Magas császári palotába.*

Amikor a mikado elolvasta ezeket a sorokat, még nehezebbnek érezte az elválást. A szíve azt óhajtotta, hogy maradjon még, de mivel nem tölthette ott az egész éjszakát, kénytelenül visszatért palotájába.

Attól az időtől kezdve az uralkodó szemében minden aszszony elvesztette korábbi báját. „Mindezek semmik őhöz hasonlóan!” — gondolta a mikado. És még a legszebbek is torzszülötteknek és nem embernek valóknak látszottak ekkor a szemében. Csupán Kagujahime uralkodott teljesen a szívében! így élt ő magányosan, álmodozva a lányról, megfélelkezve az asszonyi gyönyörök útjairól, reggeltől estig csak Kagujahimének írt szerelmes üzeneteket. És a leány is, noha nem teljesítette az uralkodó akaratát, válaszleveleket írt a mikadónak, amelyek telve voltak őszinte érzéssel. A mikado, amint váltották egymást az évszakok, gyönyörű verseket írt a virágokról és fákról, és elküldte ezeket Kagujahimének. Három hosszú esztendőn át így örvendeztették meg ők egymást.

A harmadik tavasz legelején megfigyelték az emberek, hogy minden alkalommal, amikor a telihold fölkel az égen, Kagujahime olyan elgondolkozó és szomorú lett, amilyen sohasem volt ezelőtt.

A szolgák igyekeztek óvni őt:

— Nem tesz jót sokáig a holdba nézni. Ez nem jó.

De alighogy Kagujahime egyedül maradt, ismét a holdra tekintett, és a szeméből keserű könnyek hullottak.

És íme, egyszer, a hetedik hónap tizenötödik éjszakáján, amikor a leány, mint szokása volt, kiment a verandára, szemét a fényes holdra emelve, keserves gondolatokba mélyedt.

A szolgák azt mondták Taketori öregapónak:

— Tudjuk, hogy Kagujahime már korábban is szomorkodott, amikor a holdban gyönyörködött, de még sohasem volt ilyen szomorú, mint most. Érthetetlen dolog ez. Valami nyomja a szívét, hiszen már egyre csak szomorkodik és búslakodik. Meg kellene tudnunk, mi ennek az oka!

Az öreg beszélni kezdett Kagujahimének:

— Mondd nekem, mi bántja a szívedet? Miért nézel olyan szomorúan a holdra? A te korodban örülnöd kellene az élet szépségeinek!

— Egyáltalán nem szomorkodom! — válaszolt Kagujahime.

— De amikor a holdra nézek, magam sem tudom, miért, a mi földi világunk olyan sötétnek, olyan szomorúnak rémlik nekem!

Az öregapó megnyugodott. De nem sokkal később ismét bement Kagujahiméhez, és látta, hogy a leány ismét csak ül, szomorúan búslakodva.

Nyugtalanság fogta el az apót.

— Drága lányom, kincsecském, miről gondolkodsz már megint? Mi tölti el gonddal a szívedet?

— Semmi különösről nem gondolkodom — felelte Kagujahime.

— Csupán a holdban gyönyörködöm.

— Ne tekints a holdra, azt tanácsolom neked! Valahányszor a holdra nézel, olyan szomorúság ül az arcodra!

— De miért ne nézném a holdat? - kérdezte a leány. És minden alkalommal, amikor

világos volt az éjszaka kiment a verandára, és csak nézte a holdat, nézte, nagy fájdalommal. Csupán a borús éjszakákon volt olyan gondtalan Kagujahime, mint korábban. Azonban mihelyt este felbukkant a hold az égen, sóhajtozni kezdett, és szomorúság felhősítette be az arcát.

A szolgák elkezdtek suttogni maguk között:

— Nézzétek, ismét szomorkodik!

Sem az idegenek, sőt még a szülei sem tudták azonban megérteni, mi az oka e bánkódásnak.

Egyszer, nem sokkal a nyolcadik hónap tizenötödik éjszakája előtt, Kagujahime kiment a verandára, és a teliholdra tekintve, olyan keservesen kezdett sírni, ahogyan még soha sem tette. Az öregapó meg az öreganyó izgatottan járkált a leány körül; kérdezték:

— Mi van veled? M i történt?

Kagujahime könnyek között válaszolt nekik:

— Már régen akartam volna mindent megmagyarázni nektek, de féltem, hogy elszomorítalak benneteket, és ezért mindig halogattam ezt. Most már nem hallgathatok tovább! Tudjátok meg, én nem erről a földi világról való vagyok.

A holdbeli városban születtem, de az égből a földre úztek el, hogy vezekeljek azért a bűnömért, amelyet egy korábbi életemben követtem el. Most jött el az ideje annak, hogy visszatérjek. Érmek a hónapnak tizenötödik éjjelén, teliholdkor, eljönnek értem rokonaim, az ég küldöttei, El kell hagynom ezt a világot, és azért szomorkodom és sírok szünet nélkül már a tavasz kezdete óta, mivel arra gondolok, hogy milyen mély bánatot okozok majd nektek.

E szavakkal Kagujahime még erősebben kezdett sírni.

— Hogy van ez? M i t beszélsz te? - kiáltott föl az öreg Taketori. - Ki merészel elragadni tőlünk téged? Amikor megtaláltalak a bambuszszárban, olyan kicsike voltál, mint a repcemag, most meg akkora vagy már, hogy velem vetekedsz természetben. Nem, nem, senkinek sem adunk oda téged! - Zokogó hangon mondta: - Nem élem túl, ha elválnék egymástól; én meghalok.

Nem volt olyan ember, aki szótlanul nézte volna bánatát.

Kagujahime gyöngéden szólt hozzá:

— Ott, a holdbeli városban maradt az én szülőanyám és apám. Számukra a tőlem való távollét csak rövid pillanatnak tűnt, ez azonban, i t t a földön, hosszú évekig tartott.

Megszerettelek én benneteket egész szívemből, és már meg is feledkeztem igazi, meijneyi szüléimről. Nem örülök annak, hogy vissza kell térnem a holdbeli világba, és ezért szomorkodom olyan keservesen. De hiába is változott meg így a szívem, nekem vissza kell térnem oda.

E szavak kíséretében Kagujahime és az öregapó könnyei patakokban megeredtek, olyannyira, hogy egymással összefolytak. Még az egyszerű szolgák is úgy megkedvelték Kagujahimét szolgálatuk hosszú esztendői alatt, annyira megszerették őt nyájasságáért és csodálatos szépségeért, hogy most arra gondolva, el kell válniuk tőle, határtalanul elszomorodtak, a torkuk úgy elszorult, hogy egy korty vizet nem nyelhettek volna le.

Hírt hallva erről, a mikado sietve követet küldött Taketori apó házához. Az öregapó elébe ment, szakadatlanul zokogva.

Olyan nagy volt a bánata, hogy néhány nap alatt megöszült, a háta meggörnyedt, szeme elhomályosult a könnyektől.

Ezelőtt fiatalnak és vidámnak látszott, ötvenesztendősnak, nem többnek, de most a bánattól és nyugtalanságtól egyszerre megöregedett és megrokkant.

A küldött az uralkodó nevében megkérdezte tőle:

— Igaz-e, hogy az utóbbi időben Kagujahime valami miatt aggódik, és nagyon szomorú?

Az öregapó válaszolt, de közben nem tudta visszatartani könnyei folyását:

— Mondd el az uralkodónak, hogy e hónap tizenötödik éjjelén megjelenek itt az égi lakók a holdbeli városból, hogy elragadják a mi Kagujahiménket. Hadd küldjön ide hozzám az uralkodó, erre az éjszakára, nagy katonaságot, azzal a paranccsal, hogy üzzék el a rablókat.

A küldött jelentette a császárnak Taketori apó kérését, és beszámolt arról, milyen szájalomra méltó az öreg bánata.

A császár fölkiáltott:

— Érthetetlen! Egyetlenegyszer láttam csak Kagujahimét, és mégsem tudom elfelejteni őt! Az öreg gyönyörködhetett a szépségében nap nap után, reggeltől estig. Mit érezhetett ő akkor, amikor megtudta, hogy el akarják venni élete gyönyörűségét, Kagujahimét?

Amikor eljött a nyolcadik hónap tizenötödik napja, az uralkodó utasította a parancsnokokat, hogy állítsák elő a császári őrség mind a hat seregének fegyvereseit. A csapatban kétezer ember volt. Élükre tapasztalt hadvezérét, név szerint Nakani Okunit állította, és ezt a sereget Taketori apó házához parancsolta.

Ott a sereg két részre oszlott: ezer ember minden oldalról körülállta az öregapó házát, a másik ezer ember a ház tetejét őrizte. Sok-sok szolga őrizte a ház minden bejáratát úgy, hogy sehol sem lehetett bejutni. Minden harcos föl volt szerelve íjjal és nyilakkal. A ház női szobáiban szolgálók álltak őrséget.

Az öregasszony, szorosán magához fogva a leányt, egy földbe vájt rejtékhelyre bújt el. Az öregapó bezárta a rejtékhely ajtaját egy lakattal, és maga állt a bejáratához.

— Erős a mi őrségünk! - örült az apó. - Nem adjuk meg magunkat az égbeli seregnek, - És azoknak a harcosoknak, akik a ház tetejét őrizték, odakiáltotta: - Lőjetez mindenre, amit az égen megláttok, legyen bár az a kicsinél is kisebb! Senkit se engedjetez be!

A katonák, akik a tetőt vigyázták, válaszul ezt kiáltották:

— Ne félj, szigorúan nézünk mindent! Ha csak valamit is meglátunk az égen, legyen bár az akkora, mint egy tú, azonnal rálövünk.

Az öregapónak megkönnyebbedett a szíve, de Kagujahime ezt mondta neki:

— Bárhogy is törekedte az arra, hogy megtartsatok engem, bármennyire bátran készültök is a harcra, mégsem tudtok megküzdeni a holdbeli királyságból jövő égi lakókkal. Nyilaitok nem ártanak nekik. Nem tudtok engem sem megőrizni. Mihelyt ők iderepülnek, a lakatok lehullanak, és minden ajtó magától megnyílik. A harcosok most készek megküzdeni bárkivel, de mihelyt csak meglátják az égi lakókat, még a legbátrabbaknak is elpárolog minden ereje.

Az öreg haragosan kiáltotta:

— Nagyon jó! Akkor én kaparom ki azoknak az égi lakóknak a szemét ezzel a két kezemmel! A hajuknál fogva ragadom meg és vágom a földhöz őket! Letépez a ruhájukat, és megcsúfolom őket minden tisztességes ember előtt!

— Ugyan, ne kiabáljál ilyen helytelenségeket — kezdte csitítani az öregapót Kagujahime. - Meghallják a harcosok a tetőn! Vagy te azt hiszed, hogy nekem nem nehéz elhagynom benneteket, egyszerű öregeket, úgy, mintha elfelejtetem volna minden jótéteményeteket? Hogy volnék boldog, amikor még olyan soká vendégeskedhetnék a földön. De hiába! A kijelölt idő lejárt, és nekünk el kell válnunk egymástól.

Ámde nem tudok rálépni erre az útra könnyű szívvel, jól tudom, hogy még semmit sem fizettem vissza abból a sok gondoskodásból, amivel engem neveltetek. Hónapok óta, amióta csak kimentem a verandára, és feljött a hold, mindig ezt kértem: „Ó, engedjetez azt, hogy még itt maradhaszak, ha csupán még egy esztendőre is, egyetlen rövid esztendőre!” De ennyi rendeltetett nekem... íme, ezért gyötört engem mindig annyira a bánat. Olyan szomorú azt tudnom, hogy én eljöttem hozzátok, az én kedves szüleimhez, csak bánatot okozva nektez, és elhagylak benneteket vigasztalanul. A holdbeli ország lakosai gyönyörűek magukban, nem ismerik sem az öregséget, sem a gondot, sem a szomorúságot. Én mégsem örülök annak, hogy visszatérek abba az áldott országba. Amikor látom, hogy ti mindketten, néhány nap alatt is megöregedte az bánattól, nincs szívem arra, hogy könnyen elhagyjalak benneteket. Micsoda fájdalom ez nekem, ó édeseim!

— Ne hasogasd a szívemet ilyen beszéddel! — siránkozott az öregember. - Hadd legyenek gyönyörűek az égi lakók, nem engedem meg nekik, hogy akár csak megérintsenek téged! — és ismét haragosan megfenyegette az eget.

Eközben már eltelt az éjszaka első fele, és közeledett a „vízipatkány órája.” Hirtelen, Taketori apó egész házát nagy fényesség árasztotta el, tízszerre nagyobb fény, mint amilyen teliholdkor van. Világosabb volt, mint nappal. Jól lehetett látni az emberi arcokat, még a pórúkat is, ahonnan a hajszálacskák nőttek.

Hirtelen a magas égboltozaton feltűnt egy ismeretlen, sugárzó fényességű égi jelenés, és megállott a felhőkben, lebegve délibábként a föld fölött. Egyszerre a harcosok, akik a házikót őrizték kívülről, és az összes szolgák, akik belülről vigyázták a ház bejárait, megdermedte az félelemtől, elvesztette harci kedvüket, szinte megsemmisülte az nem evilági lény erejétől. Majd úgy-ahogy magukhoz térte az kevésbé, és íjukhoz-nyilukhoz akartak nyúlani, de

kezüik, mintegy megdermedve, erőtlenül hullt alá. A legvakmerőbbek, hirtelen bátorságra kapva, az égiekre lőtték nyilait, de a nyílveszők oldalra szálltak, messze elkerülve a célt. Nem lévén erejük további harcra, a harcosok zavartan csak bámulták a holdbeli világból érkezett jövevényeket.

Az égi lakók a földön sohasem látott pompával voltak öltözve. Magukkal hoztak egy repülő palankint, amely könnyű selyemmel volt fedve, és amellyel az égbe lehetett szállni.

Az egyik égi jövevény, szemmel láthatólag a vezetőjük, előbbre lépett, és parancsolón, erős hangon kiáltotta úgy, hogy az egész házban mindenki meghallotta:

— Hej, Taketori! Gyere elő!

Akkor Taketori apó, aki eddig a percig olyan bátor volt, kinyitotta az ajtót, és arcra borult, egészen gyámoltalanul.

A holdbeli királyságból érkezett vendég így szólt hozzá:

— Hallgass ide, ostoba ember! Csekélyke érdemeidért az a hasonlíthatatlan öröm jutott osztályrészedül, hogy egy rövid időre a házádba fogadhattad Kagujahimét. Ezért sok aranyra is szert tettél. Mondd meg magad, most is olyan módban élsz, mint azelőtt? Azért, hogy egyik korábbi életében elkövetett bűnéért vezekeljen, Kagujahime arra ítéltetett, hogy egy bizonyos időt egy olyan szegény ember házában töltsön, mint amilyen te vagy. Bűnéért most már teljességgel megbűnhődött, és én azért jöttem, hogy őt visszavigyem az égbe. Hasztalanok lakatjaid és zárjaid! Késedelem nélkül add át nekünk Kagujahimét!

— Te azt mondod, hogy Kagujahime hozzám küldetett, a házába, egy rövid időre - válaszolt Taketori öregapó. - Hogy is van ez? Már kétszer tíz éve élünk mi együtt, és bánok úgy veled, mint saját lányommal. . . Nem egy másik Kagujahimét keresel te igazán? - Az öreg még hozzátette:

— És az én Kagujahimém igen súlyosan betegen fekszik ágyában, és nem is tud elmenni a házból.

E szavakat nem is méltatva figyelemre, az égi lakók vezetője megparancsolta, hogy helyezték az égi palankint a házikó tetejére.

— Gyorsabban, siessél már, Kagujahime! - kiáltotta. - Nem szabad tovább időznöd ezen a tisztátalan földi lakóhelyen.

És hirtelen maguktól pattantak föl a lelakatolt ajtók. Az ablakok rácsai emberi kezek érintése nélkül hullottak le, és Kagujahime, kiszabadulva az öreganyó öleléséből, kilépett a házból. Az öregasszony, aki nem tarthatta őt magánál, csak izgatottan nézett fölfelé, könnyektől borítottan. Az öregapó, aki a földre esett, erőtlenségében, elkeseredésében szintén sírva fakadt. Kagujahime odalépett hozzá, és így szólt:

— Én sem akarok megválni tőletek, de akaratom ellenére is meg kell történni ennek. Kérlek téged, ha nézed, hogyan visznek föl engem az égbe, csak tekintetteddel búcsúzzál tőlem.

— Azt hiszed, hogy van még erőm tőled búcsút venni? A bánatom olyan hatalmas! M i lesz velem ezután? Te itthagysz engem, öreg embert, és elmegy az egekbe... Ó, vigyél engem is magaddal!

Kagujahime megállott fölötte, nem tudva, hogy mit határozzon.

— Várjál csak — mondta hirtelen —, írok neked egy búcsúlevelet.

Ha reám akartok majd emlékezni, kézbe veszitek a levelet. Ez megőrzi kellemes emlékeiteket rólam.

És elfojtva keserű könnyeit, a következőket írta:

Ha én ezen a világon születtem volna, köztetek, földi emberek között, akkor én örömet maradnék nálatok, én drága szüleim, hogy eloszlassam bánatotokat. Soha, soha nem hagynálak el benneteket! De hiába! Ez lehetetlen! Most levetem azt a ruhámat, amelyet itt, ebben a házban viseltem, és azt emlékül hagyom rátok. Holdfényes éjjel gyertek ki, és nézzetek

a holdra. Es olyan nehéz elhagynom titeket, hogy meglehet, a félúton lehullok az égből a földre!

Az egyik égi lakó kezében volt egy kis ládika, abban madártollakból készített ruha. A másikon kicsiny szelence volt, benne egy frissítővel teli tálacska: aki ebből ivott, sohasem ismerte meg a halált.

— Lányom, igyad ki a halhatatlanság italát - mondta az égi lakó. - Te tisztátalan földi étkeket ettél, és nem lehetsz egészséges.

E szavakkal az égi küldött odanyújtotta az edényt a csodálatos frissítővel Kagujahime ajkához. Kagujahime kiitta a folyadékot, és az edényt el akarta rejteni földi ruhájában, hogy ezt is ajándékkul adja majd Taketori apónak, azonban az egyik égi lakó észrevette, és megakadályozta ezt. Az égi küldött kivette a ládából a madártollakból készült ruhát, és éppen rásegítette volna Kagujahimére, amikor az így szólt:

— Ó, várjál még egy kevéskét! Ha én magamra veszem ezt az öltözetet, minden emberi érzés kihal belőlem, és nekem még búcsúszavakat kell írnom egy embernek.

Az égi lakók elunták a várakozást.

— Mit késlekedsz még hiábavalóan! — kiáltották.

Kagujahime válaszolt nekik:

— Ne ítéljetek olyanról, amiről semmit sem tudtok!

És békességben, sietség nélkül elkezdett búcsúszavakat írni a mikadohoz:

Felsőged nagy hadsereget parancsolt ide, hogy ők engem a földön tartsanak, értem azonban égi küldöttek jelentek meg, akiket nem lehet föltartóztatni. Követnem kell őket. Nekem is fáj ez, és keserves szívvel válok meg a földtől! Csak azért utasítottam vissza, hogy szolgálatodba álljak, mivel nem erről a világról származom. Talán nem lehetett megérteni elhatározásom kemény okait, és az is lehet, hogy gonosznak tartottál engem, de nem volt hatalmam arra, hogy kérésedre nyugodt lélekkel igent mondjak. Most nehéz súllyal nyomja lelkemet a gondolat, hogy te engem kegyetlennek és emberi érzésekre képtelennek tarthatsz.

*Eljött a válás perce.
Most magamra borítom
Tollakból szőtt ruhámat,
De emlékszem reád még —
És szívem belefájdul.*

Befejezván a levelet, Kagujahime magához hívta a császári sereg parancsnokát, és megparancsolta neki, hogy adja át a mikadónak a most írt levelet, és vele a halhatatlanság italát. Az egyik égi küldött átnyújtotta ezeket az őrség parancsnokának.

Ebben a szempillantásban ráterítették Kagujahimére a madártollakból készített öltözetet, és ezzel eltűntek belőle földi tulajdonságai. Fölhagyott Taketori öregapó sajnálásával, nem siránkozott többé szerencsétlenségéről, mivel aki csak magára veszi az égi ruhákat, elfelejtkezik azonnal a földi dolgokról. Kagujahime beült a repülő palankinba, és a sok száz égi lakó kíséretében elrepült az égbe.

Taketori apó és a felesége a sok sírástól annyira elgyöngültek, hogy az ágyból sem tudtak többé fölkelni. A mikado pedig, miután elolvasta a levelet, és megkapta a halhatatlanság italát, igen elgondolkozott. Majd magához hívatta egyik emberét, elküldte őt birodalma legmagasabb hegycsúcsára, és ott a hold felé fordulva elégettette vele a csodálatos italt. Ezt a hegyet azóta is a Halhatatlanság Hegyének- Fudzsinak - nevezik. A holdbeli királyságból könnyű szellő kerekedett, és magával vitte az égbe a mikado utolsó üzenetét, így mondja a régi hagyomány.

AITAKA MJÓDZSIN

Élt a régi időben Ocunában, Szuruga országában, a Fudzsiszan lábánál, egy öreg házaspár. Bambusznádból gabonarostákat fontak, s ezek eladásából tengették életüket. Az öreg nagyon szerette a sólymokat, ezért elnevezték Aitaka Mjódzsinnak.

Az asszonyt pedig Kaiinu Mjódzsinnak hívták, mert kedvelte a kutyákat. Mikor egy napon munkájuk közben épp bambusznádat hasogattak, hát uram fia, találtak benne egy pöttömnyi gyereket. Földöntúli szépségű kislány volt az. Nagyon megörültek neki, s mivel nekik maguknak nem volt gyermekük, elhatározták, hogy a kislányt sajátjukként nevelik föl.

A gyermek először csak hüvelyknyi volt, de tizenhat hónap után elérte már a fiatal lányok természetes nagyságát. Szépségével, finom modorával és okosságával minden vele egykorú leányon túltett az egész országban. Az akkor uralkodó császár épp ebben az időben kerestetett szép lányokat mindenütt, egész birodalmában, hogy azután szolgálóként palotájába vegye őket. A császári hírnökök és megbízottak keresésük közben eljutottak Szuruga országába is, s egy éjszaka a két öreg kunyhójában szálltak volt meg. A kunyhó túlságosan szegényesnek tetszett nekik, nem is tartották érdemesnek tudakolni, hogy van-e a házban szép leány. Az éjjel azután világosságot vettek észre a házban, amelynek eredetét nem tudták megmagyarázni maguknak. Reggelre kelve megkérdezték hát a két öreget:

— Mit jelentsen az, hogy egész éjszaka világosság van kunyhótokban?

A házigazda így válaszolt nekik:

— A fény, amit láttatok, leányunk testéből árad.

Nagyon elcsodálkoztak ezen a császár küldöttei, és látni kívánták a leányt. Így szóltak hozzá elámulva:

— A császár azért küldött bennünket, hogy keressük meg palotája számára az ország legszebb leányait. Mindeddig hiába kutattunk az országban olyan lányok után, akik méltók volnának erre a nagy megtiszteltetésre. Csak most, amikor téged megláttunk, reméljük, hogy kivívjuk magas megbízónk elismerését.

Kérték a leányt, menjen velük a fővárosba, de hasztalan, mert nem volt hajlandó velük menni. Üres kézzel tértek hát vissza a császárhoz, és jelentették neki, amit láttak. Miután a hírnökök és megbízottak leírták a leány páratlan szépségét, a császár maga akart az igazságról meggyőződni, és elhatározta, hogy elutazik Szuruga országába.

Amikor a császár hírnökei a két öreg házat elhagyták, a leány könnyes szemmel így szólt nevelőszüleihez:

— Sohasem felejtsem el azt a szeretetet és gondoskodást, amit irántam mutattatok. De most eljött az idő, és el kell hagynom benneteket, hogy visszatérjek a Fudzsi-hegy csúcsára, ahonnan egykor hozzátok jöttem. Ne gondoljatok rosszat rólam, hogy elhagylak benneteket, és ne tartsatok hálátlannak.

A két öreg könyörgött neki, hogy maradjon, mert nem tudnak már nélküle élni. A válasz azonban ez volt:

— Ne bánkódjatok az elkerülhetetlen sors miatt. Időnként majd felkeresem kunyhótokat, hogy lássam, mint megy sorsotok, de mivel az égi világ szólít, nem élhetek tovább az emberek között.

E szavakkal elhagyta a házat, és fölment a Fudzsiszan csúcsára.

Amikor a császár Szurugába ért, a Fudzsi lábához, a két öregtől megtudta, hogy nevelt lányuk elhagyta őket, és eltávozott a hegy csúcsára. E hírre a császáron mély szomorúság vett erőt, és arra kérte az öreget, vezesse őt föl a hegyre. Az öreg szívesen teljesítette a kérést, és azonnal fölkerelkedtek.

Amikor a csúcsra vezető úton az ötödik pihenőhöz értek, és ott időztek, a császár levette fejéről a koronát, és letette a földre. Azután folytatták útjukat a csúcs felé, s mikor odaértek,

egy barlangból előlépett a keresett leány, megragadta a császár kezét, a barlangba vezette, és így szólt hozzá.

— Ha valóban az az egyetlen óhajod, hogy velem együtt élj, kövess akkor engem.

Attól fogva emberi szem nem látta őket. örökre eltűnt a leány, és szerelmese, a császár sem került elő többé.

AMEVAKAHIKO TÖRTÉNETE

Abban az időben, amikor Dzsimmu császár harmadik felséges utóda kormányozta a birodalmat, élt az országban egy gazdag nemesember feleségével és három leányával. Ezek szépségéről a birodalom lakói gyakran beszélgettek, példálóztak. Mérhetetlen sok kincse volt a nemesembernek, és jólétéről negyvenezer teli csűr tanúskodott mind a négy világtájon. Szegénység és ínség ismeretlen vendég volt nála. Történt volt, hogy a nemesember háza előtt egy asszony mosta, mosogatta egyszer fehérneműjét a patakban. Már éppen befejezte a munkáját, és indulóban volt hazafelé, amikor egy nagy kunkorodó-tekerdő kigyót pillantott meg, de — lássatok csudát! — az még beszélni is tudott:

— Figyelj jól a szómra! — sziszegte. — Ha nem követed parancsodat, összetöröm tested minden csontját.

Az asszony így válaszolt:

— M i közölnivalód van? Ha teljesíteni tudom parancsodat, meg is teszem.

A kigyó erre egy levelet ejtett ki szájából, és hozzátette:

— Vidd ezt be a nemesember házába!

Az asszony fölvette a levelet, és átadta a nemesnek. Ez fölnyitotta, s a következőket olvasta benne:

Ha nem adod hozzám feleségül egyik lányodat, mindnyájatokat elpusztítalak: téged és feleséged éppúgy, mint lányaitokat. A lakodalmi házat a közeli kerek tónál építsétek föl. cölöpalapzaton nyugodjék, és tizenöt öl legyen a hossza, hogy egészen ki tudjak benne nyújtózkodni!

Amikor a szülők ezt elolvasták, végtelen fájdalom meg bánat fogta el őket. Hívták a legidősebb leányt, és megkérdezték, hogy szeretne-e magának kigyó férjet. Ez azonban így válaszolt:

— Inkább meghalok, semhogy ilyen kigyóféle férjem legyen. Nem, nem tehetem.

Megkérdezték a középső leányt is, de az is hasonló választ adott. Erre a legkisebbet szólították, könnyek között, sírva-ríva, mert ez volt a legkedvesebb gyermekük. Kérdésükre így válaszolt a legkisebbik:

— Elmegyek én a kigyóhoz, inkább, mint hogy elpusztítsa apámat, anyámat.

Fájdalom meg bánat fogott el ekkor mindenkit, és nem volt vége a sírásnak-rívásnak. A tó partján palotát építettek, ahogy a kigyó parancsolta, és odavitték a felékesített menyasszonyt. Otthagyták azután egyedül, és összes kísérői hazatértek. A vadkan órájában járhatott az idő, mikor hirtelen erős szél támadt, zuhogott az eső, dörgött az ég, villámok cikáztak. A tavon ház nagyságú hullámokat lehetett látni, és a királylány annyira megrémült, hogy azt sem tudta, él-e, hal-e, mert nem látott már menekülést borzasztó sorsából. Így ült ott, a félelemtől megdermedve, rettegéstől megborzadva, amikor pillanatok alatt egy tizenöt öl hosszú kigyó merült föl a tó vizéből, és így szólt hozzá:

— Ne félj tőlem. Ha van nálad kés vagy valami hasonló, vedd elő, és vágd le a fejem!

Aggódott ugyan a lány, hisz mindenki aggódott volna ebben a helyzetben, de csak elővette körömvágó ollóját, és teljesítette a parancsot. Alig karcolta meg a kigyó fejbőrét, ez föl pattant, és a kigyóbőrből egy szép deli legény lépett elő, pompás udvari öltözetben. Fölemelte az üres bőrt, összehajtogatta, egy üres rizsesládához vitte, és elzárta. Ezután egybekeltek. A leány rövidesen elfelejtette a kiállt félelmeket, és reggeltől napestig mulatott férjével. Így éltek egymással boldogan, dúskáltak minden jóban. Mindenük megvolt, amit csak kívántak, napjaik örömben és szórakozásban teltek. Rengeteg inas és szolga is volt a palotában, akik aggódva lestek parancsaikat.

Egy nap a férj így szólt feleségéhez:

— Úgy sejtem, tudni szeretnéd, hogy mi a nevem, ki- s miféle a családom. Amevakahikónak hívnak, és a tenger sárkánykirálya vagyok, de időnként fölmegyek az égbe, apámnak, az ég uralkodójának házába. Most is eljött az idő, amikor ismét az égbe kell mennem. Holnap vagy holnapután el kell hagylak. Ha hetednapra nem térek vissza, ne nyugtalankodj, hanem várj rám kétszer hét napig. Ha addigra sem térek vissza, akkor várj türelmesen háromszor hét napig. S ha akkor is hiába vársz, nem tudom, mikor térhetek vissza. Ez esetben talán sose látjuk egymást többé.

A feleség erre így kérdezősködött:

— Ha ez történik, mit csináljak én akkor?

A deli sárkánykirály így válaszolt a kérdésre:

— Él a nyugati fővárosban egy asszony, akinél van egy tökféle növény, az icsaja-no-hiszago. Egy éjszaka alatt égig érő növény lesz ebből. Végy tőle egy magot, ültess el, és küsszál föl indáján az égbe. Ha odaérsz, és nem tudod az utat, kérdezősködj Amevakahiko lakóhelye után, mert nehéz megtalálni az utat hozzám odafönt.

Ezután még egyszer feleségéhez fordult, a rizsesládára mutatott, amelyben a kígyóbőr el volt zárva, és így szólt:

— Jól vigyázz, ezt a ládát semmiképpen sem szabad ki nyitnod!

Ha kinyitod, nem térhetek hozzád vissza soha!

S ezzel fölemelkedett az égbe.

Röviddel távozása után látogatóba érkezett a két idősebb leánytestvér. Megnézték a palotát, sok kincsel, pompájával együtt, és látták húguk szerencsés sorsát, hogy itt él boldogan, gond nélkül. Így szóltak egymáshoz:

— Eljátszottuk a gazdagságot, szerencsétlen a mi sorsunk! Bár ne féltünk volna akkor!

Ezer és ezer dolgot kellett megmutatni nekik, kinyitogatni a ládákat és szekrényeket. Végül is arra a lezárt ládára mutattak, amelyet tilos volt kinyitni, és kérték:

— Ezt is nyisd ki nekünk!

— Nem tudom — felelte a húguk —, hová lett a kulcsa.

De a két nővér akaratos volt:

— Szeretnénk belenézni! - mondták. — Hozd hamar a kulcsot. Milyen kincs lehet az, amit nem akarsz nekünk megmutatni?

Megtapogatták ruháját, mire megcsörrent a kulcs, amelyet ott hordott szoknyája alatt a csípőjén. Korholták is:

— Miért akarsz eltitkolni valamit előlünk?

Fogták a kulcsot, nem hallgattak rá, és kinyitották a ládát. De üres volt, csak egy vékony füstfelhő szállt belőle az ég felé. Ezután leánytestvérei hazamentek, ő pedig kétszer hét napig várt férje visszatérésére. Mikor nem jött meg akkorra, várt még háromszor hét napig. Mivel akkor sem érkezett meg, elindult a nyugati fővárosba, férje tanácsát követve. Ott találta az említett asszonyt, megvette tőle a tökmagot, és elültette a kertjében. Egy éjszaka a tök indája egészen a magas égig nőtt föl. Nyitva állt tehát az út az ég felé. Mielőtt azonban elindult, szüleire és hazájára gondolt, mert nem tudta, hová vezet útja, és visszatérhet-e valamikor a földre. Búcsúdalt énekelt:

Látlak-e még titeket valaha?

Bizony nem tudhatom,

De már az a sorsom.

Hogy a fehér fellegek

örök vándora legyek.

Mikor az égbe érkezett, és messze járt már az úton, találkozott egy hófehér ruhájú, szép külsejű férfival. Megkérdezte tőle:

— Meg tudnád-e mondani nekem, hogy hol lakik Amevakahiko?

A férfi azonban így felelt:

— Sajnos, nem tudom. Kérdezd meg azt, aki utánam jön!

A leány ekkor így kérdezősködött:

— Ki vagy te?

— Az esthajnali csillag — hangzott a válasz.

A következő, akivel találkozott, seprút húzott maga után. őt is megkérdezte, s a válasz csak ez volt:

— Nem tudom, kérdezd meg az utánam jövőt. Én az üstökös vagyok.

Azután egy csoport tartott feléje. Kérdésére ezek is így feleltek:

— Nem tudjuk megmondani. Mi vagyunk a Fiastyúk csillagai.

Most már nagyon elszomorodott, és remény nélkül folytatta útját az eltűnt keresésére. Ekkor szembejött vele valaki, drágakövekkel kirakott gyaloghintón. Nála is tudakozódott, nála is érdeklődött, és az utas így válaszolt:

— Menj tovább ebben az irányban, míg csak el nem érsz egy ékszerekből épült házhoz. Feltűnik majd az is ott neked, hogy a ház kertje nem kavicssal, hanem smaragddal van telehintve. Ott kérdezősködj Amevakahiko után!

Az utas Mjoken volt, a sarkcsillag.

Hosszú vándorlás után elérkezett a mondott helyre, és amikor Amevakahiko felől érdeklődött, maga Amevakahiko lépett eléje, és örömtől sugárzó arccal üdvözölte:

— Napot napra töltöttem el vigasz és öröm nélkül, amióta szerelmünk sok öröme után elbúcsúztunk. Mindig vártam, egyre bizakodtam, hogy elindulsz és megkeresel. Bizonytalanságom azonban nőttön-nőtt. Arra gondoltam, hogy letérsz a helyes útról, meg arra, hogy szerencsétlenül járhatsz jártadban. De most, hogy újra itt vagy, öröm remegtetni a szívemet.

Ezután kézen fogta, és bevezette a palotába. Boldog házasságban éltek, és sokat beszélgettek elszakítottóságuk idejéről.

A szerelmesek tökéletes boldogságát egyszer csak megzavarta valami. Amevakahiko egy napon gondterhelt arccal fordult feleségéhez, és így szólt hozzá:

— Egy dolog aggaszt, és sötét árnyat vet boldogságunkra. Elárulom neked, hogy az én apám rémes külsejű ördög. Ha megtudja, hogy te itt vagy, nem tudom, mi fog történni velünk! Különbféle terveket kovácsoltak, nem tudták, együtt maradjanak-e, vagy tanácsosabb volna, ha az asszony visszatérne a földre. Közben pedig teltek-múltak a napok, és mikor aztán az ördög egy napon valóban megérkezett, Amevakahiko gyorsan karfává változtatta feleségét. Az ördög ide-oda kémlelve, rémesen, vérben forgó szemmel nézett körül a szobában, és a karfára támaszkodva megszólalt:

— Mintha emberi lény szagát érezném itt...

Sokáig maradt, de semmi gyanúsat sem sikerült fölfedezte, s így újra eltávozott.

A látogatás ezután többször is megismétlődött, de Amevakahikónak mindig volt annyi ideje, hogy az asszonyt átváltoztassa, hol legyezővé, hol fejtámasszá, hol pedig valami csecsebecsévé, s így sikerült az ördög figyelmét ismételten kijátszaniok. Egy ideig minden jól ment. Egyszer azonban, amikor éppen délutáni álmukat aludták, hirtelen megjött az ördög, halkán lopózkodva úgy, hogy nem lehetett hallani, de még csak sejteni sem, és meglepte őket, mielőtt Amevakahikónak ideje lett volna feleségét átváltoztatni valamivé.

Mikor az ördög megpillantotta a földi asszonyt, így szólalt meg nagy mérgesen:

— Ki ez?

Mivel már úgysem lehetett eltitkolni többé, így válaszolt hát a fiú:

— A feleségem. Kérlek, ne bánts!d!

Az ördög nem enyhült meg a kérésre:

— Jó, megkegyelmezek neki, ha legelteti sok ezer gulyámat: kiviszi reggel a rétre, és este hiánytalanul visszahajtja az istállóba.

Az asszony kétségbeesve gondolt a megoldhatatlan feladatra, és Amevakahikóhoz fordult:

— Hogyan tudnék én sok ezer gulyát terelgetni?

A férje átadta neki egyik kabátujját, e szavakkal:

— Fogd ezt a ruhaujjat, lengesd ide-oda, és mond ezt:

„Ez Amevakahiko ruhaujja, ez Amevakahiko ruhaujja!” Így majd sikerül!

Mikor aztán az asszony kihajtotta a marhákat a legelőre, ezek, mint a nyíl, szétfutottak a szélrózsa minden irányába.

De este, amikor eljött a hazahajtás ideje, csak meglengette az ujját, ahogy férje tanította, és a sok ezer marha engedelmesen visszatért az istállóba.

— Itt valami varázslat van! — mondotta az ördög.

A következő nap már jó korán magához hívatta az asszonyt, és így szólt hozzá:

— A mai nap új feladat vár rád, asszonykám! Van nekem itt a keleti csűrben ezer koku rizsem, hordd át estig mindet a nyugati csűrbe. De jól vigyázz, hogy egyetlen szem se vesszen kárba!

Az asszony újra férjéhez fordult segítségért, és ő megint csak a kabátujját ajánlotta.

Meglengette hát az asszony az ujjat kétszer is, és közben így szólt:

— Ez Amevakahiko ruhaujja!

Erre ezer és ezer hangya jött elő valahonnan, és áthordta a rizst szemenként egyik csúrból a másikba. Este az ördög megnézte a munkát, és böszült arccal, vérben forgó szemmel fölkiáltott:

— Hah! Egy szem hiányzik! Teremtsd gyorsan elő, mert életeddel játszol!

Az asszony sietve visszafordult az úton, hogy megkeresse a hiányzó szemet. Rá is akadt egy törött lábú hangyára, az vitte a szemet, de nem tudta társait elég gyorsan követni.

Megörült, fogta a szemet, és vitte az ördögnek.

Másnap egy nagy ól elé vonszolta őt az ördög. A százlábúak ólja volt ez.

— Ide zárlak be! - kiáltott föl, és be is zárta a vastag vaskapcsokkal kivert ólba, mert azt hitte, hogy a százlábúak majd fölfalják. Megjegyzem, ezek a százlábúak nemigen hasonlítottak földi testvéreikhez. Mindegyik legalább egy rőf hosszú volt, és négy-ötezer is hemzsegett, mászkált, hempergett az ólban. Az asszony rémulten látta, hogy forgó szemmel és nyitott szájjal rárohannak. Meglengette a ruhaujját, és így szólt:

— Ez Amevakahiko ruhaujja!

Erre mind meghunyászkodtak, és visszahúzódtak egy sarokba. Nem bántották. Az ördög másnap kinyitja az ólat, és ugyancsak elcsodálkozott, amikor látta, hogy az asszony épen és elevenen kerül ki a férgek közül.

Másnap a kígyótoronyba zárta. Az asszony meglengette a ruhaujját, és a kígyók se bántották. Mikor eltelt hét nap, hét éjjel, az ördög kinyitotta a kígyótoronyt, és nagy ámulatára, az asszony innen is sértetlenül lépett ki. Erre így szólt:

— No, énmiattam itt maradhatsz, de nem élhettek együtt úgy, mint eddig. Havonta csak egyszer találkozhattok!

Az asszony örömeiben nem egészen jól értette az ördög szavát, s felkiáltott:

— Ó, én akkor is örülnék, ha évente csak egyszer láthatnám!

— Legyen hát úgy — válaszolta az ördög. — Évente egyszer!

Elővett egy dinnyét, a földre dobta, hogy szétrepedt. Az ég folyója folyt ki belőle, amely elválasztotta a két szerelmezt. Mindkettő ott van még ma is az égen: belőlük lett a Tanabata és a Hikobosi csillagkép. Évente csak egyszer találkozhatnak, az év hetedik hónapjának hetedik napján.

KANNON AJÁNDÉKA

Élt egyszer valahol egy ember, s ez szeretett volna magának valamit, ami hasznot és vagyont hozna neki. Elment hát Kannon templomába, és ott hét napon és hét éjen át megszakítás nélkül imádkozott. Az utolsó nap megjelent neki álmában Kannon, és így szólt hozzá:

— Meghallgattam könyörgéseidet és imádat. Hagyd el a templomot holnap korán reggel, mielőtt a nap fölkel, s az első dolgot, ami a kezedbe kerül, amint a templomhegy lépcsőjén leértél, fogd meg és vidd haza.

Az ember így is tett, a templomot még a hajnali szürkületben elhagyta, és lement a hegyoldal lépcsőin. Egyetlen datolyamagot talált ott, és elcsodálkozott:

— Különös! De mégiscsak ez a datolyamag lesz az, amit Kannon nekem ígért. Fölvette hát, és homlokához emelte, hogy hódolattal köszönetét fejezze ki az istennek. A mag azonban odaragadt, sehogy sem lehetett többé eltávolítani, és végül gyökeret is vert. Nemsokára kihajtott, és hamarosan kis növényé fejlődött, még gyorsabban tekintélyes fává. Tavasszal virágozni kezdett, és ősszel teli lett csodálatos gyümölcsökkel. Az ember erre végigment a város utcáin, és így kiáltozott:

— Friss datolyát tessék! Friss datolyát!

Mindenütt vásároltak tőle, és szép pénzt keresett a homlokán nőtt fával. A város datolyaárusai azonban megirigyelték nagy jövedelmét, és egyszerűen lefűrészelték a fát homlokáról.

Az ott maradt csonkon azután pompás ízű gombák nőttek, olyan nagy számban, hogy az ember megint a város utcáit járta; most meg gombát árult. Ekkor viszont a város gombakereskedői irigyelték meg a hasznát, és a csonkot a gyökérrel együtt leszakították homlokáról. A csonk helyén lyuk maradt a homlokán, egy nagy forradásszerű lyuk, s innen, mint egy forrásból, csodálatos illatú édes bor folyt.

Az ember ismét le s föl járt az utcákon, és így kiáltozott:

— Édes bort vegyenek! Édes bort vegyenek!

Mindenki venni akart az édes borból, és így hamarosan meggazdagodott.

A HIDA - BELI MAJOMISTEN TÖRTÉNETE, AKI EMBERÁLDÓZATOT KÖVETELT

Mindez már réges-régen történt. Egy bonc vándorolt egyszer minden határozott cél nélkül keresztül-kasul az országban. Bolyongásai során Hidába is elvetődött, és eltévedt a nagy hegyek között. Hiába kotorta föl az avart, útnak vagy ösvénynek a nyomára sem bukkant. Egyszer mégis úgy rémlett neki, mintha valami útfélét talált volna, örömmel vágott tehát neki, és haladt rajta egy ideig, amikor ijedten vette észre, hogy ez sem az az út, amit keresett: az útfélének ugyanis hirtelen vége szakadt egy vízesésnél, amely függőnyszerűen zuhogott le a hegyi szikláról. Vissza akart fordulni, de most már azt az utat sem találta meg, amelyen idejött, mindenütt megmászhatatlan sziklafalak tornyosodtak körülötte: mindmegannyi tiltó kéz. Egyike-másika kétszáz jó magasságba is fölnyúlt. Szorult helyzetében végül Buddhát hívta segítségül. Ekkor lépteket hallott a háta mögött, és amint hátranézett, látja ám, hogy egy ember jön vele szembe széles karimájú kalapban és nagy úticsomaggal a hátán. Megörült, hogy embert lát ezen a kietlen helyen, odament hozzá és megkérdezte:

— Ki vagy, és honnan jössz? Hová vezet ez az út?

Az utas azonban nem adott választ, nem nézett se jobbra, se balra, csak ment egyenesen a vízeséshez, beleugrott, és eltűnt benne.

A bonc ezt látva, még jobban megrémült, mert arra gondolt, hogy az utas nem emberi lény, hanem valami démon lehetett. Azt gondolta magában: „Úgy látszik, itt kell elpusztulnom, mert ebből a veszedelemből nem látok semmi menekvést. Nem várom meg azonban a rossz szellemeket, hogy azok pusztítsanak el: magam vetek véget életemnek. Ha meghaltam, a rossz szellemek hiába támadnak rám.” Ezután Buddhának ajánlotta lelkét, és arra kérte, hogy legyen irgalmas hozzá következő életében. Ezzel ő is, akárcsak az utasember, a vízesésbe vetette magát.

Eleinte úgy érezte, mintha víz ömlene az arcára, később azonban úgy rémlett neki, hogy a vízesés már a háta mögött zuhog. „Úgy látszik, vízbe fúltam, és már a másvilágon vagyok!” - gondolta magában. Később azonban ráébredt, hogy érzékszervei kifogástalanul működnek. Visszafordult ekkor, és látta, hogy az a vízesés, amit olyan veszedelmesnek tartott, nem egyéb egyszerű vízfüggőnynél, és mögötte folytatódik az út, vezet lefelé. Megindult tehát ezen az úton, amely elvezette őt a hegy lábához, és amikor tovább ballagott, megpillantott maga előtt egy nagy falut. Azt remélte, hogy ott embereket talál. Ez a látvány jókedvre derítette, és amint így a falu felé haladt, már messziről két embert pillantott meg. Az egyik az volt, akivel az erdőben találkozott; a csomag már nem volt nála, ezt letehetette a faluban. A másik halványzöld színű körgallért viselt, olyat, amelyet a községi előjárók vagy más hivatali emberek szoktak viselni. Nagy sietve szaladtak felé, mintha sürgős volna a dolguk.

Amikor a két ember odaért, a körgalléros a boncba karolt, és húzta magával. Csudálkozva kérdezte a bonc:

— Mit jelentsen ez? Mit akartok tőlem?

A körgalléros ember így felelt:

— Velem kell jönnöd, senki mással!

Ezalatt sokan, egyre többen jöttek elő a faluból. Mindnyájan azt akarták, hogy a bonc velük menjen, és hogy náluk szálljon meg. A bonc sehogy sem értette, miért ragaszkodnak hozzá ilyen nagyon. Végül, amikor semmiképpen sem tudtak megegyezni, valaki közülük így kiáltott föl:

— Miért hajalkodunk itt egymással, emberek? Menjünk a kerületi előjáróhoz, az majd eldönti, hogy kinél szálljon meg a vendég!

Ekkor egy nagy ház felé vezették. Tiszteletre méltó öreg lépett ki onnan, és megkérdezte:

— Mi folyik itt?

Erre az az ember lépett elő, akivel az erdőben találkozott a bonc, és így fűzte a beszédjét:

— Ezt az embert én Japán földjéről vezettem el ide, és ennek az embernek ajándékozom — és ezzel a körgalléros férfira mutatott.

Ekkor így szólt az előljáró:

— Ha ez így van, akkor egyedül neked van jogod ezt az embert házába vezetni!

Csalódottan széledtek szét a többiek, mikor ezt az ítéletet meghallották, a bonc pedig a körgalléros ember mögött lépkedve, a következőket gondolta magában: „Bizonyára gonosz démonok lakják ezt a falut! Ha ez a körgalléros házába vezet, azért teszi, hogy ott fölfaljon” — és erre a gondolatra kicsordult a könnye.

Észrevette ezt a körgalléros ember, és megkérdezte, hogy vajon mitől fél. A bonc így válaszolt:

— Mindenki úgy beszél itt Japánról, az én hazámról, mint valami távoli, messzi vidékről. Hol is vagyok hát én tulajdonképpen?

— Ne csinálj ebből magadnak gondot - válaszolta a körgalléros —, mi itt boldog és békés országban élünk. Mindenünk megvan. Te is leélheted itt életedet gondtalanul és bőségben.

Eközben már haza is értek. A körgalléros ember háza valamivel kisebb volt, mint a körzeti előljáróé, de szép stílusával kitűnt a falu többi háza közül. Az udvarban hangos örömujjongással várták őket a család tagjai meg a szolganép.

A körgalléros ekkor fölkérte a boncot, hogy tisztelje meg házát, lépjen be, és foglaljon helyet a tornácon. Elvették a csomagját, kalapját, köpenyét és cipőjét, majd egy díszesen bútorozott szobába vezették.

— Tálaljatok gyorsan! — parancsolta a ház ura, és a bonc elé a legízesebb ételeket rakták, halakat és szárnyasokat, mindent, mi szemnek-szájnak ingere.

A bonc azonban csak nézett maga elé, és nem mert enni az eléje tett pompás ételekből. Futva jött a házigazda, és aggódva kérdezte:

— Miért nem eszel?

— Fiatalkoromban lettem én szerzetes, és sohasem láttam ilyen ételeket, sem ilyen italokat. Ezért csak nézem őket - hangzott a válasz.

— Jóllehet, hogy így volt, de itt a mi szokásunk szerint kell élned. Hiszen ha nem eszik, éhen hal az ember. Meg kell változtatnod életmódodat. Van nekem egy szép hajadon lányom, eladósorba lépett, jól illene hozzád, ha úgy tetszik, elveheted. A mai naptól kezdve növesszd meg a hajadat, mert így, csupasz fejjel, kopasz fővel nem illi k itt mutatkozni. Változtass eddigi életmódodon, és fogadd meg tanácsomat!

A körgalléros beszéde közben ezt gondolta a bonc: „Ha ellentmondok kívánságának, és nem követem tanácsát, egy szép nap még agyonüt engem haragjában. Ha viszont követem tanácsait, talán azzal is csak ártok magamnak. Mitévő legyek tehát, hiszen nincs hova menekülhetnem. Noha nem szoktam ilyen ételekhez, mégis megpróbálkozom velük, hogy haragot ne szítsak.” Amikor a bonc közölte elhatározását, házigazdája nagyon megörült, odahozta a maga ebédjét is, leült a bonccal szemben, és együtt ebédeltek. A bonc közben így elmélkedett: „Vajon mit szól Buddha mindehhez?” Mindenből evett, még a halból meg a szárnyasból is.

Sötétedéskor, midőn a bonc éppen nyugovóra akart térni, ismét megjelent a házigazda. Szélesre tárta ki az ajtót, és betuszkolt hozzá egy szép leányt: a saját édeslányát. Húszesztendős is alig lehetett a leány, és igaz, ami igaz: pompás ruhákba öltözött.

— Itt a lányom, legyen a tied! Szeresd olyan forró szeretettel, amilyennel én szerettem, mert egyetlen lányomat ajándékozom neked. Elhiszed-e most már, hogy barátságos a szándékom irántad?

Azzal elment, mielőtt a bonc válaszolhatott volna. A bonc szóba elegyedett a lánnyal, és megtetszett a szépsége. Ezután férj és feleségként, sok boldog órát, sok felejthetetlen napot töltöttek el együtt. A bonc most már úgy öltözködött, ahogy kedve tartotta, azt ette, amire étvágya támadt, és gyarapodott is szépen, testben is, súlyban is. Megnövesztette haját, és

csomóba kötötte farkocását a tarkóján, és amikor föltette főveget, a házasemberek jellemző viseletét, mindenki azt mondta róla, hogy ez bizony olyan szép szál ember, akinek nincs párja a faluban. Nőtt is feleségének szerelme napról napra, és végül már percekre sem akart megválni férjétől a fiatalasszony. A bonc is nagyon szerette feleségét, és úgy rémlett neki, hogy az asszony napról napra kedvesebbé és szebbé válik. Már nem is tudta elképzelni, hogy valahol máshol is lehetne élni a földön. Szóval, nagy volt a szerelmesek boldogsága, éjjel-nappal együtt voltak. Az idő viszont gyorsan telt, és alig vették észre, hogy már nyolc hónap óta házasok.

Furcsán megváltozott ekkor az asszony viselkedése. Úgy rémlett, hogy nyomasztó gondjai vannak. A házigazda viselkedése azonban, éppen ellenkezőleg, egyre kedvesebbé és közvetlenebbé vált:

— Nem is férfi az, aki nem testes. Törődj jobban magaddal!

— mondogatta vejének, és naponta többször kedveskedett neki mindenféle ínycsalatokkal. De minél jobban testesedett, annál több könnyet hullatott a felesége. Érthetetlennek tartotta végül is e viselkedést a bonc, és megkérdezte az okát:

— Min gondolkozol? Mi bánt elennyire? Semmiképpen sem tudom megérteni viselkedésedet.

Válasz helyett csak ennyit mondott az asszony:

— Ó, szerencsétlen természetem van nekem: néha, csak úgy ok nélkül, szomorú gondolataim támadnak.

És attól kezdve még többet siránkozott. Viselkedése érthetetlen maradt, olyannyira, hogy ez már kezdett aggasztó lenni a bonc számára, magyarázatot azonban nem kapott, mert nem volt senki, aki az apa és a leánya különös viselkedését megfejtette volna.

Egy alkalommal vendég érkezett a házba. A házigazda szívélyesen elbeszélgetett vele, és nem sejtette, hogy a bonc minden szavát figyeli a másik szobából. Így beszélt a vendég:

— Nagyon okosan cselekedtél, hogy ezt az idegent magadhoz vitted. Gondoskodtál helyettesről, aki nem is sejtí, mi vár rá. Leányod életét mentetted meg ezzel.

— Igazad van — válaszolt a házigazda -, ha ezt az idegent nem veti hozzánk a szerencse, most ugyancsak bajban volnánk.

Mikor elbúcsúztak, a házigazda kikísérte vendégét az ajtóig, azután sietve visszajött. Épp ott találta a lányát, és mindjárt megkérdezte tőle:

— Vittél elég ennyit a férjednek?

Később pedig vejével találkozott, és így szólt hozzá:

— Menj csak vissza a szobádba, és láss hozzá az evéshez!

Nyugtalan volt a bonc már korábban is, nem értvén azt, hogy miért kell neki mindig a hasát tömnie, és azt sem értette, hogy miért fakad sírva a felesége, valahányszor ő jóízűen eszik, de most, hogy a vendég szájából is különös megjegyzést hallott, még nagyobb lett az aggodalma. Megpróbálta óvatosan szólásra bírni feleségét, de sikertelenül. Látta, hogy felesége szívesen elmondana neki valamit, de titkos félelme megakadályozta abban, hogy kitárja a szívét férjének. Közben teltek-múltak a napok. Egyszer csak szokatlan sürgés-forgás támadt a faluban. Füstöltek a kémények, csörögtek a mozsarak, mindenki serényen dolgozott, és úgy látszott, hogy valami nagy ünnepre vagy talán lakomára készülnek. Az asszony bánata ekkor még fokozódott, és szinte szünet nélkül sírt.

Egyszer így fordult hozzá a bonc:

— Mindig azt hittem, hogy nincs előttem semmi titkod. Azt hittem, hogy szíved tárva-nyitva! Azt hittem, tudom miért sírsz, vagy nevensz, de mégsem így van ez: súlyos titkot rejtegetsz előttem. Mivel érdemeltem ki bizalmatlanságodat?

— Rövid az élet, és olyan gyorsan elszalad az az idő, míg láthatjuk, hallhatjuk egymást - panaszkodott sírva az asszony. — Ez tesz engem olyan szomorúvá. Miért is kellett ennyire megszeretnünk egymást? — és ezzel újra sírva fakadt.

— Tudom én azt, hogy nem élünk örökké, de nincs értelme ennyire kétségbeesni ezen. Ez már hozzátartozik az emberi élethez. Azt hiszem azonban, hogy szomorúságodnak egyéb oka is van, hiszen házasságkötésünk idején még nem bántódtál ennyire. Aztán miért növekszik napról napra a szomorúságod? Mondd meg nekem kereken és nyíltan, miféle titkos félelem aggaszt téged az utóbbi időben!

Ekkor az asszony, sírva-zokogva, bevallotta az igazat:

— Különös ország ez a mienk, és szokásai is különösek.

Egy gonosz és hatalmas isten uralkodik a mi falunkon, akinek minden évben föl kell áldoznunk valakit. Emlékezz csak arra, hogyan verekedtek érted a falubeliek, amikor idejöttél! Ez azért volt, mert mindenki áldozat-helyettesnek akart megszerezni a saját családja számára. Minden évben ugyanis más-más családnak kell az áldozatot szolgáltatnia.

Ha valakinek nem sikerült áldozat-helyettes kerítenie, saját gyermekét kell áldozatul följánlani. Ebben az évben engem áldoztak volna föl, ha te nem kerülsz a családnkba, de most, hogy te itt vagy, téged föl a gonosz isten.

Beszéd közben az asszony többször is sírva fakadt, a bonc viszont mindent a legnagyobb nyugalommal vett tudomásul:

— Mi haszna a céltalan sopánkodásnak? — mondta. — Azon kell inkább gondolkozni, nem lehetne-e mégis valahogy kikerülni a veszedelmet. Mindenekelőtt azt szeretném tudni, hogy megölik-e előre az áldozatot, és így, áldozati eledel formájában nyújtják-e át az istennek, vagy elevenen kerül a színe elé.

— Nem, nem ölik meg. Meztelenre vetkőztetik, az áldozati asztalra fektetik, és így, asztalostul viszik be őt az isten Szent Kertjébe. Ha aztán mindenki elhagyta a kertet, és visszatért a faluba, az isten maga készíti el az ételét az áldozatból. Ha kis termetű az áldozat, ha sovány vagy öreg embert küldünk, haragra lobban attól az isten, és szerencsétlenséget küld a falura. Rossz ilyenkor a termés, fertőző ragály tizedel meg bennünket és állatainkat, tűzvész pusztít, és békétlenség uralkodik közöttünk. Ezért jól fölhízlalják, etetik az áldozatot az isteni lakoma előtti időben, hogy jó étvágyal egye az istenség.

— Ó, most már mindent értek, ami az utóbbi hónapokban olyan titokzatosnak tetszett számomra. Tudjátok, hogy milyen alakot öltött ez az emberevő isten?

— Én úgy hallottam — válaszolt az asszony —, hogy nőstény majom alakjában szokott volt megjelenni.

Ekkor a férfi hosszan gondolkodott, majd a következő megbízást adta a feleségének:

— Szerezz nekem egy jól kifent kardot!

— Ezt könnyen megtehetem - hangzott a válasz, és eltűnt, de rövid idő múlva már jött is vissza karddal a kezében.

A férfi megfogta, és gondosan megvizsgálta a kardot, többször is megköszörülte az élet, majd biztos helyre rejtette el. Most, miután ismerte sorsát, megnyugodott. Nyugodtan aludt, és jóízűen evett-ivott a házigazda legnagyobb örömére, mert súlyban is szépen gyarapodott. A házigazda meg a falubeliek örömmel jegyzték meg:

— Ez aztán ízletes falat lesz az istennek! Szerencsés lesz a jövő esztendő!

Mindenki örült, ha ránézett. Közben az áldozati ünnepség napja meg egyre közeledett.

Az isteni lakoma előtt egy héttel ördögűző kerítést fontak kötélből a ház köré, és a boncnak mindenféle tisztálkodási szertartáson kellett átesnie. Lassanként a többi házat is körülvették ördögűző kötéllel, és a falubelieknek sokféle dologtól meg munkától kellett tartózkodniok az előkészületek alatt. Hiába volt nyugodt a bonc, szegény feleségét nem lehetett megvigasztalni: egyre a hátralevő napokat számlálta.

Mit is tehetett volna egyebet ezen kívül, mint azt, hogy állandóan sírt meg jajveszékelt. A bonc ezzel szemben úgy viselkedett a legutolsó napokban is, mintha nem is nyugtalanítaná őt az egész.

Végül eljött a rettegve várt nap: az áldozat napja. Meg kellett fürdenie, új ruhát kellett öltenie a boncnak, azután gondosan megfésülték s elrendezték varkocsát. Küldöncök futottak izgatottan a házhoz, időről időre, és így kiáltottak:

— Siessetek! Siessetek!

Ekkor lóra ült a bonc, és lóra ült az apósa is, hogy az áldozati helyhez lovagoljanak. Az asszony kétségbeesése olyan nagy volt, hogy a búcsúzásnál egy szót sem tudott mondani a férjének; lélekjelenlétét azonban megőrizte, és titokban odacsúsztotta neki a kardot. A bonc sietve a nyereghez akasztotta, és combjával eltakarta, hogy senki se lássa.

Mikor megérkeztek az áldozati helyre, néhány magtárszerű épületet pillantottak meg. „Ezek az isten magtárai lesznek” — gondolta magában a bonc. Kerítés vette körül a magtárakat, úgyhogy az egész kis elkerített szentélynek látszott. Templomnak vagy effélének még csak nyomát sem lehetett látni. A szentély bejárata előtt megálltak a falubeliek, és gazdagon megterített asztalokhoz telepedtek. A boncot előkelőbb, emelvénszerű hely illette meg, mivel ő volt az áldozat, és mindenki készségesen kiszolgálta. A nap lakmározással és borozgatással telt el, miközben táncot és éneket mutattak be. Végül a bonc nevét kiáltották, anyaszült meztelenre vetköztették, és megoldották hajfűrtjeit. Fölszólították, hogy feküdjön le hasmánt az áldozati asztalra, és többször figyelmeztették;

— Maradj itt fekve, meg ne mocsanj!

Az áldozati asztal négy sarkába egy-egy szakatei-ágot tűztek, amit gyapjúanyagból vágott szalagocskákkal díszítettek. Az így fölcicomázott áldozati asztalt ezután a szentélybe vitték a rajta fekvő bonccal együtt. A bonc ügyesen a lába közé kapta a magával vitt kardot, és amikor az asztalra feküdt, úgy eltakarta azt combjával, hogy senki sem vette észre, de még gyanút sem fogott miatta. Ezután mindenki visszatért a faluba.

Rövid idő múlva kitárult a Majomisten egyik magtárának ajtaja, és egy szőrös fej nézett ki rajta óvatosan. A majom, akihez a fej tartozott, kilépett ezután, és sorra kitárta a többi magtár ajtaját is. Ekkor az egyik magtár árnyékából egy másik majom is előlépett, amely alakra akkora lehetett, mint egy közönséges ember, és éles hangján így kiáltott fel:

— Kijá-kijá!

Végül, többször ismételt kiabálás után, az első magtárhoz lépett, és mivel nyitva volt ennek az ajtaja, bekukkantott rajta. Egy nőstény majom lépett ki azon nyomban a magtárból, és csattogatni kezdte ezüstös csillogású fogait. Majd miután észrevette, hogy a hozzá betekintő is majom, láthatóan megnyugodott. Ezután még két majom jött elő a magtárakból, és szép rendben leültek az áldozati asztal köré mindannyian. Ezután az első majom odalépett a közepén álló magtárhoz, és úgy látszott, hogy parancsot vár. Elhangzott a parancs éles üvöltés formájában. Ennek hallatára odalépett az áldozati asztalhoz, fölemelte a kivégzőbárdot, és meg akarta kezdeni az áldozat levágását és földarabolását.

Ezt a pillanatot várta a bonc, most kellett cselekednie. Fölugrott, kirántotta kardját, és odarohant a parancsosztogató nőstény majomhoz. A majom ijedtében hanyatt vágódott, de a bonc nem hagyott neki időt, mellére térdelt, és a kard hegyét meztelen horpaszához szorította.

— Isten vagy te? — kérdezte eközben.

A majom azonban nem felelt, csak izzadó kezét dörzsölgette félelmében, a többi majom viszont a fákra menekült, s ott helyezte biztonságba magát. A bonc kinyújtott kézzel egy folyondárt tépett le a közeli fáról, és jól megkötözte vele a Majomistent, és közben így beszélt:

— Hiszen te közönséges majom vagy, és azt követeled, hogy istenként tiszteljenek! Sőt évről évre ártatlan embereket faltál föl! Dehogyan vagy te isten — körmönfont csaló a neved! Szólítsd ide tüstént cimboráidat, akiket az imént második és harmadik Mikónak nevezél. Ha parancsaimat rendre nem teljesíted, azonnal beléd döföm a kardomat! De hiszen, ha isten vagy, nem is fogja testedet az acél. Mindjárt meglátjuk, hogy az istenek vagy a közönséges csalók sorába tartozol-e! — Ezt mondván, meglóbálta kardját, és úgy tett, mintha át akarná döfni.

Mihelyst testéhez ért az acél, a majom fölkiáltott fájdalmában, és izgatottan dörzsölte kezét, kegyelemért könyörögve:

— Ha az életed kedves — szólott erre a bonc —, hívd ide a második és a harmadik Mikót!

A majom elnyújtott hangon kiáltott:

— Kijá-kijá! — erre két majom mászott le a fáról, azok, akiket előbb második és harmadik Mikónak nevezett a Majomisten.

— Most pedig hívd ide azt a majmot, aki engem ki akart végezni! — hangzott a parancs.

Egy újabb kiáltás után ez a majom is megérkezett. A bonc megparancsolta neki, hogy hozzon két folyondárt, és kötözze meg ezzel a két Mikót. Ő maga viszont a parancsot végrehajtó majmot kötözte meg, miközben így beszélt hozzá:

— Te ugyan föl akartál engem szabdalni, de én megkímélem az életedet, ha engedelmeskedsz. Ha viszont el akarsz menekülni, és újra rettegésben akarod tartani embertársaimat, akkor jaj neked, könyörtelenül elpusztítlak.

Végül tehát mindegyik majom egy-egy fatörzshöz kötözve állt ott, aggódó szemmel, összeszorult szívvel. A bonc ekkor kiment oda, ahol a lakmározás alkalmával tüzet gyújtottak az emberek, és egy száraz ágat vetett a parázsra. Ez hamarosan lángot fogott, és ezzel sorra fölgyújtotta a szentély magtárszerű épületeit.

Nagy ijedtség volt a falubeliek között, amikor megpillantották a lángnyelveket, meg a fölfelé kanyargó füstöt. Szigorú szokás volt azonban, hogy az isteni lakoma után három napig nem mozdultak ki a házból, ezért arra senki sem gondolt, hogy a tilalmat megszegve az áldozat helyére menjen, megnézni, mi történik ott. Szorongó szívvel ültek tehát házukban, és a Majomisten szentélyében lejátszódó titokzatos eseményekről beszélgettek. A bonc házigazdája is nyugtalankodott:

— Mi történt vajon áldozatunkkal? — kérdezte a családjától.

A leány viszont nem tudta elhallgatni a történeteket:

— Kardot kért tőlem — vallotta be —, és titokban magával vitte. Lehet, hogy ő gyújtotta odafönt azt a füstölő tüzet.

Miközben így gondolkodtak és tépelődtek, már jött is a bonc lefelé a hegyről, maga előtt hajtva a Majomistent és három társát. Meztelen volt tetőtől talpig, csak a derekát övezte valami folyondárféle. Erre akasztotta kardját. A bonc minden ház udvarába beterelte foglyait, és egy pillanatig, kettőig, ott tartózkodott velük.

— Mit jelentsen ez? — kérdezték egymástól a falubeliek. — Emitt jön az áldozatnak szánt ember, és maga előtt tereli Mikót, a Majomistent. Csak tán nem az történt, hogy az áldozat erősebb volt az istennél? Megkötözte az isteneket, és most majd rajtunk áll bosszút!

Ekkor tehát már nem is a Majomistentől, hanem a bonctól rettegtek. Nem tudták mitévők legyenek e nem várt fordulat után.

Végül házigazdájának házához ment a bonc, és bezörgetett:

— Nyisd ki az ajtót! Ha kinyitod, semmi bántódásod nem lesz, ha nem nyitod ki, nagyon megkeserülöd! Nyisd ki, sietve!

Ezt kiáltotta, és egyidejűleg rúgta az ajtót, hogy csak úgy döngött belé a ház. Megijedt erre a házigazda, és így szólt leányához:

— Az áldozat legyőzte a Majomistent. Eredj, lányom, téged talán nem gyűlöl, menj, és te nyisd ki az ajtót, és ugyanakkor próbáld valahogy lecsillapítani a haragját meg a bosszúvágyát.

Az asszony — félig aggódva, félig örömmel — szaladt az ajtóhoz, és egy kis rést nyitott azon. A bonc viszont sarkig taszította az ajtót, és így kiáltott, feleségét meglátva:

— Siess, hozd ide ruháimat!

Most már nem félt az asszony, hanem hozta férje öltözetét: a hakamát meg a főveget. A négy majmot az ajtófélfához kötözte, magára kapkodta ruháit, majd íjat meg puzdrát ragadott, és így lépett apósa elé:

— Alig hinné az ember — szólt a majmokra mutatva —, hogy ezt a rusnya állatot istenként tisztelték. Míg itt tartózkodom a falutokban, sohasem fog ilyen szörnyőség történni máskor. Ostobák voltatok, és hagytátok becsapni magatokat, legszerencsétlenebbül viszont azok jártak, akiket az évek hosszú során át föláldoztatok.

Ezzel orrcimpán ragadta a majmokat, akik fájdalmukban vinnyogni kezdtek, és kegyelemért könyörögtek, ami olyan nevetséges látvány volt, hogy mindenki hasát fogva hahotázott.

Ekkor föladták végre aggodalmukat a háziak, és mondták:

— Eddig nem tudtuk, hogy hamis istent tisztelünk, de mostantól kezdve igazi istenünk lesz: téged fogunk tisztelni mint erős istent.

Ezzel fölemelték kezüket, és így adtak kifejezést tiszteletüknek.

— Most pedig induljunk az előljárához! — szólt a bonc, és elindult a menet. Elöl a négy majom, mögöttük a bonc meg az apósa. Az előljáró háza előtt megálltak, és bezörgettek:

— Nyissátok ki az ajtót! Hírt hoztunk! Ha nem nyitjátok ki, nagy bajba kerültök!

Az előljáró végül az ajtóhoz kényszerült, s mikor kinyitotta, nyomban a földre vetette magát alázatában. A bonc mit sem törődött az előljáróval, a négy majmot mogorva pillantások közepette betuszkolta a házba, és rájuk mutatva, így szólt az ott állókhöz:

— Ez az állítólagos Majomisten minden évben fölfalt egyet közületek. Most neki kell elpusztulnia! — ezután nyilat tett ijába, és megcélozta vele a legnagyobb majmot, a Majomistent. A majom kezét tördelte, és hangosan vinnyogott életéért halálfélelmében. Ezt látva, az előljáró még jobban megijedt, és lopva így szólt a bonc apósához:

— A majmok után mi következünk, bennünket gyilkol meg. Meneküljünk minél előbb!

— Légy nyugodt — volt a válasz —, az én jelenlétemben nem esik semmi bántódásod.

Ez kissé megnyugtatta az életéért aggódó hivatalnokot.

A bonc viszont, amikor látta, hogy erélyének mily nagy a hatása, így szólt a majmokhoz:

— Most az egyszer megkegyelmezek nektek, de ha ismét ezen a vidéken mutatkoztok, és háborgatjátok az emberek nyugalmát, nem kímélem nyomorult életeteket, hanem lenyilazlak

mindannyiótokat.

Ezután összehívta a falu lakosságát, húszt vert előttük mindegyik majomra, és aztán fölvezette az embereket oda, ahol fel akarták őt áldozni. Megparancsolta a falubelieknek, hogy gyűjtsék össze a Majomisten magtárának roncsait, majd meggyújtotta a lomokat, és ott álltak, nézték a tüzet, míg végleg el nem hamvadt. Azután eloldották a majmok kötelékét, és szélnek eresztették őket. Bicegve-sántítva tűntek el lassan a hegyekben, és soha többé nem látták őket arrafelé.

Amikor visszatértek, a falu lakói uralkodójukká kiáltották ki a boncot, és az hosszú-hosszú időn át uralkodott fölöttük feleségével együtt. Nagyon kedvelte faluját, de időről időre mégis átlátogatott szülőhazájába. Japánba, s így aztán történetét nálunk is megismerték. A Majomisten uralkodása idején a falubeliek nem ismerték sem a lovat, sem az ökröt, sem a kutyát. A kutyák tartását azért tiltotta meg a Majomisten, mert a kutya a majom legveszedelmesebb ellensége. A bonc viszont hozatott mindezekből az állatokból, s azok szépen elszaporodtak a faluban. Ez a falu valahol Hidaországban fekszik, Sinano és Mino szomszédságában. Nagy ritkán érkezik ugyan valaki onnan hozzánk, de Japánból még nem ment oda senki, a boncon kívül.

Ha elgondolkodunk e régi történeten, belátjuk, hogy a bonc is csak azért vetődött erre a vidékre, és csak azért került ki élve a Majomisten szentélyéből, mert ez már előző életében így rendeltetett. Égi rendelést váltott valóra azzal, hogy végét vetette a véres áldozatoknak, és azzal is, hogy végül a helység uralkodója lett.

AZ UNAIBÓL VALÓ SZŰZLEÁNY

A szépséges Unaiból való szűz leány Asinoja faluban élt szülei házában. Ketten is versengtek szerelméért: Mubara, aki ugyanazon a vidéken élt, és Csinu, aki Icumiból jött. A két vitéz úgy hasonlított egymáshoz, mintha ikrek lettek volna, koruk, arcuk, alakjuk is egyforma volt. De szerelmük hevében is hasonlítottak egymásra, és udvarlásukban sem különböztek, még az ajándékaik is egyformák voltak. Musimaro, a költő, így írta le a két szerelmezt:

*Mindketten fonón szerették
A szépséges szüzet,
Bőszén markolták kardjukat,
S nyíllal telt tegzüket.*

*A két szamuráj kezében
Hófehér íj feszült,
S a féltékeny tűz szemükben
Vággyal, daccal vegyült.*

Közben a szűz leány nagyon elcsüggedt. Ajándékot ugyan egyiktől sem fogadott el, de leverte őt az, hogy a ház kapuja előtt álltak szüntelenül, és nem lohadt égő szerelmük lángja.

A leány szülei látszólag nem értették meg az ügy komolyságát, mert így szóltak a leányukhoz:

— Szomorú a mi szívünk, mert te hónapról hónapra, évről évre gondterhelten jársz-kelsz, ahelyett, hogy választanál egyet a két vitéz közül: bármelyiket választod, meglásd, megszűnik nemsokára a másik szerelme.

A józan beszéd az Unaiból való szűz leányt nem vigasztalta meg, ezért az aggódó apa fölkereste a két vitézt, és így szólt velük:

— Ne folytassátok tovább ezt az áldatlan vetélkedést! Az legyen a leányom férje, aki előbb eltalálja az Ikuta közepén úszó vízimadarat! — és ezzel a ház mellett hömpölygő folyóra mutatott.

A szerelmes vitézek örömmel fogadták az ajánlatot, azt remélve, hogy ez véget vet bizonytalanságuknak. Lekapták nyomban vállukról íjukat, és célba vették a madarat. Egyszerre röppent az íjból a nyíl, és egyszerre talált célba. Egyikük a fejét találta, a másik meg a farktollát. A céllovás sem tett hát különbséget közöttük. Amikor az Unaiból való leány látta, milyen kilátástalan a helyzete, így kiáltott fel:

*Elég! Ó, gyors Szeccu folyó.
Békére vár e szív/
Azt mondják, vized éhet ad.
De engem halálba hív!*

Alighogy megrázó szavait elmondta, a partról az örvénylő vízbe ugrott.

A rémült szülők jajveszékelve álltak a parton, a két vitéz pedig belevetette magát a rohanó hullámokba. Egyikük a leány lábát ragadta meg, a másik a kezét tartotta, de a víz sodra mindhármuknál erősebb volt, és a vízben lelték halálukat. néhány nap múlva kifogták a holttestüket a vízből. Sírba tették a szűz leányt, és a két lovagot a sír két oldalán hantolták el. A helyet, ahol a leány teste nyugszik „A szűz sírja”-nak nevezték el. Mubara sírjába egy szál bambusznádat tettek, íjjal, tegezzel és egy hosszú karddal együtt, de Csinu sírjába semmit sem tettek.

Nem sokkal ezután egy idegen vetődött arra a vidékre csatlósaival együtt. Mivel nem volt fedél vagy hajlék a közelben, a szabad ég alatt ütött tábort, és ott töltötte éjszakáját.

Amint pihent, álmodozott, hirtelen küzdelem zaja riasztotta álmát. Fölkeltette embereit, hogy állapítsák meg a zaj okát. Ezek szétszéledtek, de kisvártatva már vissza is tértek, és hozták a hírt, hogy senki sincs a környéken. Kis idő múlva újra elszenderedett, és álmában egy sebtől vérző idegen ember térdelt előtte, és így kérlelte őt:

— Kedves barátom, nyomomban az ellenség, aki életre-halálra üldöz. Add kölcsön a kardodat nekem!

Az idegen nyomban teljesítette az üldözött kérését. Amikor az idegen fölébredt, úgy vélte, hogy mindaz, ami az éjszaka történt, csak furcsa álmom volt. De ekkor megint küzdelem hangja és fegyvercsörgés ütötte meg a fülét. Majd hirtelen megszűnt a zaj, és ismét előtte állt az üldözött, sebtől véresen, és így szólt:

— Nemes segítségeddel elpusztítottam ellenségemet, aki oly sok esztendeig igazott le engem.

Azt hihetjük, hogy végül is Csinu lett a győztes a szellemvilágban, és hosszú küzdelem után mégiscsak övé lett az Unaiból való szűz leány.

OHIME, A SZEGÉNY HERCEGNŐ

Valamikor régen, amikor Somu császár uralkodott Japánban, huszonhárom herceg és hercegnő megegyezett abban, hogy megvendégelik egymást. Amikor már mindegyik lakomát adott a következőnek, végre egy szegény hercegnőre került a sor. Mivel nem volt pénze, hogy ígéretét megtartsa, és azt gondolt: bizonyára előző életében elkövetett adósságait kell lerónia, nagyon szégyellte magát.

Sírva ment el a nara-szakjói Hatori-dó templomba és így imádkozott Kicsidzsótennjóhoz:

— Szegénységem bizonyára előző életemben elkövetett vétkem jogos büntetése. Csak azért, hogy jól egyek, megvendégtettem magamat a többiekkel, anélkül, hogy jogom lett volna hozzá. Most pedig, amikor rajtam a sor, nincs pénzem, hogy viszonzhassam. Hallgass meg hát, és segíts rajtam! . . .

Még a templom előtt imádkozott, amikor kislánya hozzáfutott, és így kiáltott:

— Anyám, nagy öröm ért bennünket! Hazulról mindent megkaptunk, ami a lakománkhoz szükséges!

A hercegnő gyorsan hazatért, és ott nagy meglepetésére öreg dajkáját találta.

— Úgy hallottam, vendégeket vársz - mondta neki a dajka. — Azért jöttem, hogy elhozzam neked a lakomához szükséges ételeket.

És a szegény hercegnő nagy meglepetésére, harminc teherhordó egymás után rakta le elébük a finomabbnál finomabb, ínycsiklandó ételeket. Semmi sem hiányzott, még edényeket is hoztak. Csillogó ezüsből, aranyból volt valamennyi.

Amikor a többi herceg és hercegnő megérkezett az estélyre, és látták, milyen pompás lakomában lesz részük, ezt gondolták magukban: „íme, akit mi szegénynek és elhagyottnak gondoltunk, most gazdagabban és bőségesebben vendégel meg bennünket, mint mi őt. Valóban megérdemli, hogy ezentúl gazdag hercegnőnek nevezzük.”

Úgy érezték magukat mindannyian, mintha maga a császár vendégelte volna meg őket. Hálájuk jeléül remek hímzésű ruhákat ajándékoztak neki. Amikor pedig hazaértek, pénzt, selymet, vásznat és egyéb értékes holmikat küldtek. Nagy volt a hercegnő öröme, és hálája jeléül a neki ajándékozott legszebb ruhát öreg dajkájának adta. Amikor a templomba ment, hogy az istennőnek háláját lerója, Kicsidzsóteimjó szobrán látta a dajkájának ajándékozott ruhát. Ezt nagyon különösnek találta, és rögtön fölkereste öreg dajkáját, hogy megkérdezze tőle, mit szól a dologhoz? A dajka csodálkozva felelte neki, hogy minderről semmit sem tud, nem is látta úrnőjét már évek óta. Ekkor megértette a hercegnő, hogy maga Buddha volt a jótévője, s hogy gazdagsága egyedül isten csodatette volt.

ISSZUNBÓSI, AZ ARASZNYI

Élt egyszer Nanivában - amelyet most Oszakának hívnak - egy öreg házaspár. Nem volt gyermekük, pedig nagyon vágytak rá, így egy szép napon elmentek mind a ketten a templomba imádkozni.

— Ó, adj nekünk gyermeket! — így kérték az istent. — Akármilyen kicsit, csak adj! Nem bánjuk, ha olyan kicsi is, mint a kisujjunk hegye . . .

Az isten meghallgatta könyörgésüket, és fiúk született. Igaz, hogy olyan kicsi volt, mint a kisujjuk hegye.

— M i t szólnak majd hozzá az emberek? — mondta az anya szomorúan.

— Amikor arra kértük az istent, hogy adjon nekünk fiút, azt mondtuk, nem baj, ha csak arasznyi lesz is. Reméljük, hogy idővel nagyra nő.

Így beszélt az apa, és elhatározta, hogy belenyugszik a dologba. Elnevezte hát a gyermeket Isszunbósinak, ami azt jelenti: Arasznyi.

Telt-múlt az idő, de Arasznyi nem nőtt nagyobbra. Tizenhárom éves korában is éppolyan kicsi maradt, amilyenek született. Köszörülték is rajta a szomszédok a nyelvüket.

— Sír már megint a paszulyszem!

— Nézzétek, Arasznyi már járni tud!

— Ha kiállítanák a szülei, díjat nyernének vele!

— Nem értem, hogy születhetett ilyen vakarcs fia ennek a derék házaspárnak.

Szegény szülei már nem állhatták tovább a dolgot.

— Semmi kétség, a gyerek terhünkre van. őmiatta csúfolnak az emberek.

— Ügy van! Isten igazságtalan volt hozzánk, hogy ilyen gyermeket adott. Ha már érdemesnek tartott rá bennünket, miért nem ajándékozott egy rendes fiút. Igazán nem került volna különösebb fáradságába.

— Nem tréfadolog ez. Hogy tartsunk házunkban olyan gyermeket, aki sohasem nő, hiába lessük?

Így beszélgetett a két bánatos szülő, és egy napon elhatározták, hogy elküldik a háztól a fiút.

— Arasznyi, gyere csak ide!

— Tessék, édesapám!

— Valamit akarok neked mondani.

— Parancsoljon, édesapám.

— Mondd, fiam, miért nem nősz te nagyobbra? Akárhogy múlik is az idő fölötted, mindig kicsi maradsz, s az emberek csúfolnak bennünket emiatt. Elismerem, kemény szavak ezek..., de, mondd csak, nem tudnál elvándorolni valahová?

Amikor Isszunbósi ezt hallotta, gondolkodóba esett, aztán így felelt:

— Jól van, megteszem, amit kívánsz. Úgysem vinném semmire az életben, ha örökké itthon ülnék. Csak arra kérlek, téged, édesanyám, hogy útravalóul adj nekem tút, fatányért és evőpálcikát.

— Ugyan, mit akarsz ezekkel, fiam?

— A tút lesz a kardom, a fatányér a csónakom, az evőpálcika meg az evezőm.

— Csakugyan, ezek éppen hozzád illenek. Egyebet nem kívánsz. Arasznyi?

— Nem. Ez minden kívánságom. Hát akkor... édes szüleim, isten veletek!

— Vigyázz magadra, beteg ne legyél!

Isszunbósi még egyszer meghajolt a szülei előtt, aztán útnak indult. De nem tudta, merre menjen.

„Hová menjek? — gondolta magában. — Azt mondják, Kjóto Japán legnagyobb városa. Ha arra tartok, talán rátalálok a szerencsémre. Kjótóba indulok.”

Így határozott, és kis csónakját az Oszaka folyóra tolva, evezni kezdett.

Mivel pedig Arasznyi igen apró legény volt, alig-alig haladt előre a vízen. Am úgy gondolta, egy szép napon majd csak megérkezik, igen erősen és kitartóan evezett hát tovább, s hosszú idő múlva meg is érkezett Kjótóba.

Amint mindenki tudja, Kjóto akkoriban éppolyan nagy forgalmú, híres város volt, mint mostanság Tokió. Arasznyi, aki a kis Oszakából érkezett, tágra nyitotta a szemét a csodálkozástól. Mindennap sétált az utcákon, és szebbnél szebb, érdekesebbnél érdekesebb dolgokat látott. Egy napon nagy, előkelő ház elé érkezett. „Vajon kinek a háza ez?” - gondolta magában, és megkérdezett egy arra haladó embert.

— Ez Szaitó úr, egy igen előkelő nemes rezidenciája - felelte a járókelő.

Isszunbósi belépett a kapun, végigszaladt a kerten, és az előszoba bejáratánál megállva, beszólt:

— Bocsánatot kérek...

Szaitó úr, aki épp az előszobában tartózkodott, mert ott volt valami dolga, meghallotta a különös, vékonyka hangot, és kijött, hogy megnézzze, mi lehet? Nem látott senkit az előcsarnokban. Még egyszer gondosan körülnézett, és egyszer csak, a bejárat mellett sorakozó facipők között, arasznyi fiúcskát vett észre.

— Hé, gyermek! Te mondtad az imént, hogy „bocsánatot kérek”?...

— Igenis, én!

— No, te igazán apró legényke vagy! Honnan jössz?

— Oszakából, és Arasznyi a nevem.

— Miért jöttél ide?

— Mert kicsi voltam, és apám kitett a házából. Nem volt hová mennem, azért jöttem ide. Kérem, uram, fogadjon a házába. Nem eszem annyit, mint a felnőtt ember, de egy egész férfi munkáját elvégzem.

Szaitó úr, amikor Isszunbósi kérését meghallotta, elgondolkozott egy percre.

— Sajnálak, fiam, ha nincs hová menned. Igazán keserves helyzetben lehetsz. Nem bánom, maradj itt... Úgysem találnék a városban ilyen apró inast, akárhogy keresnék is. De talán még az egész világon sem. Jól van hát, fölfogadlak.

Mivel pedig, kicsisége ellenére. Arasznyi nagyon szorgalmasnak bizonyult, a ház lakói különféle szolgálatokra kérték föl, sőt, Szaitó úr leánya úgy megszerette, hogy mindenüvé magával vitte, bárhová ment.

Egy napon, amikor a templomba indult imádkozni, ismét magával vitte Isszunbósit. Amikor befejezte imáját, és lefelé haladt a kőlépcsőn, odalent egy rettentő, vörös ördöggel találta magát szemközt, akinek csúf, vigyorgó arca volt. A leány nagyon megrémült, és el akart futni, de Isszunbósi, mintha mi sem történt volna, előállt, és így kiáltott:

— Mit törődöm én, akárhány ördög állja is el utunkat. A fő, hogy itt vagyok én! Ide nézz, te ostoba, vén ördög, nem ismered talán Szaitó úr apródját. Arasznyit? Ha el nem takarodsz ennek a nemes hölgynek az útjából, megöllek a kardommal.

Amikor az ördög az arasznyi fiút észrevette, amint nagy garral kardként forgatta varrótűjét, kacajra fakadt:

— Mit akarsz, kölyök? Akkora vagy, mint egy babszem.

Ide hallgass, te falatnakvaló! A hozzád hasonló beképzelt gyerekekkel így szoktam elbánni.

E szavak után az ördög fölemelte Isszunbósit, és lenyelte.

Ám Arasznyi olyan kicsi volt, hogy szabadon sétálhatott föl s alá az ördög gyomrában. Föl is használta az alkalmat, és tükardjával ide-oda csapkodott odabent. Az ördög meglepetésében kiegyenesedett egy percre, aztán nagyot köhintett. Arasznyit ugyanekkor kisodorta a légáram a gyomrából. Talpra esett az apró legény, és kardjával harciasan szurkálni kezdte az ördög lábát. Ez pedig, látva, hogy Isszunbóssival nem mérkőzhetik, lába közé kapta a farkát, és megfutamodott.

— No, ez az ördög nem is volt olyan vad, amilyennek látszott! — mondta Arasznyi nevetve, aztán odalépett fiatal úrnőjéhez, aki még mindig ott reszketett a sarokban.

— Most már nincs mitől félned. Az ördög elszaladt. Térjünk hát haza szépen...
A leány nagyon megörült. Amint hazafelé mentek, út- közben egy kalapácsot vett észre a földön, amit valaki elveszthetett. Rögtön fölemelte.

— Ezt biztosan az ördög hagyta el nagy sietségében.

— Vajon mire jó ez? - kérdezte Arasznyi kíváncsian.

— Most látom csak, ez egy varázskalapács. Mindent megszerez számodra, amit csak kívánsz!

— Mindent megkaphat az ember tőle, amit kíván?

— Mindent, kivétel nélkül.
Ha van valami kívánságod, ki vele. Én majd elintézem.

— Kedves úrnóm, szeretnék megnőni!

— Igazad van. Kellemetlen dolog lehet ilyen aprónak lenni. No, én majd megnövesztelek.

Szólt, és megrázta a kalapácsot:

— Add, hogy Arasznyi nagy ember legyen!

Még jóformán ki sem ejtette e szavakat, Isszunbósi nőni kezdett, és pillanatok alatt szép, délceg szamuráj-lovaggá változott.

Még maga a király is tudomást szerzett a dologról, s mivel rendkívülinek tartotta, magához hívatta Isszunbósi lovagot, és gazdagon megajándékozta. E perctől kezdve Arasznyi egész életében szerencsés ember maradt, és mindenki tisztelte, Szaitó úr leánya lett a felesége.

A CSIGAEMBER

Élt egyszer a régi időkben egy gazdag dajmjó. Rengeteg szántója, rizsföldje meg mezeje volt. Földjének jó részét bérlőkkel műveltette. Aratás után alig győzte elraktározni a sok termést, mert csűrjei, pincéi mindig roskadásig tömve voltak. Egyszóval, nem volt a környéken gazdagabb úr nála.

A bérlők között, akik földjeit művelték, volt egy öreg házaspár is. Olyan szegények voltak, hogy sokszor azt sem tudták, hogy mit esznek másnap. Már negyven éve együtt éltek, de még mindig nem volt gyermekük, pedig már egybekelésük idején szerettek volna egy kis utódot. Gyakran beszéltek magukban ilyenformán: „De más volna az életünk, ha csak egyetlen gyermekünk is lenne!” Elhatározták végül, hogy a víz istenasszonyához fordulnak imájukkal: hátha az meg tudja majd segíteni őket, hiszen a víz istenasszonya a földművesek segítőtje, miért ne segítené meg őket is. A vizet is tőle kapják a munkához, ami nélkül semmire se mennének. Elhatározásukat valóra váltották, minden este elsétáltak a víz istenasszonyának templomához, és így fohászkodtak:

— Istenasszony, Gomicugami szama! Ajándékozz nekünk egy kisgyereket, hogy családunk neve ki ne vesszen, életünknek magva ne szakadjon! Ajándékozz nekünk egy gyereket, legyen akármilyen kicsi, legyen bár békányi, vagy akkora, mint egy mezei csiga! — Imájuknak azonban nem lett foganatja.

Egyszer azonban az asszony gyomot tépegetett a mezőn. és megakadt a szeme egy kis csigán, amint lassan kúszott előre a fűszálak között. így sóhajtott föl:

— Ó, Gomicugami szama! Csak legalább egy akkora kis gyereket küldenél nekünk, mint ez a kis állat itt!

Alig ejtette ki e szavakat az asszony, éles fájdalmat kezdett érezni a csípőjében. Megpróbálta elnyomni, megpróbált uralkodni magán, de bizony nem sikerült az. Végül olyan elviselhetetlen lett a fájdalom, hogy otthagya a mezőt, hazament, és ágynak dőlt. Fíej de megijedt az apóka, az öreg házastárs, amikor meglátta visszajönni feleségét a mezőről. Mivel nem volt elég pénz a háznál ahhoz, hogy orvost hívasson, beszaladt a faluba, és egy javasasszony tanácsát kérte. El is ment az asszony megnézni a beteget, és amikor meglátta, így beszélt az öreghez:

— Ne aggódj, öreg! Nem betegségtől esett ágynak a feleséged, hanem gyermekáldás előtt áll. Nemsokára gyerek születik e házban.

Nagyon megörült a két öreg. Gyertyát gyújtottak a házioltáron, áldották az istenek jóságát, és buzgón fohászkodtak az anya meg a kisgyerek egészségéért. Amikor aztán elérkezett a szülés órája, és világra jött a gyerek, hát, látják ám nagy elképedésükre, hogy nem emberi magzat született, hanem egy kis csiga, egy icike-picike mezei csiga. Elámultak ezen a szomszédok meg a jó barátok. Az öreg házások is megszeppentek eleinte, később azonban így kezdtek beszélni:

— Ha csiga is ez a gyerek, mégiscsak a mi gyerekünk, mégiscsak Gomicugami szama, a víz istenasszonya küldte, akihez annyiszor fohászkodtunk.

Elhatározták tehát, hogy fölnevelik a csigagyereket. Elővettek egy csészealjot, kevés vizet töltöttek bele, és abban helyezték el a csigát. Az egészet aztán odatették a házioltár mellé, a kispolcra.

Teltek, múltak a napok, mialatt az öreg házaspár nagy gonddal meg szeretettel nevelte a csigagyereket, de bizony még húszéves korában is csak akkora volt az a gyerek, mint születésekor. Nem nőtt bizony az, egy csöppet sem változott. Nem evett sem rizst, sem másféle eledelt, és húszéves koráig beszélni sem tudott egy szót sem.

Egyik reggel az apja, aki akkorra már végképp megöregedett, azon fáradozott, hogy a kicsévelt gabonát zsákokba rakja. A bekötözött zsákokat aztán lóra pakolta, hogy a dajmjó

udvarába vigye fizetségként. Mivel hajlott kora miatt alig bírta a zsákokat, így sóhajtott föl munkája közben:

— Lám, megkaptuk Gomicugami szamatól a kért kisgyereket, és mennyi örömünk telt máris benne. De mivel ez a mi gyerekünk csak csiga, öreg napjaink gondját, sajnos, nem tudja megkönnyíteni.

Még szinte motyogta magában az utolsó szavakat, mikor valami hang ütötte meg a fülét valahonnan:

— Apácskám, apácskám! Hadd vigyem egyszer én a bért a dajmjónak!

Meglepetten nézett körül az öreg. Kereste, hogy vajon ki szólt hozzá, de sehol egy teremtetett lelket sem látott.

— Én szóltam, én szóltam, a te csigagyereked — mondta az előbbi hang. — Már régóta élvezem itt a házban a családi meleget és a szeretetet. Ideje, hogy én is törődjek valamit a ti gondotokkal. Hadd menjek ma én a dajmjóhoz, mint a te helyettesed, és hadd vigyem ma én a földért járó gabonát az udvarába!

Nevetett erre a beszédre az öreg:

— Hogyan tudnád, te kis csiga, elvezetni oda a lovakat?

— Azt csak bízd rám, apácskám. Tegyel csak föl szépen a vezérlovon levő zsákokra, aztán majd nyomban megmutatom neked, hogy értek-e a lovak hajtásához, vagy sem — válaszolt a csiga.

Elcsodálkozott az öreg, hogy a csiga milyen váratlanul megtanult beszélni egyszerre, és hogy milyen talpraesetten válaszolhat. Csodálkozott egyet azon is, hogy csiga létére el merte vállalni a lovak vezetését. Így gondolkodott minderről: „Végül is Gomicugami szama küldte nekünk ezt a gyereket, ha ellenkeznénk vele, netán az istenasszonyt sértenénk meg.” Fölpakolta hát a lovakat, levette a csigát a csészealjáról, és föltette a zsákok közé, a vezérlóra. Így kiáltott ekkor a csiga:

— Viszontlátásra, apácskám, anyácskám. Indul a menet!

„Hű"-t kiáltott, meg „hó"-t, meg „haidódó sit-sit"-et, és olyan ügyesen hajtotta a lovakat, mintha egész életében mást sem csinált volna. Megnyugodva követte az öreg tekintetével a távolodó lovakat, amikor a fia ügyességét látta, mindaddig, amíg el nem tűntek a kanyarban. Akkor aztán visszament a házba. A csiga meg bátran kocogott a lovakkal, és amikor valami szűk helyen vagy hídon emberek meg szekerek jöttek vele szembe, nagyokat rikkantott. Így kiáltozott például: „Hai-hai!” Később meg „san-san"-kiáltásokkal gyorsabb menetre ösztökölte lovait. Néha viccelődött is, és nagy hangon tréfás lóterelő mondókákat énekelt. Egyszóval, a lovak szépen haladtak előre csengő hangja ütemére, s közben a nyakukban levő kolompok megnyugtatóan zengték a maguk „dzsanga-gongá"-jukat. Ezalatt a mezőkön dolgozó emberek összenéztek, és ujjal mutogattak a menet felé, ahonnan a dal hallatszott. Mivel kocsist vagy affélét sehol sem láttak, így beszéltek egymáshoz: „Ki a csoda énekel ott olyan szépen? Nemde, annak a falubeli szegény parasztnak a három gebéje baktat ott? Honnan jön azonban ez a szép hang, ami idehallik?”

Míg mindez történt, a szegény szülők odahaza az oltár elé léptek, meghajoltak, és így imádkoztak:

— Gomicugami szama! A kis csiga váratlanul öreg napjaink támaszává vált. Köszönjük neked, hogy körünkbe küldted. Kérünk, óvjad őt az úton, és vezesd hozzánk vissza épségben, baj nélkül!

Ezalatt a csiga minden fönnakadás nélkül haladt a célja felé lovaival, és meg is érkezett a dajmjó portájára. Ezt kiáltotta megérkeztekor:

— Hahó, emberek! Gyertek elő, rakjátok le az uratok gabonáját!

Amikor a szolganép a nagy kiáltásra kiszaladt az udvarra, hát látják ám a zsákokkal megrakott lovakat, de bizony a gazdát sehol sem.

— Úgy látszik, ezek a lovak idetaláltak vezető nélkül — mondták magukban, és csóváltgatták a fejüket.

Erre azonban a zsákok közül megint valaki így kiáltott:

— Dehogynincs vezető! Én vezettem ide a lovakat, és kérem, hogy rakjátok le a gabonát, mert sietős az utam.

— Honnét jöhet ez a hang? — kérdik egymástól az ott állók.

Amikor aztán a zsákok között körülnéztek, hát látnak ám

— Magatok is láthatjátok, hogy túlságosan kicsi vagyok a zsákok cipeléséhez. Végezzétek hát el nekem ezt a munkát!

Berohant ekkor a házba a szolganép, és egyik is, másik is így kiáltozott:

— Dajmjó, dajmjó! Egy mezei csiga hozta ide a neked járó gabonát.

A dajmjó rohant, mint a nyúl, kifelé az udvarra, és látta, hogy az emberei igazat beszélnek. Éppen akkor szólalt meg a csiga:

— Rakjátok már le a zsákokat! Engem meg óvatosan vegyetek le a zsákról, és tegyetek le amott, a veranda sarkába, hadd lássam a rakodást!

Erre az emberek szépen lerakták a zsákokat, ahogy a csiga magyarázta nekik, és bevitték a csűrbe valamennyit. A dajmjó pedig, miután meghagyta, hogy adjanak abrakot a lovaknak, tessékelt magához a csigát a házba: egyen vele legalább egy kis ízelítőt. Roskadásig megrakott asztalt hoztak elő, melyen párolgó ételek álltak, és a csigát oda helyezték az asztal szélére. Ott evett hát a csiga az asztal szélén, anélkül, sajnos, hogy látni lehetne, hogyan csinálja.

Főleg tésztát, rizst, levest meg halat evett. Végül, amikor az evést már befejezte, még egy csésze teát is kért ráadásképpen.

A dajmjó nem győzött csodálkozni a csigán, és így beszélt magában: „Ez bizonyára a Gomicugami szama küldte csigagyerek, akiről már sokat hallottam. Sosem hittem volna, hogy egy csiga ilyen illedelmes tud lenni. Nem gondoltam volna, hogy ilyen udvariasan viselkedhet, meg ilyen okosan társaloghat. Meg kell valahogy szerezni ezt a csigát, hadd szórakozzunk rajta, hadd nevéssünk a tréfáin.” E gondolat után odafordult hát a csigához:

— Csiga uram! Csiga uram! A mi famíliánk már régtől fogva barátságban és egyetértésben él a ti famíliátokkal. Már őseink is barátok voltak. Van nekem két lányom, nem akarod-e valamelyiket közülük feleségül venni?

Nem gondolt az ajánlattal másra, csak arra, hogy e réven valahogy majd többet jár hozzájuk a csiga. A kis állat viszont komolyra vette a dolgot, és így válaszolt:

— Ha valóban őszinte az ajánlat, akkor örömmel elfogadom, és állok a házasság elébe.

A dajmjó ekkor megismételte az ajánlatát, és nagy lakomát rendezett jövődöbeli veje tiszteletére.

Miközben a dajmjónál ez történt, aggódni kezdtek odahaza a szülők. „Hol járhat a csigánk? Miért késik ilyen sokáig?

— mondogatták egymásnak. — Csak nem érte valami baj útjártában?”

Mikor éppen ezen tanakodtak, beállított hozzájuk a csiga. A vacsoraidő alatt elbeszélte nekik a történeteket:

— A dajmjó ma nekem ígérte az egyik lányát — magyarázta a szüleinek.

Először nem akarták hinni az öregek ezt a képtelenséget, de aztán megváltozott a gondolatuk: „A mi csigánk Gomicugami szama küldötte, csak nem beszél hazugságokat egy ilyen csiga. El kell küldenünk valakit a dajmjóékhoz, leánykérőbe!” Elküldték tehát oda a csiga nagynénikéjét, hadd beszélje meg a menyegző meg a lakodalom dolgát. Amikor a nagynénike megérkezett a dajmjó házába, az magához kérte a lányait, és így szólt hozzájuk:

— Melyiktek akar a csiga felesége lenni?

Erre így fakadt ki a nagyobbik:

— Micsoda lehetetlen kérdés! Van talán a világon olyan lány, aki egy ilyen nyálas csúszómászóhoz megy feleségül?

Azzal el is hagyta a szobát, miközben többször dühösen dobbantott.

— Hogyan vélekedsz te a házasságról? — kérdezte ekkor a dajmjó kisebbik lányát.

— Ha az én apám határozottan odaígérte egyik lányát annak a csigának, akkor mit lehet tenni, én szívesen elmegyek a csigához feleségnek. Ne csinálj hát, apám, ebből több gondot magadnak!

Ezzel a válasszal indult vissza a csiga nagynénikéje az öreg szülőkhöz, és elmondta nekik, hogy igaz minden, szakasztott úgy van, ahogy a csiga beszélte. A dajmjó nemsokára küldte is a lakodalmi ajándékot, meg a fiatalasszony hozományát. Hét rogyásig megrakott ló vitte a hozományt: hét öltözet ruhát, hét megtömött ládát és házi szerszámokat. Mivel a csigáéknak kevés volt a helyük, a dajmjónak egy külön kis pajtát kellett építtetni a sok holmi számára. A menyegző napján maga a leány is megérkezett. Az esküvői ebédet szűk körben rendezték, mivel a csigáéknak nem volt nagy rokonságuk. Csak a csiga nagynénikéje meg a szomszédasszony volt jelen, de ha nem is volt népes a társaság, annál nagyobb volt a vidámság meg a jókedv a csiga tréfálkozó beszéde miatt, örültek a szülők, hogy gyerekük olyan szép feleséget kapott, akár egy virág. Még jobban örültek azonban később annak, hogy a menyük mindenben gondjukat viselte: minden munkában részt vett a ház körül, és a mezőn is olyan keményen dolgozott, mintha mindig azt csinálta volna, és jobb napokat nem is látott volna. „Ezt az asszonykát is szinte az istenek küldték!” - gondolták magukban, és megköszönték Gomicugami számának.

Eljött közben az idő, amikor látogatási napot kell kijelölni, amely napon a fiatalok meglátogatják az asszonyka szüleit. A negyedik hónap nyolcadik napját választották látogatási napnak, mivel a falu ekkor ülte Jakusi ünnepét. Szép volt az ünnepi helyre vezető út; pompájában állott a cseresznyevirágzás, és a madarak is mindenütt énekeltek a kertekben. Úgy gondolta volt a fiatalasszony, hogy szülei meglátogatása előtt még egy kis kitérőt tesz az ünnepség helyére is. Fölvette hát legszebb ruháját. Amikor felöltözött és kicsinosította magát, úgy állt ott a csiga szülei előtt, hogy azok azt hitték, valami égből szállott leányka áll előttük. Amikor eljött az indulás ideje, így beszélt az asszonyka a férjéhez:

— Nincs kedved neked is megnézni az ünnepet?

— Szívesen megnézném e szép tavaszi napon, és az odavivő úton még a vidékben is gyönyörködhetnék — szólt a csiga.

Ekkor fölvette férjét az asszonyka, rátette az övére, és így indultak kettesben az ünnepre. Útközben kedvesen beszélgettek, és mutogatták egymásnak a táj szépségeit. Az úton szembejövők meg nem győztek csodálkozni: „Nézzétek már ezt a csinos lányt, nevetgél és társalog egymagában. Talán elment szegénykének az esze? Nagy kár lenne érte!” Amikor így kettesben megérkeztek a Jakusi-templom első kapujához, így szólt a csiga:

— Hallga, hallga! Arra gondoltam, hogy talán mégis jobb volna, ha egyedül mennél a templomba, engem meg itt hagynál. Megvan az okom rá, hogy miért kérem ezt. Tegyéél csak le szépen itt a rizstábla szélére, és majd várok rád, míg vissza nem jössz értem.

Levette hát az asszonyka az övéről a csigát, lehajolt, óvatosan letette egy rizstábla szélére, aztán így beszélt:

— Vigyázz, hogy a holló vagy valami gonosz állat föl ne faljon. En csak rövid időre megyek a templomba, nemsokára újra itt leszek. Ezután megindult a templomhoz vezető lépcsősoron fölfelé, imádkozott egy darabig odafönn, majd visszajött, és körülnézett azon a helyen, ahol elvált a csigától. Hiába nézett azonban jobbra, hiába nézett balra: nem látta sehol kedves csigáját. Ugyancsak megrémült ekkor. Szaladgált ide-oda az asszonyka, kutatja mindenütt a csigát, de sehol sem bukkan a nyomára. „Talán mégis valami madár falta föl? Vagy tán beleveszett a rizstáblákba?” — tűnődik magában. Megindult hát a rizsföldek felé.

Mivel a negyedik hónap volt, itt is, ott is csigát látott a földeken. Mindegyiket fölemelte,

megforgatta a kezében, de bizony egyik sem volt az ő kedves csigácskája. Nagyon elszomorodott hát, és így énekelt bánatában:

*Csigácska, csigácska!
Férjecském, te drága!
Csak nem pusztított el
a holló, a kánya!
Nyál volt nékem a tél,
amíg el nem vesztél.
Csak nem egy vadmadár
martaléka lettél?*

Miközben ezt rizsföldről rizsföldre járva dúdolgatta, ünneplő ruháját bemocskolta lassan az iszap, arcát beszennyezte a sár. Közben lassan beköszöntött a szürkület, és mindenki hazatérőben volt. A mezei munkások észrevették az asszonykát, amint az a nedves rizsföldek mélyén imbolyog, és így beszéltek róla:

„Nemde, ez volt az a lány, akivel jövet is találkoztunk, aki magában beszélt. Úgy látszik, teljesen meghibbant szegényke." Akkor már több órája hiába kereste elveszett csigáját, úgy belefáradt a csatangolásba, hogy jártányi ereje sem volt többé, csak legföljebb annyi, amennyivel az ingoványba fojthatta magát. El is indult arrafelé. Már-már megindult alatta a talaj, már-már átjárta a testét a víz, amikor kiáltást hall maga mögött:

— Asszonykám, asszonykám, mit keresel te ottan?

Hátranéz az asszonyka, hát egy fiatal vándorfélét lát ottan a rizsföld elején, arcát egészen eltakarja a vándorkalap, az oldalán pedig nádsíp himbálózik. Gondolkodik az asszonyka, hogy miféle ember lehet az, aztán odaszól, hogy hagyjon békét neki, mert ő az ingoványba akarja fojtani magát. Erre így beszél az a vándorféle:

— Hagyj föl a céloddal asszonykám, hiszen a te csigaférjed áll előtted.

— Hogy lennél te az én csigaférjem? — kérdi a lány — hiszen még csak nem is hasonlítasz hozzá?

De csak tovább erősíti a legény, hogy ő volna a csiga:

— Én vagyok, hidd el. Hát nem emlékszel, hogyan tettél le a rizstábla szélére? Nem emlékszel, hogyan kötötted lelkemre az óvatosságot? Azért voltam én csiga eddig, mert szüleim, mikor gyermeket kértek Gomicugami szamatól, csak egy csigányi gyerekért fohászkoztak. A te imád azonban, odafönn a Jakusi-templomban, visszaszerelte ember

formámat. Erre örömben mindjárt elszaladtam Gomicugami szama szentélyéhez, hogy megköszönjem a jóságát. Mikor pedig visszajöttem, hát már nem találtalak a rizsföld szélén. Kértem az embereket, hogy nem láttak-e errefelé egy asszonykát, és azok mondták, hogy erre az ingovány irányába jöjjenek. Szerencsére még idejében érkeztem!

Megörült ennek a beszédnek az asszonyka, és szinte ugrándozva ment egész hazáig a boldogságtól. Házuk elé érve, elsikoltja magát, hogy ember formájú lett az ő kis csigácskája, de még milyen jóvágású. Kirohan az öreg, kirohan a felesége, és csak elámulnak az eseten, de aztán így beszélnek:

— Nem említik sehol a régiek, hogy ilyen fureszaság előadhatja magát, küldjünk azonnal a dajmjóékhoz!

Jött is a dajmjó lélekszakadva, mikor meghallotta a hírt, és miután vejét, az emberformát meglátta, így szólt magában: „Most már csakugyan mondhatjuk, hogy jó férjet találtunk a lányunknak.”

Még egyszer megtartották a lakodalmat, és a dajmjó a város kellős közepén vett palotát a fiataloknak. A csigaember meg boltot nyitott a palota mellett, és mivel híre járt az esetnek a környéken, jöttek a vevők csapatostul a boltba, mindenki a csigaembert akarta látni, mindenki tőle akart vásárolni. Meg is gazdagodtak alaposan, a csigaember lett a város legvagyonosabbja. Az öreg szülők is megtalálták a helyüket a csigáéknál; már nem dolgoztak, csak üldögéltek.

Végül a csiga nagynénikéjének egyetlen szép lányát is sikerült férjhez adni. Így hát teljes lett a boldogság. A környékeliek egyszerűen csak Tanisi no Csodzsának, gazdag csigaembernek szólították a csigát. A történetek után is boldogan élt a csiga egész háza népe, míg el nem szállt fölöttük az élet.

TAVARA CSÓDZSA

Egy ősi tó Japánban a Biva nevet viseli. Messzi vidékről csodájára járnak. Sima tükre, akár az üveg. Árnyékos liget övezi, és a merész ívelésű híd, amely átvezet rajta, csak fokozza szépségét.

Arra járt egyszer Hideszato, a híres-neves szamuráj, és már majdnem átért a hídon, amikor megpillantott rajta egy behemót sárkánykígyót, amint szenderegve heverészett keresztben a hídon. Vagy visszafordul, vagy átmászik a szörnyetegen, ha a túlsó partra akar jutni. Hideszato egy percig sem habozott: fölmászott a szörnyeteg hátára, azután lecsúszott a túlsó oldalon, s folytatta útját, mintha mi sem történt volna.

Még nem messze jutott, mikor hangokat hallott maga mögött; valaki kiáltott utána. Hátranézett, hát egy embert lát, aki díszes ruhában szertartásosan hajlongott előtte. Furcsa formájú istenteremténye volt ez az ember: sárkánykarmokkal díszített korona villogott a feje búbján, amit egyébként lángoló vörös haj borított.

— Én vagyok a tó sárkánykirálya — szolt a rőt hajú emberke —, egy perccel ezelőtt még behemót szörny formájában álltam el az utat, mert szerettem volna valakit találni, aki nem ijed meg tőlem. Te, uram, semmi félelmet nem mutattál, és nem is hiszed, mennyire örülök én ennek. Egy nagy százlábú kúszik le nap nap után a közeli hegyről, beront víz alatti palotámba, és egymás után falja föl gyermekeimet és szolgálmat. Már sokat fölfalt közülük, és hacsak nem lehet valamiképpen elpusztítani, nemsokára én is sorra kerülök. Már napok óta heverek itt olyan halandóra varrva, aki nem retten meg tőlem; sárkány testem láttán azonban mindenki futva menekül. Te vagy az egyetlen bátor ember, aki a közelemben merészkedett, és kérve kérlek, pusztítsd el ádáz ellenségemet, a százlábút.

Hideszato sohasem utasította vissza a kaland lehetőségét, különösen akkor, ha az veszedelmesnek ígérkezett. Fölajánlotta tehát segítségét a sárkánykígyónak, és elindult vele a vízi világ ösvényein. Amikor megpillantotta a sárkánykirály palotáját, látta, hogy csodálatos és nagyszerű épület: alig valamivel volt kisebb és egyszerűbb, mint a vízi király palotája. Ünnepelesen fogadták a vitézt, kristályból készült lótuszlevelekkel és kristályvirágokkal. Finomabbnál finomabb ínycségeket hordtak eléje, és arra is ügyeltek, hogy díszes és művészien faragott elefántcsont pálcikákkal egyen. Míg lakmározta, tíz kis aranyhal táncolt előttük a koto és a samisen hangjaira, tíz kis ponty játszotta a lány hangú zenét. Hideszato éppen azon gondolkodott, hogy milyen fejedelmi módon vendégelik meg őt, meg azon, hogy milyen ízletes a sárkánykirály bora, amikor hirtelen szörnyű zajt hallott, mintha ezer villám csapna össze mennydörgésszerű robajjal.

A sárkánykirály hirtelen fölugrott a szörnyű hangra, Hideszato követte a példáját, és mindketten az erkélyhez futottak. A Mikami-hegyet alig lehetett látni, mivel csúcsától a lábáig egy hatalmas százlábú takarta el, amely kígyózva, tekergőzve közeledett a sárkánypalota felé. Szeme tűzgolyóhoz hasonlított, száz lába pedig megannyi lampionként világított.

Hideszato nyilat tett íjába, és kifeszítette azt teljes erejéből. A nyíl kirepült az éjszakába, és eltalálta a százlábút, éppen a szeme között, de vissza is pattant nyomban, anélkül, hogy sebet ejtett volna rajta. Kilőtt még egy nyilat Hideszato: sustorogva szállt a százlábú felé, el is találta, de bizony ez is erőtlenül zuhant vissza, nem okozott kárt, nem ejtett sebet. Már csak egy nyila volt Hideszatónak. Hirtelen eszébe ötlött az, hogy az emberi nyálnak varázsereje van.

Az utolsó nyilvessző végét bevette tehát szájába, ott tartotta egy ideig, azután hirtelen íjába tette, és gondosan célzott. Az utolsó nyíl megtette hatását: szétzúzta a százlábú agyvelejét. A szörnyeteg megtorpant. A szemében égő tűz, csakúgy, mint lábainak fénye, elhomályosodott, majd végleg kialudt. Nyomasztó sötétség borult a Biva-tóra, és még sűrűbb

sötétség vette körül a sárkánypalotát. Dörgött az ég, és villámok cikáztak. Egy pillanatig azt hitte az ember, hogy a sárkánykirály palotájában kő kövön nem marad.

A következő nap azonban a vihar minden jele elmúlt: mintha nem is lett volna. Az ég fénylett, a nap csillogó ragyogással tükröződött a tóban, és a fővenyén ott hevert a százlábú kihűlt teste, félig-meddig a vízbe lógva.

El lehet képzelni a sárkánykirály és alattvalói örömét, amikor megbizonyosodtak róla, hogy ádáz ellenségük elpusztult.

Hideszatót újra megvendégelték, még gazdagabban, még fenségesebben, mint a küzdelem előtt. Amikor pedig hazaindult, halak kísérték őt egészen a tó partjáig, melyek ott hirtelen emberi alakot öltöttek. A sárkánykirály őt értékes ajándékkal jutalmazta meg Hideszatót hősiességéért: két haranggal, egy zsák rizzsel, egy vég selyemmel és egy fazékkal.

Maga a sárkánykirály egészen a hídig kísérte Hideszatót, itt azután elbúcsúzott tőle, és útjára bocsátotta, szolgálival együtt, akik az ajándékokat vitték. Amikor Hideszato megérkezett otthonába, a sárkánykirály szolgálai letették az ajándékot, és hirtelen eltűntek.

A jutalom nem közönséges ajándékokból állott. A rizseszsákból sohasem fogyott ki a rizs, a selyemből annyit lehetett legöngyölíteni, amennyi csak kellett, mert nem fogyott el soha, a főzőfazékban pedig tűz nélkül lehetett főzni bármit. Egyedül a harangoknak nem volt ilyen csodálatos tulajdonságuk: ezeket a vitéz a közeli templomnak ajándékozta. Hideszato tehát meggazdagodott, és messzi vidékeken is emlegették hősiességgel páros vitézségét. Még a nevét is megváltoztatták: nem Hideszatónak hívták ezután, hanem Tavara csódzsának, azaz Rizses-zsákos Nagyúrnak.

JORIMASZA

Súlyosan megbetegedett egyszer a császár. Nem tudott aludni a borzalmas és titokzatos zaj miatt, amely a palota tetejéről hangzott éjjelente. Fölváltva virrasztottak az udvaroncok, hogy kiderítsék e különös zaj okát. Mihelyt lenyugodott a nap, sötétszürke felhőt figyelhettek meg a virrasztók. Ez a keleti látóhatár felől kúszott elő és leereszkedett a császári palota tetejére. Amikor leereszkedett, mindazok, akik a császári hálószobában virrasztottak, olyan csikorgódübörgő zajt hallottak, mintha az a felhő hatalmas, nagy erejű fenevaddá változott volna, amelynek erős karmai meg-megroppantják a palota tetőzetét.

Éjszakáról éjszakára megjelent ez a szörnyű látogató, és a császár állapota éjszakáról éjszakára rosszabbodott. Végül már annyira súlyos lett az állapota, hogy mindenki a halálát várta. Érezték, hogy császár nélkül marad a birodalom, ha el nem pusztítja valaki a szörnyeteget.

Egy ember volt csak Japán földjén, akinek az erejében bízni lehetett: Jorimaszának hívták, őt szólították föl, hogy szabadítsa meg a császárt a félelmes kísértettől. Jorimasza megtett minden előkészületet. Magához vette legjobb íját, acélhegyű nyilvesszőket tűzött puzdrájába, majd felöltötte páncélját is, amely fölött vadászöltönyt viselt. Végül föltette fejére azt a süveget, amit a szertartások alkalmával szokott volt viselni.

Napnyugtakor feszülten várakozva feküdt Jorimasza a palota előtt. Egyszer csak megdörrent az ég, villám cikázott mindenfelől, és olyan szél kerekedett, mintha vad démonok közelednének. Jorimasza azonban bátor ember volt, és nem rettent meg, akárhogy tomboltak az ég elemei. Éjfél felé látta, hogy hatalmas, fekete felhő ereszkedik le az égből, és megállapodik a palota tetején. Az épület északkeleti szárnyát borította be. Hirtelen ismét villámlani kezdett, és a felhő nyomtalanul eloszlott. Helyén egy tüzes, fénylő szemű, furcsa szörnyeteg terpeszkedett. Jorimasza előbb jól megnézte, hogy hol a legsebezhetőbb a szörny, majd nyilat tett íjába, és kifeszítette olyan kerekre, akár a hold. A következő pillanatban már el is jutott céljához az acélhegyű nyíl. Dühödt hörgés hallatszott ekkor, és a szörny súlyos teste nehéz kőként zuhant le a palota tetejéről.

Jorimasza és csatlósai odarohantak, és megmártották kardjukat a még vonagló, csapdosó szörny vérében. Ez a gonosz éjjeli szörny olyan hatalmas volt, akár egy jól megtermett ló. Feje egy emberszabású majoméra emlékeztetett, teste és körmei akár a tigrisé. Hosszú kígyófarka is félelmet keltett, de talán még ennél is félelmetesebbek voltak szárnyai és pikkelyei, amelyek a sárkányhoz tették hasonlatossá.

A császár parancsára a kincstárban helyezték el az elejtett szörnyeteg bőrét, és nemzedékről nemzedékre őrizték, mint valami különleges ritkaságot. A szörnyeteg pusztulása után szemlátomást javult a császár állapota. Jorimasza egy kardot kapott hősiességéért, amelyet Sisióznak, az „oroszlánok királyá"-nak hívtak. A császár pedig meghívta udvarába, ahol elnyerte Ajaménak, a császári palota legszebb udvarhölgyének kezét.

MOMOTARO GYŐZELME

Egyszer egy idős asszony, aki a folyóban mosott, hirtelen egy vízen úszó nagy őszibarackot pillantott meg. Ilyen nagy barackot talán még sosem látott életében. Mivel nagy szegénységben élt, mindjárt arra gondolt, milyen kitűnő falat volna ez a gyümölcs: férje is, ő is jóllakhatnának belőle. Nem talált azonban olyan botot, mellyel a gyümölcsöt a partra húzhatta volna. Hirtelen eszébe jutott ám egy versike, amit valamikor tanult:

*A mély víz keserű,
A sekély víz édes.
Mély vízből menekül].
Sekély vízbe kerülj!*

A kis versike hatásosnak bizonyult. Az őszibarack mind jobban közeledett a parthoz, és végül megállapodott az asszony lábánál. Lehajolt érte, nyomban, és olyan boldog volt, hogy nem is tudott tovább mosni, hanem hazasietett, amilyen gyorsan csak tudott.

Amikor estefelé a férje is megérkezett, izgatottan vette elő a barackot a ládafiából, és mutatta meg neki.

Az öregember fáradt volt és éhes is, és előre örvendezett a finom gyümölcsnek. Kést vett elő, és már éppen belevágott a barackba, amikor az magától föl pattant, és egy pöttömnyi gyerek ugrott ki belőle, vidáman nevetve:

— Ne ijedjete meg! — szolt a kis gyerkőc. — Az istenek tudomására jutott, hogy mennyire vágyakoztok fiúgyermek után, elküldtek tehát engem, hogy segíségeket és támaszotok legyek öregségeitekben.

Az öregek annyira megörültek, hogy azt sem tudták, mitévők legyenek hamarjában. Babusgatták a gyereket, simogatták, és mindenféle kedveskedő szólást-mondást találtak ki szórakoztatására. Elnevezték Momotarónak, az „őszibarack fiá"-nak.

Mikor Momotaró betöltötte tizenötödik életévét, a hasonló korú legényeknél jóval erősebb és magasabb volt. Nagy hősré vallott viselkedése, tüzes vér folyt ereiben, és lovagias jelleme nem tűrte az igazságtalanságot.

Egy nap Momotaró nevelőapja elé lépett, és így szolt hozzá:

— Kedves nevelőapám, ördögök törtek be Japán földjére. Sok ártatlan leányt elraboltak már, és meg is ettek néhányat közülük. Gonoszságuk minden határon túlmegy. Hadd keressem föl tanyájukat, az északkeleti tenger egyik szigetét, hogy megvívjak velük, és megszabadítsam a várunkba zárt foglyokat sanyarú rabságukból.

Az öregember ugyancsak elcsodálkozott, amikor meghallotta ezt a merész tervet. Tudta, hogy Momotaró nem mindennapi lény. Tudta, hogy az égiek küldték, és a föld gonosz szellemei nem árthatnak neki. Így aztán végül beleegyezett a kalandos utazásba:

— Menj csak Momotaró. Pusztítsd el az ördögöket, és hozz békét az országra.

Amikor az öregasszony elkészült útravalójával, és egy csomó rizseslepényt tett a tarisznyájába, Momotaró búcsút intett nevelőszüleinek, és elindult útjára.

Útközben Momotaró egy sövény tövében pihent meg, és éppen a rizseslepényéből falatozott, amikor morogva, fogvicsorgatva egy jól megtermett kutya ugrott elő a bozótból, s fenyegető hangon rizseslepényt követelt Momotarótól:

— Vagy adsz nekem rizseslepényt, vagy megöllek!

De amikor aztán meghallotta, hogy a híres Momotaró áll előtte, rögtön megjuhászodott, fejét földig hajtotta Momotaró előtt, és arra kérte, hadd lehessen útitársa, hátha valamiben szolgálatára lehet majd. Momotaró elfogadta az ajánlatot, odavetett neki egy fél lepényt, és fölkerelkedett, hogy folytassa útját. A kutya a nyomába szegődött.

Jó darab utat megtettek már, amikor egy majommal találkoztak. Ez is arra kérte Momotarót, hogy vele mehessen, és ő ezt is elfogadta útitársnak. A kutya és a majom egy ideig vicsorogtak egymásra, de később összebarátkoztak.

Tovább mentek, és egy fácán került az útjukba. A kutyát nem hagyta nyugodni gyanakvó természete, és rárohant a díszes tollú állatra, hogy átharapja a torkát. Momotaró az utolsó pillanatban választotta szét a civakodókat, s a fácánt is befogadták a társaságba, a sor végén sétált hivalkodón.

Momotaró meg csatlósai megérkeztek végül az északkeleti tenger partvidékére. Nem sokkal megérkeztük után fölfedeztek ott egy gazdátlanul hánykolódó csónakot. Noha mindhárom csatlós félt és húzódozott a víztől, Momotaró végül rábírta őket a beszállásra. A csónak megindult, s vígan siklott a tenger kék vizén.

Sok-sok napot töltöttek az óceánon, mígnem feltűnt előttük egy távoli sziget körvonala. Ekkor Momotaró arra kérte a fácánt, hogy szálljon a szigetre hírnökként, és jelentse be megjöttüket az ördögöknek, s szólítsa föl őket megadásra.

A fácán elrepült a csónakból, és a szigetre, az ördögvár közepén levő palota tetejére szállt le. Hírül adta Momotaró kihívó üzenetét, s hozzátette, hogy a megadás jeleként minden ördög törje le a szarvát.

Az ördögök csak nevettek, és rázták szarvukat meg vörös üstöküket. Azután vasdorongokat hoztak, és a fácán felé dobálták, de az ügyesen kikerülte a veszedelmet, és sok ördög fejét, üstökét megtépázta.

Miközben folyt a küzdelem, Momotaró partra szállt másik két csatlósával együtt. Alighogy partra léptek, két sírórívó szép leányt pillantottak meg a patak partján; véres ruhadarabokat mostak a vízben. Momotaró kérdésére így válaszoltak:

— Mi a dajmjó leányai vagyunk. A démonok királya elrabolt, és erre a borzalmas szigetre hurcolt bennünket. Nemsokára meggyilkol, és nincs senki, aki segítségünkre sietne. Ezzel a két leány ismét sírva fakadt.

— Szép hölgyek - szólt ekkor Momotaró -, én éppen azért jöttem ide, hogy megöljem kínozóitokat. Mutassátok meg nekem az utat a várkastély felé.

A lányok útmutatása alapján Momotaró a kutyával és a majommal együtt belopakodott a kastélyba egy kis oldalkapun keresztül, s odabent bátran harcolt. Sok ördög ijedtében a vár fokára mászott, lezuhant onnan, úgymint minden csontját összetörte. Momotaró és csatlósai hamarosan megölték a többieket is. Végül mind elpusztult, kivéve az ördögök királyát, aki bölcsen megadta magát, és kegyelemért könyörgött.

— Nem — kiáltotta Momotaró —, én bizony nem kegyelmezek a te gonosz életednek. Halálra kínoztál sok ártatlan embert, és sok éven keresztül fosztogattad hazámat!

Ezt mondván, az ördögök királyát a majom őrizetére bízta, maga meg bejárta a kastély összes termét, és szabadon bocsátotta az ott sínylődő sok foglyot. Sok kincset is összegyűjtött, sok elrabolt drága ékszert.

A hazautazás boldog és örvendetes volt. A kutya és a fécán a kincset cipelte, Momotaró pedig az ördögök királyát hajtotta maga előtt.

Momotaró visszaadta a dajmjónak elveszettnek hitt leányait, és hazavezette a sziget többi sok foglyát is otthonába.

Az egész ország örömmámorban úszott Momotaró győzelmének hírére, de senki sem volt boldogabb Momotaró öreg nevelőszüleinél, akik békében és jólétben éltek, amíg meg nem haltak, hála az ördögök kincsének, amit Momotaró nekik ajándékozott.

A FÚTÓFIÚ

Fia született az omurai fejedeleme. Mamicsigane: ezt a nevet kapta a fiú, amikor megszületett. Hároméves volt, és ekkor meghalt az anyja, az apja pedig új asszonyt vett a házhoz; így hát Mamicsiganét a mostohája nevelte.

Amikor Mamicsigane kilencéves lett, apjának, a fejedeleme, Edóba kellett mennie, három hónapra. Készen állt már az útra a fejedeleme, és ekkor így szólt a feleségéhez:

— Neked nem kell mást tenned idehaza, mint Mamicsigane haját gondoznod. Kérlek, mindennap fésüld meg és keféld meg a hajacskáját.

Ezután el is indult az útjára.

Az asszony kikísérte fejedelmi férjét a hajóhoz, búcsút vett tőle, majd hazatért.

Ettől kezdve igen kegyetlenül bánt Mamicsiganéval.

— Ma az erdőbe kell kimenned, és tűzifát hoznod! — szólt a fiúnak.

Mikor az meg hozta a fát, újabb parancsot adott neki:

— Most pedig gereblyézd föl a kertet!

És állandóan valami munkát talált ki a fiú számára. Persze a haját sem fésülgette, hanem hagyta, hadd legyen az piszkos meg csapzott, mint valami koldusgyereké. Rövid idő alatt Mamicsigane mocskos, gondozatlan fiúcskává vált.

Végül eltelt a három hónap. Levél érkezett ekkor, amely hírül adta, hogy a fejedeleme hajója másnap érkezi. A mostoha így szólt ekkor Mamicsiganéhez:

— Holnap érkezik az apád, dolgozz hát keményen a mai napon, szedj össze annyi tűzifát, amennyit csak bírsz, és gereblyézd föl a kertet is gondosan!

— Engedd meg, anyám, hogy kimenjek apám hajója elé!

— Te menj csak előre — válaszolta a mostoha —, majd ér is megyek utánad, csak előbb rendbe szedem a hajamat.

Azzal előreküldte Mamicsiganét. Ekkor előszedett az asszony egy borotvát, megvágta azzal az arcát, magára húzta a legrosszabb, legrongyosabb takarókat, és lefeküdt aludni.

Mamicsigane közben várta a hajót. Amikor aztán az apja megérkezett a hajóval, és meglátta, hogy milyen piszkos a fia, ezt kérdezte tőle:

— Hogy lehet, hogy te ilyen mocskos vagy?

— Mert az anyám nem viselt gondot rám — válaszolta a fiú.

— Mi van az anyáddal? Miért nem jött ki ő is? — kérdezte ismét az apa.

— Azt mondta, hogy rendbe szedi a haját és utánam jön

— válaszolta a fiú, és mindketten ott maradtak várakozva.

Egy idő múlva azonban belefáradtak a várakozásba, mivel az asszony csak nem akart megérkezni. Ekkor megindultak hazafelé, az apa is, meg a fia is. Megérkezve látják ám, hogy az asszony alszik a kereveten. A fejedeleme fölkelte, és megkérdezte tőle, hogy miért alszik ilyenkor. Mikor aztán fölébredt, hátraszegte az asszony a fejét, lerántotta magáról a takarókat, és így harsogott:

— Ide nézz csak, hogy mit csinált velem a te drága fiad!

Miután fölszedte horgonyát a hajód, mindennap felém rohant egy borotvával, és így üvöltött hozzá: „Te vén mostoha, te” — és azzal nekem esett, hogy az arcomat összevagdálja. Ilyen összevágott arccal, szégyenszemre, még az utcára sem mertem kimenni; így hát nem mentem ki a hajód elé sem.

Amikor az apa meghallotta ezt a panaszt, hiába esküdözött a fia, hallani sem akarta a szavát többé, sőt így kiáltozott:

— Az ilyen tiszteletlen fiú csak azt érdemli, hogy kikergessék a házból.

A három lova közül kiválasztotta a legjobbikat, és a fiúnak adta, odaadta neki azt a kimonót is, amit Edóból hozott ajándékba, aztán elkergette a fiút hazulról.

Mamicsigane magára öltötte a szép kimonót, fölült az ajándékba kapott lóra, és dél felé indult, hátrahagyva maga mögött a falut. Lovagolt, lovagolt, míg csak egy hömpölygő folyóhoz nem érkezett, melynek ezer r i volt a hossza, egy ri meg a szélessége. Nem kerülhette meg a folyót, mert jobbra indulva is, balra indulva is hosszú út lett volna. Így kiáltott hát föl:

— Nézzük meg, hogy ugorja át a lovam a folyót!

Azzal rácsapott a lóra egyszer, és az, mint a villám, átugrott a túlsó partra. Ott aztán folytatta a fiú a lovaglást, és eljutott egy felhő fedte, bozót borította hegy lábához.

Nem tudta megkerülni a hegyet sem jobbra, sem balra, így kiáltott hát föl:

— Nem lesz nehéz átjutni. Nézzük meg, hogy ugorja át ezt a hegyet a lovam!

Azzal megcsapta ostorával egyszer a lovat. Ekkor a ló lehorgasztotta a fejét. Megcsapta másodszor is, erre, mint a villám, ugrott a ló, és máris a hegy túlsó oldalán volt.

Lovagolt, lovagolt tovább a fiú, és eljutott arra a helyre, ahol egy hosszú hajú bibircsókós öregember kásafüvet vágott, így szólt az öreghez:

— Nagyapó, nagyapó! Nincs itt valaki ebben a faluban, aki valami munkásembert keres, hogy szolgálatába fogadja-

— A csódzsa házában, aki ott lakik a hegy nyugati oldalán, éppen a minap halt meg valaki a harmincöt szolgáló közül; ma van a haláleset hetedik napja. Ott biztosan keresnek valakit szolgálatra. De nem hiszem, hogy fölfogadnak olyan embert, mint te, aki ilyen előkelő kimonót visel.

— Cserebere segíthet a dolgon. Neked adom én a kimonómat, te meg add nekem a munkára való ruhádat.

— Félek, hogy megbüntetnek, ha elcserélem a munkára való ruhámat a te fényes kimonódra. De anélkül is neked adom én ezt a ruhámat.

— Nem úgy van az! Én kívántam, hogy munkára való ruhám legyen. Hadd cseréljük k i a ruhánkat, nagyapó. Hozz ide nekem egy útiládát, én majd szépen beleteszem a kimonómat, itt hagyom nálad, és így meg se látja senki.

Az öregember beleegyezett végül a cserébe, így hát a fiú fölvette a munkára való ruhát, a kimonóját meg a lova nyergét pedig szépen beletette az útiládába. Lovát szabadon engedte egy kis közeli, bambusszal benőtt hegyecsken, melynek egy ri lehetett a kerülete. Aztán az öreggel együtt elindultak a hegy nyugati lejtőjén levő csódzsaház felé, és ott érdeklődtek, hogy kaphatna-e munkát a fiú. Hamarosan eldől, hogy fölfogadják szolgálatba, így hát ott is maradt a fiú, a neki való munkát várta.

A szolgálatba lépés után a gazda elküldte a fiút a mezőre takarmányt vágni. Alig kezdte meg a munkát, máris nehéznek találta, visszament hát a gazdához:

— Állandóan bevágom a kezemet, nem tudok én takarmánynak való füvet vágni. Engedd meg — kérte a fiú a gazdát —, hogy inkább a kertet gereblyézzem.

Elküldték hát kertet gereblyézni, de hamarosan azt is megunta, és így beszélt:

— A hólyagok egymás után jönnek ki a kezemen, kérlek, gazdám, hadd legyen én a szakács. Hadd főzzek én ahelyett a hét szakács helyett, akik jelenleg főznek!

— Rendben van, rendben van — válaszolta a gazda —, dolgozz hát bármit, amihez kedved van.

Így válaszolt erre a fiú:

— Add nekem egy napra a hét szakácsot!

Az egyiket elküldte sarat hozni, a másikat meg köveket hordani, kettőt vizet hordani, egyet meg elküldött szalmáért, a két utolsót meg maltert keverni. Hét kőkemencét építettek rövid idő alatt. Attól kezdve igen gyorsan elkészült a rizs, amit napjában háromszor főztek. Addig a napig reggel kilenc órakor reggeliztek, estefelé ették az ebédet, a vacsorára pedig csak éjfél tájt került sor. De most, hála a kemencéknek, már pirkadatkor így kiálthattak az embereknek: „Gyertek reggelizni!”, déltájban pedig így rikkanthattak:

„Gyertek ebédelni!”, amikor pedig lenyugodott a nap, így szólíhatták őket: „Gyertek vacsorázni!”

A gazda nagyon örvendezett mindezen, és így beszélt:

— Ügy látom, hogy te kitűnő fűtőfiú vagy. Azt szeretném, ha minden időben itt dolgoznál. Lesz itt holnap egy táncmulatság, és szeretném, ha előbb készítenél ebédet a szokásosnál.

Másnap reggel, amikor a fűtőfiú éppen a főzéshez készülődött, odajött hozzá a gazda, és így beszélt vele:

— Szeretném, ha te magad is eljönnél a táncmulatságra.

— Sajnálom, de éppen ma van szegény édesanyám halálának harmadik évfordulója. Nem mehetek vígságos helyre a mai napon.

— Hát, ha ez így van, akkor csak maradj itt, és vigyázz a konyhára, mi meg elmegyünk megnézni a táncmulatságot — mondta a gazda.

— Igenis, uram — szólott erre a fűtőfiú.

Várt, amíg a gazda, meg a többiek el nem mentek, aztán megfürdött, elment az öregember házához és felvette a legszebb ruháját, amelyet az öregnél hagyott. Ragyogó nagy facipót vett a lábára, és előszólította a lovát a bambuszerdőcskéből. Fölnyergelte, fölkantározta, aztán felült rá, és ellovagolt vele a táncterület északi széléig.

— Nézzétek meg Mamicsigane lovastáncát! — kiáltotta.

Megcsapta egyszer a lovát az ostorával. Erre az ugrott egyet, át a táncterületen, az északi szélétől a délig.

A tartomány ura és minden néző így kiáltott föl a csodálkozástól

— Istenség szállt le hozzánk az égből, álljunk föl, és imádjuk őt! — és leborulva imádták a fiút.

A hegy nyugati oldalán lakó csódzsa szintén imádták a fiút, de a leánya, aki éppen akkoriban lépett eladósorba, így beszélt:

— Hiszen ez a mi fűtőfiúnk; ott van az anyajegy a bal fülén!

— Ne gyalázd az isteneket. Siess, imádd őt te is — mondta az apja, mire a leány nevetve imádkozni kezdett

A fűtőfiú mindenkit megelőzve érkezett haza, a lovát szabadon eresztette a bambuszligetben a hegyoldalon, letette fényes ruháit az öregembernel, és újra magára öltötte munkára való ruháját, majd a tűzhely fűtatóját feje alá téve, aludni tért.

Kisvártatva a gazda is hazaérkezett, és így kiáltozott;

— Fűtőfiú, hallod-e, nyisd ki a bejárati kaput!

Amikor a fűtőfiú kinyitotta a kaput, így szólt hozzá a gazda:

— Neked ma valóban el kellett volna jönnöd erre a mulatságra, egyenesen az égből érkezett valami istenség a tánc helyére, és boldog-boldogtalan őt imádta.

— Ó, valóban ez történt? Csodálatos lett volna ott lenni

— felelte a fűtőfiú.

— Holnapután ismét táncmulatságba megyünk; korán kelj föl hát, és gondoskodj az élelemlről — kérte a gazda.

Amikor a tánc napja elérkezett, a fűtőfiú kora hajnalban fölkelt, és mindenkinek reggelit készített. Gazdája így szólt hozzá:

— Kérlek, tarts te is velünk a mulatságba!

De a fűtőfiú így válaszolt:

— Ma van nagyatyám halálának évfordulója.

Amikor mindenki elhagyta a házat, a fűtőfiú megfürdött, rendbe szedte magát, és fölnyergelte a lovát. Éppen ekkor tért vissza a gazda leánya azzal az ürüggyel, hogy otthon felejtette a szalmaszandálját. Nem tehetett mást a fiú, fölkapta a leányt maga elé a lóra, úgy mentek együtt a mulatságra, és megálltak a táncterület keleti szélén.

— Ide nézzetek, hogyan táncol Mamicsigane lova! — kiáltotta, és megcsapta egyszer a lovát az ostorával.

A ló egyet ugrott, egy hatalmasat, és a táncterület nyugati részén, egy kis színpadi épületnél ért földet a lába. Amikor a fejedelem meg a gazdag ember meglátta a történeteket, így kiáltozott mind a kettő:

— Ma két istenség látogatott le hozzánk, egy istenember meg egy istenasszony — és mindenki leborult a fűtőfiú meg a gazdaleány előtt.

A fűtőfiú meg a leány mindenkit megelőzve érkezett haza. A fűtőfiú szabadjára eresztette a lovát a bambuszligetben a hegyoldalon, átcserélte ruháját, aztán feje alá téve a bambusznádból készült fűtatót, lefeküdt aludni. A leány meg azt állította, hogy a gyomra fáj, és bezárkózott a hátulsó szobák egyikébe.

Hamarosan hazaért a gazda is.

— Fűtőfiú, hallod-e, nyisd ki a bejárati kaput! — így kiáltozott, majd pedig így beszélt a fiúhoz: - Ma aztán igazán ott kellett volna lenned, ma az istenség a feleségével együtt jött el hozzánk.

— Hát igen, nekem valóban ott kellett volna lennem - jegyezte meg a fűtőfiú.

Amikor a gazda belépett a házba, és megtudta, hogy a leányának gyomornyilallása van, nagy hűhót csapott. Már éppen orvost akart hozatni, de ekkor így kérlelte a leány:

— Nem kell nekem orvos, hozassatok inkább egy papnőt a templomból!

Három papnőt hozattak, akik azután, egy kis jósszertartás után a következőket mondták:

— Ezt a betegséget nem határozott kórság okozza, ennek általános legyengültség az oka.

A lánynak azonban nem tetszett a magyarázat.

— Hívjátok ide azt a papnőt, aki mostanában érkezett a templomokba — kérte a leány. Így hát elhívták az újonnan jött papnőt is, aki szintén jósceremóniát rendezett, és így beszélt a végén:

— Ennek a betegségnek könnyen a végére lehet járni. Van itt egy a tizenhét férfiember között, akire ez a lány szerelemmel gondol. Ha felöltözteted mind a tizenhét férfiembert úgy,

ahogy szeretnéd, és megkéred a leányod, hogy adjon egy csészét valamelyiknek ajándékba, akinek adja, ahhoz húzza a szíve.

A gazdag ember felöltöztette mind a tizenhét emberét úgy, ahogy a papnő tanácsolta, de bizony a leány egyiknek se adta ajándékba a csészéjét.

— Nincs még valaki, aki szóba jöhetne? — kérdezte a gazdag ember, de erre azt válaszolták a körülötte állók, hogy nincs más férfiember a háznál, csak a kormos, piszkos fűtőfiú.

— A fűtőfiú is olyan ember, mint bárki más. Szedjétek őt rendbe és hozzátok ide — és a gazdag ember kölcsönadta a fiúnak saját régi ruháját, hadd vegye föl.

A fűtőfiú megfürdött, és azt a ruhát, amit a gazdag embertől kölcsönbe kapott, törülközőnek használta, majd behajította a disznóólba. Másodszorra jobb ruhát kapott kölcsön, de a fűtőfiú ezt is törülközőnek használta, aztán ledobta az istálló mögött. Utoljára igen szép ruhát kapott kölcsön, de a fűtőfiú ezt is törülközőnek használta, majd eldobta. Ezután fölvette magára azt a ruhát, amit az öregembernél hagyott, felült a lovára, és úgy rúgta a gazda elébe. Amikor a gazda meglátta, karon fogta, és odavezette a leánya elé. A leány betegsége azon nyomban meggyógyult. Fölkapta a csészécskét, és megajándékozta vele a fűtőfiút. Így szólt ekkor a gazda:

— Én nem láttam olyan jól, mint a leányom. Kérlek, akarsz-e a leányom férjeura lenni? Ezzel meg is kezdődött a nászünnepe. Három nap és három éjjel tartott a szertartás, a negyedik napon a fiatal férj így szólt a gazdag emberhez:

— Elmehetnék három napra? Szeretném meglátogatni szüleimet, apámat, anyámat.

— Azt már nem — válaszolta a gazdag ember —, én nem adok neked három napot, csak ezt a mai napot kaphatod meg, ezt az egyetlen napot. Így hát a legény szabad lett egy napra, és útra készülődött, így kérdezte szép szóval a felesége:

— A tenger menti utat választod, vagy pedig a hegyi úton mész?

— Ha a tenger menti utat választanám, három nap és három éjjel kellene mennem, de ha a hegyi utat választom, csak egy napig tart az utam, így hát a hegyi út lesz az én utam — válaszolta az ifjú férj.

— Ha a hegyi úton jársz, szeder potyog a nyergedre, de te akármilyen szomjas leszel is, ne egyél abból a szederféléből. Ha eszel belőle, soha többé nem láthatjuk egymást

— magyarázta az ifjú asszony.

Amikor a legény a hegyi ösvényen poroszkált, hát, innen is, onnan is szeder pottyant a ló nyergére. Mivel az asszony szigorúan lelkére kötötte a szedertől való tartózkodást, nem is evett belőle eleinte; de végezetül a torka olyan száraz lett, a nyelve úgy kiszikkadt, hogy nem is tudta tovább elviselni, és lenyelt egyetlenegyet. Ebben a pillanatban megállt a szíve verése, és holtan bukott a ló nyakára. A ló meg haladt tovább az úton, és vitte a hátán gazdája holttestét. Ha emelkedőn járt, mellső lábát görbítette be, ha ereszkedőn járt, hátsó lábát rogyasztotta meg, hogy le ne essen hátáról Mamicsigane. Végül eljutott a ló abba a házba, ahol Mamicsigane a világra jött. Megállt a főkapu előtt, és háromszor panaszosan nyerített.

Az apja meghallotta, és így szólt:

— Ez Mamicsigane lóva, de bizony furcsa dolog, hogy csak a ló maga nyerítget. Kérlek, nézd meg, mi baj történt!

Ekkor Mamicsigane anyja kiment az udvarra körülnézni.

Amikor az asszony kinyitotta a kaput, a ló berontott, megtámadta és megölte őt. Ekkor az apja jött ki megnézni, hogy mi történt. Levette Mamicsiganét a ló hátáról, és beletette a holttestet egy boroshordóba, rátette a tetejét, és így szólt:

— Ahelyett, hogy élve jöttél volna vissza, halottként érkeztél. Vajon miért? Vajon miért?

Mamicsigane felesége ezalatt így beszélt magában: „Ha tudnám, hogy merre laktak, tudnék írni nekik egy levelet. Egyetlen nap alatt meg kellett volna járnia az útját, de három nap is eltelt már, és hiába várjuk.”

Biztosra vette, hogy férje evett a szederből. Három csészényi életvizet vásárolt, és elindult a világba, férjét keresve, akiről azt sem tudta, merre lakik. Csak egy fél napra volt szüksége ahhoz, hogy Mamicsigane lovának egy napi járását megtegye, és máris eljutott Mamicsigane szülői házához.

— Ez a Mamicsigane család háza? — kiáltotta a ház előtt.

Előjött erre Mamicsigane apja a házból, és így felelt:

— Ez az a ház.

— Kérlek, jó uram, mutasd meg nekem a ház halottját.

— Hogyan kérhetsz ilyet? Hogy mutathatnám meg a ház halottját egy vadidegennek?

— Nem vagyok én idegen, ő volt az én férjem, és a házasságunk negyedik napján fölkerekedett, és szülei látogatására indult. Kérlek, mutasd meg őt nekem!

— Ha ez így van, jogtalanul bántam veled. Kérlek hát, vess rá egy pillantást — mondta az apa, és előhozta fia holttestét a hordóból, hogy megmutassa az asszonynak. Olyan volt a halott, mintha nem is vesztette volna el a lelkét, mintha csak mélyen aludna.

Az asszony hozott egy kis vizet, és lemosta a testet, aztán bedörzsölte az élet vizével. Mikor ezzel készen volt, hát csak mozdul Mamicsigane tagja, és így beszél a szája:

— De nagyot aludtam. Éjjel is alva feküdtem, nappal is alva hevertem.

— Dehogyan aludtál te nappal! Dehogyan aludtál te éjjel! Ettél a szederből, amitől óva intettek, és belehaltál. Én azonban életre keltettem az élet vizével. Gyere, induljunk vissza hajlékunkba.

— Ez az én egyetlen fiam, nem engedhetem, hogy elhagyja a szülői házat — mondta az apa.

— Akkor én maradok itt — mondta az asszony.

— Két apára nem viselhetek gondot — szólt közbe Mamicsigane —, majd pénzt küldök neked, apám, és te örökbe fogadhatsz egy másik fiút a helyembe. Én a feleségem otthonában akarok élni, mivel ő az életem megmentője — és ezzel mindketten búcsút intettek az elárvult apának, és hazatértek otthonukba.

Úgy mondják, hogy boldogan élnek még ma is.

SZAMEBITO RUBINKÖNNYEI

Egyszer Totaró a szetai Hosszú Hídon lovagolt keresztül. Körülbelül a híd közepéig jutott, amikor különös szörnyszülöttet pillantott meg. Teste emberéhez hasonlított, de bőre feketébb volt, mint a szerecseneké, szeme tüzelt, mint a smaragd, szakálla pedig sárkányszakállra emlékeztetett. Mi tagadás, Totaró bátor szíve is megrettent a szörny láttán, de a furcsa lény zöldes szemében annyi szomorúság ült, hogy erőt vett magán, és megszólította. Így hangzott a sárkány válasza:

— Szamebito vagyok, és nemrégén még a Nyolc Nagy Sárkánykirály szolgálatában állottam, mint a Sárkánypalota őr. Csekély mulasztásért száműztek előkelő szolgálatomból, és ezen felül a tenger birodalmából is kitiltottak. Azóta nyomorúságosan tengetem életemet, mert nincs hajlékom, ahol meghúzhatnám magam, és nem tudok élelmiszert szerezni. Szánj meg engem, jó uram! Szerezz nekem valami hajlékot, és adj egy kis enivalót!

Totaró megszánta a szerencsétlent, megnyerő alázatossága miatt. Mesterséges tavat készíttetett kertjében, odavitette Szamebitót, és étellel is bőségesen ellátta. Senkitől sem háborgatva, Szamebito mintegy fél évig maradt Totaró udvarában.

Azon a nyáron sok nő zarándokolt Miidera templomához, amely Ocu város szomszédságában volt. Totaró nagy érdeklődéssel várta az ünnepeket. Nemhiába várt, mert egy rendkívüli szépségű leányt pillantott meg a zarándokok között. Arca olyan volt, mint a fehér és fénylő hó, és aki meglátta formás ajkát, tudta előre, hogy a leány hangja finom és lágy csengésű, mint a fülemüle éneke, amint a virágzó szilvafák felől a nyári éjszakába zendül.

Totaró azon nyomban megszerette a leányt. Kiderítette, hogy Tamanának hívják. Azt is megtudta, hogy nincs eljegyezve, és szülei csak annak adják, aki százezer drágakővel megrakott ékszerládikát ad neki eljegyzési ajándéknak.

Amikor Totaró megtudta, hogy a leány csak ilyen mesés gazdagság árán szerezhető meg, elszomorodott, és nehéz szívvel tért vissza otthonába. Itt azonban minél többet gondolt a szép Tamanára, annál szerelmesebb lett belé. De hiába, ilyen fejedelmi ajándékokra csak egy herceg vagy egy dajmjó vagyonából telik.

Totarót annyira emésztette a szenvedély, hogy súlyos betegségbe esett, de amikor orvost hívtak, az csak csóválta a fejét, és így szólt:

— Nem tudom begyógyítani azt a sebet, amelyet a szerelem ütött.
Ezzel megfordult, és otthagyta Totarót betegágyán.

Történt, hogy Szamebito is tudomást szerzett a betegségről. Amikor a szomorú hír eljutott hozzá, elhagyta lakhelyét, a kerti medencét, és meglátogatta a beteg Totarót. Totaró nem beszélt saját bajairól. Nagyon sajnálta a szerencsétlen tengerlakót mostoha sorsa miatt, és így szólt hozzá:

— Ki fogja gondodat viselni, Szamebito, ha én már nem leszek?

Mikor Szamebito látta, hogy gazdája haldoklik, furcsa üvöltést hallatott, és sírva fakadt. Nagy véres könnyei végigfolytak fekete arcán, és abban a pillanatban, amikor a földre hullottak, piros rubinná alakultak át.

Amikor Totaró meglátta a rubinkönnyeket, örömujjongásba tört ki, és hirtelen megjavult egészsége.

— Új élet buzog ereimben! — kiáltott örömkönnyek között.

— Kedves barátom, te máris többszörösen visszafizetted a hajlékot és az ételt, amit neked nyújtottam. Csodálatos könnyeid kimondhatatlan boldogsággal töltenek el.

Szamebito ekkor abbahagyta a sírást, és megkérdezte: mi az oka gazdája gyors felgyógyulásának? Totaró beszélt tengerlakó barátjának szerelméről, és megemlítette a hozományt, amelyet a leány szülei követelnek.

— Úgy gondoltam — tette hozzá Totaró —, hogy soha az életben nem tudok tízezer drágakövet összegyűjteni, és e gondolat majdnem a sírba vitt, de amikor megláttam, hogy könnyeid drágakövekké válnak, felgyógyultam, mivel így feleségül vehetem Tamanát.

Totaró nagy sietséggel számlálni kezdte a drágaköveket.

— Nem elég! Nem elég! — kiáltott föl nyilvánvaló kiábrándultsággal.

— Ó, Szamebito, segíts rajtam kincstermő könnyeiddel!

E szavak hallatára Szamebito haragra lobbant.

— Azt képezed — mondta —, hogy parancsszóra tudok sírni, mint az asszonyok? Az én könnyeim szívből jönnek, mély és igaz bánat szüli őket! Most már nem tudok sírni, mivel fölépültél. Itt az ideje, hogy sírás helyett nevéssünk, és lakodalmat tartsunk.

— Hacsak nem szerzek tízezer drágakövet, nem vehetem feleségül Tamanát - felelte Totaró. - Mitévő legyek? Segíts rajtam, kedves barátom, könnyeiddel!

Jóllehet Szamebito szörnyszülött volt, szívében jámbor érzések éltek. Rövid ideig gondolkodott, és azután így szólt jótévőjéhez:

— Ma már nem tudnék újra sírni, de menjünk ki holnap a szetai Hosszú Hídra, és vigyünk magunkkal elegendő bort és halat. Lehetséges, hogy ha majd a hídon ülök, és szemem előtt föltetszik a Sárkánypalota ábrándképe, akkor majd újra sírok, mert eszembe jut hazám: a smaragdszínű vizek távoli birodalma.

Másnap elindultak a szetói híd felé, és amikor ittak a jófajta rizsborból, Szamebito szeme megmerevedett, és a Sárkánykirály palotája felé révedt tekintete. Ekkor szeme megtelt könnyel; a könnycseppek rubinná váltak a híd pallóján. Totaró anélkül, hogy nagyon törődött volna különös barátjának fájdalmával, lehajolt, és mohón gyűjteni kezdte a drágaköveket. Nemsokára úgy gondolta, hogy már tízezer rubinkő van tarsolyában.

Ebben a pillanatban földöntúli zenére lett figyelmes. A vízből bűvös ködpalota körvonalai bukkantak elő, amelynek ablakai meg-megcsillantak a lenyugvó nap fényében.

Szamebito örömkialtásba tört ki. Átvette magát a híd korlátján, és ezt kiáltotta Totarónak:

— Isten veled, drága barátom! A Sárkány király szólít!

E szavak után nem látta többé senki; visszatért a Nyolc Nagy Sárkánykirály palotájába.

Totaró nem vesztegetett sem napot, sem percet, hanem átnyújtotta tízezer drágakőből álló ajándékát Tamana szüleinek, és megtartotta menyegzőjét a szokásos önmegtartóztatási idő elteltével.

MESE AZ ÖREGEMBERRŐL, AKI AZ ELSZÁRADT FÁKAT KIVIRÁGOZTATTA

Jószívű öreg házaspár éldegélt egy falucskában, a régi-régi időkben. Szomszédságukban is öreg emberek laktak, de lelketlen, kapzsi emberek voltak. Egyszer a kapzsi öregasszony kiment mosni a folyóra, és látja, hogy egy üres, ócska rizsesvödör úszik feléje a folyón. Másnak már nem kellett, olyan rozzant volt. Mivel az öregasszony fősvény meg haszonleső is volt, kihalászta a vödört a vízből, és elindult vele hazafelé. A jószívű öregasszony is lement a folyóhoz, és egy kiskutyát pillantott meg a vízben, az ár sodrában.

Megsajnálta a kiskutyát, kihúzta a vízből, ölébe vette és hazavitte, hogy otthon fölnevelje. A kutya megnőtt, és igen engedelmes, hűséges jószág lett belőle. Egyszer, amikor az öregember a kertben dolgozott, odaállt mellé a kutya, kaparni kezdett a földben, és mintha ezt mondta volna az ugatása: „Itt ássatok! Itt keressetek!”

Ekkor a két öreg ásní kezdett ott, ahol a kutya mutatta; rengeteg csengő aranyat meg ezüstöt találtak. Meglátta ezt a haszonleső szomszéd, és nagyon megirigyelte őket. Így szólt hozzájuk:

— Ejnye, ejnye, de sok pénzetek van. Csoda jó szimatja van ennek a kutyának. Nem adnátok kölcsön nekem egy kis időre?

A jószívű öregek odaadták a kutyát, a szomszédék meg fölpakoltak kapát, gereblyét, meg mindenféle szerszámot a kiskutya hátára, és összevissza húzták-vonták a kertben. A kutya végül összeesett a fáradtságtól. Azt gondolta a kapzsi öregember, hogy bizonyára ott a kincs, ahol a kutya fekszik. Ásní kezdett azon nyomban, de bizony kincset hiába keresett, csak gyomot meg ganét talált. Ekkor ráförmedt a kutyára:

— Ne félj, megkapod a magadét, akaratos jószág! Csak ganéval tudsz megajándékozni bennünket? Itt ütlek hát agyon, és itt kaparlak be, ezen az ocsmány helyen!

Az öregasszony meg emígy biztatta: — Üsd csak alaposan!

A kutya vonított ijedtében:

— Ne verjetek agyon igazságtalanul!

De nem hallgattak rá, és agyonütötték, sőt, el is ásták azon a helyen, egy kis fenyőcsemete tövében.

Amikor ezt megtudta a jószívű szomszéd, naponta elment a fához, ott sírdogált és imádkozott a kutyáért. Hullott a könnye a kis fa tövére, amely ott állt, ahol a kutyát elásták, és a fenyőfa ettől olyan növekedésnek indult, hogy hamarosan hatalmas szálfá lett belőle. Így szólt ekkor a jószívű öreg a kapzsi szomszédhoz:

— Szeretnék magamnak ebből a fatörzsből egy kézimalmot faragni. Add nekem a fát!

A szomszéd így válaszolt: — A kutyáért cserébe magaddal viheted, legalább vége lesz már a sok siránkozásodnak.

A jószívű öreg kivágta a fát, és kézimalmot csinált magának belőle. Amikor a kis malom elkészült, így szólt egymáshoz a két öreg:

— Lisztet örölünk, gombócot gyúrunk belőle, és följajánljuk áldozatul kedves kutyánknak.

Amikor a kész malmot forgatni kezdték, hát csak úgy ömlött belőle a sok arany- meg ezüstpénz a liszttel együtt.

A kapzsi szomszéd is meghallotta a csoda hírért, és átment, hogy kölcsönkérje a kis malmot. Amikor aztán a kapzsi öregek leültek a kis malom mellé, és forgatni kezdték, hát bizony csak gané jött ki abból. Haragjukban fölvták a kis malmot tűzifának. Amikor a jószívű öregember elment a malmáért, rátámadtak:

— Csupa ocsmányságot örölt nekünk ez a malom. Nagyon feldühített ez bennünket, és mivel amúgy sem volt gyújtós a háznál, fölvtguk aprófának. A tűzben szépen elégett, meleget is adott.

Fölsóhajtott erre a jószívű öreg:

— Ha már így történt, adjátok nekem legalább a hamut, ami a kis malomból megmaradt.

A gonosz szomszédok ezt felelték:

— Ott van még a tűzhelyben, vidd el az egészet, ha akarsz!

A jószívű öreg egy kosárral a hamut szedte ki a tűzhelyből, és hazavitte. Odahaza kiöntötte a hamut a kosárból a kert végén levő szántóföldre. Egy nap hirtelen szél támadt, vitte a port, kavarta a leveleket. A kert végében a szántón levő hamuból is magával vitt egy keveset, és a közeli szilvafára szórta. Ekkor az a fa, szinte abban a szempillantásban, telis de tele lett virággal, a tél kellős közepén, mintha csak tavasz lett volna. Arra járt véletlenül a dajmjó, és megakadt a szeme a virágzó ágakon.

— Apóka, apóka — kérde az öreget a dajmjó —, minden kiszáradt fát virágzóvá tudsz tenni? Az én palotám kertjében is vannak ám száraz fák!

A jószívű öreg elment a dajmjóhoz, és minden fa virágba borult a kertben, amelyet egy kevés hamuval behintett.

— Ezt a körtefát tedd most virágzóvá — kérte a dajmjó az öreget —, és azt a hiakujikkófát, meg azt a kaméliát!

Bármelyik fához hívta oda a dajmjó, hogy azt is életre keltse, virágba borítsa, az öregember mindig ezt válaszolta:

— Parancsodra, uram! Legyen meg a kívánságod!

Hamut szórt az elszáradt ágakra, és azok kizöldelltek, bontogatták bimbóikat meg virágaikat.

— Valóban csodás a te tudományod — szólt a dajmjó.

Adjatok busás jutalmat ennek az embernek! — parancsolta csatlósainak.

A csatlósok is így beszéltek:

— Valóban rászolgált az öreg a jutalomra!

Gazdagon megjutalmazták, és úgy engedték haza. Az öregember igen örült a jutalomnak; elhatározták a feleségével együtt, hogy sok földet meg sok drága holmit vásárolnak rajta. Amikor a kapzsi szomszéd meglátta a sok kincset, így szólt a jószívű öregekhez:

— Holnap reggel útnak indulok, és virágot varázsolok a kiszáradt fákra. Én is sok pénzt akarok szerezni, akár csak ti.

— Menj csak, és próbáld te is szerencséd — válaszolta a jószívű öregember.

A kapzsi öreg ekkor kikaparta a maradék hamut a tűzhelyből, egy kosárba rakta, és elindult a városba.

— Itt jön a csodatevő öreg, aki virágba borítja a kiszáradt fákat! -- kiabálta végig az utcákon.

Amikor a dajmjó meghallotta a kiáltozást, ezt mondta magában: „Nézzük meg még egyszer ezt a csodálatos mutatványt!”

Behívatta a kapzsi öreget, és megparancsolta neki, hogy lárson hozzá, mutassa be tudományát a ház népének. A kapzsi öreg nekiszedelőzködött, fölászott egy kiszáradt fára, és hinteni kezdte a hamut az ágakra. Erős szél támadt, és a hamut a dajmjó meg a csatlósai felé fújta, tele lett a szemük-szájuk vele.

— Szemérmetlen fickó — ordította a dajmjó —, virág helyett hamut szórsz a szemünkbe?

— Várj csak, te lóköttő, hadd húzzunk rád egy szép bíborruhát ajándékba! — kiáltotta az egyik csatlós.

— Te hazugságkirály, majd adunk mi neked hamut szórni az urunk szemébe! Agyon kéne ütni az ilyet! — kiáltotta a másik.

Azzal körülfogták, ráugrottak és ütötték-verték, már a vére folyt, és egészen át is áztatta a ruháját. Hiába könyörgött kegyelemért, nem hagyták abba a verést. Amikor úgy látták, hogy

már meg sem moccan, otthagyták; akkor a kapzsi öregember kínlódva föltápáskodott és hazavánszorgott. Odahaza már türelmetlenkedett a felesége. Amikor a férjét meglátta, előre örvendezett, és így beszélt magában: „Ej de szép bíborruhát kapott a férjem a dajmjótól. Bizonyára sok más drágaságot is hoz magával.”

Amikor aztán a férje közelebb ért, hát látja ám, hogy nem bíborruha piroslik a férjén, hanem a saját vére. A kapzsi öreg pedig, ahogy hazaért, a fájdalomtól meg a kimerültségtől ágynak dőlt, és nem is kapta soha többé vissza az egészségét.

A SZERENCSÉT HOZÓ RÉZKANNA

Élt egyszer valahol egy öregember a feleségével. Igen szegények voltak. Az öreg minden áldott nap kiment a hegyekre tűzifát vágni, a fát aztán felaprította, becipelte a faluba és eladni: így tengették életüket napról napra.

Egy nap, amikor megint kinn járt az öreg a hegyek között, hát látja ám, hogy három falubeli kölyök rókát fogott, és éppen fojtogatják, gyilkolják szegényt. Méregbe jött, és így ripakodott a fiúkra:

— Hé, fiaim, mit csináltok! Bűn megölni, megkínozni ember, állat elevenjét! Adjátok el inkább nekem, jó pénzt fizetek érte!

Azzal mindegyiküknek száz mont nyomott a kezébe. A fiúk megörültek a pénznek, és így feleltek:

— Jó, hát akkor neked adjuk — és az öregnek nyújtották a szegény róka nyaka köré tekert zsinór végét.

„Milyen szánnivaló ez a kis állat” — mondogatta magában az öreg, miközben a rókát a hegyek sűrűjébe vezette.

— Nem tudom, melyik hegyről jöttél ide — mondta végül a rókának —, de ezután kerüldelem el a falu tájékát fényes nappal: nehogy megint megcsípjenek ezek a gyerekek. Jobban tennéd, ha most egy ideig visszahúzódnál az odúdba — majd óvatosan szabadjára engedte a rókát egy bozótos mélyén.

Másnap az öreg megint kinn járt a hegyekben, hát egyszer csak eléugrik valahonnan a tegnapi róka, és így szól hozzá:

— Apóka, apóka, te megmentetted tegnap az életemet, kiségitettél a halálos veszedelemből, szeretném ezt neked valahogy meghálálni.

— Te vagy talán az a róka, akit tegnap megmentettem? — kérdezte az öreg, majd így folytatta: — Nem várok én semmit ezért; jószántamból tettem, fizetség nélkül. Szánnivaló volt a helyzeted, hát megsajnálalak, de nem várok én ezért semmi jutalmat. Te csak egy kis állatka vagy, köszönetet is mondtál, ez éppen elég tőled. Sokkal fontosabb azonban, hogy itt megint veszélyes helyen jársz, a gyerekek ismét elfoghatnak. Fuss hát innen, és menj vissza rejtekhelyedre.

Könnyek jelentek meg erre a róka szemében, két lábra állt, és így beszélt, így magyarázott az öregnek:

— Apóka, apóka, szeretnék mondani valamit. Nincs teáskannája a templomi papnak, idelelni a hegy lábánál levő falucskában, pedig ugyancsak szüksége volna rá. Én most kannává változom, te meg végy föl engem, vigyél be a faluba, és adj el annak a papnak. Így majd egy kis pénzhez jutsz. Rendben van, apóka?

Ekkor saját maga köré csavarta a farkát a róka, forgott körbe-körbe, háromszor egymás után, és egyszerre egy sárgaréz teáskanna állt a helyén. Az öreg megkopogtatta a kanna szélét, hát bizony megkondult az, mintha valódi volna: gon-gon, szép érces csöngéssel.

Ha egyszer a róka teáskannává változott, az öreg nem akarta csak úgy otthagyni az erdőben, fölvette hát a vállára, és megindult vele a templom felé.

— Őseimé volt ez a kanna — magyarázta az öreg —, de most eladnám, ha volna, aki megveszi.

Mihelyst meglátta a pap, nyomban megtetszett neki a kanna.

— Ez egy szépmívű kanna, kérlek, add nekem ennyiért — mondta a pap, és három rjót tett az öreg kezébe.

Az öreg még sosem látott ennyi pénzt egyszerre. Gondosan berakta a három rjót az erszényébe, és elindult jókedvűen hazafelé.

A pap is jókedvű volt, mert örült, hogy végre olyan teáskannát kapott, amilyenre vágyott. Odaszólította a templomszolgákat, és így parancsolt rájuk:

— Fogjátok ezt a kannát, és fényszerítétek ki szépen homokkal. Holnap meg egy mesterembert hívatunk, és csináltatunk egy jó tűzhelyet a kanna alá.

A templomszolgák kigörgették a kannát a hátsó bejárathoz, kerestek ott egy kis homokot meg egy rongyot, és — gosi, gosi — vakargatni, súrolgatni kezdték a kannát. Egyszer csak felüvöltött a kanna:

— Fiúk, ez fáj! Fiúk, ez fáj! Óvatosabban tisztítsatok!

A templomszolgák ugyancsak megrémültek erre, és beszaladtak a templom konyhájába, miközben így kiáltottak:

— Pap urunk! Tisztelendő urunk! Megszólalt a kanna!

— Micsoda! — förmed rájuk a pap. — Hát persze hogy megszólal a kanna: megkondul az, ha megütik a szélét. A jó kanna minden része más-más hangon cseng-bong, énekel. De ha félték tőle, hozzátok be ide a konyhába, és hagyjátok itt.

A templomszolgáknak remegett még ugyan az inuk a félelemtől, de erőt vettek magukon: begördítették a kannát a folyópartról a konyhába, és otthagyták.

Éjszaka eltűnt a kanna, még a nyomát sem lehetett látni sehol. A papot nagyon elkedvetlenítette az eset, állandóan azt hajtogatta, hogy ez olyan szép kanna volt, bizonyára megtetszett valakinek, és az el is lopta az éjszaka folyamán.

Az öreg minderről nem tudott semmit, hanem a következő nap is kiballagott a hegyekbe. Ott megint találkozott az ismerős rókával, amely így beszélt hozzá:

— Jó reggelt, apóka! Tegnap abban a templomban a templomszolgák homokkal sikálták a bőrömet, ott hát igen durva bánásmódban részesültem. Ma jobbat próbálok: fiatal leánnyá változom, olyan korúvá, mintha a te leányod volnék. Siess, kérlek, a városba, és vásárolj egy fésűt, egy csomó hajdísz, egy selyemövet, kendőket, egy kötényt és néhány tabit a részemre. Ezek segítségével szépen föl tudok majd öltözködni. Aztán, mint valami csinos leányszót, beadhatsz a városban levő nyilvánosházba örömlánynak, csomó pénzt kapsz majd értem. Kérlek, siess! Kérlek, szedd a lábad!

Mivel a róka annyira kérte, az öreg azonnal fölkerelkedett, és bement a városba. Megvásárolta a kívánt holmit, és mindjárt indult is vissza a hegyekbe.

— De gyorsan visszajöttél, apókám! — kiáltott a róka. — És mégis milyen jól megvásároltál mindent. Ó, milyen érdekes mindez! Most hát lánnnyá változók, kérlek, figyelj!

Ezután a róka körbe - körbe forgott, háromszor egymás után, és nyomban csinos fiatal leánnyá változott.

Kézen fogta hát az öregember a leányt, és elment vele be a városba, a nyilvánosház bérlőjéhez.

— Ez az én édeslányom — mondta —, nem akarjátok megvásárolni?

A bérlőnek tetszett a leány, adott hát az öregnek száz rjót érte. Az öreg jól eltette a zsák pénzt, és megindult hazafelé.

A nyilvánosházban nagyon közkedveletté vált a leány, és rengeteg pénzt szerzett a gazdájának.

Egy év múlva, az ünnepnapok egyikén, odalépett a leány a gazdája elé, és így beszélt hozzá:

— Mióta itt lakom, még nem láttam a szüleimet, szeretném már egyszer meglátogatni őket. Kérlek, kaphatnék egy szabadnapot?

A gazda úgy találta, hogy jogos a leány kérése, adott hát neki egy szabadnapot, sőt egy csomó ajándékot is a szülei számára. A lány azzal eltávozott szülőfaluja irányába. De többé nem is tért vissza, örökre elmaradt a nyilvánosházból.

A gazda tudta, hogy a leány már többszörösen megkereste neki azt a pénzt, amit érte kifizetett. „Ha belefáradt a mesterségbe — gondolta magában —, minek marasztaljam, úgyse tarthatnám vissza.” Nem is küldött senkit utána elfogatására.

Ezután egyszer megint a hegyekben járt az öreg, és megint csak szembetalálta magát az ismerős rókával, amely így beszélt ezúttal:

— Apóka, apóka, már nagyon régen találkoztunk. Vajon jó-e az egészséged? Én ott szolgáltam egy évig, abban a nyilvánosházban, ahova eladtál, de bizony belefáradtam a munkába, és most itt pihenek. Már szinte teljesen összeszedtem magam, és most szeretném még egyszer utoljára, meghálálni egykori jótettedet. Ezúttal paripává változom. Kérlek, vidd majd el a belőlem lett lovat egy gazdag emberhez, valami távoli vidékre, és add ott el neki. Ez a legtöbb, amit érted tehetek. Ha rosszra fordul a dolgom, soha többé nem látjuk egymást, és ha ez így lenne, kérlek, tekintsd ezt a mai napot halálom napjának, és emlékezz meg az évfordulójáról. Gondolj rám akkor, néha-néha, és gyújts meg időnként egy kis tömjént emlékezetemre. De most nézd meg, hogyan lesz belőlem paripa!

— Várj még! - kiáltotta az öreg. — Te gondoskodtál rólam időről időre. Már nem élek olyan nincstelenségben, mint amikor megismertél. Mindenem megvan. Nem kell már tenned semmi erőfeszítést sorsom javítása érdekében.

Hiábavaló volt a tiltakozás, a róka időközben csodaszép szürke paripává változott. Mivel nem volt mit tenni, fogta hát az öreg a lovat, valami távoli vidékre vezette, és eladta ott egy gazdag embernek, akitől száz rjót kapott érte. Eltette aztán a pénzt, és megindult hazafelé. Nem sokkal ezután nagy ünnepségre indultak azon a vidéken. Ott volt a rókából lett szürke ló is az ünnepi menetben. Egy trónszerű nyereg volt a hátán, melyen egy nemesember feszített, és hajtotta a lovat, le-föl, a keskeny ösvények mentén, a hegységen keresztül. Külső alakja ellenére ez a ló mégsem ló volt, csak rókányi volt az ereje, rókányi a kitartása. Hamar kifulladt, és nem tudott továbbmenni egy lépést sem. Egy sereg ember állt meg erre, és így beszéltek egymás között:

— Na, látjátok, ez az eredmény, ha egy lovat olyan nehéz teherrel raknak meg, amihez nem szokott.

A róka-ló ezután össze is esett, és elterült az ösvény porában.

— Ez a ló semmire sem való! — kiabálták a szolgafélék, és belökték egy közeli mocsárba.

A nemesember meg átült egy másik lóra, és átrakták erre a csomagokat is. Aztán lassan elvonult a menet arról a helyről. Ekkor a róka-ló nagy nehezen föltápáskodott, és kikecmergett az ingoványból. De hiába, már nem épült föl többé, és végleg eltűnt az emberi szemek elől.

A róka erejével lett gazdag az öregember. Szerencse-és-Jómód-kísérte-csódzsa - így hívták a környéken. De sohasem feledte az állat utolsó kívánságát. Pompás kis kápolnát építtetett a birtokán, ahová minden hónap tizenkilencedik napján ellátogatott, és ellátogatott a felesége is: mindig hosszasan imádkoztak ott a róka menyeyi újjászületéséért.

O-MACU ÉS O-TAKE

Élt valaha az ősrégi időkben egy ember, felesége is volt, egy szem leánya is: O-Takénak, Bambuszkának hívták a leányt. Az ember felesége meghalt egy napon, ekkor egy másik asszony került a házhoz. Annak is volt már egy leánykája, O-Macu, Fenyőcske volt a neve ennek.

Az új asszony nem kedvelte mostohalányát: szidalmazta pirongatta, még ha nem is szolgált rá, és minden elképzelhető kitalált kínzására. Saját lányát viszont kényeztette édességekkel etette, és minden nehéz munkától távol tartotta. Ezalatt persze a mostohalány reggeltől estig dolgozott, fáradzott. Egyszer aztán a két lány apjának a fővárosba Kjótóba kellett utaznia, hogy valami fontos üzlet után nézzen, és mivel ez az út olyan hosszúnak ígérkezett, hogy a rákövetkező év elejéig tarthatott, mindkét lányát magához hívatta búcsúzásképpen. Megkérdezte tőlük, hogy milyen ajándékot hozzon nekik a fővárosból. O-Macunak, a fiatalabbiknak, egy szép díszes öv meg egy cifra hajtű volt a kívánsága. O-Take, az idősebbik viszont így beszélt:

— Hozzál nekem egy tükröcskét, meg egy kis szelencét a varrotűmnek, cérnácskámnak.

Az apa megígérte, hogy meghoz mindent, és elindult az útjára.

Amikor az asszony egyedül maradt leányaival, így szól egyszer csak a mostohalányához:

— Vedd csak elő, lányom, a nagy üstöt, és töltsd meg színültig vízzel!

Aztán fordul egyet, kezébe nyom egy kosarat, és így folytatja a beszédet:

— Fogd ezt a kosarat, ezzel hordjad a vizet a folyóról!

O-Take fogta a kosarat, és lement vele a folyóhoz, megtöltötte vízzel, de mire visszatért, minden víz kifolyt a réseken. Úgy érkezett az üsthöz, hogy már egy csepp víz sem volt a kosárban. Megpróbálta még egyszer, akkor is ugyanúgy történt. Ismét próbálkozik, akkor sem sikerült neki. Közben beesteledett, és egyre jobban félt a leány a mostohájától, leült hát bánatában a folyó partjára, és ott sírdogált egy kövön. Arra vitt az útja egy jámbor boncnak, és érdeklődik az a lánytól, hogy mi lelte, hogy mi az oka a bánatának. Amikor aztán megtudta az okot, letépte köpenyének egy jó darabját, beleillesztette a lányka kosarába, és úgy küldte vizet meríteni. Mivel a vastag szövet megakadályozta a víz kiömlését, a lányka annak rendje-módja szerint meg tudta tölteni a kosarát vízzel. Egy-két fordulóval aztán a nagy üstöt is megtöltötte még az éjszaka beállta előtt, a boncnak meg szépen megköszönte a jó szándékát.

Mikor a mostoha látta, hogy O-Take túljárt az eszén, és teljesítette a lehetetlen parancsot, majd megette a mérég, és így adta ki a másnapi munkát:

— Holnap gyújts az üst alá, hogy forrjon, zubogjon benne a víz!

Amikor másnap kérdi a leány, hogy mivel gyújtson be a nagy üst alá, így ripakodik rá a mostoha:

— Eridj csak ki az utcára, szedd ott össze a köveket meg a kavicsokat, azzal rakj tüzet, parazsasat!

O-Take kiment hát az utcára, és össze is gyűjtött egy rakás követ meg kavicsfélét, de hiába próbálgatta, hiába mesterkedett, csak nem fogott tüzet az a rakás kő. Már ez a nap is lemenőben, és még mindig nem ment semmire a tűzgyújtással. Ismét sírni kezdett hát, és könnyes szemmel kotorászott tovább az utcai kövek között, hátha talál valami gyúlékonyát, valami tűzrevalót. Meglátja őt az olajárus, és megesik a szíve rajta, érdeklődik a bánata felől. Szépen sorjában elbeszélte neki a leány a bánatát, hogy mit is kíván tőle a mostohája, és mikor a végére ért, egy kanna olajat ad neki az az ember, és így tanítja, oktatgatja:

— Önts olajat a kövekre; úgy szítsd föl a tüzed lángját!

Úgy is tett. Amikor ráöntötte az olajat a kőrakásra, és meggyújtotta, hát bizony lobogó lánggal égett a kő, és csakhamar forrt a víz az üstben. Amikor aztán jelenti a mostohának a lány, hogy megtette a kívánságát, legott berohan a konyhába a mostoha, és így parancsol a lányra:

— Vedd le, lányom, a fedelét, hadd látom, hogy forr-e a víz!

Amikor ezt is elvégezte a leány, a mostoha egy nádszálat vett elő, ráfektette az üstre, az egyik peremétől a másikra, aztán így kiáltott a lányra:

— Menj át, lányom, a nádszálon!

Mivel senki sem volt a közelben, akihez segítségért kiálthatott volna, át kellett mennie a nádon, össze is tört az útközben és a leány belefordult a zubogó vízbe. A mostoha ekkor hirtelen visszatette az üst fedelét, nehogy kimásson a lány valami módon, és elevenen megfőzte szegény O-Takét. Saját lányának pedig, aki látta a történeteket, szigorúan meghagyta, hogy a látottakról soha senkinek se szóljon.

Másnap a mostoha kiszedte O-Take fehérre főtt csontjait a kondérból, elvitte a ház mögötti szántóra, és ott elásta.

A szomszédoknak pedig így beszélt:

— Engedetlen volt az a lány, és amikor pirongattam, ez nem tetszett neki, duzzogva elhagyta a házat, és nem jött vissza többé.

O-Take halála után harminchárom nappal, azon a helyen, ahol az elásott csontok heverték, egy kis bambusznád hajtott ki a földből, és néhány nap múlva megerősödött: szép, fejlett törzse lett. Az esemény másnapján egy vándorboncnak vitt arra az útja. Megállott ez a bonc a mostoha háza bejárójánál, alamizsnát kérve, bambuszsípját fújva. Amikor a mostoha el akarta zavarni őt a háztól, így szerénykedett a bonc:

— Nem pénzt akarok én tőled, jóasszony, hanem amott a szántón, a ház mögött láttam egy szép bambusznádat. Karcsú annak a hajtása, hajlékony a törzse fája, jó sípot tudnék faragni belőle. Hadd vágjam ki magamnak!

A mostoha éppúgy gyűlölte azt a bambuszt, amely O-Take sírján sarjadt, mint magát a leányt. Szívesen beleegyezett hát a nád kivágásába:

— Ne csak egy szárát vágd le, hanem hordd el azt a hajtást gyökerestül. De ha sípot készítesz a fájából, jól jegyezd meg, hogyha föltámad a keleti szél, sohase fújd azt a sípot nyugat felé tartva: nagy baj érhet, ha nem így teszel!

A vándorbonc furcsának találta az asszony kérését, megígérte azonban, hogy úgy tesz, ahogy kívánja. Aztán a bambuszhoz ment, és kiásta gyökerestül. Egy szép új furulyát csinált a szárából, majd elköszönt az asszonytól, és indult végtelen vándorútjára: hegynek föl, völgynek le. Sok községet bejárt, sok várost maga mögött hagyott, furulyáját fújva, alamizsnát kérve. Az asszonytól való búcsúzás után harmadik napra hirtelen föltámadt ám éjjel a keleti szél, süvített, nyikorgatta a megviselt ajtókat, rázta az ablakokat.

Eszébe jutott ekkor a boncnak az a figyelmeztetés, amit az asszony mondott: „Ha sípot készítesz a fájából, és hogyha föltámad a keleti szél, sohase fújd azt a sípot nyugat felé tartva!” Így beszélt magában erre a bonc: „Sok hegyet megjártam már, sok völgyet magam mögött hagytam, nem lehet már bajom abból, ha megszegem ezt a tilalmat!” Fogta tehát a furulyáját, nyugat felé fordult vele, és fűtta-fűvogatta jártában-mentében. Szomorúan szólott ekkor a síp, olyan szomorúan, hogy szinte elszorult a bonc torka a meghatottságtól.

A furulya hangját pedig fölkapta a keleti szél, és vitte magával mezők és városok fölött, egészen Kjétőig, abba a házba, ahol O-Macu és O-Take apja lakott. Az apának az az érzése támadt, mintha valami távoli dalt sodorna felé a keleti szél valahonnan. Fülelni kezdett, és amikor jobban odafigyelt, úgy hallja, mintha ez a szöveg duruzsolna benne:

*Nád O-Take bőre, haja, nádsíphanggá lett a szava,
Varrótűhöz, cernácskához apám ne hozz kis szelencét,
Ne vedd meg a tükröcskét se, nincs ki lelné benne kedvét...*

És amikor csak föltámadt a keleti szél, mindig ezeket a bánatos szavakat vette ki a szél zúgásából. A szavak nyugtalanná, zaklatottá tették, és sietett befejezni üzleti teendőit, hogy

minél előbb hazafelé indulhasson. Végül olyan elemi erővel törtek rá aggodalmai és sejtései, hogy vette csomagját, és hazafelé indult dolgavégezetlen. Amikor végre megérkezett otthonába, hiába kereste a nagyobbik lányt, nem volt az sehol. A mostoha igyekezett megnyugtatni őt különféle hazugságokkal, de végül belátta, hogy a gyilkosságot nem tudja tovább titkolni. Érezte, hogy mindenre hamarosan napfény derül. Fogta hát saját lányát, lement vele a folyóhoz, belefojtotta azt is a vízbe, majd belefojtotta saját magát is.

Az ember ekkor eladta a rossz emlékű házat, eladta a kertet meg a szántót, elajándékozta minden ingóságát, és vándorbotot vett a kezébe. Vándorboncként járja azóta is a vidéket faluról falura, városról városra. Itt is, amott is megkondítja alamizsnásgongját, és közben a következő mondókát dúdolgatja, dalolgatja:

*O-Macu, O-Take
Ha élnétek még.
Nem kongatnám a gongomat
Földönfutóként.
Kankarakan,
Kankarakan!*

A HARANG ÉS A KARMA HATALMA

A Hidaka folyó partja mellett állt régen egy teaház, amely messze földön híres volt. Ha valaki arra járt és betekintett, gyöngéd szerelmi jelenetek tanúja lehetett. Nem messze tőle domb emelkedett, amelyet Sárkánykaromnak hívtak. A teaház legbájosabb leánya Kijo volt. „Hasonló volt ő a fehér liliom illatához, amit a hegycsúcsokról lesikló szél messzi tájakról sodor a fáradt vándor felé” — mondták róla.

A folyón túl viszont Buddha temploma állt, ahol a jámbor boncok éltek egyszerű, imádságos életüket. A templom érdekessége az a harangóriás volt, amely a toronyban függött. Fémből öntött fala hat hüvelyknyi vastagságú volt, és a harang több tonnát nyomott. A boncok szigorú szabályok szerint éltek: halat vagy húst nem ehettek, szakebort nem ihattak, és nem volt szabad megállniok a teaház mellett, hogy ne engedjenek a csábításnak, és az érzékiség bűnös útjára ne tévedjenek.

Történt volt, hogy az egyik bonc kegyhelyeket látogatott, és hazafelé igyekezve, megpillantotta Kijót a teaház kertjében, amint ide-oda libegett, mint egy nagy, széles szárnyú pillangó. A bonc megállt, és néhány pillanatig figyelte a leányt, sőt már azon a ponton volt, hogy belép és megszólítja őt, amikor eszébe ötlött papi fogadalma. Ekkor erőt vett magán; áthaladt a folyón, és visszatért a templomba. Éjjel azonban nem volt nyugta. Heves szerelmi láz égette testét. Hiába morzsolta rózsafüzérét, hiába olvasott különféle szakaszokat a buddhista szent könyvekben, mindez semmit sem használt. Nem nyerte vissza lelke nyugalma. Jámbor gondolatai közben minduntalan feltűnt előtte Kijo arcának csábító képe, és úgy érezte, hogy valami húzza őt vissza a folyón túlra, a teaház kertje felé.

Szerelme oly izzón tüzelt, hogy nemsokára elnyomta vallásos érzelmeit. Fölkerekedett, és a kolostor szabályait megszegve, belépett a tiltott teaházba. Itt teljesen megfélemedezett a vallásosságról, és helyette Kijo szépségének csodálatában találta meg a megnyugvást.

Minden éjszaka átosont szerelméhez, akinek szépsége rabul ejtette. Kijo szenvedélyesen viszonzta érzelmét, és ekkor úgy tetszett a tévelygő boncnak, hogy ez a szerelem édesebb a Nirvánánál, amelyet a földi élet után remélt. A bonc sok éjszakát töltött Kijóval, de egyszer fölébredt a lelkiismerete, és vádolni kezdte magát szenvedélye miatt. Karma hatalma és Buddha tanítása küzdöttek szívében egymással. Szörnyű harc dúlt lelkében, de végül is legyőzte szenvedélyét, és kialudt égő szerelme. E diadal azonban gyászos következményekkel járt. A szerelem elmúltával a bonc úgy gondolta, hogy tanácsos lesz Kijóval óvatosan bánni, nehogy a hirtelen szakítás földézze bosszúvágyát.

Amikor a bonc szenvedélyének legyőzése után ismét meglátogatta Kijót, a leány azonnal észrevette a változást: a férfi szeme a messzeségbe révedt, és arcán az aszkézis rendíthetetlen nyugalma honolt. Ekkor Kijo megkétszerezte női csábítóerejét, és elhatározta, hogy vagy visszaszerzi szerelmét, vagy ha az nem sikerül, kegyetlen varázslattal megöli őt.

Kijo minden kedveskedése hiábavalónak bizonyult, a bonc nem viszonzta szerelmét, bosszúra gondolt hát, fehér ruhát öltött magára, és elindult a hegyre, amelyen Fudo isten szentélye állott. Fudo ott ült trónusán, tűzzel körülvéve, egyik kezében kardot tartott, a másikban pedig kötéltekercset. Kijo félelmes buzgalommal imádkozott a förtelmes külsejű istenhez, és arra kérte, tanítsa meg őt, hogyan ölje meg hűtlen szeretőjét.

Innen Kompira szentélyéhez zárandokolt, aki a mágia ismerője, és varázslatra oktatja a hozzá fordulókat. Kompirától a sárkánykígyóvá való változás hatalmát kérte. Többszöri látogatás után egy hosszú orrú kobold (valószínűleg egy tengu) beavatta őt a mágia és a varázslat minden titkába. Arra oktatta ezt az egykor kedves leányt, hogy hogyan változzon át ijesztő szörnyeteggé, hogy végrehajtsa kegyetlen bosszúját.

A bonc még eljárt Kijóhoz, de szerelmének már csak az emléke volt meg. Sok jó tanáccsal igyekezett csillapítani a leány szenvedélyét, de ezek a papos magyarázatok csak növelték

Kijóban a vágyat, hogy győzelmet arasson. Sírt, könyörgött, kezét tördelte, de mindezzel a legcsekélyebb hatást sem érte el, hacsak azt nem, hogy a boncot örökre elriasztotta magától.

Amikor a bonc búcsút mondott, és távozni készült, borzadva látta, hogy Kijo szeme hirtelen sárkányszemmé alakul át. Kétségbeesett kiáltással rohant ki a teaház kertjéből, átúszott a folyón, és elrejtőzött a templom hatalmas harangjában.

Kijo fölemelte varázsvesszőjét, varázsigéket mormogott, és ebben a pillanatban a szépséges leány édes arca és teste szörnyűsége sárkánnyá változott. Sziszegve okádkta a tüzet. Hold nagyságú, csillogó szemét kidüllesztette, átkúszott a kerten, keresztülúszva a folyón, és fölsiklott a templomtoronyba. Súlya letörte a tartóoszlopokat, és a harang, amelyben a bonc rejtőzködött, fülsiketítő robajjal zuhant a földre.

Kijo kéjes bosszúvággal ölelte át a harangot. Csavarfogó módjára egyre erősebben szorította, egyre nagyobb erővel gyűrűzte körül kígyótestével, úgyhogy a fém már vörösen izzott. A foglyul ejtett bonc minden fohászkodása hiábavaló volt; bonctársainak buzgó könyörgései is hatástalanok maradtak; akik Buddhához fohászkodtak, hogy pusztítsa el a démont.

Egyre jobban izzott a harang, és zengett a foglyul ejtett bonc fájdalmas kiáltásaitól. Egyszer csak hirtelen elhalt a hang. A fém megolvadt, szétfolyt, és a harang helyén alaktalan olvadt fém maradt. Karma hatalma pusztította el, és vele együtt a boncot és a sárkánykígyót, az egykor szépséges Kijót.

FELSŐMEZŐSI APÓ ÉS ALSÓMEZŐSI APÓ

A régi-régi időkben élt egyszer a folyó partján két öregember feleségestül. Úgy nevezték őket, hogy felsőmezősi apó és alsómezősi apó.

Egy este mindkettő kivetette varsáját a folyóba. Másnap jókor reggel fogta magát felsőmezősi apó, és varsája után nézett, de csak egy nagy gyökérgumót talált benne. Alsómezősi apó varsája viszont sok apró halat fogott. Ekkor felsőmezősi apó gondolt egyet; kiszedte a halakat szomszédja varsájából, és bedobta helyettük a gyökérgumót. Mikor alsómezősi apó odament, és csak egy gyökérgumót talált varsájában, így szólt;

— Meg kell mindennel elégednünk. Megszáritom ezt a gumót, és fölhasználom tüzelőnek.

Ezzel fogta a gumót, és hazavitte. Másnap kitette száradni a napra, s mikor teljesen megszáradt, nekiállt a fejszével hasogatni. Ekkor hangot hallott a gyökérből:

— Óvatosan, apóka! Óvatosan, apóka!

Vigyázva hasította hát szét a gyökeret, és egy pöttömnyi állatkát, egy szép kis fehér kutyát talált benne.

— Anyóka, anyóka — kiáltotta —, gyere ki gyorsan! Nézd, mit találtam a gyökérben!

Előfutott az anyó, és így szólt a kiskutya láttán:

— Bevisszük a házba ezt a szép csöpp állatkát, és fölneveljük.

Helyet kerestek neki, és beletették egy kosárba a tűzifa mögé, közel a tűzhelyhez. Mikor megetették egy kis tányérból, akkora lett, mint a tányér. Azután a rizsescsészéből evett, és akkora lett, mint a rizsescsésze. Majd a csöbörből evett, és megnőtt csöbörnyire. Végül azután a rizstörőmozsárból kapott enni, és fölvette ennek nagyságát is. Néhány nap múlva azt mondja a kutya az öregnek:

— Apóka, apóka, ma az erdőbe megyünk, szarvasra vadászni.

Beszólt ekkor az öreg az asszonynak:

— Anyóka, anyóka, megyünk az erdőbe, szarvasra vadászni. Készíts nekünk útravalót!

Az anyó sebtiben rizsesgombócot gyúrt, és begöngyölte sós zöldségbe. Az öreg meg sarut font szalmából, hogy tudjon járni az erdőben. Majd hátára vette az élelmet, a serpenyőt, a fejszét meg a kalapácsot, s elindult. Előtte futott a kutya.

Alig mentek egy darabot az erdőben, megszólalt a kutya:

— Apóka, apóka, tedd a csomagot a hátamra!

— Magam is elbírom — felelte az apó.

— Apóka, apóka, utunk messzire visz, el fogsz fáradni, tedd csak hátamra nyugodtan a csomagot! — erősködött a kutya.

Erre az öreg rátette a csomagot. Egy idő múlva ismét megszólalt a kutya:

— Apóka, apóka, el fogsz fáradni, ülj fel a hátamra!

— Nem vagyok én fáradt, megyek én gyalog is — felelte.

— Apóka, apóka, az erdő messze van, ülj csak nyugodtan a hátamra, majd én viszlek.

Az apó erre felült a kutya hátára, s az őt is meg a csomagot is vitte tovább az erdő felé. Mikor odaértek, az apó kicsomagolta az útravalót, és megosztotta a kutyával. Evés után így szólt a kutya;

— Apóka, apóka, mondd ezt az éneket!

Szarvasok onnan, gyertek mind ide.

Szarvasok innen, gyertek mind ide!

Alig énekelte el ezt a hívást az öreg, rengeteg szarvas futott feléjük a hegyekből. A kutya mindet agyonmarta, majd sokat közülük a hátukra vettek, hogy csaknem letört a derekuk a teher alatt. Így vitték a szarvasokat a városba. és ott eladták. A pénzért szép piros ruhákat és mindenféle finom ételeket vásároltak, s hazavitték nagy örömmel.

Amikor alsómezősi apóka és anyóka fölvette a sok szép piros ruhát, és ette a sok jó ételt, átjött hozzájuk a felsőmezősi apó felesége, és megkérdezte:

— Alsómezősi emberek, hogyan szereztétek meg ilyen hirtelen ezt a sok szép és jó dolgot?

— Kutyámmal mentem az erdőbe — válaszolta alsómezősi apó —, és az megtanított egy dalocskára. Mikor azt elénekeltem, odagyültek a szarvasok az erdő mélyéről. Megöltem őket, és a városban sok pénzt kaptam értük.

— Nem adnátok kölcsön holnapra a kutyátokat — kérdezte felsőmezősi apó felesége —, hogy férjem is elmehessen velem szarvasvadászatra?

— Szívesen odaadjuk — válaszolta a két öreg, és átadták a kutyát, hadd vigye a szomszédasszony.

Másnap felsőmezősi apó kötelet kötött a kutya nyakára, és erőszakkal az erdőbe ráncigálta. Amikor odaért, megebédelt, de a kutyának nem adott semmit. Azután ráütött, és így kiáltott:

— Most énekelj el a dalocskát!

A kutya erre ezt énekelte:

*Szarvasok onnan, gyertek mind ide,
Szarvasok innen, gyertek mind ide!*

A gonosz öreg utánamondta, de mivel nem jól figyelt, így énekelte:

*Darazsak onnan, gyertek mind ide,
Darazsak innen, gyertek mind ide!*

Mindenfelől sok ezer darázs repült oda, és úgy összeszurkálták az öreg herezacskóját, hogy az nagyra dagadt. Felsőmezősi apó dühbe gurult, akár a mennydörgés istene, fogta a nagykalapácsot, és agyonütötte a kutyát. Majd eltemette egy narancsfácska alá, és a fájdalomtól nyögve hazavánszorgott.

Másnap reggel átment alsómezősi apó a kutyáért.

— Ó, az a gonosz állat az erdő összes darazsait a nyakamba hozta, és ezek úgy összeszurkálták, hogy a fájdalomtól sem állni, sem feküdni nem tudok. Ezért agyonütöttem

— szökött felsőmezősi apó.

Alsómezősi apó igen elszomorodott ezen, és megkérdezte, hogy hol hagyta a kimúlt állatot.

— Narancsfácska alá földeltem el, odakint a nagy erdőben — válaszolta felsőmezősi apó.

Alsómezősi apó ekkor elindult a nagy erdőbe, hogy megkeresse a kutya sírját. Egyszer csak a hegy lábánál szemébe ötlött egy narancsfácska, tele virággal.

„Ez lesz az a narancsfácska, amely alatt a kutyácska fekszik” — gondolta.

Kiásta a fácskát, és hazavitte. Otthon a két öreg gyékényt terített föl a legszebb szobában. Rárakták erre a rizstörő mozsarat, földet szórtak bele, és beleállították a fácskát. A fácska énekelni kezdett:

*Aranyat, ezüstöt adok, rázzatok meg,
Rizst meg szakét adok, rázzatok meg!*

Megrázták erre a fácskát, s csak úgy ömlött róla a sok arany- meg ezüstpénz, rizst is adott, meg szakét is, bőségesen, így a két öreg újra meggazdagodott. Megfőzték a rizst, leültek, ettek, ittak.

Ekkor megint átment hozzájuk a felsőmezősi apó felesége.

— Nézd csak, ismét rizst esztek és szakét isztok? Honnan szereztétek a pénzt minderre? — kérdezte.

— Megráztuk ezt a narancsfácskát, mire pénzt, rizst és szakét adott nekünk. A fősvény öregasszony ismét kérte az alsómezősieket, kölcsönözzék neki másnapra a fácskát, és haza is vitte magával. Otthon a két felsőmezősi öreg szobájába állította a fát, és leült elébe. A fácska énekelt:

*Ha tehéntrágya kell, rázzatok meg.
Ha kutyagané kell, rázzatok meg.
Ha macskagané kell, riázzatok meg!*

Nem figyelték, miről szól az ének, és amikor megrázták a fát, nem is ömlött arról más, mint tehéntrágya, kutyagané meg macskapiszok. Tele lett az egész szoba, és úgy bűzlött, hogy ki kellett szaladni előle az udvarra. Nagyon megharagudott a felsőmezősi apó, fogta a fácskát, kis darabokra hasogatta, és a tűzbe vetette.

Amikor másnap alsómezősi apó a fácska felől tudakozódott, felsőmezősi apó fölkiáltott:

— Mit akarsz? Talán bizony a narancsfácskát? Csak ganét meg trágyát ráztunk le róla, s ezért felhasogattam és eltüzeltem.

Alsómezősi apó erre csak azt kérte, hogy adja oda neki legalább a fácska hamuját. A tűzhelyhez ment, a hamut egy kosárba szedte és hazavitte.

Mikor beesteledett, fogta a hamuval teli kosarat, és fölment a háztetőre. Megvárta a vadludakat, aztán, amikor a ház felett repültek, így énekelt:

*Szállj a ludak szemébe.
Szállj a ludak szemébe!*

Ezzel földobta magasba a hamut. A hamu elszállt, mintha a szél fűjné, és a vadludak szemébe csapódott, úgyhogy azok mind a földre hullottak. Gyorsan agyonütötték őket, és az alsómezősi öregasszony vadlibalevest főzött belőlük. Éppen eszegettek, amikor odament felsőmezősi apó felesége:

— Ti megint valami ízes ételt esztek. Hogyan fogtátok a vadludakat?

Alsómezősi apó elmesélte, és kérésére odaadta a maradék hamut, hogy a férje is foghasson vadludakat.

Másnap este felsőmezősi apó, még szürkületben, fölmászott a hamuval az árnyékszék tetejére, az anyó meg odakészített egy nagy üstöt forró vízzel, és előkészített egy jókora fakalapácsot, hogy azzal üsse agyon a leeső ludakat. Mikor azután a vadludak a ház fölött vonultak, az apó a hamut gyorsan a levegőbe szórta, de izgalmában elvétette a szöveget, és így énekelt:

*Szállj apóka szemébe.
Szállj apóka szemébe!*

A hamu erre az ő szemébe szállt, elvesztette egyensúlyát, és lezuhant fejjel lefelé a tetőről.

— Mekkora vadlúd esett le! — kiáltotta az öregasszony, fogta a kalapácsot, és agyonütötte vele felsőmezősi apót. Bedobta aztán az üstbe, hogy levest főzzön belőle. Mikor megkeverte, hogy lássa, megfőtt-e már, a főzőkanállal felsőmezősi apó fülét halászta ki. Ekkor vette észre, hogy saját férjét főzte meg levesnek. Ez lett a két öreg kapzsiságának büntetése.

A SEBZETT NYELVŰ VEREBECSKE

Talán száz éve is van már annak, hogy a közeli erdőben kunyhót épített magának egy öreg házaspár. Nemigen illett egymáshoz az ember meg az asszony: a férfi ugyanis jóindulatú volt, és segített, akin csak lehetett, felesége viszont olyan zsörtölődő természetű irigy asszony volt. Valahogy mégis elszenveték egymást, és együtt öregedtek meg erdei hajlékukban.

Amint ott üldögélt az öregember a kunyhó előtt, ahogy máskor is szokta, és jobbra meg balra tekinget, hát megpillant ám egy hollót, amely kegyetlenül üldözött egy kis verebet. Csivített a veréb ijedten, mert már nem bírta a szárnya, és nyomában volt a holló, a fejét emelte, a csőrét tátotta, hogy leterítse az ártatlant. Fölugrott erre az öreg a padkáról, és szokatlan gyorsasággal szedte a lábát, hogy megakadályozza a halálos csapást. Még időben ért oda, és így a holló károgva-vijjogva elmenekült.

Fölvette ekkor a verebet az öreg, csitítgatta-nyugtattgatta, és vitte magával haza a kunyhóba. Érezte az ujján, hogy mekkorákat dobban a szíve, és mennyire piheg a mellecskéje, nagyon megsajnálta: kalitkát készített neki drótból meg kis lécekből, és abba tette el a madárkát, hadd pihenje ki magát. Amikor aztán megnyugodott egy kissé a verebecske, enni is kapott az öregtől, finom falatokat, hogy még jobban erőre kapjon. Ott maradt aznap éjszaka, sőt, ott maradt végleg. Az öreg arról is gondoskodott, hogy minden reggel kinyissa a kalitka ajtaját, nehogy fogolynak érezze magát a madár. Szóval, kedvében járt a kis állatnak. A verebecske vidáman röpdösött a kunyhóban, ha pedig a macska, a patkány vagy valami egyéb ellenség jött, hát ott volt a kalitka, az megóvta minden veszedelemtől.

Az öregember házsártos felesége azonban egyre jobban mérgelődött a madár miatt: még azt a kis eledelt is sajnálta tőle, amivel a férje naponta táplálta, de legfőképpen azt irigyelte, hogy az öreg örömét leli a madárban. Elég baj az, hogy sok olyan ember van, aki szinte csak azon töri a fejét, hogyan keserítse meg házastársa életét. Az öreg felesége is állandóan a kis madár miatt szidta, szapult a férjét. Mikor egyszer az öregember nem volt odahaza, szabad folyást engedett mérgének, morogva mosta a ruhát, és közben haragos pillantásokat vetett a mit sem sejtő verébkére. De az csak vidáman cikázott ide-oda, sőt még a dézsa szélére is felröppent. Az öregasszony meg csak tett-vett, meleg vizet készített, és keményítőt is főzött. Ekkor a kotnyeles kis madár megint csak rászállt a mosódézsza szélére, és még a keményítőbe is belekóstolt. Ez kellett csak a lelketlen asszonynak! Ollót ragadott, és első mérgében majdnem megölte a kis állatot, de aztán egyet gondolt, fölébredt a lelkiismerete, s megkegyelmezett az életének. De hogy többé ne torkoskodjék, ne nyalakodjék, elhatározta, hogy kivágja a nyelvét. Fogja az ollót, kapja a madár fejét, és a szegény veréb hiába látja a veszedelmet, hiába próbál menekülni, már bele is vágott a nyelvébe. Csattogott-csivített fájdalmában, de olyan hangosan ám, hogy a vénasszony meglepetésében elengedte. A madár érezte, hogy menekülhet, kirepült a szobából, el az erdőbe, és többé nem is látták.

Kis idő múltával visszatért az öregember, és nyomban kedves madarát kereste. Az asszony elmondta töviről hegyire, mi történt, és hozzátette, hogy éppen ideje volt megbüntetni a falánk madarat. Azért is szidta, hogy felnőtt léteire annyira szíven viseli egy ilyen mihaszna madár sorsát. Az öreget azonban nagyon bántotta a dolog, sutba dobta a türelmét, és jól odamondogatott az asszonynak: kegyetlen teremtésnek nevezte, hogy ilyen kis hibáért könyörtelenül megbüntette a szegény kis madarat; amikor aztán kiadta a mérgét, a kunyhó elé ült, és leste, nem jön-e vissza a kis veréb. Nap nap után ott szomorkodott. De hiába ült ott a padkán, hiába nézett a messzeségbe, a kis veréb csak nem mutatkozott. Lassan beletörődött a sorsába, és nem is remélte már, hogy valaha is viszontlátja kedves madarát.

Egy szép nyári napon az öreg kiballagott az erdőbe, és ott tiblábolt a fák hús árnyékában. Egyszer csak, nem messze maga előtt sűrű bambuszligetet vesz észre, és arrafelé indul.

Mikor végül elérte, hát, a liget mélyén egy csodálatos kis kertet talált, ilyen szépet még sohasem látott életében. Amint ott ámuldozik a kertben, egy kis házacskát pillant meg, amelyből ragyogó szépségű, barátságosan mosolygó lányka lép ki, átsiet a kerten, és kinyitja előtte az ajtót, szíves szóval.

— Lépj be hozzánk, kedves öreg barátom - köszönti őt a leány, és az öregember csodálkozva hallgatta. — Végre megtaláltál! Én vagyok az a kis veréb, akit te megmentettél a halálból, és olyan hűségesen gondoztál.

Az öreg jókedvében csapdosta a kezét, és ámuldozott, meresztette a szemét, amikor a leány megmutatta neki csodaszép otthonát. Alig maradt azonban ideje a nézelődésre, mert hamarosan helyet kínáltak, párnát tettek a dereka alá, hogy kényelmesen üljön, és már hozták is a frissítőket, meg a finomabbnál finomabb falatokat, mégpedig olyan előzékenyen és olyan udvariasan, hogy az öreg sokszor hangosan nevetett örömeiben. Mikor pedig végére értek az evésivásnak, a leány elővette hangszerét, és barátnőivel együtt csodás dallamokat pengetett. A lányok táncoltak is, az idő meg olyan gyorsan telt, hogy az öreg észre sem vette, hogy besötétedett. Még az sem jutott eszébe, hogy odahaza micsoda haddelhadd várja majd a késői hazamenetel miatt. Nemcsak hogy nem gondolt erre, de még a lányok meghívását is elfogadta éjszakára. Szép díszes szőnyeget terítettek neki a földre, és ott aludta ki a fáradtságát. Mikor aztán a reggeli napfény a bambuszszárak között beszűrődött a szobába, lassan szedelőzködött, búcsút vett, és megköszönte a vendéglátást.

Erre így szólt a verébkisasszony:

— Hogy gondolod, hogy én üres kézzel engedlek utadra?

Azzal két kis dobozt hozatott be: egy kisebbet, kopottasat, meg egy díszesebb nagyobbat. Választhatott a kettő közül. Az öreg világéletében szerény volt, most is, tehát a kisebbiket

választotta, és nagy hálálkodva a kendőbe kötötte egyéb cókókja közé, a vállára vetette, és elindult hazafelé. A verébkisasszony kikísérte a házból, át a kerten, és ott vettek búcsút egymástól a bambuszliget szélén.

Az öreg vidáman rőtta az utat hazafelé, és szívét a hála meg a sok szép emlék töltötte meg. De hogy aztán odahaza mi fogadta, azt gondolhatjátok! Csak úgy záporozott a szitok meg átok a szegény öreg fejére, mintha egy sereg boszorkány szitkozódott volna. De ő nem szólt semmit, csak hagyta, hadd lármázzon a felesége. „Majd csak abba hagyja, hiszen egyedül nemigen megy a veszekedés” – gondolta magában. Ezzel már máskor is vigasztalhatta magát az öreg, amikor rajta töltötte volt ki a mérgét az asszony, és csak vette a pipáját, letelepedett, hogy kipihenje-kifújja magát. Lelkét nyugalom és derű töltötte el: csak nem ment ki az eszéből a verébkisasszony, aki olyan gazdagon megvendégelte. Aztán megakadt a szeme az /ajándékba kapott ládikán, kézbe vette, kinyitotta, hadd tudja meg, mi van benne. Mi csoda meglepetés! A ládikó tele volt tündöklő arannyal meg drágakővel. Majd kővé dermedt a csodálkozástól, szinte moccanni sem tudott. A felesége meg kíváncsian közelebb lépett, kiöntötte a doboz tartalmát a gyékényre, és számlálhatta, rendezgette a kincseket. Fölcsillant a szeme, és mintha elfújta volna a haragját, mézesmázos hangon kérlelte férjét, mondja el neki részletesen kalandját.

Az öreg nem ellenkezett, hanem töviről hegyire elmesélte feleségének, hogyan találkozott a kis verébbel. Az asszony elképedve és szóltanul hallgatta a történetet, míg az öreg a két dobozt szóba nem hozta, de amikor megtudta, hogy a férje a kisebbik dobozt hozta el a nagyobbik helyett, ismét az öregre támadt. Nem is hagyta abba, amíg az öregtől meg nem tudta pontosan, hogy merre visz az út a bambuszligetbe. Magára kapta ünneplő ruháját, és az erdőbe indult. Kapzsiságában annyira sietett, hogy össze is zavarta az utat, és el is vétette az ösvényt, csak hosszas lőtás-futás, keresgélés után jutott el a kis veréb házacskájához. Amikor végre megérkezett, nem kopogtatott ám illendően, szerényen, hanem csak berontott a kertbe és a házba, mintha minden az övé volna. A verebek nagyon megijedtek, és a verébkisasszonynak nagyot dobbant a szíve; eleinte maga sem tudta, hogy mitévő legyen. Tanakodtak azon, hogy csak úgy közönségesen mégsem dobhatják ki az asszonyt a házból, ez nem volna rendjénvaló; jó képet vágtak tehát a kellemetlen meglepetéshez, és szívélyesen fogadták a hivatlan, baljóslatú vendéget. Kaláccsal meg borral kínálták meg, és amikor az asszony már jóllakott, azt gondolták, hogy most majd elmegy. De rosszul számítottak.

— Nem akartok nekem is valami búcsúajándékot adni?!

— kérdezte az asszony, látva, hogy az ajándéknak se híre, se hamva, és hogy már nemigen marasztalják.

— Szíves örömet — válaszolja a madárkisasszony, és azon nyomban két dobozát hozat, mint az előző napon. Az öregasszony minden tétovázás nélkül a nagyobb és nehezebb doboz után kapott, a hátára vette, és kutyafuttában búcsúzva, nekiiramodott az erdei útnak.

Az út azonban tovább tartott, mint számította: a doboz percről percre nehezebb lett, s végül majd összerogyott a súlya alatt. Csak a kapzsisága meg a fősვნისეგte vitte tovább, s már alig szuszogott, mire a dobozzal a konyhába ért. Alig lépte át a küszöböt, sápadtan esett össze. Szinte még ki sem fújta magát, máris hozzálátott, hogy kinyissa a dobozt. Már estére járt az idő, és sötét volt a ház minden zege-zuga, de nem törődött vele, nem gyújtott világot, hogy azzal se veszítsen időt, nem volt nyugta, amíg meg nem tapintja a várva-várt csodás kincseket. Nagy nehezen kinyitotta hát a doboz zárját a sötétben, és fölcsapódott ekkor a láda teteje. De halljatok szörnyűséget! Nem drágakő volt ám abban a dobozban, hanem kígyók meg skorpiók, mérges pókok, meg mindenféle kísértetek, tarajás, lófarkas szörnyetegek. Ezek aztán rávetették magukat az asszonyra, és összevissza marták a sötétben. Így nyerte el büntetését a vénasszony gonoszságáért, kapzsiságáért és szívtelenségéért.

A HÁROM JÓ TANÁCS

Összebeszéltek három szegény ember, hogy több évi kemény munkát vállalnak magukra azért, hogy megtakarított pénzükből elzarándokolhassanak az iszei szent helyekre. Három év elteltével a zarándokjelöltek közül kettőnek ötven-ötven rjója volt már félretéve az útra. A harmadik is gyűjtött, gyűjtögetett, de a templomba menetelkor mindig szétesztogatta volt pénzecskéjét boldog-boldogtalannak, úgyhogy az induláskor mindössze három rjót tudott magával vinni az útra. De mivel már évekkal előbb megállapodott volt társaival, hogy mindenképpen velük tart, nem akart szemétládát csinálni szájából, hanem elindult ő is a zarándokútra.

Az iszei szent helyek felé való mentükben számos falun és városban vitt keresztül az útjuk: eljutottak többek között egy takaros városkába is, melynek közepén nagy, díszes ház állt. Oromfaláról egy rúd meredezett kifelé, azon pedig nagy tábla lengett. Amikor jobban megnézik, ezt betűzik le róla:

„E házban jó tanácsokat árulnak!” így szól erre az egyik zarándok a másikhoz:

— Lám, milyen sok furcsa és lehetetlen dolgot lát az ember egy ilyen hosszú utazás alkalmával. E cégtábla szerint itt még a jó tanácsokért is pénzt kérnek.

Amikor aztán, nagy csodálkozás után, a zarándokok tovább akartak menni útjukon, megszólalt az a társuk, akinek csak három rjó útipénze volt:

— Ne siessetek már annyira, hanem várjatok itt egy kicsit, hadd vásárolok magamnak néhány jó tanácsot!

A többiek csak legyintettek erre a bolond beszédre, és késedelem nélkül továbbindultak, mégpedig elég sietősen. A három rjó birtokosa viszont belépett a házba, és jó hangosan kiáltozni kezdett:

— Hahó, hahó! Pénz áll a házhoz! Itt van valaki, aki jó tanácsokat szeretne vásárolni.

Erre egy magas, előkelő külsejű aggastyán jött elő, és így szólt:

— Van néhány eladó jó tanácsom, de minden jó tanácsért egy rjót kérek, és a pénzt előre kérem.

— Ha másképp nem megy — válaszol a zarándok —, akkor hát itt a pénz: egy rjó a jó tanácsért.

Ezzel kihúzott egy rjót köpenye mellzsebéből, és átnyújtotta.

Az aggastyán meg leültette, és belevágott a jó tanácsba:

— Csak ott töltsd az éjszakádat, ahol erős oszlopok állnak!

Ez volt a jó tanács. A zarándok nem gondolta volna, hogy ezzel vége is a tanácsnak, hanem szépen kényelembe helyezte magát, szemét érdeklődéssel az aggastyánra függesztette, és várta a fejleményeket. A jótanács-árus azonban hallgatott, és amikor a zarándok számon kérte a jó tanács folytatását, megtudta, hogy az egy rjóért csak ez a kurta szólásmondás-féle jár.

A zarándoknak kissé fejébe szállt a méreg, amikor látta, hogy egy rjóért ilyen szükszavúan elintézik, kivett hát még egy rjót a mellzsebéből, az aggastyán elé tette, és így szólt:

— Most aztán ezért valóban egy jó tanácsot kérek!

A jótanács-árus azonban ezúttal is csak egy rövid mondatocskát adott elő:

— Ha ijesztő tárgyra leltél, alaposan vedd szemügyre, mielőtt továbbmennél!

Ekkor arra gondolt a zarándok, hogy az az egy rjó, amije maradt, úgysem sokat használ már neki, akár van, akár nincs, elővette tehát azt is, és kért még egy harmadik jó tanácsot az aggastyántól.

Ezúttal a következő rövid mondatból állt a tanács:

— A türelem zsákjának zsinórját mindig erősen és higgadtan fogd!

Mivel a zarándoknak ekkorra már sem kedve, sem pénze nem maradt, hogy újabb jó tanácsokat hallgasson, búcsút vett az aggastyántól, és serény léptekkel szegődött zarándoktársai nyomába, az iszei szent helyek felé, abban a hiszemben, hogy majd valahol

csak utoléri őket. Miközben útját róttá, lassan besötétedett, mégpedig sokkal hamarabb, mint gondolta volt. Így hát a szabad ég alatt kellett töltenie az éjszakát, egy hegyen, valami erdőcskében.

Zavartalan volt az álma, és amikor másnap reggel fölébredt, jobban körülnézett, hadd ismerje meg alvóhelyének környékét. Nem messze onnan barlangszerű mélyedés tátongott. Hát amint odamegy, és nézegeti-mustrálgatja a mélyedést, észrevesz egy nagy szikladarabot, ami az éjszaka válhatott le a barlang boltozatáról. Olyan friss törése volt a sziklának. A leszakadt szikla alatt két halott embert pillantott meg. Amikor jobban megnézte a halottakat, hát látja ám, hogy azok az ő zarándoktársai. „Ejha — gondolta magában a három rjós ember —, úgy látszik, erre célzott az első jó tanács, amit az öregtől vettem. Mégiscsak megérte az árát az a tanács. Ha a jótanács-vásárlás helyett én is tovább megyek és társaimmal együtt éjszakázom, akkor most én is itt fekszem szétlapítva. Az, hogy erős oszlopú helyen töltssem az éjszakát, bizonyára erre a barlangra vonatkozott!”

E gondolatok után társai felé fordult; megadta nekik a végtiszteletet, elföldelte őket, és elmondta fölöttük a halotti fohászt, majd fölcihelődött, és lassan továbbindult zarándokútján.

Egy idő múltával megint ráesteledett, de mivel már egy monja sem volt, arra nem is gondolhatott, hogy az éjszakát fedél alatt töltsse. Nem nézett hát szállás után, hanem tovább bandukolt a sötétben, abban bízva, hogy valami alvóhelyet csak hoz elibe a szerencse. Nemsokára egy kis ligetben, félig romba dőlt templom előtt találta magát. Elhatározta, hogy itt tölti az éjszakát. Talán éjjél lehetett, amikor erős zajra lett figyelmes. Olyasmi volt ez a zaj, mint amikor valami nagyon nehéz test zuhan a földre. Kiment a templomból, hogy megnézzé, vajon mi a zaj eredete, ekkor azonban valami csillogó, fénylő tömeg gurult el a lába előtt, és élesen kongó hanggal ütődött a templom ajtajának. Köröskörül pedig szinte nappali világosság támadt. Rettentően megijedt e különös látványra a zarándok, és menekülni akart. Ekkor azonban eszébe villant a jó tanács, amit az aggastyán a második rjóért mondott: „Ha ijesztő tárgyra lertél, alaposan vedd szemügyre, mielőtt továbbmennél!”

A tanács bátorságot öntött belé; odament a titokzatos tárgyhoz, és bizony jó, hogy odament, mert nem volt az más, mint egy hatalmas aranytömb. Ennek láttára elszállt minden ijedsége, fölpackolta az aranytömböt, és magával vitte a legközelebbi városkába. Itt is, amott is ajánlgatta eladásra a városkában, de sehol sem akadt olyan ember, akinek pénze lett volna ekkora kincs megvételére. Végre aztán mégis akadt egy nemesember, aki leszámolt neki az aranyért háromezer rjót. Az alku végén megkérdezte őt a nemes:

— Ki vagy te? Merről hozott a szél? Hova viszen az utad?

Amikor aztán megtudta, hogy az arany birtokosa egyszerű zarándok, aki az iszei szent helyekre tart, így szólott hozzá:

— Barátom, ha te ezzel a sok pénzzel akarod utadat folytatni, kiteszed magad a rablók meg a zsebmetszők támadásának. Ezért, hogy nagyobb biztonságban járj, melléd adom egy vitézemet kísérrül.

Nagy lett hát egyszeriben a zarándok tekintélye, hiszen mindenfelé, amerre járt, fegyveres vitéz kísérte. Amikor meg egy fogadóba vitte az útja, pénzét rendszerint rábizta a fogadóra: így a zsebtolvajoktól is megóvta a pénzét, meg a becsülete, jó bánásmódja is megvolt, mivel a fogadós láthatta, hogy lesz miből kifizetni a számlát. Az óvatosság végül meghozta gyümölcsét: zarándokútját sikerrel, minden veszedelem és veszteség nélkül fejezhette be, és épségben tért vissza otthonába.

Amikor a hosszú út után végre háza elé érkezett, nagy meglepetésére zárva találta ajtaját-ablakát, pedig fényes nappal volt még abban az órában. Amint ott álmélkodik a bereteselt ajtó előtt, valami hangot vagy duruzsolást hall a házból, mintha odabenn kedélyesen társalognának. Ekkor gyanakodva, és ügyelve, hogy zajt ne csapjon, közelebb hajolt az ajtóhoz, és bekandikált a házba egy repedésen keresztül. Bár ne tette volna. Daliás szép ifjút látott odabenn a tűzhely előtt üldögélni, akit a felesége ölelgetett, és nyájasan szórakoztatott.

A zarándok nagy méregre gerjedt a látványra, és elhatározta, hogy nyomban bezúzza az ablakot, beront a házba, és leszúrja a házasságtörőket. Már készítette is törét, már elő is rántotta pengéjét, amikor hirtelen eszébe ötlött a harmadik jó tanács, amelyet az aggastyántól hallott: „A türelem zsájkjának zsinórját mindig erősen és higgadtan fogd!”

Lassan visszadugta a tört hüvelyébe, és türelmet erőszakolt magára. Úgy tett, mintha mit sem látott volna, és nagy hangon kezdte szólongatni feleségét:

— Asszony! Asszony! Itt vagyok! Megjöttem!

Az asszony azonnal válaszolt, de elég hosszú idő telt el, amíg az ajtót végre kireteszelte. Az ajtónyitás előtt rendezgetés zaja hallatszott kifelé. „Aha! Most rejti el a szeretőjét valahol a házban” — gondolta a zarándok.

De ekkor kinyílt az ajtó, és felesége a nyakába ugrott, átkarolta, ölelgette, és olyan kedves, nyájas szavakkal szólongatta, mintha távozása óta csak erre a percre várna. A zarándok még most sem árulta el gyanúját, de a hangos és örvendező fogadtatás még gyanakvóbbá tette. Nem is hatotta meg az üdvözlés, de még később sem érzett örömet. Amióta ugyanis a házba lépett, csak azon járt az esze, hogy hol lehet a bújtatott szerető. Mindenfelé fürkészett, minden bútort megzörgetett, de csak nem lelta a rejtkehelyét. Várta az alkalmat, hogy gyanúkeltség nélkül a hátsó szobákat is átkutathassa, és közben fojtott haraggal sziszegte maga elé:

— Bárcsak előlépne már valamelyik sarokból az az ember!

Bármerre motozott azonban, az asszony mindig a sarkában volt. Úgy tett, mintha nem értené, mit akar, de mindenhogyan akadályozta a dolgot. „Utazásom során mindig azon a boldog pillanaton járt az eszem, amikor házamba visszatérve megmutatom feleségemnek az aranyért kapott pénzt. És most itt állok a házban, de semmihez sincs kedvem. Bár sohase jöttem volna haza!” — gondolta magában. Ezalatt azonban már alkonyodott, aztán meg öreg esté lett.

Lefeküdtek hát, mint máskor is ebben az órában, de ez már nem volt a régi boldog nyugalom: hiába feküdtek egymás mellett, csak nem jött álom a szemükre. Ekkor már nem tudta magát tovább türtőztetni a zarándok, és előhozta az embert, akit a tűzhely mellett látott. Ráripakodott a feleségére:

— Nyomban kergesd ki azt az embert a házból!

— Miért nem beszéltél erről előbb? — kérdezte az asszony.

— Tehát láttad őt. Mivelhogy furcsának látszik a dolog, hát elmondom az igazságot. Először is tudd meg, hogy az az ember, akit láttál, nem élő ember!

Erre a beszédre a zarándok kijött végképp a sodrából, hiszen saját szemével látta azt az embert, és saját fülével hallotta a nyájas szavakat.

— Amikor te útnak indultál — folytatta makacsul az asszony —, és itt hagytál engem, féltem, hogy a szomszéd férfiak nem hagynak békén, hiszen még fiatal vagyok, meg attól is féltem, hogy hazajöveledkor mindenféle szóbeszéddel gyanút keltenek benned ellenem, úgy tettem hát, mintha nem is utaztál volna el. Csináltam szépen egy bábút, felöltöttem a ruháidba, és esténként odaállítottam a tűzhely mellé, mintha te volnál ott: teát szolgáltam neki, beszéltem hozzá, nyájaskodtam vele. Így, aki arra vetődött, és belesett az ajtón, csak azt láthatta, amit te is láttál. Abból, hogy ez a bábu még téged is megtévesztett, láthatod, hogy milyen jól megrendeztem a játékot.

Ekkor ráébredt az ember, hogy alaptalanul gyanúsította feleségét, és eszébe jutott, hogy milyen hasznos volt az aggastyán harmadik tanácsa is. Első haragjában talán le is szúrta volna asszonyát. Megnyugodva merült álomba. Másnap pedig, amikor végképp eloszlott a gyanakvása, elbeszélte feleségének útja történetét. Beszélt neki az aggastyán három tanácsáról, amelynek segítségével minden veszedelmet és meggondolatlanságot elkerült, és gazdag emberként tért vissza otthonába. Lassan híre járt a zarándok szerencséjének a környéken. Vagyona növekedésével becsülete is megnőtt a rokonok előtt, a falubeliek meg szívességéért tisztelték őt meg a feleségét.

A SZERENCSEKALAPÁCS

Élt egyszer a régi időben egy asszony. Mostohaanya volt, és igen gyűlölte a mostohalányát, kínozza, ütötte-verte, ebben lelte örömét. Egyszer kiküldte mindkét lányát az erdőbe makkot szedni. Saját lányának jó kosarat adott, a mostohának pedig rosszat. Minden kihullott ebből a rossz kosárból, mivel lyukas volt a fenéke. Amikor a lányok a makkot szedegették, és kosarukba rakták, a mostohalány kosarából minden makk kihullott, a másik lány pedig kissé lemaradt, felszedte, s a kosara hamarosan megtelt makkal. Mikor már tele volt, megindult hazafelé, a mostohalány pedig ott maradt gyűjteni tovább a makkot. Közben olyan öreg este lett, hogy már látni sem látott: nem találta meg a hazafelé vezető utat.

Amint sírdogálva botorkált az erdőben, hát csak megpillant valami kis fényt a fák között. Megindult abba az irányba, és el is jutott egy kis ütött-kopott házikóig. Egy öregasszonyt talált abban a házban, akinek elbeszélte szomorú sorsát, és arra kérte, hogy engedné meg, hadd pihenjen meg házacskájában aznap éjjel. Az öregasszony eleinte nem akart beleegyezni a szállás dolgába, de látva, hogy a leány olyan szívhez szólóan kéri, felhúzott egy csapóajtót a szoba padlóján, ami egy rejtett helyiségbe vezetett, és azt tanácsolta a lánynak, hogy ott húzza meg magát az éjjel. A lányka megköszönte ezt a szerény zugot is, és nyomban nyugovóra tért benne.

Úgy éjfél tájban aztán valami zajt hall odafönről: a ház ura érkezett meg. Nem volt az más, mint maga az ördög.

Alighogy belépett, így kezdett pörölni:

— Emberszagot érzek! Ember van itt valahol!

— Tán képzelődsz? Nincs itt emberféle se közel, se távol — válaszol neki az asszony.

Erre megnyugodott az ördög, ledőlt az ágyra, és abban a minutában már el is nyomta az álmot. Ekkor az öregasszony rizsesgombócot gyúrt nagy gyorsan, és legurította ezeket a padló alatti rejtkehelyre a lánynak. Az ördögöt azonban felébresztette a nesz, és faggatni kezdte az asszonyt:

— Mit csinálsz ott?

— Nem tudod, hogy ma üljük Szunoko szamáának, a bambuszpadló istenének ünnepét? — válaszolta az öregasszony.

— Néhány rizsgombócot gyúrtam, és azzal áldozok neki.

Erre megnyugszik az ördög, és ismét leragasztja szemét az álmoság. A lány szájában azonban cigányútra szaladt az étel, és köhögni, csuklani kezdett odalenn. Csak ez kellett az ördögnek, fölugrott, és így kiabált az asszonyra:

— Mégiscsak ember van itt a házban!

Föltépte a padlót, és előrántotta a lányt a rejtkehelyről.

Föl akarta falni álltó helyében a szerencsétlent. Ekkor azonban az öregasszony az ördög nyakába borult, és irgalomért könyörgött a lány számára; elbeszélte az ördögnek a mostoha viselkedését, a makkszedést, meg hogy milyen szomorú sorsa volt ennek a lánynak világeletemben. És mivel a lány sorsa olyan szomorú volt, hogy még az ördög könnyei is kicsordultak hallatára, nagy elérékenyülésében így szólt a lányhoz:

— Nyomorúságos életed volt neked eddig, te lány, de majd én teszek róla, hogy mától kezdve könnyebb legyen a sorod.

Előhozott egy kis kalapácsot, és ezekkel a szavakkal nyomta a lány kezébe:

— Amikor hazaérsz, add ezt a kalapácsot a mostohádnak!

A leányt odahaza nagy szitkozódással várták. Ő azonban szépen bocsánatot kért az elmaradásért, és átadta mostohájának a kis kalapácsot. Az asszonyt kétszeresen előntötte a méreg, amikor a kalapácsot meglátta:

— Mit akarsz te ezzel? Minek szedsz föl ilyen ócskavasakat? — kérdezte.

Azzal fogta a kalapácsot, és nagy dühvel földhöz vágta. Alig érintette a kalapács a földet, hát csak pattognak elő az aranyak, mint a szikrák, arról a helyről, ahol földre esett a szerszám. Észrevette ekkor az asszony, hogy nem közönséges kalapácsot adott neki mostohalánya, hanem egy Ucside no kozucsit, szerencsekalapácsot, amely minden ütésnél aranyat hány magából. Megörült hát a kincsnek, és attól a naptól kezdve éppúgy szerette mostohalányát, mint a saját magzatját.

EGY PILLANTÁS - EZER RJO

Élt egyszer valahol Osú földjén egy szegény iparoslegény, aki folyton csak azon töprengett, hogyan tehetne szert némi vagyponra. Miközben így törte a fejét, elérkezett a Bonünnep ideje, amikor mindenfelé lótoszleveleket vásárolnak, hogy földíszítsék vele a házi oltárt. Arra gondolt hát, hogy Edóban, a fővárosban, különösen nagy lesz a szükséglet lótoszlevelek iránt, s mivel nagyságuk és üde színük miatt leginkább az ósúi leveleket keresték, elhatározta, hogy ezzel próbálja meg szerencsáját. Körös-körül az összes falvakban felvásárolta a leveleket, megtöltött három hajót, és fölhajózott Edóba. De amikor megérkezett, megdöbbenéssel hallotta, hogy az ünnep előző este már befejeződött, és hogy lótoszlevelek senkinek sem kellenek.

Nagyon elcsüggedt e hír hallatára, mégis elhatározta, hogy egy kártyára tesz föl mindent, és kihallgatást kért a fejedelemtől. Amikor fogadta őt palotájában, elbeszélte neki balszerencsáját:

— Most érkeztem meg Osúból, páratlan szép és pompás lótoszlevél-rakománnyal, ide a piacra, de mivel a Bon-ünnep már elmúlt, nem tudok eladni egyet sem közülük. Bátorkodom hát azt kérni, adjon ki parancsot, felséged, hogy még egyszer üljék meg a Bon-ürmeget, s így árum el fog kelni jó pénzért.

Tetszett a fejedelemtől a legény merészsége, előhívatta szolgálait, és közölte velük:

— Osúból egy rakomány igen szép lótoszlevél érkezett, megparancsolom hát, ünnepeljétek meg még egyszer a Bon-ürmeget!

A legény most már el tudta adni áruját, s ráadásul olyan előnyösen, hogy minden rakományával ezer rjó nyereséget szerzett. Így háromezer rjónyi vagypon volt a zsebében.

Volt akkoriban Edóban egy leány, akiről az a hír járta, hogy a legszebb egész Japánban. Igen nehéz volt azonban ezt a híres szépséget meglátni, mert aki csak egy pillantást is akart vetni rá, ezer rjót kellett fizetnie. Aki a leány házába jött, és lefizette az összeget, azt leültették egy szobában. Ezután a tolóajtó csöndben megnyílt, és a látogató ott látta a szomszéd szobában ülni a leányt, egy pillanatra rávethette tekintetét, azután az ajtók csattanva ismét bezárultak, és fölszólították, hogy hagyja el a házat.

Az ósúi legény is hallott a híres szépségről, és azt gondolta magában, hogy a szép látványt, fővárosi látogatásának emlékeként, hazaviszi magával. Elment a nevezetes szépség házába, lefizette az ezer rjót, mire a látogatószobába vezették. Amikor a tolóajtók megnyíltak, majd pár pillanat múlva bezárultak, oly szépnek tetszett előtte a leány, akár egy ritka virág. Annyira megragadta a látvány, hogy nyomban újabb ezer rjót fizetett, hogy még egy pillantást vethessen a leányra. Ismét megnyíltak és bezárultak az ajtók, anélkül azonban, hogy a szép

látvánnyal betelt volna. Erre utolsó ezer rjóját is letette, hogy még egyszer láthassa. Ugyanaz a színjáték ismétlődött meg, ezúttal azonban azt is megfigyelte, hogy a leány kedvesen rámosolyog. Ott ült most, miután az utolsó rjót is elköltötte, és azon gondolkodott, hogyan térjen pénz nélkül vissza hazájába. Egyszer csak a leány lépett be hozzá a szobába, és megkérdezte:

— Miért vagy ilyen gondterhelt és töprengő?

A legény így felelt:

— Nincs már egyetlen rjóm sem, s azon gondolkodom, hogyan menjek pénz nélkül vissza hazámba.

A leány erre így folytatta:

— Figyelj ide! Jöttek már hozzám olyan emberek, akik ezer rjót fizettek, hogy arcomat láthassák, meg olyanok, akik kétezer rjót fizettek, hogy kétszer láthassák, de te vagy az egyetlen, aki háromszor kívántál látni. Te egész vagyonodat áldoztad föl ezért. Nagy vonzódást érzek hát irántad, s most azért jöttem, hogy megkérdezzem tőled, nem vinnél-e magaddal engem is Osúba mint feleségedet.

A legény természetesen beleegyezett. így nemcsak szép asszonyt kapott, hanem mindazt a pénzt is, amit a kíváncsi nézők fizettek az asszony szépségéért. Visszatért Osúba, és gazdag emberként élte világát.

HANATAREKOZO SZAMA

Valamikor a régi időben Higo tartomány egy félreeső hegyi falujában, Majumiban, élt egyszer egy öregember. Mindennap kiment az erdőbe fát gyűjteni, az összegyűjtött fát Széki városába vitte, és eladta. Egyik nap, csakúgy, mint máskor, a városba ment tüzelővel, de hiába járt le és föl az utcákon, nem akadt vevőre. Miután nem volt szerencséje, fölment a hídra, amely a városon át vezetett: megállt ennek közepén, és várta a vevőket. Nagyobb sikere itt sem volt. Senki sem érdeklődött a tűzifa iránt. Megunta végül a sok hiábavaló bolyongást, fogta a tűzifát, és egyik köteget a másik után behajította a folyóba, közben pedig így kiáltott a folyó istenéhez:

— Folyóisten, Rjudzsin, áldozati ajándékot hoztam neked, és várom jutalmamat.

Mikor már az utolsó köteg is elmerült a vízben, és az öregember távozni készült onnan, soha nem látott szépségű asszony szállt ki a vízből, és szólította. Az öreg odalépett, és látta, hogy a szép asszony egy apró kis fiúcskát tart karjában. Az asszony így szólt:

— Mivel nap nap után szorgos munkával töltöted életedet, és mivel ma sok köteg tűzifát hoztál nekünk ajándékba, a folyóisten nagyon örvendezik, és ezt a kis fiúcskát küldi neked jutalomképpen. A Hanatarekozo szama névre hallgat, és minden kívánságodat teljesíti. Nem szabad azonban elfelejtened, hogy napjában háromszor homársalátát kell adni neki, mert ha ezt elmulasztod, kívánságaidat nem teljesíti.

Ezzel átadta a fiúcskát az öreg favágónak, és eltűnt a habokban.

Az öreg nagyon megörült az ajándéknak: karjára vette, és így indult el vidáman, hogy Majumiba visszatérjen. Odahaza letette a fiúcskát a házi oltár egyik sarkára, és mindenféleképpen törődött vele. Ügy történt, ahogy azt a folyóbeli asszony megmondta volt. Ha rizsre volt szüksége, csak szólt Hanatarekozo számának, és alig mondta ki a kívánságát, halk, tüsszentésszerű zajt lehetett hallani, és a kívánsága teljesült. Amikor arra gondolt az öreg, hogy az ő ütött-kopott kunyhója már nem elég szép, egy palotát kívánt Hanatarekozo számától. A fiúcska csak egyszer tüsszentett, és máris ott állott a palota, de nemcsak a palota, hanem csűrök és magtárak, amelyek roskadoztak a sok élelemtől. Így élt az öreg vagy egy hónapig, és mindene megvolt, bármit kívánt magának. Ekkor már nem járt ki az erdőbe, nem gyűjtött tűzrevaló gallyakat, hanem egyetlen tevékenysége az volt, hogy naponta bejárt a városba homárt venni. Abból készített salátát Hanatarekozo számának. Végül ez a munka is fölöslegesnek tetszett számára. Egy szép nap azután odaállt Hanatarekozo szama elé, levette őt a házi oltárról, és így szólt hozzá:

— Hanatarekozo szama, nekem már mindenem megvan, amire szükségem volt, nincs több kívánságom. Menj tehát vissza a márványpalotába, és mondd meg a folyóistennek, hogy mindent sokszor köszönök neki.

Alig mondta ki e szavakat az öreg, Hanatarekozo szama szótlánul kiment a házból. Amikor kiért, olyasféle hangot lehetett hallani, mint egy halk tüsszentés. Ebben a pillanatban szertefoszlott a Majumi-beli ember minden gazdagsága. Eltűnt a palota, a csűr meg az éléstár, minden kincssel együtt, és helyettük az a nyomorúságos viskó állt ott, amelyben az öreg annak előtte lakott. Ijedten szaladt az öregember Hanatarekozo szama után, hogy visszatartsa, de hiába: a kisfiú eltűnt nyomtalanul, és a Majumi-beli öregember ismét olyan szegény lett, mint valaha volt.

A HÁROM FÉRJJELÖLT

Így hangzik egy régi közmondás: „Muszume hitori ni muko szan nin”, azaz: „A leány csak egy, de három a férjjelölt.”

E mondásnak a következő az eredete.

Sok vagyona volt az egyszeri gazdag embernek, de leánya csak egy volt, egy szem szép leánya. Végül csónakázott egyszer a folyón egy ünnepély alkalmával, kiesett a csónakból, el is merült abban a percben. Megijedtek a szülők, amikor hallották, milyen szerencsétlenül járt a leányuk, sírtak és jajveszékelték. Végül egy táblát szegeztek ki a kapura, amelyen ez a fölírás állt: „Aki megmenti lányom életét, megkapja őt feleségül!”

Egy jós állított be a kiírás napján, és így szólt:

— Én megmondom nektek, hogy hol fekszik lányotok a vízben.

Aztán meg is jelölte azt a helyet. Alighogy ez megtörtént, egy ügyes úszó jött oda, és így szólt:

— Én majd felhozom őt a víz mélyéről.

És nemsokára hozta is karjában a leányt. A leány időközben azonban már megfulladt, a szíve sem vert. Akkor beállított azonban a házba egy orvos, gyógyszert adott a leánynak, valami csodagyógyszert, aki ennek hatására éledezni kezdett. Amint a leány életre kelt, vitázni kezdett ám a három pályázó azon, hogy ki is mentette meg őt valójában.

— Én mondtam meg, hogy hol fekszik, és csak ezért lehetett fölhozni őt a vízből, engem illet hát a leány — mondta a jós.

— Ha én föl nem hoztam volna őt karomban a folyó fenekéről, akkor minden egyéb életmentés hiábavaló lett volna, ily módon nekem jár jog szerint a leány - válaszolta az úszó.

Az orvos azonban így érvelt:

— Igen ám, de mit használt volna a nyomorult ügyeskedésetek, ha én föl nem éleszttem a leányt gyógyszeremmel?

Így hát egyedül én érdemlem meg a leány kezét.

Mivel a falu bírása nem tudta eldönteni a vitát, mindhárman Mijakóba, a császár székhelyére mentek, és ott Tago Bungo no kami elé terjesztették az ügyet, aki a következő döntést hozta:

„A vágyak és kívánságok e világában a lényeknek körülbelül háromszázhatvan különféle faja él. Mind közül kiemelkedik az ember, mint legtökéletesebb. A páros együttélés mindegyik fajnál a szoros testi érintkezésen alapul. Mivel az úszó az életmentés alkalmával karjában hozta ki a leányt a folyóból, és mivel testük akkor már érintkezett, neki van elsősorban joga ahhoz, hogy a leány férje legyen.”

HASZÉBA ZARÁNDOKOLT A SZEGÉNY EMBER, ÉS GAZDAGSÁG LETT A JUTALMA

Se vagyona, se rokonsága, se apja, se anyja, de még betevő falatja sem volt a szegény embernek. Nem tudta ma, hogy mit eszik holnap, és nem volt, aki gondját viselje, mert még parancsoló ura sem akadt a nyomorultnak. Megunta a nagy szegénységet, és végső kétségbeesésében azt határozta, hogy Kannonhoz fog könyörögni segítségért meg támaszért. El is indult Haszéba, Kannon szent templomához; amikor megérkezett, leborult az isten szobra előtt, és így fohászzkodott:

— Ha nekem továbbra is így kell élnem e világban, istenem, mint eddig, akkor inkább itt veszek éhen a szemed előtt. De ha van valami mód a szegénységből való szabadulásra, kérlek, könyörülj meg rajtam, és tudasd velem álmomban. Nem fogok elmozdulni e helyről, míg valami választ nem kapok tőled.

Amikor a szentély papjai látták, hogy a szegény ember mindig ott tétlenkedik a templomban, így beszéltek egymás között:

— Ki ez az ember? Mit akar ez itt? Úgy látszik, hogy semmit sem eszik, és ital sem megy le a torkán. Ha ez így tart tovább, ós nem tágít a templomunkból, akkor itt fog éhen veszni a szemünk láttára, és szégyent hoz reánk is meg a templomra is.

A tanakodás után megkérdik a papok a szegény embert:

— Ide figyelj, testvér. Tudjuk, hogy messziről jöttél, és hogy idegen vagy ezen a tájon, de mégis, ki a te mestered? Ki gondoskodik rólad?

— Buddha az én mesterem, ő viseli gondomat — feleli a szegény ember.

— Tudjuk mi azt — magyarázzák a papok —, hogy mindannyian Buddha szájából vesszük a tanítást, de mi most a te földi mesteredet meg gondviselődet kérjük.

— Hogy volna nekem földi mesterem, meg gondviselőm, mikor senki fia sem törődik velem, mikor még a legnyomorultabbja sem méltat szóra? - kérdi válasz helyett a szegény ember.

Tanácsot tartanak erre a papok egymás közt:

— Terhes és áldatlan ez az egész ügy nekünk is, meg a templomnak is - mondják —, de hát ez az ember mégiscsak Kannon segítségével reménykedik, segítsünk hát rajta egy darabig mi magunk. Egyikünk is, másikunk is adjon neki eleséget, fölvaltva, nehogy itt a templomban forduljon föl az éhségtől.

A szegény ember tehát hol ettől, hol meg attól a paptól kapott valami harapnivalót, amit örömmel elfogadott, de egyébként csak nem akart tágítani Kannon szentélyéből. Így telt el háromszor hét nap. A huszonegyedik napon hajnalban megjelent neki álmában egy ember. A szentély mögül lépett elő, és így szólt hozzá:

— Tudatlan vagy te, jámbor lélek, mert nem ismered Buddha útjait. Mit gondolsz, mitől van a szegénység rajtad, ha nem az előző életedben elkövetett bűnöktől? Bűnhődnöd kell tehát, és hiábavaló minden imádságod.

Már-már azt hitte a szegény ember, hogy ezzel le is zárult a beszéd, mikor a szentély mögül előlépő ismét megszólalt:

— Bűnöd ellenére Kannon megkönyörült rajtad, és meg fog segíteni, csak jól szívleld meg, amit mondok. Menj el azonnal erről a helyről. Ami a szentélyből való kilépted után először a kezvedbe kerül, azt fogd meg jól, és el ne ereszd, nehogy kikerüljön valahogy a kezved ügyéből. Siess tehát az utadra, és tedd, amit mondtam!

Ébredés után nyomban talpra szökött a szegény ember, megkereste azt a papot, aki soros volt aznap az ebéddel, sietve evett, ivott, majd gyors léptekkel hagyta el a szentélyt. Alighogy

kilépett a templom nagykapuján, hát csak megbotlik valamiben, és elterül a földön. Kapott valami fogódzó után, hogy tovább ne csússzon, de mindössze egy szalmaszálon akadt meg a keze: azt markolta meg ijedtében. Amikor föltápáskodott, és jobban megnézte, hogy mi van a kezében, látja, hogy egy közönséges szalmaszál, semmiben sem különbözik azoktól, amelyek milliószámra állnak a mezőn. Mégis megtartotta magának azt a szálát, mert az járt az eszébe: „Hátha ezt az ajándékot küldi nekem a Boddhisatva.”

Kisvártatva azonban más jutott eszébe: „Ugyancsak sovány ajándékot küld nekem a magasságbéli.”

Harmadszorra azután megint másképp vélekedett: „Tudja jól a Boddhisatva — mondta magában ezúttal —, hogy miért éppen ezt a szalmaszálat küldi nekem.”

Megfogta tehát a kis szálát, és kezében lóbálgatva haladt tovább az úton.

Egy idő múlva hatalmas bögöly keresztezte útját, és zümmögve körözött a feje körül; nem szállt el onnan sehogyan sem. Mivel már zavarta a bogár, letört egy ágat a közeli bokorról, és azzal próbálta elhessegetni. De csak visszajött újra meg újra, és nem hagyott neki nyugtot. Úgyes kapással elfogta hát, a szalmaszál vékonyabbik végét potroha köré csomózta, másik végét meg a letört bot végére tekerintette. Így folytatta tovább útját; már nem zavarta a bögöly, csak ott zümmögött-körözött a botja végén.

Ahogy baktat előre az egyhangú úton, egyszer csak fölbukkan előtte a messzeségben egy nemesasszony fogata, aki zarándokúton járhatott, és Hasze felé tartott. Kisfia éppen akkor húzta fel az ablak függönyét, amikor a hintó elhaladt a szegény ember mellett. Odakiáltott a fiú a hintót kísérő vitézek egyikéhez:

— Miféle érdekes játékot visznek ott, kérjétek el, hadd játszom vele én is!

Erre a vitéz így szól a bögölybotoshoz:

— Hallod-e, jóember! Nagyon megtetszett a botod a dajmjó fiacskájának. Nem adnád azt oda nekünk, hadd kedveskedjünk vele a kis hercegnek? Így válaszol erre a szegény ember:

— Én ezt a botot egyenesen Boddhisatvától kaptam, de ha kedveteket szolgálom vele, odaadom, hogy ne legyen hiányotok benne.

Azzal átnyújtja a botot a vitéznek. Ezt gondolta erre a vitéz: „Ez az ember nincstelen vándor, de még a botját is odaadja nekünk, jó szívvvel.”

Fogott tehát három szép mandarint, besodorta papírba, és átnyújtotta viszonzásul a botos embernek.

„No lám, a szalmaszálból most már három mandarin keletkezett”

— gondolta magában a szegény ember Bekötötte a gyümölcsöket valami kendőfélébe, feldobta a vállára, és úgy folytatta az útját Haszetól távolodóban.

Kisvártatva megint zarándokok jöttek vele szembe: egy előkelő asszony, vitézektől körülveve. Éppen a szegény ember közelébe értek, amikor fölkiált az asszony:

— Könyörgöm, adjatok egy korty vizet, mert nyomban szomjan halok.

Alig kimondta, összeesett a szegény ember szeme láttára; elsápadt, és még a lélegzete is akadozott. Azt hitték a vitézek, hogy ott pusztul el a lábuk előtt; ide-oda futkostak vízért, vagy valami italféléért, de bizony víznek vagy forrásnak még csak a nyomára sem jöttek. Amikor a szegény ember észrevette a vitézek tanácstalan kapkodását, közelebb lépett, és megkérdezte, nem lehetne-e valamiben segítségükre.

— Vízre volna szükségünk, ebben tudnál segítségünkre lenni — válaszolták a vitézek.

— Nincs itt víz, sajna, öt csónyi körzetben, semerre - magyarázta a szegény ember. — Mire kéne az a víz? — kérdezte aztán tőlük.

— Elcsigázta asszonyunkat a járás, neki kéne a víz, hogy eszméletre térjen — magyarázzák a vitézek.

— Nagy baj, ha ott hiányzik a víz, ahol kevés van belőle

— elmélkedik a szegény ember. — De nem próbálnátok meg víz helyett ezt a három mandarint adni neki? — Azzal már nyújtja is a mandarinokat a vitézeknek. Alig szorítják az

egyik mandarint az alélt asszony szájához, fölnyitotta a szemét, kiadósat lélegzett, és megkérdezte riadtan a körülötte állókat:

— Hol vagyok? Mi történt velem?

— A nagy szomjúságtól elájult a mi úrnőnk – magyarázzák a vitézek. — összevissza futkostunk vízért, ámde minden eredmény nélkül. Szerencsére azonban itt volt egy vándor, az kisegített bennünket három érett mandarinnal. Ezzel sikerült asszonyunkat eszméletre téríteni.

Erre így szólt az asszony:

— Persze, emlékszem már, a nagy szomjúságot már nem bírtam tovább. Tudom, hogy vízért kiáltoztam, de hogy mi történt azután, azt csak töletek hallom. Ha nem lett volna ez a három mandarin, talán végképp befejeztem volna a zarándokutat. Itt van még a közelben ez a derék ember?

— Igen, itt áll még, nem messze tőlünk — válaszolják a vitézek.

— Mondjátok meg neki, hogy várjon egy pillanatig. Háláljuk meg neki a jóságát, mert nem tudjuk, mikor hálálhatjuk meg neki máskor. Kérjete elnézést, hogy egyelőre csak szegényesen tudjuk meghálálni a segítségét, és kérdezzétek meg tőle, hogy van-e valami harapnivalója, mert ha nincs, hát egyen velünk együtt valamit.

Erre így kiált az egyik csatlós a szegény ember után:

— Hé, jó ember, várj már egy pillantást! Falj velünk valamit, ha ideérnek a málhások!

A szegény ember hajlott a szóra, és letelepedett az út szélén. Egy idő múlva megjöttek a málhások, mire a vitéz így förmedt a hajcsárokra:

— Miért vánszorogtok ilyen lassan utánunk, a málhásoknak mindig előttünk kell járniok, hogy ha szükség van rájuk, könnyen utol lehessen érni őket. Na, szedelőzködjete, készüljete az evéshez!

Takarókat terítettek a földre, letelepedtek rájuk, és meghívták maguk közé a szegény embert is.

— Bajban vagyunk, mert nincs vizünk — mondta az úrnő —, de ennivalónk az van, és szívesen látunk.

Miközben ott eszegettek és beszélgettek egymással, így elmélkedik a szegény ember: „Milyen sokat ér három mandarin, ha megfelelő helyen és megfelelő időben van az embernek belőle. Kannon nemhiába küldte nekem ezeket a gyümölcsöket.”

Alig hogy végiggondolta ezt, az úrnő eltűnt egy pillanatra, és az egyik útiládából három vég selymet vett elő, majd a következő szavak kíséretében nyújtotta oda a szegény embernek:

— A segítségért járó hálánkat csak félig-meddig tudjuk kifejezni ezzel a szerény ajándékkal. Majd ha Mijakóban jársz, látogass el hozzánk, ott majd megháláljuk a szíveségedet.

A szegény ember átvette a selyemvégeket, megköszönte, és közben ez jutott az eszébe: „No lám, a szalmaszálból most már három vég selyem keletkezett.”

Hóna alá vette a kapott ajándékot, és úgy rótt tovább az útját. Mikor azután ráesteledett, lepihent, de másnap már a madarakkal kelt, és indult tovább. A nap lassan az égre emelkedett, és éppen amikor beköszöntött a sárkányok órája, feltűnt előtte a messzeségben egy szamuráj, aki valami csodaszép paripa félén ügetett, mellette meg valami szolga vagy csatlóseember ballagott. Noha gidres-gödrös volt az út, a szamuráj mégis délcegen ülte meg a lovat. Mialatt a szegény ember éppen ezt a megjegyzést tette magában: „Micsoda szép ez a ló, bizonyára a világot járó ezer táltosló egyike ez!” — hát csak megbotlik ám az a szép ló, és elterül a földön, majdhogynem a szegény ember lába előtt. Nem is tud azután többé talpra állni. Megijed erre a szamuráj; a szolgálégynek meg még erre sem volt ideje, mert a nyereg leszerelésével meg a kantárral, meg miegyébbel volt elfoglalva. De akárhogy ügyeskednek, akárhogy fáradoznak, egyre erőtlenebbül rúgkapál a ló, és végül ki adja a páráját, összecsapja erre a kezét a szamuráj meg a szolgálója, hiszen odavolt a lovuk. De milyen ló? Nem láttak még ehhez foghatót másutt. Hamarjában a szomszéd tanyára futottak, hátha találnak ott valami

lovat, amit megvehetnének. Kaptak szerencsére egyet, ha nem is olyan kiválót, mint amelyik az imént pusztult el. Arra ült föl a szamuráj, hogy útját folytassa, szolgáját meg a tetem mellett hagyta, hogy vigyázzon reá, hogy lába ne keljen.

— Ha már a ló pusztul, legalább a bőre maradjon meg! - szól oda a szamuráj a szolgának. — Nyúzasd meg, vagy várd meg, amíg néhány nap múlva ismét erre jövök, akkor majd elintézzük együtt!

Ott maradt a szolga tanácstalanul, azt sem tudta, hol töltse az éjszakát, ha majd ráesteledik. Amint ott álldogál bánatosan a dög mellett, odaballag hozzá a szegény ember, akinek, mi tagadás, a következő gondolat járt az agyában:

„Hátha csak azért esett le ez a ló a lábáról, hogy az én lovam legyen. A szalmaszálból három mandarinlett, a három mandarinból három vég selyem, miért ne lehetne a három vég selyemből egy főszerszámozott paripa?”

— Odalép hát a szegény ember a szolgalegényhez, és ilyenformán érdeklődik:

— Mi lelte a lovadat, földi?

— Éppen lóvásárból jövünk — magyarázza a szolga. — Micsinokuban voltunk. A gazdám csak úgy tudta megvenni ezt a lovat, hogy mindenkire ráígért, olyan sokan voltak a jelentkezők. És hiába dobtuk ki a sok pénzt, itt pusztult el, itt esett össze ebben a fránya pusztaságban.

— Miért nem hagyod a lovat, ha már egyszer megdöglött?

— kérdi a szegény ember.

— Hagynám én, de a gazdám rám parancsolt, hogy itt strázsáljak, hogy legalább a bőrét mentsük. Éppen azon tanakodom, hogyan lehetne megnyúztatni.

Erre így beszél a szegény ember:

— Látod, milyen nyomorult is az ember meg az állat, meg minden élőlény. Már-már megirigyeltem a gazdádat, hogy micsoda szép a lova, és most itt hever dögként ez a szép ló előttünk. A z bizonyos, hogy utazás közben nehéz ezt megnyúzni vagy megnyúztatni, meg azután mit is kezdenél a lenyúzott bőrrel; azzal még sok a további tennivaló. Én idevalós vagyok, jobban el tudnám látni a nyúztatás dolgát, mint te. Add hát el nekem ezt a lovat, így, ahogy van!

Azzal fölajánlotta neki az egyik vég selymet fizetségül. Kapott az ajánlaton a szolga; kézbe ragadta a selymet, és futott ormán, ahogy a lába bírta, hogy közben meg ne gondolja magát a szegény ember. Még csak vissza sem nézett. Amikor a szolga eltűnt a messzeségben, a szegény ember leöblítette a kezét, Hasze felé fordult, és úgy imádkozott Kannon szent nevéhez, hogy segítené meg őt, és adná vissza annak a lónak a páráját. Alig ért imája közepébe, hát csak mozdul a ló feje, pillogat a szeme, és próbál tápázkodni. Úgy tekint új gazdájára, mintha soha másé sem lett volna. Lábra segíti a lovat a szegény ember, és

ugyancsak örvendezik, hogy segített az imádság. Elvezeti a lovat valami rejtettebb helyre, hogy a szamuráj után jövők lopásra ne gyanakodjanak. Meg attól is félt, hogy netán a szamuráj vagy a szolgája fordul vissza valamiért.

Egy félreeső faluban szállt meg, és ott erőre kapott a ló; olyan erős lett, mint annak előtte. Na, amikor azután erőre kapott, körbejárt a szegény ember a faluban, hogy kantárféle, meg nyereg után nézzen. Kapott is az egyik vég selyemért mindent, ami a lóra kellett; fölszerszámozta, és a főváros felé vette az útját. Akkor esteledett reá, amikor az Uji-híd közelébe ért. Bekopogott hát egy idegenhez, hogy nem adnának-e neki szállást, a lovának meg férőhelyet. Egy kis abrakot, meg eleséget is kért a másnapi útra. Cserébe az utolsó vég selymet kínálta. Megkapott mindent, amire szüksége volt, és másnap, amikor továbbment, útját továbbra is a főváros felé vette.

Nemsokára Kudzsó környékére érkezett. Nagy sürgölődés volt ott a községben, mivel éppen vásár ideje volt, sok volt az adó-vevő ember. Így okoskodik erre a szegény ember:

„Ha én a lovamat Mijakóba vezetem, akkor ennek vagy amannak a lakosnak feltűnhet a ló, eszükbe ötlik, hogy másnál látták korábban, és elítélnék engem lólopásért. Nem megyek tehát Mijakóba; körbejárok inkább itt, ebben a községben, hátha akad valaki, aki nagyobb útra készül, és éppen lóra akar szállni." Körbe is járt, az egyik utcán le, a másikon föl, és látott egy házat, ahol nagy volt a fölfordulás meg a készülődés.

— Nem kéne egy jó ló? — kérdi a szegény ember a ház urát.

— Nem kell, de azért ha már itt van, hadd lássuk azt a lovat! — hangzott a válasz.

Mikor azután meglátta a lovat, rögtön megtetszett neki, és így beszélt:

— Van egy jó darab földem Tobában. Ha ideadod ezt a lovat azért a földért, akkor cserélhetünk. Én ugyanis hosszú útra készülök, és ami pénzem meg selymem van, azt inkább magammal viszem, az úton nagyobb hasznát látom. A földre meg a házra viszont nincs most szükségem. Ha akarod, akár a házamba is beköltözhetsz, amíg oda vagyok. Három csó rizsföldem is van itt a közelben, arról is a termést betakaríthatod; ha megtérek, majd elszámoljuk valahogyan. Ha meg nem jönnek vissza, akkor odavesztem az úton; akkor tekints magadénak mindent, mert gyermekem vagy rokonfélém nincsen, akik háboríthatnának az örökség miatt.

Így felel erre a szegény ember:

— Nem tudom, mit kezdenék én a tobai földdel. De mivel úgy látom, tetszik a ló, odaadom neked, vedd hasznát az úton; nem akarom elrontani a kedvedet.

Így hát megegyeztek. A ház gazdája búcsút vett, és még egyszer minden vagyonát a szegény ember gondjára bízta.

Birtokba vette tehát a szegény ember a házat. A csürben levő rizsből fönntartotta magát, és közben ellátta a munkát a földeken, úgyhogy a termést is megérdemelten takarította be. A saját tobai földjének felét hamarosan bérbe adta az ottaniaknak, a másik felét meg maga művelte meg. Gyarapodott tehát a vagyona a bérbe adott föld, meg a maga megművelte föld révén. Szépen megtöltötte csürjeit, és a gazdagság attól kezdve úgy állt a házhoz, mintha a szél fújta volna arrafelé. Mivel a ház ura nem jelentkezett többé, az egykori szegény ember végül sajátjának tekinthette az egész birtokot, feleséget vett, gyermekei születtek, és öreg napjáiig békességben és gondtalanságban élt.

Hála legyen a történetekért Buddhának, a fényességesnek.

AZ ASSZONYRÓL, AKI NEM EVETT RIZST

Valahol egy kis faluban esett meg a következő történet. Éldegélt ott egy kádár, aki szívesen megházasodott volna, de nem tudta, hogy miből tartsa el feleségét meg háza népét, mert nagyon szegény volt. Amikor a kádár egy este az ajtaja előtt vizelt, így sóhajtott fel magában: „Ó, ha én egyszer egy olyan asszonyt kaphatnék, aki semmit sem eszik.”

Késő éjszaka kopogtatott valaki a kádár ajtaján. Egy asszony érkezett, akit sohasem látott annak előtte:

— Te vagy az a kádár — kérdezte -, akinek olyan asszony kellene, aki semmit sem eszik? Nos, hát itt vagyok én, aki étel nélkül is megélek. Mivel derekasan dolgozom, éppen hozzád illenék.

Noha a kádár ezt a bemutatkozást kissé furcsállotta, az asszony addig beszélt neki, mígnem ráállott a dologra, és feleségül vette. Valóban derekasan dolgozott az asszony látástól vakulásig, és ígéretéhez híven soha semmit sem evett. Ennek ellenére gyorsan fogyott a kádár rizskészlete a padláson. „Nincs valami rendben” — gondolta, és elhatározta, hogy fényt derít a dologra. Elment hazulról, hogy a mezőn kell dolgoznia, de titokban visszatért, és elrejtőzött a tetőgerenda mögött. Ekkor a következőket látta. Felesége egy vízzel teli nagy üstöt helyezett a tűzhelyre, és a vízbe egy egész zsák rizst öntött. Mialatt a rizs a tűzhelyen rotyogott, felment a padlásra és egy nagy szakajtó babbal tért vissza, amit egy fazékba töltött bablevesnek. Ekkor egy ajtót emelt ki a sarkaiból, a konyhabejárat elé tette le, a főtt rizsből gombócokat gyúrt, és nagy kupacba rakta az odakészített ajtón. Ezután kibontott a a haját, szétfésülte, és a kádár- mester riadtan vette észre, hogy a feje hátsó részén, a tarkó fölött, egy másik, sokkal nagyobb és szélesebb szája volt, sűrű fogakkal. A gombócok egymás után tűntek el ebben a sötét, szájszerű nyílásban, és időnként bablevest is töltött magába a nagy levesmerőkanállal. Így falta fel egy ültő helyében a rengeteg gombócot a bablevessel együtt. Ekkor elrendezte haját, és másik szája ismét eltűnt a dús haj mögött.

Rádöbrent ilyenformán a kádármester arra, hogy Jamauba, a boszorkány a felesége, és meghült benne a vér. Gondolkodott és töprengett, hogy miképpen tudna a veszedelemből kiszabadulni, nem jutott azonban eszébe semmi. Mikor beesteledett, óvatosan előmászott rejtekhelyéből, kiment a ház elé, bekente földdel szalmabocskorát, mintha a mezei útról érkezne vissza, és közömbös arccal lépett felesége elé:

— Noha te sohasem eszel rizst, mégsem ilyen asszonyt gondoltam feleségnek, mint te, menj hát utadra, és hagyd el a házam! Derekasan végzett munkádért azonban megjutalmazlak, mondd hát, mit kívánsz? Ha nem kívánsz lehetetlent, teljesítem kérésedet.

Erre azt felelte az asszony:

— Rendben van, készíts nekem egy hatalmas hordót. Az legyen a jutalmam, és én azonnal elhagyom a házat.

— Szívesen megteszem — válaszolt a kádár —, egy olyan hordót, amilyent te kívánsz, könnyen elkészítek — és nyomban munkához látott.

Az asszony ott állt mellette, és nézte, hogyan készül a hordó, s mikor elkészült, kileste a kedvező pillanatot terve végrehajtásához. Aztán megtaszította a kádárt, úgyhogy az egyenest a hordóba zuhant, felkapta a fejére mindenestül, és megindult rohanva a hegyek felé. A kádár közben azon törte a fejét, hogy miképpen szabadulhatna ki a hordóból, de mivel az túl magas volt, nem volt semmi reménye a menekülésre.

Mikor Jamauba terhével az erdei ösvényre kanyarodott, jobbról is, balról is ágak csapódtak a hordó falához. Amikor elfáradt, letette a hordót egy nagy fa tövébe. Ekkor olyasmit látott a

kádár, ami egy kis reménnyel töltötte el: egy ág mélyen lenyúlt a fáról, és a vége a hordóba is belógott. Megragadta hát a kádár ezt az ágat, és felmászott a fára, hogy ott elrejtőzzék. Jamauba szerencsére semmit sem látott mindebből, fejére tette újból a hordót, és folytatta útját a kanyargó erdei ösvényen. Megörült a kádár, amikor a Jamauba eltűnt egy forduló mögött, sietve leászott, és rohan t hazafelé, olyan fürgén, ahogy csak a lába bírta.

Nemsokára azonban Jamauba gyanítani kezdett valamit, mert túl könnyűnek találta a hordót, letette, és mikor látta, hogy az üres, sebes rohanással vette üldözőbe a kádárt.

A mester még n e m ért vissza a faluba, és máris megpillantotta maga mögött üldözőjét. Éppen azon gondolkozott, hová tudna elrejtőzni, amikor nem is olyan távol egy völgy tűnt fel előtte, közepén egy patak, melynek partján kardvirág és örökzöld páfrány nőtt. Odarohant, hogy elrejtőzködjön a virágok között, és egy páfrányt húzott a fejére.

Közben megérkezett Jamauba, és nagy lendülettel belevetette magát a virágok kellős közepébe, a kardvirágok éles és szúrós levelei azonban kiszúrták Jamauba egyik szemét.

Felugrott ekkor fájdalomában, de az örökzöld páfrány szúrós ágai kibökték a másik szemét is. Mikor így vakon utat keresett a virágerdőből, a patak vizébe zuhant, és bele is fulladt azon nyomban. Testét pedig tovasodorta az ár.

Mindez az ötödik hónap ötödik napján történt, és e nap azóta is ünnep Japánban. Ilyenkor mindenki kardvirágot és örökzöld páfrányt szed, hogy a háztetőre tűzze, és a fürdővízbe is ajánlatos ilyenkor e két növény levelét behinteni, hogy ezzel távol tartsuk magunktól azokat a veszedelmeket, amelyek két alkalommal is fenyegették a kádármester életét.

KACSIKACSI - JAMA, A LÁRMÁS HEGY

Sok-sok évvel ezelőtt élt valahol egy öreg házaspár. Nagyon szerették egymást. Egyetlen bánatuk egy gonosz, öreg borz volt, amely ott lakott a környéken. A vén borz minden este meglátogatta az öregember földjét, és igen nagy kárt tett benne. Amikor már épp elég bajt okozott, az öregember nagyon dühös lett, és egy szép napon csapdába csalta a kártékony állatot.

— No végre — ujjongott magában, amikor a jó fogást látta -, most legalább békében leszek majd.

E szavak után nyugodtan hazatért, és így szólt feleségéhez:

— Végre megcsíptem a borzot, ideadom neked őrizni. Vigyázz rá jól, mert estére borzlevest akarok enni.

Erős zsineggel megkötözte a rúgkapáló állat lábát, és fölakasztotta a kertben, azután kiment újra a mezőre dolgozni.

Az öregasszony, mialatt a borzot őrizte, búzát cséplelt. Közben a borz ezerféle tervet forgatott a fejében, hogyan szökhetne meg tőle.

— Öreganyám, kemény munka ez, ugye? Eljárt már fölötted az idő, és bizonyára igen fáraszt az ilyenfajta munka. Nem adnád ide a cséplőt, én szívesen dolgozok helyetted...

Ártatlan arccal, hízelgő szavakkal mondta mindezeket.

— Nem, nem, köszönöm. Hozzászoktam én már ehhez a munkához.

— Csak nem gondolod, öreganyám, hogy el akarok szökni? Nyugodt lehetsz, nem szaladok el. Add hát ide szépen ezt a cséphadarót.

— Azt már nem! Ugyan ki bízna tebened? Ha véletlenül mégis megszöknél, nagyon megszidna a férjem.

— Hát nem bízol a szavamban? Ha azt mondom, nem szököm el, mérget vehetsz erre. A helyett, hogy itt hagysz függni az eresz alatt, jobb lenne, ha levennél, és ideadnád azt a nehéz cséplőt...

Mivel pedig a borz ilyen őszintén és szépen beszélt, a jószívű öregasszony hitt neki, és kioldotta a lábát tartó zsineget.

— Nos, teljesítettem a kérésedet, most aztán segíts nekem, ahogy megígérted.

E szavakkal átadta a cséplőt a borznak. Ahogy a borz a kezében érezte a cséphadarót, egyetlen ütéssel megölte az öregasszonyt; majd fölvette ruháját, és borzleves helyett öregasszonylevest készített. Az öregember, akinek fogalma sem volt róla, hogy távollétében mi történt, igen vidám hangulatban tért haza, és már előre fente a fogát a nagyszerű borzlevesre, amiben már évek óta nem volt része.

— Megjöttem, asszony, éhes vagyok!

— Isten hozott, kedvesem, de későn érkeztél meg! Gondoltam, nagyon éhes leszel, ha megjössz, így hát elkészítettem a borzlevest.

— Igazán? Be jó is vagy te hozzám, öreganyó!

Az „öregasszony” rögtön kihozta a vacsorázóasztalát, és megkérte férjét, hogy lásson hozzá.

Az ember közben jó étvággal fogyasztotta a levest. Az „öregasszony”, aki mozdulatlanul nézte, hogyan eszik, hirtelen átváltozott borzzá.

— Tudod-e, mit ettél, öregapám? Saját feleségedből főzött levest! Nézd, még mindig ott hevernek a csontjai a veranda alatt. Így gúnyolta ki az öregembert, majd kárörvendőn nagyot vakkantott, és elszaladt.

Amikor az öreg e szavakat meghallotta, meglepetésében majdnem elájult.

— Ó, jaj, hát az én szegény feleségemből készített levest ettem meg! Szegény öreg lélek, ilyen dicstelenül kellett elpusztulnod! Ilyen megalázó módon bántak veled! Megállj, nyomorult borz, ezért még bosszút állok rajtad!

Mivel nemcsak a feleségét ölték meg, hanem a húsából is ennie kellett, az öregembernek úgy fájt a szíve, hogy keserves sírásra fakadt.

Ekkor egy mezei nyúl nézett be hozzá, aki a közelben lakott.

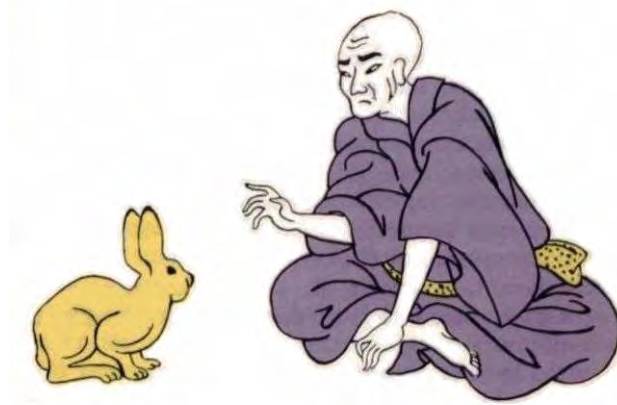
— Adjon isten, öregapó!

Amikor látta, hogy senki sem nyit ajtót, hiába köszön többször is illedelmesen, ezt gondolta magában: „Vajon mi történhetett itt?” Benézett a tolóajtó-nyíláson, és látta, hogy az öregember sír.

— Mi bajod, öregapó?

— Ki az? A szomszéd nyúl? Ó, borzasztó dolog történt velem!

— Micsoda?

Az öregember sírva mesélte el neki szörnyű kalandját.

— Ó, a gyalázatos fickó! Szegény öreganyóval így elbánni! Te is nagyon szenvedhetsz, látom. Fogadd, kérlek, őszinte részvételemet.

— Minél többet gondolkodom a dolog fölött, annál mérgeesebb leszek. Valahogyan bosszút kellene állanom rajta, csak azt nem tudom, hogyan?

— Igazad van, öreg, módot kell találnunk rá, hogy bosszút álljunk ellenségeden. No, én majd elbánok veled. Egykét borz nem a világ. Ez a zsvány mindig csak bajt okozott a környéken, épp itt az ideje, hogy elbánjak veled. Hazafelé menet benézek hozzá, kíváncsi vagyok, mit csinálhat most?

A nyúl nem tudta, otthon van-e a borz, vagy a hegyre ment, így hát lábujjhegyen a lyukához lopózott. Ott látta a borzot barlangja mélyén kuporogni.

Másnap reggel jókor fölkel a nyúl, és odasétált a borzlyukhoz.

— Jó reggelt, Tanuki szan, itthon vagy?

— Igen, itthon vagyok. Ki kérdezősködik utánam? Elfelejtetted volna már a hangomat?

— Én vagyok, a mezei nyúl.

— O, Uszagi szan? Bocsáss meg, kérlek, nem ismertelek meg!

— Bemehetek?

— Parancsolj csak beljebb fáradni...

— Régóta nem láttalak már!

— Igazán nagyon régóta...

— Szép időnk van, ugye? Mostanában alig hallok rólad. Mit csinálsz egész nap?

— Mit mondjak? Semmi különös dolgom nem volt mostanában.

— Ilyen gyönyörű időben itthon kuksolsz? Miért nem jössz sétálni?

— Sétálni? Hm... hm...

— Talán nem szeretsz sétálni, Tanuki szan?

— De igen. Nem bánom, menjünk. De hová?

— Akárhová. Mit szólnál a hegyhez?

— Jó, menjünk a hegyre, Uszagi szan.

— Hát akkor indulhatunk — felelte a mezei nyúl.

A borz úgy gondolta, biztonságban lesz, ha a nyúlal megy el; elindult hát vele a hegy felé.

— Nos, mit szólsz hozzá, borz barátom? Hát nem kellemesebb itt, a hegyen, mint a te barlangodban?

— Igazad van. Valahányszor a hegyre jövök sétálni, mindig jól érzem magam.

A borz és a nyúl erre játszani kezdtek, versenyt futottak, bújócskáztak, szóval, nagyszerűen mulattak. Amikor már belefáradtak a játékba, elhatározták, hogy rőzsét szednek, amivel télire majd jól kibélelhetik a lyukukat.

Jó ideig elszórakoztak a száraz gallyak gyűjtésével, azután a hátukra kötötték egy nagy csomót, és hazafelé indultak.

— Valóban nagyon jól éreztem magam — szólalt meg útközben a borz. — Nagyon köszönöm, hogy meghívtál.

— Örülök, hogy jól szórakoztál, Tanuki szan. Eljössz velem legközelebb is?

— Nagyon szívesen.

Útközben a nyúl óvatosan a borz mögé került, és tarisznyájából kovakövet meg taplót véve elő, meggyújtotta a borz hátán lógó száraz rőzseköteget.

— Mondd csak, kedves nyúl barátom, Uszagi szan, miféle zaj volt ez az imént a hátam mögött?

— Ó, semmi, semmi!... Ezt a hegyet Lármás-hegynek hívják... ez zajongott itt mögöttem. Eszembe jutott, mit mesélnek erről a hegyről. Néha-néha megbolondul, és a leghetlenebb zajokat csinálja...

— Ha így áll a dolog, rendben van. Bár, meg kell vallanom, különös balsejtelmem támadt... Így beszélt, miközben a hátán levő rőzseköteget szép csöndesen lánggra lobbant. A borz fölkapta a fejét, és rettenetesen megrémült.

— Borzasztó! Borzasztó! Égek!... Nyúl barátom, segíts, tégy valamit!

E szavakkal ledobta magát a földre, és fájdalmában ide-oda hempergőzött.

— Ó! Rettenetes! Borzasztó!... — kiabált a nyúl is, és úgy tett, mintha oltaná a tüzet, holott nagy tapsifülvével még jobban legyezgette. A borz már nyöszörgött a fájdalomtól.

— Megőrülök! Ó, micsoda kín!... Már a belső részem is ég!...

Szinte magánkívül ordított a fájdalomtól, és tehetetlenségében bemenekült a lyukba.

Másnap alig pirkadt, a nyúl fölkerelkedett és meglátogatta, hogy megnézzé, hogy érzi magát?

— Jó reggelt, Tanuki szan! Én vagyok itt, a mezei nyúl. Bemehetek?

— Parancsoljál... — nyöszörögte a borz.

— Tegnap csakugyan borzasztó dolog történt veled! Hogy vagy ma?

— Köszönöm kérdéset, nem jól. Egész éjjel le sem hunytam a szemem a kintól. Azt sem tudtam, melyik tagomat borogassam.

— És most hogy van a hátad? Hadd lássam csak... Ez bizony még csúnya... Nagyon fájhat, mi? Tettél rá valami orvosságot?

— Orvosságot? Honnan hoztam volna? Hiszen meg sem bírtam moccanni.

— Igaz, igaz... No de én hoztam neked orvosságot. Előre meg kell azonban mondanom, hogy kissé fájdalmas lesz, és csípni fog, de annál gyógyítóbb a hatása. Három napon át kell fölrakni, akkor a legcsúnyább égési sebet is begyógyítja. Fölkenjem neked?

— Igazán nagyon kedves vagy, Uszagi szan. És hálásan köszönöm a fáradságodat.

— Ugyan, szóra sem érdemes. De most szorítsd össze a szád, és viseld el a fájdalmat egy kis ideig.

Mivel pedig a nyúl paprikával kevert lenmaglisztet kent föl a hátára, ami rettentően csípte rajta a nyers húst, a borz vinnyogott kínjában.

Ám akármilyen nagy szenvedést is okozott a nyúl neki, a borz gonosz szíve nem lágyult meg, nem látszott rajta a bűnbánat. Így hát a nyúl belátta, itt nincs segítség: meg kell ölnie az elvetemült állatot.

Néhány nap múlva a borz fölkereste a nyulat kis mezei házában.

— Ki az? Ki látogat meg nagy magányomban? Csak nem Tanuki szan? Isten hozott, kedves borz barátom! Meggyógyult már a sebed?

— Hála az égnek, valahogy rendbe jött.

— Örülök, hogy ezt hallom. Nem jönnél el velem megint sétálni?
 — Szívesen. Csak ne a hegyre vigyél, kérlek. Ebből elegendem volt.
 — Meghiszem azt — mosolygott a nyúl a bajusza alatt. — Hát akkor a hegy helyett menjünk a tengerre. Mit szólsz hozzá?
 — A tenger csakugyan nagyon érdekes lehet.
 — Akkor készítetek két csónakot.
 — Te csónakot is tudsz csinálni, Uszagi szan?
 — Hogyne tudnék.
 — Akkor szívesen veled megyek.
 — Ha majd elkészítem a csónakot, értesítelek.
 — És mikorra készíted el?
 — Legkésőbb holnaputánra.
 — Ilyen hamar? No te aztán gyorsan tudsz dolgozni. Epedve várom jövedeledet... Hát akkor... a viszontlátásra, Uszagi szan!
 A nyúl másnap két csónakot készített. Egyet agyagból, egyet pedig fából.
 A második nap reggelén elment a borzért, és magával vitte.
 — Itt vannak a csónakok. Nos, mit szólsz hozzájuk?
 — Igazán nagyszerűek! El kell ismerni, értesz a csónakkészítéshez!
 — Ó, ez igazán hízelgő rám nézve, Tanuki szan! Egyszerű kis csónakok ezek, éppen hogy megfelelnek a célnak.
 — Miért festetted fehérre az egyiket? És miért fekete a másik?
 — Hát nem szebb így? Unalmas lett volna egy színre mázolni mind a kettőt.
 Levitték a csónakokat a tengerpartra.
 — Tanuki szan — mondta a nyúl a borznak —, mivel te fekete vagy, szállj a fekete csónakba. Az én bundám világosabb, így a fehér hajócskát választom.
 E szavak után a nyúl beszállt a facsónakba, a borz pedig az agyagsajkába, és így eveztek ki mindketten a tengerre.
 — Milyen gyönyörű a táj! — kiáltott a elragadtatva a borz, a parti hegyekre visszamutatva.
 — Ugye? És milyen szép a tenger színe is! Ma különben is jó idő van az evezésre, mert nincs szél. És a friss tengeri levegő is igen egészséges! ... De igaz is, Tanuki szan, nem gondolod, hogy ostoba dolog csak így sodródni a vízen? Mit szólnál egy evezősversenyhez? Lássuk, kinek a csónakja gyorsabb...
 — Nagyszerű gondolat! Megpróbálhatjuk!
 Erre mind a ketten teljes erejükből evezni kezdtek. Mivel azonban a borz csónakja agyagból volt, több helyen kilyukadt, és lassan mállani kezdett.
 A borz megijedt.
 — Uszagi szan! Uszagi szan! — ordította. — Várj meg, kérlek! Szétmállik alattam a csónak!
 A nyúl úgy gondolta, itt az ideje, hogy megmondja a borznak a magáét, így hát megállította a csónakját, és visszafordult.
 — Te megölted az öregasszonyt, levest főztél belőle, és megétetted szegény öreg férjével! Ez a büntetésed, zsvány!
 E szavakkal fölemelte az evezőt, és a megzavart borzot úgy fejbe vágta, hogy az nagyot sikoltott, és csónakjával együtt eltűnt a hullámok alatt.
 Így ölte meg a nyúl a borzot, így bosszulta meg az öregasszony halálát. Utána gyorsan az öregember házába szaladt, és töviről hegyre mindent; elmesélt neki. Az öregember nagyon örült, és megköszönte a nyúl segítségét. E naptól fogva mint legjobb barátok éltek együtt az öregember házában.

A MESTERHAZUDOZÓ

Japánban egykor három hazudozómester is élt. Az egyiket Kjótó no Ouszocukinak, a kjótói mesterhazudozónak, a másikat Edo no Ouszocukinak, az edói mesterhazudozónak, a harmadikat pedig Oszaka no Ouszocukinak, azaz oszakai mesterhazudozónak hívták. Az oszakai hazudozóról azt állították, hogy mindegyiküknél különb. Ez természetesen nem tetszett az edói meg a kjótói mestereknek, és elhatározták, hogy felkeresik az Oszakáit és kihívják hazudozóversenyre: ott mutassa meg, hogy valóban olyan kiváló mester-e, mint mondják.

Mikor a két mester Oszakába érkezett, az ottani hazudozó éppen a mezőre ment feleségével, és csak a kisfiúk volt odahaza, hogy a ház tájára vigyázzon. Amikor a két látogató megállt a ház előtt, és a házigazda iránt érdeklődött, a fiúcska így válaszolt:

— Olyan erős szél volt mifelénk, hogy a Fudzsjamát egész ferdére fújta. Már-már azt hittük, eldől, ezért apám elindult gyorsan két karóval, hogy a hegyet megtámassza.

Ekkor a látogatók a háziasszony iránt érdeklődtek, de erre is megvolt a fiú felelete:

— Anyám azt mondta, hogy Indiában egy hatalmas hasadék keletkezett. Elindult hát túvel meg cérnával, hogy azt még idejében összevarrja.

Aggódni kezdett a két mester, a mikor a fiú füllentéseit meghallotta. „Ha ez ilyen, milyen lehet az apja?” — gondolták magukban. Aggodalmukat azonban elrejtették, és így folytatták:

— Mi azért jöttünk ide, mert a vihar felkapta félmázsás kőmozsarunkat, és meg akartuk kérdezni apádat, nem látta-e. Nem itt esett-e le valahol?

— De igen, emlékszem — válaszolt a fiú —, nemrég hoztak ide egy kőmozsarat, de fönnakadt egy pókhálóban, az eresz alatt, és ott láttam hosszú ideig.

Erre összenézett az edói meg a kjótói mester, sarkon fordultak, és vissza sem jöttek többet arra a tájra.

Este későn hazaérkezett az oszakai mester. Rögtön megkérdezte fiától, nem történt-e valami különleges esemény, mire a fiú így felelt:

— De igen, emlékszem — válaszolt a fiú —, nemrég hoztak ide egy kőmozsarat, de fönnakadt egy pókhálóban, az eresz alatt, és ott láttam hosszú ideig.

Erre összenézett az edói meg a kjótói mester, sarkon fordultak, és vissza sem jöttek többet arra a tájra.

Este későn hazaérkezett az oszakai mester. Rögtön megkérdezte fiától, nem történt-e valami különleges esemény, mire a fiú így felelt:

— De igen, járt itt két ember, akik azt állították magukról, hogy ők az edói meg a kjótói hazudozómesterek, és érdeklődtek utánad.

Amikor aztán a mester azt is tudni akarta, hogy mit válaszolt a fiú nekik, elbeszélte az mindent aprólékosan.

Nagyon megharagudott az öreg hazudozó az elbeszélés hallatára.

— Korodhoz képest nagyon veszedelmes fickó vagy, hallod-e. Egy percig sem tűrlek meg tovább házamban. Hogyan merészelsz apád mesterségébe belekontárkodni?!

Be is rakta fiát nyomban egy kiürült szeneszsákba, jól bekötözte, vállára vette, és indult vele, hogy valahol a vízbe dobja, vagy az erdőbe kitegye.

Már jó ideje úton voltak, mikor a hazudozó megpillantott egy kocsmát. „Na — gondolta — , ide bemegyek, hogy egy kis erőt gyűjtssek a további gyalogláshoz.” A zsákot ezzel fölakasztotta egy fenyőfára, maga meg belépett a kocsmába, hogy igyon egyet. Amikor a fiú reményvesztve üldögélt a zsákban, és annak ritka szövetén keresztül kifelé tekingetett, látta, hogy egy idős ember botorkál arra meghajlott háttal, botjára támaszkodva, mint akinek minden lépés nehezebbre esik.

Ordítózni kezdett ekkor a fiú:

— Fialíts meg! Fialíts meg!

Csodálkozva állt meg az öreg, és kérdezte:

— Mit jelentsen ez? Mit csinálsz te itt, ebben a zsákban?

— Én nem közönséges zsákban ülök ám, hanem egy csodatevő zsákban. Aki ebbe beleül, és így kiabál: „Fialíts meg! Fialíts meg!”, az rövidesen megfiatalodik, még ha olyan öreg is volt, mint az országút. Én ma reggel több mint hetven éves voltam, és már olyan régen ülök itt benn, hogy attól félek, túl fiatal lettem.

— Csakugyan? — kérdezte az öreg. — Akkor gyere ki onnan íziben, és engedd, hadd üljek a helyedre!

— Mit adsz nekem, ha beengedlek? — kérdezte a fiú.

— Van néhány szép bablepényem, egyebet nem tudok neked följánlani.

A fiú sietve beleegyezett a cserébe. Megkérte az öreget, hogy bontsa ki a zsákot, kiszállt, aztán besegítette az öreget, bekötözte jó erősen, fölakasztotta a fára, s mint aki jól végezte dolgát, kényelmesen hazaballagott. Mikor az apja kis idő elteltével kijött a kocsmából, hallja ám az öreg kiáltozásait: „Fialíts meg! Fialíts meg!” Odament hát a zsákhoz, és megkérdezte, hogy mi történt. Mikor fölfogta, hogy fiának újabb csínytevésével van dolga, kieresztette az öreget a zsákból, és így szólt hozzá:

— Te szegény bolond, nem csodaszák ez, hanem az én hazudozó fiam csapott be téged is, mint már sok más embert. Eredj az utadra, barátom, és örülj, hogy rosszabbul nem jártál.

Gyorsan hazafutott ekkor a hazudozó mester, és fiát már otthon találta, amint éppen a furfangosan szerzett bablepényt majszolta.

— Micsoda javíthatatlan gonosztevő vagy! — förmedt rá.

Azzal a gallérijánál fogva megemelte, és visszadugta a zsákba. Elhatározta, hogy most már végérvényesen elintézi a fia ügyét. Indult is vele, de útközben megint megpillantott egy kocsmát. A zsákot megint fölakasztotta egy fára, maga pedig beugrott egy kis frissítőre. A fiú ezúttal azt látta a zsákból, hogy egy vak asszony közeledik felé. Nosza, elkezdett torkaszakadtából kiabálni: „Add vissza a szemem világát! Add vissza a szemem világát!”

Az asszony megállt e szavak hallatára, odament a zsákhoz, és megkérdezte, mit jelentsen a nagy ordítás.

— Ez bizony csodaszák, ami minden betegséget meggyógyít.

Az én szemem olyan rossz volt, hogy már-már semmit sem láttam. Ezért másztam én ebbe a zsákba, és mivel fölszólítottam a zsákot, hogy gyógyítsa meg a szememet, már meg is gyógyult. Látom újra a fényt, a napot.

Az asszony ekkor azt kérdezte, hogy nem lehetne-e neki is egy rövid időre ebbe a zsákba bemásznia.

— Szívesen megengedem - válaszolta a fiú —, csak hogy mit adsz ezért nekem?

— Éppen úton vagyok, és nagybátyámat akarom meglátogatni. Ajándékba datolyát viszek neki: azt szívesen neked adom, ha beengedsz a zsákba.

A fiú megkötötte az alkut. Megkérte az asszonyt, hogy oldja ki a zsákot, miután kiugrott, besegítette őt, bekötötte a zsák száját, és visszaakasztotta a fára. Ezután nekirugaszkodott a gyaloglásnak, hogy minél előbb hazaérjen. Akkor apja kilépett a kocsmából, s hallja ám, hogy valaki torkaszakadtából kiabál a zsákban:

— Add vissza a szemem világát! Add vissza a szemem világát!

Összerezzenet egy kissé, és így morfondírozott magában:

„Mi történt már megint? Mit akar ez jelenteni?”

Amikor az asszony megmagyarázta neki a zsákból a dolgot, kioldotta a zsákot, és nem győzött szabadkozni meg mentegetőzni az asszony előtt. Azután hazafutott, és fiát már ott találta ebéd utáni szunyókálás közben. Jólesett ugyanis neki az alvás a bablepény meg a datolya elfogyasztása után. Ekkor föladata a küzdelmet a mester, és kénytelen - kelletlen elismerte, hogy fia hazugságai még az övéit is túlszárnyalják.

TÖRTÉNETEK KICSIGÓRÓL, A KÓPÉRÓL

KICSIGO, A VERÉBÁRUS

Kicsigo felkötött egy bambusznádra néhány fácánt nagy akkurátusan, aztán vállára dobta az egészet, és azzal járt le és föl az utcák során. Így kiáltozott időnként:

— Eladók a verebek! Eladók a verebek!

— Micsoda félnótás ez a Kicsigo — mondogatták a járókelők —, még a nevét sem tudja annak, amit árul.

Odalépett eközben Kicsigóhoz valaki, és kérdi tőle, hogy mibe kerül egy veréb.

— Egy veréb három mon, négy veréb tizenkét mon — válaszol Kicsigo határozottan.

Amikor aztán leszúrta az az ember a tizenkét mont, és már előre örült az olcsó pénzen jött fácánnak, Kicsigo egy fordulattal belemarkolt a tarisznyájába, kivett onnan négy verebet, és átadta az elképedt vásárlónak.

KICSIGO MEG A LACIKONYHÁS

Egy lacikonyha mellett vett ki hónapos szobát Kicsigo.

Angolnát árult a lacikonyhás. Amikor eljött az ebéd ideje, Kicsigo kitérte szobájának ablakát, és kívülről is lehetett látni, amint a főtt rizst eszegeti.

— Miért teszel így, Kicsigo? — kiáltott be hozzá a jó barátok egyike. — Miért nyitod ki mindig ebédkor az ablakodat?

— A főtt rizst ilyen módon a sült angolna szagával fűszerezve eszem — magyarázta hetykén Kicsigo.

Jót nevettek ezen a barátok, és amikor Kicsigo válasza a lacikonyhás fülébe is eljutott, elhatározta, hogy ő biz megtréfálja a furfangost. Bekopogtatott egy szép napon hozzá azzal, hogy hozta a számlát.

— Miféle számlát? — kérdi Kicsigo.

— Hát az angolnaszag számláját — válaszol a lacikonyhás.

— Aha! — mondja Kicsigo, és már guberálja is a pénzt, az angolnaszag árát.

Éppen el akarja tenni a pénzt a lacikonyhás, mire Kicsigo ismét ráteszi kezét a pénzre, és söpri vissza azt a saját zsebébe.

— Hé! Mi a csoda! Elveszed a pénzemet? — kiáltja fölháborodva a lacikonyhás.

— Már hogyan venném én el, koma? — méltatlankodik Kicsigo. — Hiszen már kifizettelek!

— Tán tréfálsz? Hogy fizethetél volna ki, ha vissza is vetted a pénzt? — kérdi a lacikonyhás.

— De még mennyire hogy kifizettelek! — állítja Kicsigo.

— Hiszen a sült angolna szagát én tisztességesen megfizettem a pénz csengésével.

E válasz révén tehát megint csak Kicsigo lett a győztes.

A FARKAS HÁLÁJA

Élt valahol réges-régen egy fiatalember. Egyszer egy éjszaka át kellett mennie a szomszéd faluba, a hegyi hágó túlsó oldalára, üzleti ügyben. Sűrű sötét éjszaka volt, és bizony ez a hegyi hágó még nappal sem volt barátságos, egyes részein olyan sűrűn nőttek a fák, hogy még nappal is valóságos éjszaka borult az arra haladóra. A fiatalember éppen a hágónak egy ilyen sötét részén mendegélt, amikor hirtelen valami furcsa hangot hallott valahonnan, abból az irányból, amerre útja vitt.

„Már megint a borzok mókáznak” — gondolt a magában, és folytatta az útját, mintha mi sem történt volna, de az a hang, amely megint hallatszott, mintha nem borz hangja volna: valami rekedt morgáshoz, valami fuldokló hortyogáshoz hasonlított. Kíváncsi volt a legény erre a hangra, fogta hát kézi lampionját, és elindult megnézni, honnan ered.

Egy hatalmas farkasra bukkant, nyitva volt a szája, nyakát jobbra-balra nyújtogatta, fölfelé feszítette, majd meg lefelé hajtotta, és eszébe se jutott a menekülés. Furcsának vélte ezt a legény, közelebb lépett hát a farkas vackához.

Eddig állt a farkas, de amikor a legény közelebb lépett, letérdelt mellső lábára, mintha meghajtaná magát. Úgy nézett, úgy csillogott a szeme, mintha segítségért könyörögne.

A legény erre egészen közel ment az állathoz, és észrevette, hogy a szerencsétlennek valami megakadt a torkán.

— Ide figyelj, majd kiveszem én a torkodból azt a valamit — mondta a legény, azzal föltúrte kimonóját a karján, belenyúlt a vadállat torkába, és kihúzott egy jókora vastag csontot.

— Ezután jobban kell figyelned, ha ilyen hatalmas csontokat eszel, mint ez — mondta végül a legény.

— Kun, kun — vonított halkan megkönnyebbülésében a farkas, aztán — kasza, kasza — zörgött, csörtetett a fűben, amint a hegyek felé iramodott.

Hosszú idő telt el ezután. Az ifjú embert aratási ünnepre hívták a szomszéd faluba. Éppen az ünnepség kellős közepében voltak, amikor hallják ám, hogy egy farkas üvölt a nagykapu előtt. Mindenki elsápadt, és remegni kezdett a félelemtől. Az ifjú ember azonban így beszélt:

— Megyek és megnézem, hogy mi van odakint.

Kiment a nagykapu elébe, és látta, hogy az a farkas üvölt ott, amelyet ő megsegített annak idején a hegyi hágóban. Amikor a farkas meglátta a fiatalember arcát, nyomban úgy megszelídült, mint egy kezes bárány. A fiatalember lábához ódalgott, és amikor az megcirógatta a fejét, nyaldosta a kezét örömeiben.

— Ilyen boldog vagy, hogy a múltkoriban megsegítettelek? — kérdezte a legény.

Ekkor a farkas fölkapott valami feketés gubancot, amit eddig maga mellett őrzött, és szépen lepottyantotta a nagykapu előtt, aztán — goszo, goszo — halkán eliramlott, szinte észre sem vette a legény.

Amikor aztán fölocsúdott a legény, és közelebb lépett az otthagyt gubanchoz, hát látja ám, hogy egy nagy fácánt hozott neki jutalomképpen az a farkas. Így köszönte meg a fiatalember jóságát.

AZ ARANYESŐ

Élt egyszer valahol vidéken egy öregember. Elment egy nap a városba, és vett magának egy rossz, repedt fazekat, a fejére tette, mint valami kalapot, és így indult vissza a faluba. Útközben emberekkel találkozott, akik megkérdezték:

— Hova készülsz, öreg, azzal a fazékkal a fejed búbján?

— A fürdőházam tetején egy kis lyuk van, azt akarom vele befedni — hangzott a válasz.

Haza is ment, be is fedte a lyukat, és az éjjel különös álmot látott. Azt álmodta, hogy arany hullott az égből, akár a záporosó. Reggelre kelve már el is felejtette az álmát, és kiment a kertbe dolgoztatni. Mély lyukat ásott a földbe, mert oda akart ültetni egy fát, de szerszáma megakadt valamiféle kemény tárgyban. Egy fazék volt. Fölemelte a tetejét, és látta, hogy színültig kisebb nagyobb aranydarabokkal van tele. Noha az arany csillogása csaknem megvakította, eszébe jutott álma, és így okoskodott: „Az éjszaka látott arany az égből hullott, nem pedig a földből került elő, ez az arany hát nem engem illet. "Ezzel visszatette a fazekat oda, ahol az előbb volt, földet hintett rá, és elegyengette.

Szomszédja azonban mindent látott a kerítés mögül. Csodálkozott azon, hogy az öreg magában beszélget, és látta azt is, hogy valamit gondosan elásott a földben. Amikor aztán az öreg visszament a házba, a szomszéd gyorsan átmászott a kertjébe, és megkereste az ásás helyét. Ez nem volt nehéz, mert hamarosan szemébe ötlött a frissen ásott föld. Mikor ott ásni kezdett, hamarosan rábukkant a fazéokra. „Aha, ezt a fazekat őrzi nagy gonddal az öreg” — mondta magában. Sietve fölemelte a tetejét, hogy lássa, mi van benne. A fazék mérges kígyókkal volt színültig tele, ott tekergöztek, sziszegtek, szerencse, hogy meg nem marták. Nagyon megharagudott a szomszéd, és elhatározta, hogy bosszút áll az öregem. Megfogta hát a fazekat, és fölmászott az öreg házának tetejére. Levette a fazekat a lyukról, amelyet befedett az öreg a minap, és a lyukon keresztül a kígyókat a házba hajította.

— Nesze, itt az áldás! — ordította közben torkaszakadtából.

Az öreg, aki mit sem sejtve ült az asztalnál, és estebédjét kanalazta, azt látja ám, hogy kisebb-nagyobb aranydarabok esnek be hozzá a tetőn keresztül. Nyugodtan tette le evőeszközét, s miközben az aranyesőt nézte, így szólt:

— Éppígy láttam ezt álmomban. Most az égből hull az arany, tehát engem illet.

Vidám szívvel szedte össze az aranyat a földről, és attól kezdve, gazdag emberként, gondtalanul élte életét.

A HÁROM NAGYEREJŰ

Élt egyszer valahol egy házaspár. Volt egy kis fiacskájuk, de bizony ez egészen tizenöt éves koráig csak heverészett, lustálkodott a bölcsőben, meg sem moccant, meg aztán beszélni sem beszélt egy árva mukkanást sem. Gyakran mondták magukban panaszkodva a szülők: „Valóságos csapás nekünk ez a gyerek.”

Egyszer aztán, éppen tizenöt éves korában, megjött a gyerek hangja, és így kiáltott az apjára:

— Hallod-e apám, vásárolj nekem egy száz kan súlyú vasbotot!

„Csak nem tanult meg beszélni ez a gyerek ilyen hirtelen? ” — hüledezett az apja, majd így szólt a fiához:

— Nini! Igaz, hogy értesz a beszédhez, te gyerek?

— Hát persze hogy igaz — válaszol a fiú —, és elhatároztam, hogy mától kezdve használok is a nyelvemet. De mindenekelőtt vásároljátok meg nekem ezt a bizonyos vasbotot!

— Lassan, fiam, lassan —, szól ismét az apja —, hiszen még talpra sem tudsz állni, és máris vasbotról álmodsz? Mit kezdenél te azzal?

— Éppen azért kell nekem a vasbot — szól vissza a fiú — mert nem tudok talpra állni. Hadd húzódkodjak talpra azzal!

— De hiszen meg sem tudnád mozdítani, fiam — ellenkezik az apja.

— Hogy bírom-e vagy sem, az majd elvállik — felel a fiú.

Gondolkodni kezdett az apa ezen a beszéden, és úgy találta, hogy nem is olyan ügyefogyott ez a gyerek, mint amilyennek látszik. „Hátha még talpra is áll a végén, ha megkapja a vasbotot” — jegyzi meg magában. Azzal elindult a falubeli kovácshoz, és megrendelt nála egy száz kan súlyú vasbotot.

Néhány nap múlva aztán üzent is a kovács, hogy kész a vasbot; lehet küldeni érte. Erre a hírre beszaladt az ember a faluba, és száz izmos legényt bérelt föl: azokkal indult a kovácsműhely elibe. Még százan is alig bírták azt a fránya botot. „Enszara, janszara no hoi, hoi” — énekelték a legények cipelés közben, ahogy a favágók szokták, mikor valami hatalmas szálfat vonszolnak. Végre eljutottak a házig. A gyerek közben ott örült-ugrándozott a bölcsőben a vasbot hírére, hogy csak úgy ragyogott a képe. Mikor aztán a legények ledobták a botot a bölcső mellé, hát csak utánakap a gyerek annak az irdatlan botnak, megmarkolja a végét, és húzza ki magát vele a bölcsőből. Húzódkodott, húzódkodott a bölcső széléig, aztán egy nagy „Úún!” kiáltással, szétterpesztett lábbal lehuppant a földre. Majd ismét elkiáltotta magát. „Jáá!” — így hangzott most a kiáltása, és erre nyújtózkodni kezdett, hogy csak úgy ropogtak az inai, és nőtt, növekedett a teste, míg csak egy hat láb magas szép szál fiú nem lett belőle. Hej, volt öröm a háznál, ujjogtak a szülők. Amikor meg híre ment a dolognak, hát csak úgy tódultak a barátok, a rokonok, meg a falubeliek, a csodagyereket látni. Nagy ünnepséget rendeztek, amilyent a gyermekek első lépteinek örömére rendezni illik. Mindenki, aki csak eljött, kaphatott ott ételt, italt meg kalácsot rogyásig.

Nem volt eddig neve a fiúnak, csak egyszerűen „bölcsőgyereknek” szólították, attól a naptól kezdve, hogy talpra állt „Csikarataro”, azaz „erős gyerek” lett a becsületes neve.

Amikor azon a bizonyos ünnepségen a sok vendég meg rokon ott ült a rengeteg étel, ital előtt, egyszer csak elrikkantott a magát Csikarataro:

— Ide nézzetek, emberek, hadd mutatom meg nektek, hogy mire képesek az izmaim!

Azzal megragadta a száz kan súlyú vasbotját, és az ujjai között pörgetni kezdte. Úgy forgott az, mint valami malomkerék. Tátott szájjal nézte a sok vendég a mutatványt, aztán összesúgtak-búgtak egymás között, és azt beszélték, hogy ez a gyerek szinte nem is lehet közönséges halandó, hanem valami istenfiaféle.

Mivel Csikarataro olyan erősnek érezte magát, hogy vetélytársra nemigen számíthatott a környéken, elhatározta, hogy világgá indul, hadd próbálja ki az erejét valahol másutt, másik országszélen. Oda is lépett szülei elé, és arra kérte őket, hogy adjanak neki háromévnyi időt, hadd menjen szerencsét próbálni.

— Csak eredj fiam vitézi utadra, ha kedved tartja — válaszolt az apja —, de aztán vissza is gyere ám épen, egészségesen.

Őt véka rizst megfőztek, és rizsesgombócot gyúrtak belőle. A kész gombócokat meg egy zsákba tették, hadd vigye azt az útra elemózsiaként.

Rizsesgombóc a zsákjában, súlyos vasbot a kezében, így intett búcsút Csikarataro szülőfalujának, és így indult neki a nagyvilágnak, azt sem tudta, hová, azt sem tudta, milyen irányba. Amint baktat egykedvűen valami véget nem érő úton, amit jobbról is meg balról is erdei fenyők öveztek, hát csak szembetalálja magát egy furcsa emberrel, aki egy három ken szélességű követ görgtetett maga előtt, de olyan könnyedén ám, mintha valami kis labdac volna. „Aha, úgy látszik valami fennhéjázó kamaszgyerek jön itt velem szemben: akár rám is görgtetné azt a követ. Úgy tesz, mintha észre sem venne” — gondolta magában Csikarataro, amikor a nagy kő már csaknem a lábára gördült.

— Hagyd abba ezt az idétlenkedést! — kiáltott föl Csikarataro, miközben vasbotját a kő elé szorította, úgyhogy az ropogva-csikorogva megállt. Ekkor rúgásra emelte a lábát Csikarataro, és úgy meglódította azt a követ, hogy a levegőbe emelkedett, és hat kennyivel odébb esett le egy rizsföldön.

Méregbe jön erre a kőgörgető, és kezdi ám gyalázni Csikaratarót derekasan. Erre viszont Csikarataro nyitott a ki a száját:

— Ha kedved szottyant velem kötekedni, öcsém, legalább a becses nevedet nyögöd ki, hadd tudjam meg ki fia-borja vagy!

— Ha éppen tudni akarod, Isikotaró, Japán legerősebb embere áll előtted — válaszol büszkén a kőgörgető.

— Na fene! — vakkant Csikarataro.

— De hogy hívnak téged, a ki a követet csak úgy, se szó, se beszéd, a levegőbe mered röpíteni? — érdeklődik Isikotaró.

— Én vagyok Csikarataro, Japán legerősebb embere, de ha kívánod, meg is tapasztalhatod szavaim igazát.

Isikotaró válasz helyett már emelte is a kezét, hogy rácsapjon Csikarataróra, de az sem volt rest: megragadta vetélytársát, és száz kennyi távolságra lódította egy közeli rizsföldre. Miközben Isikotaró fülig sárosan előkecmergett az iszapos rizsföldről, Csikarataro az oldalát fogta, meg a térdét csapdosta nevében. Isikotaró visszatértekor fölemelt kézzel hajolt meg legyőzője előtt, és így beszélt:

— Elismerem, hogy erősebb vagy, de ha már legyőztél, legalább azt engedd meg, hogy csatlósod legyek, hadd kísérjelek utadon, bármerre mész.

Csikaratarónak tetszett az ajánlat, és el is indultak nyomban a déli országrészek felé. Egyik nap, amint békésen ballagtak egymás mellett mindegyre délebbre, hát szemben találják magukat egy emberrel, aki egy hatalmas, vörösre lakkozott pagodát cipelt a fején, de közben nyögött meg sóhajtozott is ám a teher alatt.

— Úgy tetszik, már megint valami pökhendi fickó jön velünk szembe, aki fejébe vette, hogy ő Japán legerősebb embere — kiáltotta oda Csikarataro Isikotarónak, miközben elzárták testükkel a pagodás előtt az utat. Majd Csikarataro ütésre emelte vasbotját, és egyetlen csapással összetörte a pagodát, úgyhogy annak darabjai zúgva, pattogva hullottak szanaszét a pagodás feje körül, aki pulykavörös lett a méregtől a pusztítás láttára, és így ordította:

— Ki vagy te mihaszna, aki a fejemen levő pagoda összetörésére vetemedtél? Nem hallottál te még semmit Godotaróról, Japán legerősebb emberéről?

Csikaratarót láthatólag nem hatotta meg a pagodás ember mérge, hanem inkább tréfára fogta a dolgot:

— Ha te Japán legerősebb embere vagy, akkor, mi meg Japán, Kína és Korea legerősebb emberei vagyunk. Ez itt mellettem Isikotaró, a csatlósom. Ha csakugyan annyira bízol az erődben, itt van ő, küzdj meg vele, hadd lássuk, állod-e a sarat!

Godotarót nem kellett sokáig biztatni, nyomban birokra kelt Isikotaróval, de ezek sehogy sem tudtak dűlőre jutni az erejükkel. Látva ezt, így kiált föl Csikarataro:

— Hagyd most nekem Isikotaró, hadd próbálom most meg én a viaskodást! —

azzal már meg is ragadta a tarkójánál fogva Godotarót, és kihajította a száz kennyi távolságra egy közeli rizstáblára, úgyhogy egészen nyakig süllyedt az iszapban. Csikarataro meg a csatlósa dülöngélt a nevetéstől, amikor Godotaró, fülig vizesen és sárosan, elővánszorgott a rizstáblából. Miután visszatért, letérdelt kettejük előtt, és így beszélt legyőzőihez:

— A mai napig nem találtam olyan emberre, aki nálamnál erősebb lett volna. Minden párviadalból győztesként kerültem ki, és ma van a napja, hogy legyőzött valaki. Kérlek, engedjétek meg, hadd lehessen legalább a csatlóstokká!

Csikarataro Isikotaróra kacsintott, az meg vissza. Ezzel el is végezték, hogy fölfogadják Godotarót csatlósnak. Nemsokára aztán indultak tovább az útjukra, most már hármásban, ismét dél felé. Megérkeztek végül egy városba, melynek ezer lakosa lehetett, vagy még ennél is több, a házak után ítélve. Le és föl járkáltak a városban, de itt is egy üres udvar, amott is egy kihalt utca: sem embert, sem állatfélélt nem láttak, akármerre néztek. Tanácsot tartottak, hogy mi lehet az oka érnek a nagy kihaltságnak, és még javában beszéltek, amikor mintha mégis valami mozgást láttak volna az egyik irányban. Odamennek abba a mellékutcába, hogy megnézzék mi mozdult arra, hát látják ám, hogy egy szép leány sírdogál ott az egyik ház előtt: még mozdulni sem tudott, úgy remegett a lába, úgy vacogott a foga a félelemtől. Kérdik tőle a legények, hogy mitől ijedt volt meg olyan nagyon. Így beszél erre az a lány hozzájuk:

— Ördögök járnak esténként a várost, és attól a mi nagy félelmünk. Minden nap elhurcolnak és fölfalnak egyet-egyet közülünk. Sorsolással szoktuk kijelölni, hogy ki legyen az aznapi áldozat. Ezt az áldozatot kivéve, alkonyat felé mindenki behúzódik a házába, annak is a legrejtettebb zugába, kioltja a fényt a háza előtt, meg benn is a házban, és úgy ül ott a sötétben, hogy mukkanni és moccanni se mer, míg el nem vonulnak az ördögök. Ma, szerencsétlenségemre, az én nevemet húzták ki a sorsoláson, nekem kell kinn maradnom az utcán, hogy az ördögök rám találjanak, és hússal éhségüket csillapítsák. Innen az én félelmem és kétségbeesésem — fejezi be a leány a felvilágosítást.

Így szólnak erre a legények:

— Hagyj föl a sírással, te leány, mert majd mi ellátjuk az ördögök dolgát. Vezess csak bennünket a házába, és ne aggódj tovább a sorsod felől!

Megörül e beszédnek a leány, noha alig akar hinni a szónak. Bevezette a legényeket a házba, ahol a háziak aggódva várták az ördögök falkáját. Virrasztottak a legények a ház népe fölött, és úgy várták, lestek az ördögök fajzatait. Mát vagy a fél éjszakát átvirrasztották, amikor egyszer csak dobbant a föld, fölszakadt az ajtó, és özönlenek be az ördögök a házba,

hadd vigyék magukkal a leányt, az aznapi falnivalót. Elsőként Godotará vetette rá magát a betolakodókra, lökte őket kifelé, taszította őket egyenként a falhoz, meg az ajtófélfához, de nem tudott úrrá lenni rajtuk. Ekkor Isikotará vetette közibük magát, de még ketten sem győzték az ördögök erejét. Ekkor Csikarataro is összecsapott az ördögadtákkal, és az ő segítségével úgy megnyomorgatták, úgy megdögönyözték a pokolbelieket, hogy azok hanyatt homlok menekültek a városból, ki fél szemmel, ki fél lábbal. Nem is látták őket többé azon a vidéken.

Nemcsak a megmentett leány meg a háza népe, hanem az egész város apraja-nagyja odatódult a nagyerejűek elé, és nem győztek hálálkodni nekik a segítségért. Amikor a három nagyerejű szedelőzködni akart, és búcsúzni kívánt a város lakóitól, valóságos búcsújárást rendeztek a polgárok hozzájuk, és sírva kérték őket, hogy ne menjenek, ne hagyják veszni a várost. Csikarataro végül is megsajnálta őket: elhatározta, hogy feleségül veszi a megmentett leányt, és letelepszik a városkában. Csatlósai is találtak magukhoz valót a város fiatal leányai között. Mindhárman ott maradtak tehát, és ott is öregedtek meg, de nem akárhogyan, hanem nagy tisztességben, mert a legerősebbet, Csikaratarót időközben fejedelemmé választották, és a többinek is jutott méltó megbecsülés a város lakói részéről.

EDZSIKOTARÓ

Élt egyszer réges-régen valamelyik városban egy ember, aki a háza előtt egy táblát állított föl, és azt írta rá nagy betűkkel: „Japan no tengu” — „A japán hazugok mestere.”

Eljött egyszer ebbe a városba egy idegen ember, fújta a kürtjét, harsány hangú kagylókürtjét, és amint egyet fúj, egyet kiáltott is melléje: „Itt jön a kínai hazugok mestere!” Ezt kiáltozta.

Eljutott a japán mester háza elé is, látta, olvasta a kiírást, megcsodálta, aztán egyet gondolt, kopogtatott, és belépett a házba. A japán mester nem volt odahaza, de még a felesége sem, és a kínai mester nem is látott mást a házban, csak egy tíz év körüli fiúcskát, Edzsikotarót, aki a porban játszadozott. Kérdezi a fiúcskát, hogy vajon a hazugok mesterének a fia-e, meg hogy hova mentek a szülei.

Edzsikotaró így felelt:

— Az apám elment a Fudzsjama alá, mert föl akarja dönteni; elvitt magával három kenderszálat, hogy azokkal kitúrja a hegyet a helyéből. Az anyám meg azt hallotta, hogy valami nagy lyuk támadt a tenger fenekén, fölkapott hát három véka búzát, és elment, hogy befoltozza a lyukat.

A kínai mester igen elképedt e válasz hallatára, de leplezte fölindulását, és így folytatta a beszélgetést:

— Kár, hogy az apád nincs idehaza, mert nálunk, Kínában, a szél elvitt egy nagy harangot, és meg akartam kérdezni az apádtól, nem látta-e itt valahol.

Edzsikotaró nem késlekedett a válasszal:

— Persze! Hiszen emlékszem, egyszer a múltkoriban így szólt hozzám az apám: „Nézzétek csak, hogy milyen harang lógott a pókhálóban az istálló meg a reterát között, talán a szél hozta ide valahonnan!” Gyerünk, bácsikám, nézzük meg, talán még most is ott lóg az a harangféle!

Nyitva maradt erre a kínai mester szája a csodálkozástól, és ezt gondolta magában: „Ha már a fiú is ilyen válogatott hazugságokkal jön elő, milyen szemérmetlen hazudozó lehet az apja. Óvakodom majd, nehogy valamiképpen versenyre álljak ki vele.”

Majd azt mondta a gyerekeknek, hogy elmegy hozzájuk máskor, és elsietett a környékről, de még a városból is, nehogy összetalálkozzon valahogy a japán mesterrel. Kis idő múlva megérkezett az apa, és faggatni kezdi a fiát, nem járt-e valaki a háznál, amíg ő oda volt.

— Bizony hogy járt! — válaszolta Edzsikotaró. - Itt volt egy ember, aki magát a kínai hazugok mesterének nevezte.

Megkérdi erre az apja, hogy miről beszélgetett azzal az emberrel, Edzsikotaró erre töviről hegyire elmondta a beszélgetést. Méregbe jött az apa, és rákiabált a fiára:

— Én a japán hazugok mesterének nevezem magam, és táblát is állítottam erről a házam elé, de becsstelen dolog ám ilyen hallatlan hazugságokat kitalálni, mint amilyeneket te mondtál! Takarodj a házból; egy percig sem tűrök meg ilyen aljas hazudozól magam mellett! Azzal berakta Edzsikotarót egy mosóteknőbe, kivitte a tenger partjára, és nagy lendülettel vízbe lökte a teknőt. Elindult a teknő, mert valami áramlat sodrába került, és úszott a nyílt tenger felé egyre messzebb és messzebb, míg csak végleg el nem tűnt a szárazföld a benne ülő Edzsikotaró szeme elől. A hullámok egy magányos sziklaszigethez hajtották a teknőt. Amikor közelebb ért a parthoz, látja ám Edzsikotaró, hogy sötét alakok üldögélnek a part menti szirteken. Nézi,- hogy mifélek, hát látja, hogy bizony ördög ivadéka valamennyi. Amikor Edzsikotarót meglátták, megszólalt az egyik:

— Valami emberizing érkezett!

— Ide ugyan a vesztére jött! — szólt a másik.

— Csípjük meg, jót falhatnánk belőle! - jegyezte meg ismét az első.

Ahányan csak voltak, a parthoz rohantak, és kezdték ki szürcsölni a tengert nagy kortyokban. A víz egyre apadt, és mind oda áramlott, ahol az ördögök itták. Egyre közeledett hát a teknő az ördögök felé. Amikor ezt Edzsikotaró észrevette, ledobált magáról minden ruhát, fölegyenesedett a teknőben, vad táncba, ugrándozásba kezdett, és rázogatta hozzá a herezacskóját. Ezt énekelte:

— Sizoko, pon pon! Sizoko, pon pon!

Erre az ördögök olyan nevetésben törtek ki, hogy a fölszívott vizet visszaöklendezték a tengerbe. Mikor lecsillapodtak, újra nekiveselkedtek az ivásnak. Erre Edzsikotaró megint táncra perdült, rázta a herezacskóját, és így énekelgetett:

— Sizoko, ponpon! Sizoko, ponpon!

Az ördögök megint hahotára fakadtak, és visszaköpték a tengerbe a fölszívott vizet. A végén így szólt az egyik ördög:

— Gyere ki bátran, nem bántunk! Csak a mesés kincseinket a karjuk meg mutatni neked!

Edzsikotaró erre kievickélt a partra. Az ördögök állták a szavukat, nem támadták meg, hanem megmutatták neki kincseiket. Ezek nem drágakövek voltak, hanem bűvös erejű tárgyak, meg varázsszerek. Volt ott egy csizma, amellyel úgy lehetett járnai a víz tetején, mintha szárazföldön lépkedne az ember. Volt ott egy csodálatos tű is, amelynek szúrásától életre kelt a halott. Miközben ördögös szereiket mutogatják, látja ám Edzsikotaró, hogy az egyik ördög ott maradt a parton, és a mosóteknőt löki vissza a vízbe. Megijedt erre Edzsikotaró, hogy most már itt ragad ezen a szigeten, és az ördögök szavában sem igen bízott.

Mikor éjjel aludtak, magához vette a csizmát, amellyel a vízen lehetett futni, zsebre vágta a halottat föltámasztó tűt, és lerohant a partra. Fölhúzta a csizmát, és elmenekült a sziget környékéről a víztükör tetején.

Amikor már jócskán futott, egyszerre csak megpillant valami feketeséget, amit a hullámok ide-oda dobáltak. Egy döglött macska volt. „Na itt az alkalom - gondolta Edzsikotaró —, hogy kipróbáljam a varázstűmet.” Egyet döfött a macskába, és az megmozdult. Másodszor is megszúrta, és kinyitotta a szemét. Amikor harmadszor is megszúrta, egészen magához tért. Futott tovább Edzsikotaró, és vitte magával a macskát is.

Egyszer csak látja, hogy megint valami feketéllik a hullámokon. Egy kiskutya volt. Azt is megszúrta háromszor a tüvel, az is életre kelt. Kiúszott a partra, és hangosan vakkantva futásnak eredt. Edzsikotaró is partra szállt, és nyomon követte a kutyát.

A kutya elfutott egy gazdag nemesember palotájához, amely egy hegy tetején állt. Edzsikotaró oda is követte. Amikor a kutya beszaladt a palota kapuján, egy cselédlány észrevette, és fölkiáltott:

— Nézzétek csak, hiszen ez a mi döglött kutyánk! Életre kelt, és hazajött!

— Sületlenséget beszélsz, te lány! — förmedtek rá a többiek.

— Ki hallott már olyant, hogy megdöglök, és aztán életre kel az állat? Nem a mi kutyánk ez, csak hasonlít rá.

— Nem, nem — mondta a cselédlány —, ez nem más, mint a mi vörös kutyánk. Életre kelt és hazajött.

Összefutott erre a ház apraja-nagyja kutyát nézni. Végül maga a nemesember is előjött feleségével. Anúkor ránézett a kutyára, így szólt a többiekhez:

— Ejnye, hiszen ez a mi vörös kutyánk! — és igen meglepődött.

Csóválta a fejét nagyon. Körülnézett, és a közelben egy fiúcska álldogált, akit még sohase látott. Ezen még jobban csodálkozott. Amikor megkérdezték, hogy kicsoda, és honnan került oda, a fiú így válaszolt:

— Osima földjéről jövök, és értek a halottak feltámasztásához.

Hogy bemutassam mesterségemet, máris életre keltettem egy döglött macskát, meg itt ezt a kis kutyát. A kutya után jöttem ide. Így jutottam el hozzátok!

Amikor a nemesember meg a felesége meghallotta Edzsikotaró történetét, nagyon megörültek mindketten, mert éppen akkoriban halt meg egyetlen leányuk, súlyos betegségben. Megkérdezték a fiút:

— Hát a mi kisleányunkat, a mi drága egyetlenünket is életre tudnád kelteni valahogy?

Odavezettette magát Edzsikotaró a halotthoz, és látja, hogy csodaszép a leány; tizenhat éves lehetett, amikor itt hagyta a földi világot. Így szólt a szülőkhöz:

— Ne aggódjatok, életre keltem én a leányotokat is!

Elővette tűjét, megszurta vele a leányt jobb hónaljában, mire a leány lélegzeni kezdett. Megsurta a bal hónaljában is, ekkor fölnyitotta a szemét, és mikor végül a mellbimbóját is megszurta, fölegyenesedett, és újra egészséges lett, mintha sohasem ismert volna betegséget.

Megörültek a szülők meg a ház lakói. Edzsikotarónak meg úgy megtetszett az életre keltett leány, hogy mindjárt el is vette feleségül. Hét nap, hét éjjel tartott a lakodalom, és csak akkor ért véget. Ezzel együtt vége a mi történetünknek is.

MIÉRT SÓS A TENGER VIZE

Valamikor réges-régen két fiútestvér élt egy helységben. Az idősebb testvér gazdag volt, a fiatalabb pedig nagyon szegény. Egyszer, az év utolsó napján, a szegénynek üres volt a háza, és nem tudta elkészíteni a rizsáldozatot az újév napjára.

Elment hát bátyja házához, és arra kérte, adjon neki kölcsön egy so rizst. Az idősebb testvér azonban megtagadta a szerény kölcsönt. Amint csalódottan hazafelé ballagott, megpillantott az elhagyott hegyi úton egy ősz öregembert, aki rőzsét gyűjtött az erdőben. A fehér szakállú öreg megkérdezte tőle, hová megy, mire a szegény ember így válaszolt:

— Ma, az óév estéjén védőistenünknek szerettem volna rizst vinni áldozati adományként. Nem sikerült rizst szereznem, és így most üres kézzel megyek a templomba.

— Ha neked ilyen nagy gondot okoz az áldozat — mondta az öregember —, akkor itt van valami, talán hasznát látod.

Ezzel átadott neki egy árpakalácsot, és így folytatta:

— Vedd ezt a kalácsot, és menj el nem messze ide, a közeli erdőben levő kis templomba. A templom mögött találsz egy kis barlangot, és abban sok törpét pillantasz meg, akik arra kérnek, hogy add oda nekik az árpakalácsot. Ha aranyat, ezüstöt, ékszert ajánlanak érte, ne fogadd el, csak a kézimalmukat kérd tőlük. Ha előadják a kis kőmalmot, add oda érte a kalácsot, és menj haza hamarjában.

A szegény ember megfogadta a tanácsot. Mikor a templom mögé ért, valóban fölfedezte a kis barlangot, és megpillantotta a törpéket, amint lármázva ki és be futkároztak. Kíváncsi volt, mi az oka ennek a nagy sürgés-forgásnak, és meglepetve látta, hogy nagy szitkozódás és bukdácsolás közepette egyetlen nádszálat akarnak a barlang bejáratához cipelni. Közelebb lépett, és így szólt:

— Várjatok, majd én segítek.

Még egy lépést tett, és megragadta a nádszálat. Ekkor valahonnan egy finom kis hang hallatszott, mint a szúnyogzűmmögés:

— Segítség, segítség! Meghalok! Meggyilkolnak!

Ijedtében megállt, és lefelé nézett, ahonnan a hangot jönni vélte. Azt látta, hogy az egyik kis törpe teste beszorult facipője talpába. Óvatosan kiszabadította a bajba jutott emberkét, és vigyázva a földre állította. Nagyon megörültek a törpék:

— Nézzétek csak, milyen erős és hatalmas ember! — kiabálták.

Amikor fölnéztek rá, megpillantották kezében az árpakalácsot, amit a fehér szakállú öregember adott neki. Rakásszámra hordták elébe ekkor az aranyat és a drága ékszereket:

— Itt van, végy magadnak belőle annyit, amennyit csak akarsz, és add nekünk cserébe a kalácsot.

Ő azonban nem hagyta magát, emlékezett az öregember figyelmeztetésére, és így felelt:

— Ha odaadjátok érte kézimalmotokat, akkor megkapjátok a kalácsot.

Végül előkerült a kis kőmalom.

— Ez a legnagyobb kincsünk, de a kalácsért még ezt is odaadjuk. Ha a malmot jobb oldali irányba forgatod, mindent megad neked, amit csak kívánsz, - ha az ellenkező irányba forgatod, csak akkor hagyja abba.

A szegény testvér átvette a malmot, és sietett vele haza. Felesége már várta őt a sok várakozástól elfáradva.

— Ma, az ünnep előestéjén összevissza futkosol, ahelyett, hogy elkészítenéd az áldozati adományt. Sikerült-e legalább rizst szerezned?

— Ne okozzon neked gondot az ünnep — válaszolta —, hanem hozd ide hamar a gyékényt!

Az asszony elővette a gyékényt, és a földre terítette. Rátették a kis kőmalmot, és a férfi forgatni kezdte:

— Öröj rizst! Öröj rizst! — mondogatta neki.

Csodák csodájára ömleni kezdett a malomból a rizs, egy to, két to. Ekkor megállította a malmot, majd később újra forgatni kezdte, és azt parancsolta neki, hogy lazacot öröjjön.

Azon nyomban ömlött a malomból a sok szép füstölt, sózott lazac. Egyéb más dolgot is örölgött a férfi, amire szükségük volt, de végül mindketten aludni tértek. Boldogok voltak, hogy az óév szerencsésen zárult.

— Ha már egyszer így, egyik napról a másikra meggazdagodtam — mondott a másnap reggel a férfi —, semmi kedvem sincs továbbra is ebben a nyomorúságos viskóban tengetni az életemet.

Elővette ismét a kis kőmalmot, forgatni kezdte, és megparancsolta neki, hogy öröjjön számára egy pompás házat, de olyat ám, ami akár palotának is beillik. Azt is meghagyta, hogy a homlokzat öt ken széles legyen. Ezután magtárt is kívánt, olyat, hogy három ken széles legyen a homlokzata. Aztán csúrt, istállót és egyéb épületeket. Mikor mindez készen állott, hét szép lovat kívánt az istállóba, azután finom ételeket, újévi kalácsot és ízletes szakét. Mikor ez is megvolt, meghívta ismerőseit és rokonait közelből meg távolból, és gazdagon megvendégelte őket annak öröme, hogy ilyen szerencse érte. Csodálkozva mentek a vendégek a nagy lakomára, ami a császár lakomáján is valósággal túltett. Még a gazdag testvér is ott volt, jóllehet az előző este még egy so rizs kölcsönzését is megtagadta, ő csodálkozott legjobban a meghívottak között. „Hogyan történhetett, hogy az öcsém egyik napról a másikra így meggazdagodott? — mondogatta magában. - Ez különös, ez igazán különös.” Elhatározta, hogy feszülten figyel minden olyan elejtett szóra vagy eseményre, aminek alapján ezt a gyors gazdagodást megmagyarázhatja.

Mikor a lakomának vége szakadt, a házigazda minden egyes meghívottnak egy-egy kalácsot akart adni útravalóul. A fősvény testvér megfigyelte, amint behúzódott a szoba egyik sarkába, elővette a kézimalmot, és így beszélt hozzá:

— Öröj kalácsot! Öröj kalácsot!

„Ejha — mondta magában a fősvény testvér —, úgy látszik, ez a kis malom az, aminek egész gazdagságát köszönheti.”

Ezzel hazament a többiekkel együtt.

Amikor az éj beálltával nyugovóra tért a fiatalabb testvér, feleségével együtt, a bátyja visszalopózott a házhoz, és ellopta a kézimalmot, anélkül, hogy az alvó házaspár észrevette volna. A malom mellett heverő kalácsokból is annyit vitt magával, amennyit csak tudott. Mikor kisettenkedett, zsákmányával együtt a tengerpart felé vette az útját. Szerencséjére talált ott egy kis csónakot, beletette a kézimalmot meg a kalácsokat, azután eloldotta a csónak kötelét, és neki vágott a széles óceánnak. Az volt a terve, hogy a tenger egy lakatlan szigetére hajózik, ahol dúsgazdag életet és pompás környezetet teremt magának a csodamalom segítségével. Útközben megéhezett, és hogy éhségét csillapítsa, megette a lopott kalácsok egy részét. Az édes kalácsok után valami sós ételt szeretett volna enni, a kalácsokon kívül azonban semmi más ennivalót nem hozott magával. „Ha nincs sós eledelem, legalább a kalácsokat hadd sózzam meg.” — gondolta magában, és elhatározta, hogy sót fog őröltetni a csodamalommal. Megforgatta tehát a kis malomkövet, és így szólt:

— Örölj sót! Örölj sót!

Parancsára nyomban ömleni kezdett a só a csodamalomból.

Egyre nagyobb mennyiségben ömlött. Végül már megtelt az egész csónak, de a malom csak nem akarta abbahagyni az őrlést.

Hiába akarta a fősvény testvér megszüntetni a só áradását, nem ismerte a csodamalom titkát, nem tudta, hogy csak ellenkező irányba való forgatással lehet megállítani az őrlést. A csónak végül elmerült, és vele együtt elsüllyedt a tolvaj testvér és a csodamalom is. Azóta a tenger fenekén sót őröl, mivel nincs senki, aki balra forgassa. Mind a mai napig őrli a sót, és ezért olyan sós a tenger vize.

A MAJOM ÉS A MEDÚZA

Rju dzsin, a tenger királya, fiatal és csinos sárkányhercegnőt vett feleségül. Nem sokkal a menyegző után a szép királynő súlyos betegségbe esett, és hiába hívták a leghíresebb orvosokat, nem használt semmit a tudományuk.

— Egyetlen orvosság van csak betegségemre — panaszkodott a királynő.

— Mondd meg, mi az az orvosság, és bármibe kerüljön is, megszerzem neked — válaszolt a Rju dzsin.

— Ha egy eleven majom máját ehetném meg, azon nyomban meggyógyulnék. Könyörgöm, szerezz nekem majommájat, mert ez az, ami megmentheti életemet — mondta a királynő.

Ekkor Rju dzsin maga mellé szólított egy medúzát, és így szólt hozzá:

— Azt kívánom tőled, hogy azon nyomban ússz ki a partra, és hozz nekem a hátadon egy élő majmot, mert egyedül ennek a májától gyógyulhat meg a királyasszony. Birodalmamban te vagy az egyetlen, akit ezzel a feladattal bízhatok meg, mivel csak neked van lábad, és így csak te tudsz kijutni a szárazföldre. A majmot úgy csábíthatod magaddal a vizek mélyébe, hogy elbeszéled neki palotám ritka szépségét, és elmondod, hogy annak padlója különféle színű drágagyöngyből van, fala pedig korallból.

A medúza örült a feladatnak, hiszen úrnőjének egészsége és boldogsága függött vállalkozásának sikerétől. Habozás nélkül egy közeli szigetre úszott, és úgy látszott, hogy a sors is neki kedvez, mert alig lépett a partra, egy jóképű, pajkos majmot pillantott meg, amely egy fenyő ágai között ugrándozott.

— Hallgass ide — kiáltott a medúza —, én bizony nem sokra becsülöm ezt a szigetországot. Milyen nyomorúságos és ostoba életet élnek itt az emberek. Rju dzsin birodalmából jövök, aki a tenger királya. Palotája hatalmas, és messze földön híres. Nem akarod-e megnézni ezt az ismeretlen országot, ahol gyümölcstől roskadoznak a fák, és állandóan szép időnek örvendeznek az emberek? Ha van kedved, ülj fel a hátamra, és én örömmel elviszlek téged a tenger királyának birodalmába.

— Nagy öröömre szolgál az ajánlat, szívesen elfogadom — mondta a majom, leugrott a fáról és kényelmesen elhelyezkedett a medúza kagylóhéjszerű páncéllal borított hátán.

— Most jut eszembe — mondta a medúza, amikor körülbelül fele úton jártak —, remélem, magaddal hoztad a májadat?

— Milyen furcsa kérdéseid vannak — válaszolt a majom —, miért érdekel ez téged?

— Királynőnk, a Sárkányhercegasszony halálos beteg — mondta a nehézfejű medúza —, és csak egy élő majom mája mentheti meg életét. Ahogy megérkezünk a palotába, egy orvos föl fogja vágni a hasad, kiszedi a májad, és ezzel fogja meggyógyítani úrnőnket, mert neki csak ez az egyetlen orvosság használ.

— Istenem! — kiáltott föl a majom. — Bárcsak akkor mondtad volna, mindezt, amikor még a szigeten voltunk!

— Ha úgy tettem volna — felelt a medúza —, biztosan visszautasítottad volna meghívásomat.

— Drága medúzám, hidd el, hogy hibát követtél el! Nekem egész csomó májam van. Ezeket egy fenyőfa ágára akasztva tartom, és szívesen föláldoztam volna közülük egyet, hogy megmentsem vele királynőtök életét. Ha visszaviszel a szigetre, leakasztok neked egy májat, és azonnal viheted azt Rju dzsin színe elé. Mindig szoktam magammal hozni egy-két májat, de sajnos, éppen ma mindent otthon felejtettem.

A hiszékeny medúza erre megfordult, és visszavitte áldozatát a szigetre. Mihelyst a partra értek, a majom leugrott a medúza hátáról, fölmászott a közeli fára, és ugrándozni kezdett egy faág körül:

— He! He! — kiabált vigyorogva. — Csak nem az én májam után áhítozik kegyelmed? Erről a fogásról bizony lecsúsznál, barátocskám!

A medúza dolgavégezetlen érkezett vissza a palotába, és elbeszélte csúfos esetét Rju dzsinnek. A tenger királya szörnyű haragra lobbant, és így kiáltott a körülötte álló alattvalókhöz:

— Verjétek kocsonyává ezt az ostoba állatot! Addig üssétek, amíg csak ép csont van a testében!

Így is történt, és a medúza elveszítette kagylópáncélját. Ettől kezdve minden utódja csont nélküli puhány módjára tengeti szomorú életét a tenger mélyén.

A HÓMENYASSZONY

Moszaku és tanítványa, Minokicsi egy erdőben vándoroltak, amely nem messze terült el szülőfalujuktól. Csikorgó hideg éjszaka volt, amikor útjuk céljának közelébe értek, de maguk előtt hideg vízfolyamot láttak. Át akartak jutni a folyón, ám a révész már elment, és csónakját a túlsó parton hagyta. Túlságosan fagyos volt az idő ahhoz, hogy átússzanak, így hát nem próbálkoztak tovább az átkeléssel, hanem behúzódtak a révész kis kunyhójába, és örültek, hogy ott menedéket lelnek.

Moszaku fáradt volt, és nyomban álomba merült. Minokicsi ezzel szemben ébren maradt egy ideig, és hallgatta a szél süvöltését meg a hó zizegését, melyet a szél az ajtónak fújt.

Később Minokicsi is elszunnyadt, de nem sokáig tarthatott szendergése, mert félálomban úgy érezte, mintha hideg hó zuhogna arcára. Ekkor fölébredt, és kémlelve nézett körül. Láta, hogy az ajtó sarkig nyitva, és azt is látta, hogy csodaszép asszony áll a kunyhó közepén, csillogó fehér ruhában. Egy percig mozdulatlanul állt, de nemsokára Moszaku fölé hajolt, és lehelete fehér füstként áradt ki szájából. Miután néhány percig Moszaku fölé hajolva állt, fölegyenesedett, és a tanítvány felé indult. Minokicsi kiáltani szeretett volna, mert az asszony lehelete olyan hideg volt, mint a jeges szélvész. Ekkor az asszony megszólalt:

— Veled is úgy akartam bánni, mint mesterreddel, de ifjúságod és szépséged miatt megkegyelmezek neked.

Még tovább is beszélt, és megtiltotta Minokicsinek, hogy valakinek is elmondja az itt látottakat.

— Ha elbeszéled valahol — mondta —, halálos bosszút állok rajtad! — ezzel eltűnt.

Ekkor Minokicsi szólítani kezdte mesterét:

— Moszaku! Moszaku, ébredj! Valami borzalmas dolog történt!

Választ azonban nem kapott. Kinyújtotta kezét a sötétségben, de a következő pillanatban ijedten kapta vissza, mert Moszaku bőre olyan hideg volt, mint a jég. Moszaku hulláját tapogatta.

A következő télen, amikor Minokicsi hazafelé ballagott falujába, találkozott az úton egy csinos leánnyal. A leányt Jukinak hívták. Megtudta tőle, hogy Edóba készül szolgálni.

Minokicsit annyira elbűvölte a leány szépsége, hogy érdeklődni kezdett, vajon eljegyezte-e már valaki vagy sem. Mikor megtudta, hogy nem, saját otthonába vezette, és annak rendje-módja szerint feleségül is vette a szokásos megtartóztatási idő elteltével.

Juki tíz csinos és jóra való gyerekekkel ajándékozta meg Minokicsit. Az átlagosnál sokkal világosabb arcú volt valamennyinek. Mikor Minokicsi anyja meghalt, utolsó szavaival is Jukit dicsérte, de a környék lakosai is sokat emlegették Juki érdemeit.

Egyik este, amikor Juki éppen gyermekeinek varrt valamit, arcára vetődött a fény a lámpaernyőn keresztül. Ekkor Minokicsinek eszébe ötlött az a különös éjszaka, amelyet néhai mesterével töltött együtt a révész kis kunyhójában.

— Juki - mondta neki -, te ma nagyon emlékeztetsz engem egy szép fehér asszonyra, akivel tizenhét éves koromban találkoztam, és aki megölte mesteremet jéghideg leheletével. Úgy hiszem, hogy ez valami furcsa szellem lehetett, és mégis, ma este úgy rémlik, hogy hasonlítasz hozzá.

Juki elhajította magától a varrást, és borzalmas mosoly jelent meg arcán. Szorosan férje mellé állt, és rekedt hangon suttozta neki:

— Én voltam az, Juki-Onna, aki eljöttem akkor, hogy észrevétlenül megöljem mesteredet! Ó, hűtlen nyomorult, megszegted parancsodat, és kibeszélted a titkot. Ha nem tekinteném alvó gyermekeinket, most megölnélek téged is! Emlékezz arra, ha valamiben hiányt szenvednek vagy panaszkodnak, meghallom, és eljövök hozzád egy este, amikor csöndesen esik a hó, halált hozó lehelettemmel!

Ekkor Juki-Onna, a hó úrnője, hirtelen fehér köddé változott, és zúgva, süvöltve tűnt el a kéménylyukon keresztül, hogy soha többé vissza ne térjen.

VISZU ÉLETE

Egy szép napon valaki megállt Viszu háza előtt, és bekopogtatott. Ajtónyitás után Viszu egy öreg boncot látott maga előtt, aki így szólt hozzá:

— Kedves barátom, aggódom miattad, mert elhanyagolod imádkozásaidat.

Viszu így felelt:

— Ha neked feleséged és népes családod volna, nem maradna időd az imádkozásra.

Ez a válasz bosszantotta a boncot, és élénk színekkel kezdte ecsetelni az újraszületés borzalmait. Elmondta, milyen borzalmas, ha valaki millió évekre varangyos béka, egér vagy féreg alakjában születik újra. A borzalmak ilyen aprólékos részletezése elkedvetlenítette Viszút, és megígérte a boncnak, hogy a jövőben imádkozni fog.

— Dolgozz és imádkozz! — mondta a bonc, amikor elbúcsúzott.

Sajnálatos módon Viszu ettől kezdve csak az imádkozással törődött. Egész nap ájtatoskodott, és minden munkát visszautasított; rizsföldjét fölverte a kóró, a gaz, feleségének és gyermekeinek pedig fölkapott az álla. Felesége, akinek eddig egyetlen rossz szava sem volt férjéhez, haragosan mutatott gyermekei sovány testecskéjére:

— Kelj föl, Viszu, vedd fejszédet, és tégy valami hasznosabbat olvasód morzsolásánál!

Viszút meghökkentette az, amit felesége mondott, úgyhogy egy pillanatra torkán akadt a szó. Kis gondolkodás után azonban bosszús és indulatos szavakkal vágott vissza szegény, gondtól meggyötört feleségének:

— Asszony! - kiáltotta. - Első az isten! Te alantas teremtmény vagy, azért beszélsz így hozzám. Semmi közünk mától kezdve egymáshoz!

Ekkor Viszu lekasztotta baltáját, és búcsút sem intve, elhagyta kunyhóját, kiballagott az erdőbe, és fölkapaszkodott a Fudzsiszanra. Alakja lassan elveszett a hegyet borító ködben.

Amikor Viszu leült egy kicsit, hogy kifújja magát a hegyezés után, valami alig hallható zörejre lett figyelmes. Fülelni kezdett, és rövidesen egy rókát pillantott meg, amely nem messze tőle a sűrűben ólalkodott. Viszu nagyon jó előjelnek tartotta ezt. Örömeben még imádkozni is elfelejtett, és ide-oda futkosott az erdőben, hogy ismét fölfedezze a hosszú orrú állatot. Már éppen abba akarta hagyni a keresgélést, amikor egy tisztásra érve, két leányt pillantott meg.

Egy patak mellett üldögéltek, és nagy érdeklődéssel gót játszottak. Viszut úgy elbűvölte ez a jelenet, hogy leült közelükben, és figyelni kezdte a játékot. Teljes volt a csönd, csak a patak álmosító, halk csörgedezése hallatszott, és néha a figurák halk koppanása, amikor a játéktáblán az egyik kockát a másikra tették a leányok. A játékosok annyira belemerültek a játékba, hogy észre sem vették Viszut. Különös játék volt ez: akárhogy keverték, akárhogy forgatták, csak nem akart véget érni.

Viszu nem tudta levenni a szemét a két csinos leányról.

Csodálta hosszú, fekete hajukat, és nézte fürge kezecskéjüket, amint időnként kidugták díszes selyemkimonójukból, hogy a figurákat irányítsák. Háromszáz évig ültek ott a játékba temetkezve, Viszunak azonban úgy tetszett, hogy mindez egyetlen nyári délután történt. Ekkor az egyik leány hibásan lépett.

— Rosszul léptél, néném! - kiáltott föl a másik izgatottan.

Ebben a pillanatban mindkét hölgy rókává változott, és eltűnt a bozótban.

Viszu üldözőbe akarta venni őket, de nagy megrökönyödésére azt tapasztalta, hogy lába egészen megmerevedett, haja valóságos bozóttá terebélyesedett, szakálla pedig a földet verdesi. Azt is észrevette, hogy baltájának nyele, amelyet a legkeményebb fából faragott volt, teljesen elkorhadt és szétmorzsolódott, akár egy marék homok.

Sok fáradságos próbálkozás után mégis sikerült Viszunak lábra állni, és lassan elindult hazafelé. Mikor megérkezett a faluba, meglepetve látta, hogy kunyhójának nyoma veszett.

Ekkor szerencsére megpillantott egy ősz öregembert, és így szólt hozzá:

— Kedves öregapám, meglepetve látom, hogy eltűnt a házacska, és eltűnt a kert meg a rizsföld is, amely körülvette azt. M a délután, amikor kimentem az erdőbe, még minden a helyén állott.

Az öregember a jövevény neve után érdeklődött, mert azt hitte, hogy örülltel van dolga. Amikor meghallotta a Viszu nevet, fölkiáltott:

— Te valóban örült vagy! Viszu háromszáz évvel ezelőtt élt! Egyszer kiment az erdőbe, és sohasem tért vissza többé.

— Háromszáz évvel ezelőtt! — hebegett Viszu zavarodottan. — Az lehetetlen. Hol van az én kedves hitvesem, és hol vannak apró gyermekeim?

— A sírban! — suttogta az öregember. — És ha igaz az, amit beszélsz, akkor meg kell mondanom, hogy gyermekeid gyermekei is mind a sírban pihennek. Az istenek büntetésből meghosszabbították nyomorúságos életedet, mert elhagytad feleségedet és gyermekeidet.

Kövér könnyek jelentek meg Viszu szemében, amikor ezt hallotta, és rekedt hangon így szólt az öregemberhez:

— Megfeledkeztem férfi mivoltomról. Naphosszat imádkoztam, miközben kedveseim éheztek, és férfimunkára lett volna szükségük, öregember, jegyezd meg jól magadnak utolsó szavaimat: csak akkor imádkozzál, ha dolgozol is emellett!

Nem tudjuk, mennyi ideig élt és vezekelt még Viszu visszatérése után, csak annyit tudunk, hogy fehér szelleme néha megjelenik a Fudzsizsan erdőiben, amikor halkan csörgedeznek a patakok, és fényesen világít a hold.

A FEHÉR PILLANGÓ

Takahamának hívták azt a szegény öregembert, aki a temető mögött lakott, a faluban. A szozandzsi templomhoz tartozott a temető, és idejük múltán szép sorjában oda kerültek a Szozandzsi-beliek. Takahama háza szegényes kis házacská volt. Magát az öreget barátságos embernek tartották, és igen kedvelték a környék lakói, bár többen úgy gondolták, hogy egy kerékkel kevesebbje van, mint más józan embernek. Az a bolondériája — mondták —, hogy sohasem nősült meg, és lánynak vagy asszonynak még csak a közelébe sem kíváncszott soha.

Egy nyári napon hirtelen megbetegedett az öreg, olyan nagyon, hogy sógornőjéért és a fiáért kellett küldeni. Elmentek mind a ketten, és mindent elkövettek, hogy megkönnyítsék a haldokló utolsó óráit. Miközben a betegágyánál virrasztottak, Takahama elaludt, de alig aludt el, valahonnan egy nagy fehér lepke vetődött be a szobába, és minduntalan a haldokló ágyára, párnájára repült. A fiatalember megpróbálta elűzni egy legyezővel, de akárhányszor elhajtotta, mindig visszazállt, mintha sajnálná magára hagyni a haldoklót.

Végre mégis sikerült Takahama unokaöccsének kikergetni a lepkét a kertbe, és onnan továbbhajtotta, röptét követve, át a kertkapun, végig a temető felé vezető úton, egészen a temető egy sírjáig. Itt megállapodott a lepke, pihegett egy darabig, azután szétfoszlott, m i n t h a nem is lepke, hanem csak egy kis fehér ködfolt lett volna.

Ekkor a fiú alaposan megnézte a sírt: egy leány neve volt rávésve: Akiko, és még néhány szó, amiből kiderült, hogy Akiko tizennyolc éves korában halt meg. Idestova vagy ötven esztendeje sírban feküdt a leány, és hantját már teljesen benőtte a fű meg a moha, körülötte mégis frissen öntözött virágok díszeltek, és a sírdombon álló kis vízestégely tele volt vízzel, mintha csak pár napja töltötték volna meg.

Amikor a fiú visszatért a házba, megtudta, hogy amíg ő a temetőben járt, Takahama meghalt. Ekkor elbeszélte anyjának azt, hogyan kergette el a lepkét, és mit látott a temetőben.

— Akiko? — kérdezte suttogva az anyja, aztán így folytatta:

— Amikor nagybátyád fiatal volt, jegyben járt egy Akiko nevű leánnyal; nem sokkal az esküvő napja előtt azonban a leányt elvitte a tüdővész. Jegyese temetésekor nagybátyád elhatározta, hogy sohasem nősül meg, és hogy mindig a sír közelében fog élni. Fogadalmát híven megtartotta, és gondosan ápolta egykori és egyetlen szerelmének emlékét. Naponta kijárt a temetőbe, akár tikkasztó hőség égette a földet, akár vastagon fedte be a frissen esett hó. Minden nap imádkozott jegyese boldogságáért, elsöpörte az avart, és virágot tett a sírra. Amikor az elmúlt napokban nagybátyád megbetegedett, és már nem tudott kimenni a sírhoz, Akiko jött el hozzá. Ez lehetett az a fehér lepke, amelyet te kihajtottál.

Ott szálldosott a halottas ágy körül; talán ez volt Akiko hűségese, szerető lelke.

A HÍDÉPÍTŐ ÉS AZ ÖRDÖG

Egy falu határát, valahol Japánban, folyó szelte keresztül. Aki csak partjára vetődött, csodálkozva látta, hogy milyen gyors sodrú a vize. Talán az egész földkereken nem volt hozzá hasonló sebes víz, és azt beszélték róla, hogy benne lakik az ördög. Többször próbáltak már hidat verni a folyón, de mikor a híd már készen állott, hirtelen zúgni kezdett a folyó, morajlott a víz, és az ár elragadta a hidat. Búsultak is nagyon a falubeliek a szerencsétlenség miatt; összedugták a fejüket, és tanácskozni kezdtek. Ez is mondott valamit, amaz is adott egy tanácsot, végeredményképpen elhatározták, hogy egy híres-neves ácsmesterhez folyamodnak: őt bízzák meg a hídépítéssel. Annál is inkább erre gondoltak, mert az ács nem is olyan messze, egy másik faluban lakott.

Az ácsmester bízott ügyességében, és szíves-örömet elfogadta a megbízást. Nem tudni, miért, titokban mégis úgy érezte, hogy ehhez a vállalkozáshoz nemcsak ügyességre van szüksége. Aggodalma ellenére kiballagott a folyó partjára, egyedül, és kereste azt a helyet, ahol legkönnyebben lehetne hidat verni. Amint ott elgondolkozva föl és alá sétált, és időnként fürkésző pillantást vetett a folyó gyors sodrára, hirtelen hatalmas örvény keletkezett a víz közepén, buborékok szálltak föl zuhogva-kavarogva a mélyből, és szétpattantak a levegőben. Aztán megnyílt a víz, és a folyó ördöge emelkedett ki belőle; így szólt az ácsmesterhez:

— Ugyan már, jóember, min töröd oly borzasztó módon a fejed?

Erre így felelt az ács:

— Azt nézem, hogy hol volna legegyszerűbb a hídépítés. Ehhez keresek alkalmas helyet.

Erre vigyorogni meg kuncogni kezdett az ördög, és így felelt:

— Akármilyen híres és tanult ácsmester vagy te, barátom, itt ugyan nem sikerül neked hidat verni. Mondok azonban valamit, ha kivájsz és nekem adod a szemedet, akkor én magam elvégzem helyetted a hídépítést.

— Rendben van, áll az alku! — válaszolt az ács, és azzal, mint aki jól végezte dolgát, hazament családjához.

Amikor a következő nap kiment a folyó partjára, látta, hogy a híd már félig elkészült, és a rákövetkező nap, amikor megint ott járt, már készen állott a híd: merész volt az ívése, gondos az ácsolása. Tanácstalanul nézett maga elé a mester, mikor meglátta a kész hidat, mert maga sem gondolta komolyan a dolgot, és nem hitte, hogy az ördög teljesíti az ígérteét. Megjelent ekkor előtte az ördög, és így förmedt rá:

— Elkészült a híd, hadd viszem a szemedet!

Az ácsmester azonban haladékként könyörgött:

— Várj még egy kis ideig — mondta, és kétségbeesve menekült a hegyek közé, ahol céltalanul bolyongott, és azt mérlegelte, hogyan tudna valami kibúvót találni ígéréte alól. Hirtelen hangos zajra lett figyelmes. Gyerekek játszottak a közelben, körbe-karikába, és mindig ugyanazt az egyhangú mondókát ismételték:

*Oniroku ide gyere,
Keresd meg a szemedet!
Oniroku, ha ide jössz,
Megleled a kincsedet!*

Reménység töltötte el az ács mestert, amikor ezt a gyermeki mondókát meghallotta. Bátorság buzgott ereiben ismét, megnyugodva tért haza, és jóízű álomba szenderült. Reggelre kelve sem nyugtalankodott, hanem fogta magát és kiment a folyóhoz.

Az ördög ismét megjelent előtte:

— Add ide a szemedet! — förmedt rá ezúttal is.

Mivel az ácsmester most is arra kérte, hogy legyen még türelemmel, hirtelen gondolt egyet, és a következő ajánlatot tette:

— Ide figyelj, te ácsmester! Látom, nem szívesen válsz meg a szemedtől. Ha kitalálsz a nevemet, hát üsse kő, meghagyom a szemed világát.

— Rendben van, megpróbálom a találgatást — szólta az ács.

— Hogy is hívhatnak téged? Talán bizony Taró a neved?

— Nem, nem - vigyorgott az ördög -, így senkit sem hívnak közülünk. Nem fogod kitalálni, akárhogy igyekszel!

— Mondd csak, nem Dzsirónak hívnak téged? — találgatta az ács.

— Nem, nem, az sem ördögnév. Ne m fogod te kitalálni, kár a fáradságért!

— Talán bizony a Szaburó névre hallgatsz? — folytatta az ácsmester a találgatást.

Amikor erre az ördög ismét nemmel felelt, az ácsmester kihúzta magát, és mennydörgő hangon üvöltötte fülébe:

— Oniroku a te neved, cimboráid így neveznek!

Ekkor az ördög szó nélkül a folyóba vetette magát, és úgy eltűnt, hogy sem a vízben, sem a parton azóta sem látta senki.

A HÁLÓSZÖVŐ KÍSÉRTET

Nem sokkal azután, hogy a bátor Raikó megölte az emberevő kísértetek királyát jámbor zarándok képében, ugyancsak megbetegedett, az ágyat nyomta, és fogyott, soványodott valami titokzatos kór hatása alatt.

Éjfél tájban egy kisfiú mindig hozott neki orvosságot. Raikó nem ismerte ugyan a fiút, de mivel se szeri, se száma nem volt szolgálinak, semmi álnokságra nem gondolt. Állapota azonban egyre rosszabbodott, ahelyett, hogy javult volna, és különösen az orvosság bevétele után lett mindig olyan rosszul, hogy már-már halálát várta. Arra gondolt, hogy betegségét talán valami titkos bűbájosság okozza.

Hívatja végül Raikó első emberét, és kérdezi tőle, hogy vajon tud-e valamit a fiúcskáról, aki éjjelente az orvosságot hozza neki. De bizony sem a szolgál, sem más nem tudott a fiúról. Gyanút fogott ekkor a vitéz. Elhatározta, hogy nyomába jár a dolognak.

A következő éjjel is beállított a fiúcska éjfél tájban, mint ahogy máskor is szokott. Raikó azonban, ahelyett hogy bevette volna, se szó, se beszéd, csak a fejéhez hajította az orvossággal teli üveget, és a kardját is kirántotta, hogy végezzen vele.

Átható üvöltést hallott ekkor Raikó, olyant, amilyent csak a rossz szellemek meg a kísértetek hallatnak, és a fiúcska felemelkedett a levegőbe, hogy elröpüljön a szobából, de még távozása előtt valamit Raikó felé hajított. Ez a valami nyomban szétterjedt a szobában, mint a füst, és nyúlós, ragadós pókháló lett belőle, de olyan ám, hogy az egész szobát kitöltötte áthatolhatatlan szövedékként. Raikó moccanni is alig tudott. Alig vágta ki magát valamennyire a hálóból, máris újat dobott felé a kísértet, és az is megtöltötte a szobát a nyúlós-ragadós anyaggal. Vitéz ember volt Raikó, de még neki is segítségért kellett kiáltani a súlyos helyzetében. Raikó szárnysegéde meghallotta a kiáltást, és be akart rohanni hozzá, de az ajtónál gonosz arcú, ádáz tekintetű, furcsa kis lénybe ütközött. Útját akarta állni, de a szárnysegéd felé dobott valamit, és az is nyomban belegabalyodott az őt elborító pókhálószerű szövedékbe. Mikor végre sikerült kivágni a magát, befutott a szobába, és látja, hogy Raikó a rengeteg hálóval küszködik. Végül együttes erővel szétvágta a pókhálókat, és a vitéz kiszabadult.

Nemsokára Raikó egy embere kért kihallgatást. Jelentette, hogy valami furcsa kísértetet találtak az egyik pincében, vértől ázottan, sebzett, vérző fejjel. Raikó megparancsolta, hogy azonnal végezzék ki az ördögadtát. A kivégzés pillanatában megszűnt Raikó betegsége, mintha elvágta volna, maga a vitéz pedig fényes lakomát rendezett a szerencsés megszabadulás örömeire.

A HULLAEVŐ

Muszo Kokusi, a bonc, eltévedt egyszer, miközben Mino tartományban utazott. Már-már arra gondolt, hogy a szabadban tölti az éjszakát, amikor egy kis kunyhót pillantott meg; az ilyenféle hajlékot ansicunak hívták.

Egy idős pap üdvözölte őt, akitől Muszo szállást kért éjszakára.

— Nem — válaszolta haragosan az öreg pap. — Én soha senkinek nem adok szállást! Amott a völgyben találsz egy kis falut, ahol bizonyára befogadnak éjszakára.

A barátságatlan szavak hallatára Muszo azonnal eltávozott onnan, és amikor megérkezett a völgybe, a falu bírása szívélyesen fogadta. Saját házába hívta, ahol népes társaságot talált. Üres szobába vezették, és már csaknem elszenderedett, amikor panaszos siránkozás ütötte meg a fülét. Nem sokkal ezután egy fiatalember lépett a szobába, lámpással a kezében.

— Jóságos atyám — szólt a fiatalember —, el kell mondanom neked, hogy apám meghalt, alig egy órával ezelőtt. Nem akartunk neked erről beszélni megérkezésedkor, mert fáradt voltál, és nyugalomra volt szükséged. Ez a sok mindenféle ember azért van a házunkban, hogy elbúcsúzzon a halottól. De most mindannyian elmegyünk, mert ez a szokás ezen a vidéken. Senki sem mer mifelénk a halottal egy fedél alatt éjszakázni. Furcsa és rémséges dolgok történnek ugyanis a holttesttel. Te azonban, bonc létedre, talán nem fogsz félni, ha egyedül maradsz szegény apám tetemével.

Muszo azt válaszolta, hogy egyáltalán nem fél, és megnyugtatta a fiatalembert, hogy majd szertartást mutat be, és virrasztani fog a halott mellett. A fiatalember ekkor a többi gyászolóval együtt útra készülődött, és nemsokára kiürült a ház: nem maradt ott senki, csak a bonc, hogy egyedül virrasszon.

Muszo elvégezte a halotti szertartásokat, órákig elmélkedett. Már későre járt az idő, amikor hirtelen egy furcsa alakot pillantott meg a szobában. Olyan szörnyű volt a külseje, hogy a bonc sem beszélni, sem moccanni nem mert. Az alak közelebb lépett, megragadta a holttestet, és gyorsan, mohón fölfalta. De nem elégedett meg a szörnyű táplálékkal, hanem a halotti torra szánt ételeket is elfogyasztotta, és azután eltűnt.

Másnap reggel visszatértek a házbeliak, és egyáltalán nem csodálkoztak azon, hogy a holttest eltűnt. Muszo elbeszélte nekik a vele történt különös eseményt, és egyúttal megkérdezte tőlük, hogy a közelben lakó bonc nem szokott-e halotti szertartást végezni a faluban.

— Mielőtt idejöttem, találkoztam egy bonccal a domb tetején

— magyarázta nekik. — Ott üldögélt ansicujában, és bár nem adott szállást, de megmondta, hová menjek.

A falubeliak csodálkoztak, és váltig állították, hogy nincs a dombon semmiféle ansicu, és semmiféle pap nem lakik ott. Kitartottak állításuk mellett, és úgy vélték, hogy Muszót valami gonosz szellem tévesztette meg.

Muszo nem válaszolt, hanem röviddel a beszélgetés után elindult, hogy földerítse a titkot. Könnyen meglelte az ansicut, ahol tegnap járt

Az öreg pap elébe ment, és bocsánatot kért előző napi udvariatlanságáért:

— Nemcsak azért szégyeltem magam, mert tegnap nem adtam szállást neked, hanem azért is, mert láttál engem, amint lidércszerű kísértet formájában fölfaltam a holttestet, és megettem a halotti torra készített ételeket. Én bizony, kedves barátom, emberevő kísértet vagyok, és ha elviseled még néhány percig társaságomat, elmondom neked szörnyű sorsomat.

— Sok évvel ezelőtt én voltam a kerület papja, és sok temetési szertartást végeztem. De nem voltam jó pap, nem voltam igazán vallásos lélek, és csak ittam meg dorbézoltam, és a finom ruhákkal törődtem. Ezért büntettek meg az istenek, és emberevő alakjában születtem újra, azóta fölfalom a környéken meghalt emberek hulláját. Kérlek hát, jó ember, szánd meg nyomorúságomat, és mondj el egy imát értem, hogy mielőbb megszabadulhassak gonosz életemtől.

Letérdelt hát a bonc, és imára kulcsolt kézzel fohászkodott. Mikor imája után fölnézett, az öreg pap és a kunyhó nem volt sehol, és ő mohos sírkő előtt térdelt, amely bizonyára a szerencsétlen pap sírját jelezte.

AZ ÖKÖRHAJCSÁR MEG A BOSZORKÁNY

A hajdani, régi időkben élt egyszer egy ökörhajcsár. Nagy csomó sózott lazacot vásárolt magának a piacon. Útban hazafelé Jamaubával, a boszorkánnyal találkozott. Amikor meglátta az erdei utast, így szólt hozzá:

— Adj nekem egy halat, vagy szőröstül-bőröstül bekaplak!

Nem volt kibúvó, odavetett hát egy halat Jamaubának. Jamauba hamar bekapta a halat, és már ismét a sarkában volt.

— Adj még egy halat — kiáltotta —, mert különben téged fallak föl!

Megint odavetett egy halat, de a boszorkány nem tágított, és újabb halat követelt. Így tartott ez mindaddig, amíg minden hal ki nem fogyott a kosárból. Ekkor Jamauba így kiabált:

— Miután nincs több halad, add ide az ökrödet, mert különben téged kaplak be!

Félelmében az ökrét is odaadta, és egyedül menekült tovább, ahogy csak bírta a lába. Jamauba az ökröt is gyorsan fölfalta, és az ökörhajcsár nyomába kerekedett. Amikor a közelébe ért, így kiáltott föl:

— Most a te húsozat kóstolom meg!

Halálfélelmében olyan gyorsan rohant az ökörhajcsár, ahogy csak bírta a lába, és közben azon gondolkodott, hogyan tudná életét megmenteni. Ekkor egy nagy tóhoz érkezett, melynek partján egy terebélyes fa állt. Fölmászott rá sebtiben, hogy ott rejtőzködjön el üldözője elől. Az alsó ágakon kevés volt a levél, és így a szegény ember alakja szépen kirajzolódott a víz tükrében.

Amikor Jamauba a tóhoz érkezett, megpillantotta az ökörhajcsárt a vízben. Arra gondolt, hogy a tó vizébe menekült előle, és ott akar elrejtőzni. Ekkor a vízbe vetette magát, hogy végre megkaparintsa áldozatát. Az ökörhajcsár ezt az időt gyorsan kihasználva, lemászott rejtékhelyéről és odébbállt. Futás közben kis kunyhót pillantott meg a hegy lábánál. Megörült neki, és bement, hogy ott elrejtőzzék. Mikor belépett, megborzadva vette észre, hogy éppen a boszorkány kunyhójába vetődött, de zajt hallott kintről, és mit volt mit tenni, elrejtőzködött hason fekve a tetőgerenda fölött.

Alighogy elhelyezkedett, megérkezett Jamauba, a tóban való hosszas keresgéléstől elfáradva. Fölszította a még pislákoló tüzet, és rizslepényt pirított a tűzhelyen. Miközben a lepény pirult, elszenderedett a fáradtságtól. Az ökörhajcsárnak sem kellett több, kihúzott egy nádat a kunyhó nádfedeléből, fölszúrta vele a lepényt, fölhúzta magához, és jóízűen elfogyasztotta, mert ugyancsak megéhezett. Mikor Jamauba fölébredt, látta, hogy üres a serpenyő, fölkiáltott hát nagy mérgében:

— Ki ette meg a lepényemet?

Alig hallható hangon ezt suttogta ekkor a szegényember:

— A pásztoristen! A pásztoristen!

Amikor Jamauba látta, hogy nincs semmi nyoma a lepénynek: sem a tűzbe nem esett, sem a földön nem látható, elhitte, hogy a pásztoristen lakott jól vele, és megnyugodott. „Ha a pásztoristen ette meg, akkor rendben van” — mondta magában. Ekkor megtöltötte a serpenyőt amaszakéval, édes rizspálinkával, és melegíteni kezdte; közben azonban ismét elszunnyadt. Az ökörhajcsár ismét gondolt egyet, kihúzott egy nádat a tetőből, és fölszívta vele a melegedő édes italt. Amikor Jamauba fölébredt, meglepődve látta, hogy megint üres a serpenyő.

— Ki itta meg az amaszakét? — kiáltotta haragosan.

Fölülről ismét suttogó hang hallatszott:

— A pásztoristen! A pásztoristen!

Ekkor megnyugodott, majd így beszélt magában: „Ma már nem főzök, inkább kialszom a fáradalmamat. De hol is aludjak, a kőládában vagy a faládában. A kőláda túlságosan hideg, a faláda túlságosan meleg, mégis inkább a faládát választom.” Ezzel kinyitott egy nagy faládát,

belemászott, és amikor a fedelét magára csukta, már aludt is hangos horkolással. Amikor az ökörhajcsár ezt látta, halkán lemászott a gerendáról, és egy nagy, vízzel teli üstöt helyezett a tűzhelyre. Míg a víz forrt, valami fűrészszerző után nézett, és talált is egy nagy furdancsot, amivel fűrészelni kezdte Jamauba ládáját. A fűrészelés zajára fölébredt a boszorkány, és így szólt magában: „Aha, a tücskök ciripelnek, derűs idő lesz holnap” — azzal aludt is tovább.

Csak erre várt az ökörhajcsár, fogta a zubogó forró vizet, és a lyukon keresztül a ládába öntötte, úgyhogy Jamauba ott főtt meg elevenen. Így bosszulta meg magát a Jamaubán.

FURUJANMORI

Egy öreg házaspár a tűzhelynél üldögélt egy este, és arról beszélgetett, hogy mitől kell félni legjobban a világon.

— A toraokamétól — vélte az asszony.

— Nem, a legfélelmetesebb a furujanmori — felelte az ember.

Meghallotta ezt a toraokame, aki a fészerben rejtőzött, és leste az alkalmas pillanatot, hogy a két öreget fölfalhassa. Nagyon megijedt, amikor megtudta, hogy van a világon valami, ami még nála is félelmesebb. Közben megeredt csöndesen az eső, s a toraokame hallja ám, hogy panaszkodik az öregember:

— Jaj, esik az eső! No, akkor nemsokára a furujanmori is bemutatkozik.

E szavak hallatára a toraokame aggodalmaskodott. Arra gondolt, jobb volna elkotródnia innen, és el akart szépen oldalogni. Ebben a pillanatban egy lótolvaj osont oda, s a farkast lónak vélvén, gyors elhatározással a hátára pattant. Minthogy a házigazda a zajra kisietett a házból, a tolvaj ütésekkel serkentette a „lovát”. Toraokame meg szentül hitte, hogy csakis a borzalmas furujanmori ugorhatott a hátára, és rohant lovasával egyenest az erdőnek. A tolvaj közben rémülten fedezte föl, hogy milyen „lóra” ugrott, és azt hitte, hogy a toraokame az erdőbe akarja őt hurcolni, s ott fölfalni. Menekvésül egy út menti mély árokba vetette le magát a toraokame hátáról.

A toraokame meg boldogan rohant az erdőbe, hogy ez egyszer sikerült a borzalmas furujanmoritól megszabadulnia. Ott találkozott a majommal, aki megkérdezte tőle, honnan jön ilyen lélekszakadva. A toraokame így felelt:

— Épp csak hogy megmenekültem a borzalmas furujanmoritól.

— A majom látni szerette volna ezt a félelmes szörnyet, és elment arra a helyre, ahol a toraokame - elbeszélése szerint kíznójától megszabadult, de csak egy mély, sötét gödröt látott itt.

— Biztosan itt ül - gondolta —, ebben a gödörben.

És hogy mélységét megállapítsa, hosszú farkát leeresztette a gödörbe.

— Itt jön az égből küldött menekvés — gondolta a lótolvaj, és megragadta a majom farkát, hogy kimásszon általa a gödörből.

A megrémült majom hangosan fölkiáltott:

— Toraokame, segítség! A furujanmori elkapott engem!

Mikor ezt a toraokame meghallotta, rohant onnan, ahogy csak lába bírta, s eszébe sem jutott, hogy a majomnak segítségére siessen. A majom igyekezett kihúzni a farkát a gödörből, és a nagy erőlködésbe egészen belevörösödött az arca. A lótolvaj azonban nem akarta a farkát elengedni, és minthogy túlságosan nehéz volt, a majom farkát a tövénél leszakította. Ezért vörös a majom arca, és rövid a farka.

A HAT JASZOHACSI

Réges-régen élt egyszer hat ember az Ósú nevezetű faluban,- mind a hatot Jaszohacsinak hívták. Mivel egyiknek sem volt más neve, úgy különböztették meg őket a faluban, hogy mindegyiknek valami gúnynevet adtak. Az első nagyon hirtelen haragú, rabiátus ember volt, elnevezték hát Kötekedő-Jaszohacsinak. A második szerette a kártyát meg a kockát, meg az ehhez hasonló szerencsejátékokat, ennek tehát Kártyás-Jaszohacsi lett a neve. A harmadik földműves volt, ezt hát úgy hívták, hogy Paraszt-Jaszohacsi. A negyedik rizskereskedéssel foglalkozott, az lett a Rizsárus-Jaszohacsi. Az ötödik enyveskezű betörő volt, ezen rajta maradt a Tolvaj-Jaszohacsi név. Végül a hatodik hihetetlenül furfangos fickó volt, aki minden helyzetben föltalálta magát, őt tehát elkeresztelték Talpraesett-Jaszohacsinak,

Történt volt, hogy vita támadt a Kötekedő meg a Kártyás között, ami aztán verekedéssé fajult. Eközben Kötekedő-Jaszohacsi úgy fejbe verte Kártyás-Jaszohacsit, hogy az menten ott is maradt, s még meg se mukkant. Megijedt erre a Kötekedő, hiszen ő nem akarta agyonütni cimboráját, ha a vita közben meg is haragudott rá egy kissé. Elszaladt hát tanácsért Talpraesett-Jaszohacsihoz, hátha kisegítené a bajból. A Talpraesett azt javasolta a Kötekedőnek, hogy fogja meg a hullát, és vigye el valahogy a Paraszt-Jaszohacsi földjére, rakja le ott az öntözőárokba, a zsilip mellé, mintha azzal akarna valamit mesterkedni.

Amikor Paraszt-Jaszohacsi kiment este a földjére, megnézni, rendben van-e minden az öntözőcsatormával, hát látja ám, hogy valaki kuksol a zsilip mellett. Arra gondolt, hogy az a szemtelen alak bizonyára a saját földjére akarja átvezetni a vizet. „Ejha — mondta magában Paraszt-Jaszohacsi —, a vizemet lopja ez a neveletlen. No, majd megtanítom én móresre!" Halkan a háta mögé lopózkodott, és nagyot sózott botjával az ismeretlen fejére.

A tetten ért víztolvaj megingott, majd hanyatt vágódott, és amikor Paraszt-Jaszohacsi közelebb lépett hozzá, hát látja ám nagy elképedésére, hogy Kártyás-Jaszohacsi fekszik előtte holtan, az ütéstől életét vesztette. „Szörnyű dolgot cselekedtem,- mitévő legyek?" — mondta magában.

Hazafutott, valami ajándékot kapott hamarjában a kezébe, és azzal szaladt Talpraesett-Jaszohacsihoz, hátha tudna rajta valami tanáccsal segíteni.

Talpraesett-Jaszohacsi átvette az ajándékot, és azt javasolta, hogy fogja a hullát, vigye el Rizsárus-Jaszohacsi kertjébe és tegye le ott, guggoló helyzetben, a tűzoltó-csöbör mögé, mintha csak azt lesne onnan, mikor emelhet el egy zsák rizst. Rizsárus-Jaszohacsi kiment este a csűr mellé megnézni, hogy minden rendben van-e arrafelé, hát látja ám, hogy valami sötét alak guggol a vizescsöbör mögött:

„Aha, ez biztosan Tolvaj-Jaszohacsi! Lopni készül!" - gondolta magában.

Fogott egy bunkósbotot,- és fejbe vágta vele a vélt tolvajt. A guggoló alak eldőlt, és egy árva szót sem szólva, a földön maradt mozdulatlanul. Rizsárus-Jaszohacsi alaposan meg ijedt, lámpáért futott, hogy lássa, mi történt. Amikor fölismerte a halottat, még jobban megrettent. „Szörnyű dolgot műveltem!" — gondolta magában.

Elrohant ő is Talpraesett-Jaszohacsihoz, és elbeszélte neki a történeteket. A Talpraesett előbb elrakta a kapott ajándékot, majd így szólt:

— Fogd a hullát, kösd be egy zsákba, a zsákot meg rakd a csűröd előtt álló többi zsák tetejére. Biztosan elmegy az éjszaka Tolvaj-Jaszohacsi a kertedbe, mihelyt észreveszi a jó lopási alkalmat. Ha majd aztán elemelte a felső zsákot, a többit bízd rá, az már az ő dolga. Ne félj, nem beszél a hulláról, hiszen csak a saját lopását leplezné le vele.

Másnap éjjel Tolvaj-Jaszohacsi valóban ellátogatott Rizsárus-Jaszohacsihoz, ahogy azt a Talpraesett előre megmondta. Látta a csűr előtt a fölhalmozott rizseszsákokat, lekapta a felsőt, és elfutott vele, mint aki jól végezte dolgát. Amikor aztán otthon kinyitotta a zsákot, hát, uram ne hagyj el, megtalálta benne Kártyás-Jaszohacsi hulláját. Majd halálra vált a rémülettől. Nyomban el is ment Talpraesett-Jaszohacsihoz, hogy valami tanácsot kérjen tőle. A Talpraesett átvette a neki járó ajándékot, és a következő tanácsot adta:

Várj egy darabig, aztán, úgy hajnaltájban vidd el Kártyás-Jaszohacsi hulláját a saját háza elé, kopogj be az ajtón, és kiabálj be a házba: „Itt vagyok, megjöttem!” Erre Kártyás-Jaszohacsi házisárkány felesége olyan szitkozódást csap majd, hogy „Hol jártál, hol csavarogsz, te disznó?”, amelyet ritkán hallani. Még az ajtót sem nyitja ki haragjában. Ekkor vedd föl a hullát, és se szó, se beszéd, dobd bele a ház előtt álló kútba. Aztán tűnj el gyorsan a környékről.

Tolvaj-Jaszohacsi így is tett. Amikor bekopogott Kártyás-Jaszohacsiékhoz, és bekiáltott a házba: „Asszony, asszony! Itt vagyok, nyisd ki az ajtót!”, nyomban hallotta bentől Jaszohacsiné szitkozódó hangját:

— Na, végre hazataláltál, te csavargó! Látni sem akarlak! Tőlem akár el is pusztulhatsz menten. Hord el magad innen a pokolba!

Csak erre várt Tolvaj-Jaszohacsi. Fogta a hullát, és a ház előtti kútba hajította, nagy erővel, hogy messzire hallatsszon a loccsanása. Kártyás-Jaszohacsi felesége ijedten szaladt elő. Mivel a kút felől hallotta a zajt, rögtön a kúthoz futott: meg is látta férjét a kút mélyén. Az asszony ekkor jajgatásban tört ki, és összecsisztította a falu népét, hogy segítsenek neki a mentésnél. Amikor végre kihúzták a kútból Kártyás-Jaszohacsi, látják, hogy halott: elszállt belőle a lélek. Most jajveszékelt csak Jaszohacsiné igazán, hogy özvegységre jutott, meg hogy odavan a drága férje. Azt hitte, hogy maga kergette a kútba szidalmaival.

Az emberek szívből sajnálták őt, csak Talpraesett-Jaszohacsi örvendezett. Áldotta a bölcsességét meg a szerencsését, mert a Jaszohacsiak közül egyedül ő járt jól, hiszen ő kapta az összes ajándékot.

A KOCAJATÉKOS MENNYBEMENETELE

Élt hajdanában réges-régen egy könnyelmű kockajátékos. Minden vagyonát szerencsejátékon vesztette el, úgyhogy végül már csak a kockája maradt. Vette a kockáját, és kiment az erdőbe, letelepedett egy nagy fa tövében, és kockázott magában, hogy a játékot gyakorolja. Megfigyelték őt a fákon élő hegyi manók, odamentek hozzá, és kérték, magyarázza meg nekik a játékot. Mivel jó időtöltésnek tartották, és nagyon megszerették ezt a játékot, addig kérték-kérelték a játékos, míg végül odaadta nekik a kockáját, cserébe viszont egy legyezőt kapott. Ha ezzel valaki az orrát meglegyezte, nőni kezdett az, míg a legyezést abba nem hagyta. Ha viszont megfordította a szerszámot, és úgy legyezett vele, a hosszú orr egyre rövidebb lett, és lassan elérte természetes nagyságát. A játékos örömmel beleegyezett a cserébe, átvette a legyezőt, és visszament a faluba.

A faluban aztán megállt a leggazdagabb ember háza előtt, és várta a pillanatot, amikor a gazdag leány a templomba indul. A lány jött is nemsokára, de előbb kitekintett a kapun, hogy megnézzé, mennek-e már mások is. Alig dugta ki az orrát egy pillanatra, a játékos hirtelen meglegyezte ezt varázslegyezőjével. Hiába kapta vissza az orrát a leány, az már olyan hosszú volt, hogy a földet verdeste. Nem is mert kimozdulni a házból attól a naptól kezdve, hiszen nem akarta, hogy mindenki az ő orrát bámulja, és rajta nevessen.

A ház legnagyobb szobájában ült nap nap után, mert csak itt tudta elhelyezni óriásira nőtt orrát. A kétségbeesett apa közben a következő kiírást helyezte a ház elé: „Aki lányom orrának természetes nagyságát visszaadja, ahhoz feleségül adom!”

Ekkor a játékos összecsukta csodalegyezőjét, kopogtatott a gazdag ember házánál, és följánlotta, hogy meggyógyítja a leányát. Több napig tartott a gyógyítás, mert a játékos mindennap csak egy kicsit legyezte meg a leány orrát, de ha lassan is, néhány nap múlva csakugyan megszűnt a rút betegség. Nagyon örült a játékos, amikor elnyerte a gazdag leány kezét, annyira örült, hogy kiment a kertbe, leheveredett a pázsitra aludni egyet, mint aki jól végezte dolgát. Forró nap volt akkor, perzselődött a fű meg a fa, meg minden egyéb. A játékosnak is melege volt, és félálomban legyezgetni kezdte magát, hogy ezzel enyhítse a hőséget. A legyezés hatására az orra természetesen nőttön-nőtt. Addig nőtt, hosszabbodott, míg föl nem ért az égig.

Az ég lakói éppen nagy munkában voltak, mert a tejút gátjai és hídjai igen elrongálódtak: meg kellett erősíteni őket. Amint ott munkálkodtak, és éppen cölöpnek való fát kerestek, látják ám, hogy egy jókora cölöp nőtt ki a tejút közepén. Megörültek az ég lakói, gyorsan odacipelték a készülő híd pallóját, és hozzákötözték ezt a hirtelen nőtt cölöphöz. Miközben az égiek a cölöpöt kötözték, hurkolták, a játékos fölébredt, mert sajgást érzett az orra hegyében. Az ébredés után ijedten vette észre, hogy milyen munkát végzett a varázslegyező. Az orra olyan hosszú volt, hogy a végét nem is látta, mert a felhőbe vészett. Gyorsan megfordította a legyezőt és legyezni kezdte az orrát. Rövidült is az orr, hiszen ugyancsak dolgozott a játékos, csak hogy a vége meg volt kötve. Az történt hát, hogy az orr rövidült, a játékos meg egyre emelkedett az ég felé, mindaddig, amíg a tejutat el nem érte. Még ma is ott függ, de közönséges távcsővel nem lehet őt fölfedezni a csillagos égen.

CSINCSINPUNPUN APÓKA

Élt egyszer valahol egy jóra való öregember. Kiment egyszer az árnyékszékre, és észrevette, hogy egy szem rizs hányódik ott a földön.

— Bűn a rizzsel így elbánni — mondta.

Azzal fölkapta a szemet, szájába vette, és undor ide, undor oda, lenyelte, hogy kárba ne vesszen. Ekkor különös dolog történt. Mikor egyet szellentett, hallja ám, hogy csodás ennek a csengése: „Csincsin punpun, kogane no mandzsu va, szutoton ton, szuri ja, dondon gabuuun!” Akár egy harangjáték. Még egyszer megpróbálta, megint fölhangzott a kedves dallam. Ekkor fogta magát, bement a városba, hogy pénzzé tegye a tudományát. Mindennap ott járt a városban, és így kiáltozott:

— Zenélő szellentést vegyenek! Zenélő szellentést vegyenek!

Egy nap is ott járt-kelt a városban, és kínálgatta zenélő szellentéseit, mikor összetalálkozott a város urával.

— Ejha, ez aztán egy tréfás ember — gondolta a város ura. — Én is befizetek egy szellentésre, hadd látom, milyen az.

Magához hívatta hát az öreget, és megparancsolta neki, hogy mutassa be tudományát. Ez odatartotta hátsófelét, és egy teljesen zenei szellentést hallatott: „Csincsin punpun, kogane no mandzsu va, szutoton ton, szurija, dondon gabuuun!” A várúr úgy megörült a mutatványnak, hogy keblére ölelte az öreget, és megjutalmazta mindenféle szép ajándékkal. Dúsgazdag lett így az öreg, és gondtalanul élhetett élete végéig.

Egy gonosz fősvény lakott volt mellette. Ennek is a fülébe jutott, hogy miként köszöntött be a szerencse szomszédja házába. „A mindenségit! — gondolta magában. — Ezt én is megpróbálom egyszer.” Odahívta feleségét, és így rendelkezett:

— Anyuskám, anyuskám! Hajíts egy rizsszemet az árnyékszékbe!

Mikor ez megtörtént, bement oda, és megette a rizsszemet, azt hívén, hogy ezzel már meg is tanulta a zenélő szellentés tudományát. Már pirkadatkor szedelőzködött, és sietett a városba, hogy pénzt szerezzen tudományával, őt is maga elé hívatta a várúr, hogy mutassa be, amit tud. A fősvény is oda tartotta hátsófelét, mint a minap a szomszédja, próbálkozott, de egy árva hang nem sok, annyi sem jött ki belőle. Végül nagy igyekezetében a várúr szeme láttára összezsugorította magát. Erre a várurat úgy előntötte a mérge, hogy tömlőcbe záratta a fősvényt, egész életére. Ez lett a vége. És ez a történet, amelyet nekem elmondtak, tanulságul szolgálhat.

KABURAJAKI SZASZASIRO

Élt egyszer valahol egy földhözragadt szegény ember. Kaburajaki Szaszasirónak nevezték el, mivel nem fülött a foga a munkához és a fekete retekéből élt, amit napról napra a földeken gyűjtött, megsütött és megevett. Minthogy már mindenki csak a gúnynevéen szólította, végül nem állt többé senki szóba vele, s így egyedül élt, barátok és ismerősök nélkül. Egy este megjelent előtte egy asszony útiruhában, és szállást kért tőle éjszakára. Szaszasiro látta, hogy az asszony nagyon szép, és nagyon elszégyellte magát előtte szegénysége miatt. Elutasította hát a kérést, és így szólt:

— Sem ételem, sem italom nincs, menj inkább máshová, és ott kérj hajlékot.

Az asszony azonban hajthatatlan maradt:

— Nem akarok sem enni, sem inni, csak fekvőhelyet kérek éjszakára.

Szaszasiro így, kénytelen-kelletlen, befogadta őt kunyhójába. Az asszony másnap sem ment tovább, sőt ott maradt a következő napon is. Nem is ment el azután többé, s végül Szaszasiro nem tehetett egyebet, feleségül vette.

Most látszott csak, hogy az asszony nemcsak szép, hanem okos és ügyes is. Amikor látta, hogy férje napról napra mást sem tesz, mint retket süt és eszegeti, elbúsult ezen, és törte a fejét, hogyan segíthetne férjének, hogy az vigye valamire, és becsületet szerezzen magának. Eladta minden felesleges ruháját és hajdíszét, hogy útiköltséget teremtsen elő neki. A pénzt azután ezekkel a szavakkal adta oda férjének:

— Vedd ezt és nézz valahol hasznos foglalkozás után! Ha viszed valamire, gyere vissza a faluba. Közben én vigyázok a házra, és várok rád.

Szaszasiro nem ellenkezett:

— Jó, megteszem amit kívánsz — mondta, és útra kelt.

De már estefelé ismét otthon volt Szaszasiro, s így szólt:

— Annyira szeretlek, hogy nem bírtam vágyammal, és visszatértem.

Erre így válaszolt az asszony:

— Festek magamról egy képet, és neked adom. Ha útközben elfog a vágy utánam, nézz a képre, és el fogod viselni távollétemet.

Megfestette a képet, odaadta férjének, és megint útjára bocsátotta. Szaszasiro másodszor is elhagyta a házat, és magával vitte felesége képét. Valahányszor vágy fogta el az úton felesége után, elővette zsebéből a képet és ránézett. Egyszer éppen egy hegyszoroson vándorolt keresztül, a képet nézegetve, amikor hirtelen hatalmas szélroham keletkezett, kitépte kezéből a képet, és messze sodorta. Szaszasiro sírva kutatta át a környéket az elveszett kép után, de akármennyit kereste is, nem tudta megtalálni. Teljesen földúlva tért hát vissza a házába feleségéhez. Az asszony így szólt hozzá:

— Ha valóban annyira szeretsz, hogy nem tudsz sehová sem elmenni hazulról, maradj hát itt, és keress némi pénzt sarufonással.

Szaszasiro nagyon boldog volt, hogy felesége mellett maradhat, és reggeltől napestig szorgalmasan fonta szalmából a sarukat.

Néhány nappal azután, hogy a szél Szaszasiro kezéből kitepte a képet, egy gazdag fejedelem vonult át ott a hegyszorosban, sok szolganéptől kísérvé. Mikor a csúcsra értek, egy kis pihenőt tartottak. A fejedelem kilépett gyaloghintójából, és csodálta az elragadó hegyi tájat. Ahogy tekintete jobbra-balra kalandozott, hirtelen egy szép női képet pillantott meg, amint az egyik fa ágán himbálózott.

— Mi lehet ez? — kérdezte, és az egyik szolgájával odahozatta a képet. Mikor közléről is megnézte, valósággal elámult:

— Lehetséges, hogy egy ehhez fogható szépség él a világon? Nem tudja valaki közületek, hogy ki ez a nő?

Az egyik szolga így válaszolt:

— Ez Kaburajaki Szaszasiro felesége. Kunyhója itt áll lenn, a hegyszoros lábánál.

A fejedelem látni kívánta az asszonyt, és Szaszasiro kunyhójához vitette magát. Amikor megbizonyosodott arról, hogy az asszony csakugyan oly szép, mint a képen, erőszakkal gyaloghintójába ültette, és magával vitte várába. Szaszasiro ekkor magára maradt, és kétségbeesetten siránkozott. Egy napon fölkeresték barátai, és megkérdezték:

— Miért vagy ilyen szomorú, Szaszasiro?

Elmesélte, hogy mi történt vele. Erre közösen tervet kovácsoltak, hogy miként lehetne az asszonyt visszaszerezni. Másnap Szaszasiro kosarat vett elő, megrakta körtével és fügével, a fejedelem várához ment, és hangosan kiáltozta:

— Ki akar szép gyümölcsöt venni? Ki akar szép gyümölcsöt venni?

Amikor meghallotta az asszony a hangot, úgy vélte, férje hangjához hasonlít, és így szólt a fejedelemhez:

— Szeretném látni a gyümölcsárust!

A fejedelem az asszony minden kívánságát teljesítette, elküldött most is azonnal egy szolgát, hogy hívják a gyümölcsárust a vár udvarába. Mikor az udvarba lépett, az asszony fölismerte benne férjét, és elmosolyodott. E mosoly láttán azt gondolta a fejedelem, hogy az asszony még sosem nevetett, bármennyire is igyekezett neki örömet szerezni.

— Bizonyára kedvére való látvány az ilyen egyszerű viselet — fűzte hozzá gondolatát.

Maga elé hívatta hát az árust, és megparancsolta, hogy adja át neki ruháját és egész fölszerelését, s vegye föl helyettük az ő fejedelmi öltözetét. Szaszasiro átadta ruháját a fejedelemnek, aki fölvette, s cserébe saját pompás öltözetét adta Szaszasirónak, sőt trónjára is ültette. Az asszony olyan neveltségnek találta mindezt, hogy a fejedelem az asszony mulattatására árusként körbejárta a várudvart, és kiáltozott:

— Szép gyümölcsöt vegyenek! Szép gyümölcsöt vegyenek!

Mindettől az asszony hangos nevetésre fakadt. A fejedelem annyira megörült ennek, hogy mindenféle mókát és tréfát kezdett üzni. Hangosan kiáltozva szaladgált le és föl a palota termeiben, kézen állt, bukfencet vetett.

Közben az asszony gyorsan kioktatta Szaszasirót, hogy mit tegyen. Szaszasiro összehívatta a szolgákat, és az ajtónállókat, majd így parancsolt:

— Dobjátok ki gyorsan ezt a mihaszna embert az utcára, hiszen ordítózásaival fölveri a palota csöndjét!

Parancsát azon nyomban végrehajtották, és a fejedelmet az utcára tették. Ettől kezdve Szaszasiro és felesége uralkodott a várban, mint fejedelem és fejedelemasszony.

AZ ÁRULÓ TANUKI BŰNHŐDÉSE

A vadászok éveken át lötték-pusztították az erdő vadjait, úgyhogy lassan kiveszett belőle minden élőlény. Egyetlen nyulat sem lehetett látni abban az erdőben, és szarvasbögést sem hallottak, hiszen a szarvas, a vaddisznóval együtt, már évekkal előbb kipusztult. Még a vadgalambok is eltűntek a környékről, pedig hajdan vidáman turbékoltak mindenütt, és majd minden sűrűbb fakoronára fészket raktak. Csak három állat élte túl a nagy pusztítást: egy tanuki, egy rókaasszony és a fiacskája. Ezek hárman egy kis hegy tetején tanyáztak. Tudvalevő, hogy a róka és a tanuki nem csupán okos állatok, hanem varázserőben és javasfortélyban sem szűkölködnek, és éppen ezen tulajdonságuknak köszönhatték, hogy nem jutottak a többi állat szomorú sorsára. Ha megzördült valahol a haraszt, úgy meglapultak, hogy senki emberfia nem jött nyomukra, és ilyenkor, még ha rágta is bendőjüket az éhség, megzabolázták izgágaságukat, - meg aztán a csapdákat is ügyesen elkerülték varázstudásuk segítségével, hiába párolgott a csapdában bármiféle vonzó falat. Ilyenformán csak éppen hogy eltengették nyomorult életüket, és gyakran rágták-marták körmüket éhségükben.

Amint egy napon a három barát gondterhelten ült egymás mellett, és sorsuk föllendítésén tanakodtak, fölugrik a tanuki ültéből, mert valami pompás ötlet villant meg az agyában. Mindjárt azon melegiben el is mondta a többieknek:

— Ide süss! — mondta a rókaasszonynak. — Mi volna, ha én halottnak tettetném magam, te meg emberi alakot öltve eladnád a bundámat meg a húsomat. Bizonyára hamarosan találnál rá vevőt. A kapott pénzért aztán élelmiszert vennél, és azzal visszainálnál az erdőbe. Én pedig gondoskodnék arról, hogy lába keljen a megvásárolt portékának: hiszen hát ki is ügyelne egy döglött tanukira?

Amikor a tanuki előadta ötletét, a rókaasszony elnevette magát örömeiben. Úgy vélte, hogy a tervet bizvást megvalósíthatják; hajlandó volt segíteni, sőt arra is, hogy ha majd az első alkalommal szerzett élelmiszer elfogy, maga is megjátssza a döglöttet, és eladatja magát a tanukival, újabb élelmiszer érdekében.

A közeli faluban ki is próbálták tervüket: a rókaasszony áruba bocsátotta a tanukit, ahogy megbeszélték, és nem sokáig kellett várnia, máris akadt rá vevő, aki szép summát fizetett az állatért.

Amikor a tanukit hazavitték és ledobták a szoba sarkába, olyan mozdulatlanul hevert ott, mintha mindig ott lett volna a helye, de mikor nem látta senki, eliszkolt az erdőbe, mintha ott sem lett volna.

Ünneplés és jókedv fogadta, majd párolgó ételeket tálaltak elébe, és szinte nem is emlékezett arra, mikor ült ilyen boldog egyetértésben barátaival.

A következő nap is vigalommal telt, de harmadnapra már vége szakadt a jó világnak, és visszatértek az ínséges idők. Ekkor a rókaasszonyra került a sor: neki kellett döglötnék tettetnie magát, és a tanukinak elvinnie, egy paraszt alakját öltve, hogy eladja a faluban.

Amikor a paraszttá vált tanuki a rókaasszonyt sikeresen eladta, hirtelen gonosz gondolat született az agyában: intett titokban annak az embernek, aki a hűséges rókaasszonyt megvásárolta, és odasúgta neki, hogy az állat még nem múlt ki egészen, és ha nem vigyáz, akár el is szaladhat. A vevő aztán gyorsan elintézte a dolgot: megragadta a rókaasszonyt torkánál fogva, és akkorát vágott rá, hogy az menten kiadta páráját. A tanuki ezalatt besöpörte a pénzt, mint aki jól végezte dolgát, és örült, hogy a pénzért kapott elemózsiából most már sokkal hosszabb ideig lakmározhat, mint akkor, amikor még a rókaasszony is evett belőle.

Amikor hazaért, valóban jól is lakott az ételből, a kis rókafiúnak pedig nem adott semmit. Úgy gondolta, nem baj, ha éhen pusztul, hacsak valami ügyességgel meg nem menti magát az éhhaláltól. A kis róka azonban nem vezett éhen, hanem megkereste a napi táplálékát, úgy, ahogy tudta, és türelmesen várta anyja hazaérkezését. Telt-múlt az idő, de bizony a

rókaasszony csak nem jelentkezett. Ekkor már sejtette a rókafiú, hogy a tanuki elárulta, és hogy anyja az árulás áldozatává vált. Nem mutatta azonban, hogy rájött a dologra, hanem éppoly barátságos volt továbbra is a tanukihoz, mint annak előtte. Viszont türelmetlenül várta a pillanatot, amikor megbosszulhatja anyja halálát.

Amikor egy szép napon az öreg tanuki meg a rókafiúcska egymás mellett üldögélt, a kis róka hetykén bizonygatta, hogy ő bizony megtanulta anyjától a varázmesterséget, és hogy már talán az anyján, de még a tanukin is túltenne, ha alkalmá adódnék rá. A tanuki ingerülten hallgatta a hencegést, és csúfondárosan nevetett kétkedésében. A rókafiú azonban nem hagyta az igazát, úgyhogy a tanuki végül is versenyt indítványozott, amelynek az volt a lényege, hogy ő a rókafiút, bármiféle alakba bújjon is, azon nyomban felismeri.

— Gyerünk a falu közelébe — ajánlotta a tanuki —, én a híd alá állok, te meg bármilyen fránya alakot is öltesz, ha felém jössz a hídon, fölismerlek, és a fejedre olvasom!

A rókafiú elfogadta a kihívást, és odafutott ahhoz a hídhöz, amelyről beszéltek, de esze ágában sem volt varázsalakot öltetni, hanem meghúzta magát egy rejtkehelyen, ahol senki sem láthatta, de ahonnan viszont ő mindent látott, ami csak a hídon történt.

Nem sokáig kellett várnia, megérkezett a tanuki, surranva-somfordálva, a maga rejtkehelyére. Ekkor a távolban egy hercegi menet tűnt föl. Maga a herceg ékesen díszített hintóban ült, és sok harcos meg szolganép kísérte. A tanuki és a rókafiú feszült figyelemmel leste a menetet, és várták, hogy mi is lesz ebből. A tanuki azt gondolta, hogy bizonyára a kis róka változott herceggé varázsereje segítségével. Amikor aztán a herceg kíséretével együtt a hídra lépett, bátran előugrott rejtkeéből, a hercegi hintóhoz rohant, és a következőket üvöltötte a herceg arcába;

— Ne hidd, hogy túljársz az eszemen!

Most az egyszer azonban elvétette a számítást, mert amikor a herceg elé futott, és kiabálni kezdett, nyomban megragadták, és ott a helyszínen le is vágták a fejét.

A rókafiú pedig elégedetten nézte végig a jelenetet. Így bosszulta meg anyja halálát. Visszament az erdőbe, egykori közös lakhelyükre, és ha nem érezte túlságosan egyedül magát, talán ott is maradt mind a mai napig.

A VARANGYOS MEG A NYÚL

Egy szép őszi napon, réges-régen, a varangyos béka a mezőn mászott. Szembejött vele a nyúl, és megkérdezte:

— Merre vezet az utad, varangyos béka?

— Mivel ilyen szép napra virradtunk, sétával töltöm a napot, és ha már szerencsésen összetalálkoztunk, ünnepeljük meg együtt az év végét — válaszolt a béka.

Mozsarat kerítettek elő valahonnan, és rizst törtek rizsestésztnak. Közben a nyúl azon törte a fejét, hogyan intézze, hogy ő maga egye meg az elkészülő kalácsot, és így szólt:

— Gyere, gördítsük le itt a hegyről a mozsarat, és szaladjunk utána. Aki elsőnek éri el, az eszi meg egyedül a kalácsot.

A varangyos béka először ellenkezett, de amikor a nyúl egyik kifogását sem fogadta el, fontolgatni kezdte, hogyan szerezhetné meg magának a kalácsot. Tudta, hogy a mozsarat sohasem éri el a gyorslábú nyúl előtt. A mozsárba tehát — anélkül, hogy a nyúl észrevette volna — vizet öntött, hogy a tészta leváljon a mozsár faláról. A nyúl nem tudta, hogy a víz leválasztja a tésztát a mozsár faláról. Ezután a nyúl felvitte a mozsarat egy dombra, onnan legördítette, s maga is a legördülő mozsár után futott, sebesen, akár a szél. Nem is vette észre futtában, hogy a tészta az út felénél levált a mozsár faláról, kiesett, és megakadt egy fatönkön. A varangyos béka kényelmesen odamászott, fogta a kalácstésztát, és nagy nyugalommal enni kezdte.

Közben a nyúl elérte a mozsarat, de üresen találta. Erre visszafordult, és ott látta félúton a békát, amint szépen a tésztát eszegeti. De mivel abban egyeztek meg, hogy azé a tészta, aki elsőnek éri el, belátta, hogy nem tehet semmit. Könyörgésre fogta hát a dolgot:

— Kedves béka, ne edd meg, csak a felső részét. S hagyd meg nekem az alsó részét.

A varangyos béka azonban így felelt:

— Akár felső rész az, akár alsó, a béka szívesen eszi mind a kettőt.

S ezzel egyedül ette meg a kalácstésztát, úgyhogy majd szétrepedt tőle a gyomra. Végül így szólt:

— Tisztelt nyúl barátom, pompás lakoma volt, sok köszönet a vendéglátásért, és viszontlátásra jövőre!

S ezzel visszavonult barlangjába. A nyúlnak közben, ahogy nézte, a nyúl is összefutott a szájában, s nagy éhségében azzal kellett most megelégednie, hogy a fatönk kéréget egye, ennek oldalára ugyanis némi tészta ragadt. Ezóta rágják a nyulak, ha éhesek, a fák kéréget.

A FÜZFELESÉG

Egy kis japán faluban sudár fűzfa zöldellt. Több nemzedéknek volt kedvenc fája. Nyáron enyhet nyújtott árnyéka, és a nehéz munka végeztével a falu lakói összegyűltek és elbeszélgettek a tövében. Beszélgetésük gyakran az éjszakába nyúlott, miközben a hold felkelt, és sugarai átszűrődtek a fa ágai között. Télen pedig félig nyitott ernyőhöz hasonlított, amelyet beborított a ragyogó hó.

Heitaró, egy fiatal földműves, a fa közelében lakott, és talán mindenkinél jobban kedvelte a hasznos fűzfát. Ébredése után első dolga volt, hogy az ablakból kitekintve megnézze kedvenc fáját, és amikor munkából jött hazafelé, már távolról sóvárogva várta, hogy mikor pillantja meg. Néha tömjénrudacskát égetett, letérdelt és imádkozott a fa tövében.

Egy szép napon egy öregember jött a falu felől, és elmondta Heitarónak, hogy a falubeliek hidat akarnak építeni a folyón, és a híd építéséhez a fűzfát akarják kivágni.

— A híd építéséhez? — kiáltott fel Heitaró, és arcát kezébe temette. — Az én kedves fűzfából hidat akarnak építeni, hogy mindenki rajta taposson, szüntelenül? Soha, soha, öregember!

Amikor Heitaró magához tért, felajánlotta az öregnek, hogy vigyenek el annyi fát kertjéből, amennyit éppen akarnak, csak kegyelmezzenek meg az öreg fűzfának. Elfogadták ajánlatát, és a fűzfa továbbra is ott zöldellt Heitaró háza előtt.

Egy éjjel Heitaró, a fűzfa alatt üldögélve, egy szép asszonyt pillantott meg maga mellett. Félénken nézett rá az asszony, mintha mondani akarna valamit.

— Nemes hölgy — szólt Heitaró -, én máris indulok haza. Látom, hogy vár valakit, Heitaró nem zavarja a szerelmesek boldogságát.

— Nem jön ő most — felelte az asszony, mosolyogva.

— Talán bizony elhidegült irántad? Ó, milyen szomorú, ha az álnok szerelem elmúlik, és nyomában csak hamu és síremlék marad.

— Nem, nem hidegült el, uram — válaszolt az asszony.

— És mégsem jön el? Milyen furcsa tőle ez?

— Már eljött ő! Szíve mindig is itt volt, e fűzfa alatt — mondta, és arcán sugárzó mosollyal eltűnt.

Minden éjjel találkoztak az öreg fűzfa alatt. A nő félénksége megszűnt, és szünni nem akaró figyelemmel hallgatta azokat a dicsérő szavakat, melyekkel Heitaró a fát illette.

Egy nap így szólt hozzá Heitaró:

— Drágám, légy a feleségem, te, aki valósággal a fából jöttél!

— Igen — mondta az asszony —, és nevez engem ezután Higónak, a fűzfa nevével. Ne kérdezz soha anyám, apám után, ha szeretsz. Egyszer majd megérted.

Heitaró és Higo egybekeltek, és egy idő múlva gyermekük is született, akit Csijodónak neveztek el. Egyszerű volt a ház, amelyben laktak, és nem volt fényűző a berendezés sem, de talán egész Japánban nem volt még egy ilyen boldog házaspár, mint Heitaró és Higo.

Mialatt egymást kölcsönösen tisztelték, és egymásnak kedveskedtek, nagy jelentőségű hír érkezett a faluba. Az egész falu beszélt a hírt, és ez végül Heitaró füleihez is eljutott. Toba excsászár elhatározta, hogy templomot épít Kannonnak Kjotó mellett, és a vállalkozók széltében-hosszában épületfát kerestek. A falubeliek elhatározták, hogy a templomépítés nemes céljára szeretett fűzfájukat ajánlják fel. Hiába könyörgött Heitaró, hiába ajánlott más fákat a fűzfa helyett, sem ő, se más nem tudott volna olyan szép fát ajánlani cserébe, mint amilyen az öreg fűzfa volt.

Heitaró hazament, és így szólt feleségéhez: — Kedves feleségem, ki akarják vágni szeretett fűzfánkat. Mielőtt téged elvettelek, nem tudtam volna elviselni, de most, hogy te itt vagy mellettem, talán enyhíteni tudod bánatomat.

Akkor éjjel Heitaró dermesztő kiáltásra ébredt álmából:

— Heitaró — kiáltotta a felesége —, elsötétül előttem a világ. A szobában ijesztő suttogást hallok. Itt vagy mellettem, Heitaró? Hallgass rám! Le akarják dönteni a fűzfát.

Nézd, hogy remeg és reszket a fa árnyéka a holdfényben. Tudod, ki vagyok én? A fűzfa lelke! A falubeliek megölnék engem. Ó, hogy hasogatják a testem. Heitaró! Fáj! Fáj! Heitaró, védj meg kezdeddel az ütésektől!

— Fűzfeleségem! Fűzfeleségem! — zokogott Heitaró.

— Férfjem! — rebegte Higo, könnyes, megkínzott arcát Heitaró arcához szorítva. — Most elmegyek. Bennünket megölhetnek, de szerelmünket nem lehet elpusztítani. Én megvárlak odaát: téged és Csijodót. A hajam lobog a légben! Eltörik a testem!

Ekkor megreccsent a fűz, és zöldellő koronája nagy zuhanással dőlt a földre. Heitaró hiába kereste tekintetével azt, akit a világon legjobban szeretett. A fűzfeleség eltűnt a fa pusztulása pillanatában.

TARTALOM

- Urasima Taro, a szegény halász
A Taketori öregapóról szóló történet
 Aitaka Mjódzsin
 Amevakahiko története
 Kannon ajándéka
A Hida-beli Majomisten története, aki emberáldozatot követelt
 Az Unaiból való szűz leány
 Ohime, a szegény hercegnő
 Isszumbósi, az arasznyi
 A csigaember
 Tavara csódzsa
 Jorimasza
 Momotaró győzelme
 A fűtőfiú
 Szamebitó
Mese az öregemberről, aki az elszáradt fákat kivirágoztatta
 A szerencsét hozó rézkanna
 O-Macu és O-Take
 A harang és a karma hatalma
 Felsőmezősi apó és alsómezősi apó
 A sebzett nyelvű verebecske
 A három jó tanács
 A szerencsekalapács
 Egy pillantás – ezer rjó
 Hanatarekozo szama
 A három férjjelölt
Haszéba vándorolt a szegény ember és gazdagság lett a jutalma
 Az asszonyról, aki nem vett rizst
 Kacsikacsi-jama, a lármás hegy
 A mesterhazudozó
Történetek Kicsigóról, a kópéról:
 Kicsigo, a verébárus
 Kicsigo meg a lacikonyhás
 A farkas hálája
 Az aranyeső
 A három nagyerejű
 Edzsikotaró
 Miért sós a tenger vize?
 A majom és a medúza
 A hómenyasszony
 Viszu élete
 A fehér pillangó
 A hídépítő és az ördög
 A hálószövő kísértet
 A hullaevő
Az ökörhajcsár meg a boszorkány
 Furujanmori
 A hat Jaszohacsi
A kockajátékos mennybemenetele
 Csicsinpunpun apóka
 Kaburajaki Szaszasiro
 Az áruló tanuki bűnhődése
 A varangyos meg a nyúl
 A fűzfeleség